

GRAĐA ZA ISTORIJSKA ISTRAŽIVANJA O BORU I MAJDANPEKU

RADNIČKA SOLIDARNOST

BRATINSKA BLAGAJNA

— Arhivska građa —
od 1849. do 1939.

KNJIGA XVI

BOR, 1979. GODINE

BIBLIOTEKA ČASOPISA »BAKAR«, IZDAVAČKE DELATNOSTI I
ISTORIJSKIH ISTRAŽIVANJA RTB BOR

**RADNIČKA SOLIDARNOST
BRATINSKA BLAGAJNA
— ARHIVSKA GRAĐA —
OD 1849. DO 1939.**

Izdaje:
**RADNA ORGANIZACIJA ŠTAMPA, RADIO I FILM — BIBLIOTEKA
CASOPISA »BAKAR«, IZDAVAČKE DELATNOSTI I ISTORIJSKIH
ISTRAŽIVANJA**

●
**Predsednik Poslovnog odbora
VELIMIR KARA FER OVIĆ**

●
**Glavni i odgovorni urednik
BORIVOJE ANDREJIĆ**

●
**Istraživač i prevodilac
ANA VASILJEVSKI**

●
**Tehnički urednik
IVAN RAIČKOVIĆ**

●
**Sekretar
RADMILA NIKOLIĆ**

●
**Korektori:
JELENA LAZAREVIĆ
MILKA VUKAŠINOVIĆ
STOJNA RISTIĆ**

●
**Tiraž:
1.000 primeraka**

●
**Štampa:
Štamparija »BAKAR« Bor**

PRETHODNE NAPOMENE

U XVI i XVII knjizi sredena je građa za istorijska istraživanja o Majdanpeku i Boru u oblasti solidarnosti zdravstvenog, socijalnog i penzionog osiguranja.

U ovoj XVI knjizi hronološki smo sredili pravila, pravilnike i drugu zakonsku regulativu u oblasti radničke solidarnosti.

U XVII knjizi hronološki je sredena prepiska Rudokopstva u Majdanpeku od 1849. do 1861. godine. Zatim opšti raspisi i uputstva od 1932. do 1939. godine, te prepiska Francuskog društva Borskog rudnika i Rudnika u Zlotu.

U početnom periodu radnička solidarnost je ispoljavana putem besplatnog lečenja i lekova, da bi se postepeno konstituisale današnje institucije zdravstvenog i drugih vidova osiguranja radnika.

Zakonska regulativa radničke solidarnosti, sredena u ovoj knjizi, počinje Uredbom »Ustrojenije praviteljstva rudarskih-topačkih i šumskih poslenika kase bratinstva« u 1850. godini, a već 1856. godine to je „Uredba o snabdevanju i potpomaganju nastojnika, nižih služitelja ponameštenih i nastanjenih pri rudarskom zavedeniju u Majdanpeku, njihovih udovica i siročadi.«

Na osnovu Rudarskog zakonika iz 1866. godine i njegovim izmenama i dopunama u 1900. godini propisana su »Pravila rudarsko-bratinske kase.«

Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca ovu materiju reguliše „Pravilima Bratinskih blagajni rudarskih preduzeća«, zatim u 1924. godini »Pravilima Bratinske blagajne za osiguranje radnika i osoblja na rudarskim preduzećima u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca. U 1933. i 1937. godini takođe „Pravilima Bratinske blagajne za osiguranje radnika i službenika na rudarskim preduzećima u Kraljevini Jugoslaviji.«

Hronološki sredena istorijska građa u XVI i XVII knjizi korisno će poslužiti izučavanju radničke solidarnosti, pod uslovom da se njoj pride kritički.

Pri izučavanju ove istorijske građe treba stalno imati u vidu činjenicu da su se akteri života u ovom periodu ponašali ne samo na osnovu propisa i nepisanih normi, da su imali i svoja pravila ponašanja, naravno ona koja nisu zapisana.

Redakcija časopisa »Bakar«, izdavačke delatnosti i istorijskih istraživanja

RADNIČKA SOLIDARNOST

Formiranje radničke klase u Timočkoj krajini započeto je tridesetih godina devetnaestog veka i na obalama Malog Peča, na gotovo pustoj zemlji, sa samo nekoliko koliba ispod starih bukava. Radnička klasa u ovom delu Srbije začela se u okolnostima nepostojanja i najelementarnijih uslova za život i rad. U bespuću Homolja i plavetnilu mirisnog jorgovana mnogi su započeli težak život, život sa hlebom od devet kora. Oni koji nisu mogli ili nisu znali da se održe i snađu u tim surovim uslovima života i rada vraćali su se nezadovoljni nazad u svoje zemlje ili u krajeve ondašnje Srbije. Oni koji su imali više životne snage, koji su imali smisla za organizaciju života, postepeno su stvarali bolje ili bar podnošljivije uslove za egzistenciju. Stvarajući povoljnije uslove za život i rad, ti oknari, čumurdžije, kopači, zidari, služitelji i radnici postepeno su se prilagođavali novoj sredini.

Da bi se prva saznanja o rudnom bogatstvu u nedrima Homolja u praksi proverila i potvrdila eksploatacijom, otvaranjem rudnika, neophodno je bilo da se izgrade kakve takve saobraćajnice i obezbede sopstveni školovani kadrovi. Angažovanjem stranaca na projektovanju i trasiranju puteva su 1837. i 1838. godini građena su dva puta: prvi od Svilajнца preko Neresnice, Majdanpeka do Donjeg Milanovca, a drugi od Donjeg Milanovca preko Miroča do Brze Palanke.

Shvatajući šta znače školovani kadrovi za rudarstvo, knez Miloš se maja 1837. godine obraća Sovjetu sa preporukom da se odabere 20 najboljih učenika iz svih škola i pošalje na izučavanje rudokopne nauke. Ova preporuka se ostvaruje tek posle Miloševog povlačenja, umesto 20, upućena su četiri mladića na školovanje u Semnic.

Otkrivanje naslaga rude, otvaranje okna, izgradnja topionice, izgradnja puteva, stanova i drugih objekata zahtevalo je brojnu radnu snagu, posebno stručnu.

Stručne radne snage za rudarske poslove u Srbiji nije bilo. Kneževina Srbija pošto nije imala nikakve rudarske tradicije, prirodno je tražila uzor u susednim zemljama, u Saksoniji, Mađarskoj i Austrijskoj Monarhiji. U to vreme najrazvijeniji rudarski centri, najbliži Srbiji, bili su Smolnik i Aranžid.

U fazi pripremnih radova 1848—1849. godine na otvaranju rudokopa u Majdanpeku radili su uglavnom radnici iz rumunskog Banata. Ova radna snaga je bila nestalna, jer su i uslovi života i rada u ovom zabačenom, besputnom i slabo naseljenom kraju, bar u početku, bili teški, i nisu obezbeđivali duže zadržavanje.

Da bi strane radnike privuklo u Srbiju, u Majdanpek ondašnje Praviteljstvo je moralo da ponudi primamljive uslove. Na osnovu raspoložive dokumentacije vidi se da su posebno primamljivi uslovi nudi Smolničkim rudarima.

Iz tih dokumenata saznajemo za visinu nadnica i ostalih uslova koji se nude, kao što su stan, bašta itd. Od radničkih uplata u visini od tri krajcara formira se OKNARSKA KASA i uvodi neka vrsta obaveznog socijalnog osiguranja.

U periodu formiranja malobrojne radničke klase u Srbiji, u vreme dolaska stranih radnika u Kneževinu Srbiju — Rudnik u Majdanpeku, počinje i radnička solidarnost.

Polazeći, verovatno, od činjenica, da su na obalama Malog Peka (u to vreme u nimalo privlačnom kraju) uslovi života i rada bili vrlo teški, Popečiteljstvo unutrenih dela i finansije, obraća se Visokoslavnom Sovjetu, pismom u kome, pored ostalog, navodi da oknari u svim državama imaju besplatno lečenje, kao i vojnici, o trošku Praviteljstva. Zato 19. oktobra 1849. godine predlaže se Visokoslavnom Sovjetu da i oknari Srbije dobiju besplatno lečenje.

Aleksandar Karađorđević, mesec kasnije, 17. decembra 1849. godine, obaveštava Popečiteljstvo unutrenih dela i Popečiteljstvo finansija da je on, pošto je saslušao o tome mišljenje Sovjeta pobuđenim našao besplatežno izdavanje lekova oknarima iz apoteke Praviteljstvene, odobriti.

Krajem 1850. godine načelnik Odeljenja rudarskog izdaje »Ustrojenije Praviteljstva rudarskih-topačkih i šumskih poslenika, kase bratinstva«. Ovim pravilima reguliše se osnivanje Kase bratinstva, svojstvo člana Bratinske kase, gubitak balgodejanija, upravljanje — opšte i posebno, te plate i nagrade, snabdevanje, nadnice bolesničke, pogrebni troškovi, školski troškovi i izvanredna odobrenja.

Ranije su već postojale posebne bratinske kase oknarskih, topačkih i šumskih radnika, sve ove kase sada su spojene u »KASU BRATINSTVA«.

Članstvo bratinske kase povezano je ne samo sa radom i uplatom priloga, već i sa bezuslovnom poslušnošću pretpostavljenim i u izvršavanju propisanih dužnosti.

Članom Kase bratinstva postaje se sa navršenom 16. tom godinom starosti, zatim dokazom od lekara da je potpuno zdrav.

Pored stalnih članova postojali su nepostojani poslenici, članovi.

Pomoć »blagodejanije« se gubilo pri otpuštanju sa rada zbog neposlušnosti ili ako su kažnjeni zbog neke krivice, za koju zakon kriminalnu kaznu određuje, ako napuste posao bez dozvole, ako pređu na druge poslove ili ako se neradu i pijanstvu odadu. Pomoć se gubi i ako se napusti Srbija.

Udovica ako se uda gubi pravo na »blagodejanije«, a deci pomoć ostaje.

Izdržavanje udovica i maloletne dece prostire se i u strane zemlje.

Prihodi Kase bratinstva sastojali su se:

- od interesa od izdatog kapitala,
- od priloga članova I klase od svake zarađene forinte tri krajcare,
- od nestalnih članova, rudnika II klase takođe od svake zarađene forinte tri krajcare.

Prava članova Kase bratinstva sastojala su se:

1. na snabdevanje za sebe,
2. u slučaju smrti na snabdevanje za ženu,
3. na pomoć deci do 14 i 15 godina,
4. na nadnicu bolesničku,
5. pomoć pri sahrani i
6. pomoć u školovanju dece.

Članovi koji trideset godina rada imaju, a neprekidno su ulog davali, dobijaju snabdevanje u iznosu 4 forinte i 30 krajcara mesečno. Od 15 do 30 godina službe 3 forinte i od 1 do 15 godina službe 1 forintu i 30 krajcara.

Udovicama po 1 forinta i 30 krajcara srebra po članu mesečno.

U ovim Pravilima predviđala se i zaštita od zloupotrebe, u slučaju da se stari članovi venčaju sa mladim ženama, a kojima bi se dugo isplaćivalo izdržavanje na teret ostalih članova. Pravila u takvim slučajevima predviđaju da kada se članovi od 50 do 60 godina starosti ožene ženama od njih 10, 20 i više godina mladim moraju da bi se venčali da izjave da u slučaju da muž umre pre njih, da se odriču izdržavanja iz Rudarske kase.

Muška deca do 15, a ženska do 14 godine starosti imaju pravo na pomoć od 7 i po krajcara srebra mesečno.

Naknada za vreme bolovanja priznavana je samo kod bolesti na radu i to u trajanju od 8 nedelja u iznosu od 3 krajcare srebra dnevno. Duža bolovanja regulisana su specijalnim rešenjima.

Pravila, dalje, regulišu pogrebnice i troškove školovanja dece.

Pod troškovima školovanja predviđeno je da ako dohoci kase dozvole moguće je da decu članova društva u knjigama pomognu.

Radnička solidarnost, putem Bratinskih kasa, sadašnje socijalno, penzijsko i zdravstveno osiguranje, razvija se dalje u zavisnosti od razvoja tadašnje Srbije i u zavisnosti od razvoja radničke klase u Srbiji.

Pošto pokušaji da se obezbedi domaća radna snaga za potrebe Rudnika u Majdanpeku nisu uspeli, domaća radna snaga se u to vreme teško odlučivala za rad u Rudniku, a radnici iz Austrije se nisu u Majdanpeku dugo zadržavali, važna i značajna radna mesta u Rudniku ostajala su nepopunjena. Da bi problem rešilo, Popečiteljstvo finansija zatražilo je u Saksoniji radnike koji bi došli u Majdanpek, da se tamo nastane, u Rudniku da rade i u njemu zauvek ostanu. Odgovor je bio vrlo povoljan.

U to vreme u Majdanpeku su obavljani vrlo važni radovi na izgradnji velike topionice gvožđa i topionice bakra. Svakom zdravom i obučenom radniku koji dođe u Majdanpek nudi se zarada u zavisnosti od učinka, tako se jedna mera čumura plaća 8, 10 i 12 krajcara srebra, drvosečama za odsečeni i složeni fat po 50 krajcara do 1 forinte srebra.

Pored ostalih uslova, radnicima se nudi besplatno lečenje, za familijarne bolesnička nadnica, s tim da su i oni kao i domaći radnici obavezni na članstvo i ulog u Bratinski rudarski fond, i to od svake zarađene forinte po tri krajcare ili od svakih 20 grošića saksonskih, po jedan grošić. Zatim, pravo na pozajmicu iz Rudarskog bratinskog fonda, prve godine besplatan stan, a narednih godina sa kirijom po jedna forinta mesečno, nudi se na prodaju gotove kuće ili placevi, bašte besplatno, i krediti.

Sve ovo pretpostavlja iseljenje iz svoje zemlje, prijem srpskog državljanstva, a time i izjednačavanje sa Srbima.

Izgradnjom Rudnika u Majdanpeku i razvojem rudarstva u Srbiji javljaju se i sve složeniji problemi u oblasti radnih odnosa, života i rada radnika, različitih oblika zaštite radnika i njihovih porodica. U ulozi osnivača i vlasnika Rudnika država, u to vreme, bila je u obavezi da pristupi trajnijem rešavanju mnogih pitanja. Na stvaranje zaštite i osiguranja rudara znatan uticaj imale su susedne zemlje, posebno one sa većom rudarskom tradicijom, pre svega Austrija i Mađarska.

Krupan korak u razvoju radničke solidarnosti predstavlja donošenje UREDBE O SNABDEVANJU I POTPOMAGANJU NASTOJNIKA, NIŽIH SLUŽITELJA PONAMEŠTENIH I NASTANJENIH PRI RUDARSKOM ZAVEDENIJU U MAJDANPEKU I NJINI UDOVICA I SIROČADI, 1856. godine.

Rudarsko odeljenje Popečiteljstva finansija 16. avgusta 1855. godine Visokoslavnom Sovjetu dostavlja projekt »Uredbe o snabdevanju i potpomaganju nastojnika, nižih služitelja i poslenika ponamešteni i nastanjeni pri Rudarskom zavedeniju u Majdan-Peku i pri istom nalazećem se šumarstvu i njini udovica i siročadi«.

Po nalogu Sovjeta formirana je komisija koja je razmotrila projekt Uredbe i predložila da se u projektu učine izvesne izmene, pored ostalih i da se u naslovu briše... »I pri istom nalazećem se šumarstvu«, jer se podrazumeva da radnici šumarstva pripadaju Rudniku.

Aleksandar Karađorđević, »knjaz Srbski« u saglasnosti sa Sovjetom 26. marta 1856. godine donosi »Uredbu o snabdevanju i potpomaganju nastojnika, nižih služitelja ponameštenjih i nastanjenih pri Rudarskom zavedeniju u Majdanpeku i njeni udovica i siročadi«.

Ovom Uredbom sve kategorije zaposlenih u Rudniku u Majdanpeku imaju pravo na snabdevanje ili izmirenje jednom za svagda i to:

— muškarci koji su 40 godina verno i voljno služili, zatim ako su 10 godina dobro služili pa su za rad postali nesposobni,

— udovice i siročad, dok su nesposobni za rad.

Pravo na snabdevanje ili izmirenje pretpostavlja članstvo u Bratinsku kasu i neprekidnu uplatu uloga.

Prihod Bratinske kase sastojao se od uloga članova na svaku forintu zarade po tri krajcare, a kočijaši i rabadžije po 1 krajcaru od

svake zarađene forinte, zatim novac od disciplinskih kazni i od interesa za izdavanje novca iz kase na pozajmicu.

Prava članova Bratinske kase sastojala su se u bolesničkim nadnicama kada se razbole ili besplatnom lečenju u bolnici, u dobijanju besplatne lekarske pomoći i besplatnih lekova.

Na snabdevanje i izmirenje gube pravo za sebe i svoju porodicu oni koji:

— službu ili određeni posao svojevolejno ili bez dopuštenja pretpostavljenih, napuste, pređu na drugi posao ili se propiju i ne dolaze na posao,

— oni koji budu sa posla otpušteni zbog nepokornosti ili protivljenja pretpostavljenima, zbog neverstva i izdajstva i zbog zločina sudski budu kažnjeni.

Ovom Uredbom uvodi se kategorija lakšeg posla (invalidi rada) u slučajevima kada radnici zbog bolesti ne mogu svoj posao obavljati, ali mogu lakši posao obavljati, zatim kategorija privremenog snabdevanja u slučajevima kada radnik boluje preko tri meseca i zbog bolesti ne mogu svoj posao obavljati.

Snabdevanje (penzija) određuje se prema godinama rada i to po pravilu: punih 10 godina rada 1/4, punih 20 godina 1/2, punih 30 godina 3/4 i punih 40 godina 100% godišnje zasluge, zarade. Od 10—20, 20—30, 30—40 godina procenat se uvećava srazmerno godinama rada.

Godina zasluga određuje se na osnovu izvoda iz spiska nadnica poslednjih deset godina.

Udovice i siročad dobijaju 1/3 dvogodišnje zasluge svojih muževa ili očeva kao snabdevanje.

Bolesničke nadnice određene su:

a) za neoženjene ljude	8 krajcara
b) za oženjene bez dece	10 krajcara
v) za oženjene sa decom	12 krajcara
g) za oženjene sa više od 4-oro dece	15 krajcara

Posle 10 godina, 15. aprila 1866. godine Mihajlo M. Obrenović III, »knjaz Srbski« proglašava RUDARSKI ZAKONIK ZA KNJAŽEVSTVO SRBSKO.

Ovim Rudarskim zakonom, pored ostalog, regulisani su odnosi rudarskih preduzimača prema radnicima, zatim Rudarske bratinske kase, i obaveza izrade Statuta Bratinskih kasa.

Ministar finansija, po stupanju na snagu Rudarskog zakonika, upućuje raspis svim rudnicima i upozorava povlastičare, zakupce i uprave na obavezu formiranja pri svakom rudniku rudarsko-bratinske kase za potpomaganje rudarskih nadzornika i radenika, njihovih udovica i nepunoletne dece i to opštih rudničkih bratinskih kasa za invalidsku pomoć i penzije i posebne rudničke bratinske kase za slučaj bolesti i smrti.

Potreba formiranja rudarskih bratinskih kasa, opštih i posebnih, obrazlaže se njihovim značajem kako za radnike i njihove porodice, tako i za sam rudnik. U raspisu se ističe da materijalno osiguranje

radnika za slučaj telesne iznemoglosti, osakaćenja ili smrti ima neposrednog uticaja na moralnu snagu, kao osnove najjače motivacije za pravilan, koristan i uspešan rad.

Ministar finansija, pored raspisa, dostavlja svim rudnicima ugledni Statut Rudarske bratinske kase za pomoć u slučaju bolesti i smrti na rudniku N. N.

Zakonom o izmenama i dopunama u Rudarskom zakoniku za kraljevinu Srbiju Aleksandar I, kralj Srbije, 27. januara 1900. godine reguliše se da se za potpomaganje rudarskih nadzornika i radenika, njihovih udovica i nepunoletne dece obrazuje rudarsko-bratinske kase i to:

I. Rudarsko-bratinska kasa sviđu rudarskih radnika i nadzornika u Srbiji za invalidsku pomoć i penzije, i

II. Rudarsko-bratinska kasa pri svakom rudniku ili više spojenih po odobrenju ministra narodne privrede za pomoć u slučaju bolesti i smrti.

Zakonom o izmenama i dopunama Rudarskog zakonika rudarski nadzornici i radenici ulažu od svoje zarade 3% za Rudarsku-bratinsku kasu za invalidsku pomoć i penziju, a 2% u Rudarsko-bratinsku kasu za pomoć u slučaju bolesti i smrti.

Ovim izmenama i dopunama Rudarskog zakonika uvodi se obaveza gospodara, povlastičara i zakupaca rudnika da dodaju još 50% sredstava u visini celokupnog uloga svih rudarskih nadzornika i radenika, od ove sume 30% za rudarsko-bratinsku kasu za invalidu i penzije, a 20% u rudarsko-bratinsku kasu u slučaju bolesti i smrti.

Izmenama i dopunama Rudarskog zakonika dalje regulisano je da se u fond invalidske pomoći i penzije unose i 3/4 kapitala svih rudarsko-bratinskih kasa, a 1/4 ostavlja svakom rudniku za rudarsko-bratinsku kasu u slučaju bolesti i smrti. U rudarsko-bratinsku kasu za invalidsku pomoć i penziju zatim se unose i sredstva od disciplinskih kazni.

Na osnovu izmena i dopuna Rudarskog zakonika ministar narodne privrede propisao je pravila rudarsko-bratinskih kasa. Zadatak je kase — po ovim pravilima — osnivanje fonda za obezbeđenje invalidske pomoći i penzije rudarskim nadzornicima, radnicima i njihovim porodicama u Srbiji. Fond ove kase nalazi se u Upravi fondova u Beogradu.

Posebnim pravilima regulisani su odnosi rudarsko-bratinske kase u slučaju bolesti i smrti.

Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca, na osnovu Rudarskog zakona i Uredbe o organizaciji rudarske struke, rad bratinskih blagajni reguliše PRAVILIMA BRATINSKIH BLAGAJNI RUDARSKIH PREDUZEĆA.

Pravilima iz 1922. godine bratinska blagajna sastoji se iz dva dela:

1. bolesničke blagajne i
2. provizione blagajne.

Prva ima zadatak da svojim članovima i njihovim porodicama osigura bolesničku pomoć i pogrebninu, a druga provizije ili otpravnine

(penzija ili invalidsku pomoć) ostarelim, usled nesreće onesposobljenim članovima i njihovim porodicama.

Članovi bratinske blagajne sada to nisu više samo muškarci, već svi u rudarskim i topioničkim preduzećima zaposleni radnici bez obzira na pol i državljanstvo.

Kao osnova za određivanje visine uloga i visine pomoći bili su platni razredi u rasponu od I sa dva dinara i 50 para dnevne zarade, zaključno sa XVII platnim razredom sa 40 dinara dnevno.

Bolesnička blagajna, po ovim pravilima, obezbeđivala je svojim članovima za vreme bolovanja besplatnu lekarsku uslugu, besplatne lekove, terapeutska pomagala, naknadu za vreme nesposobnosti za rad u iznosu od 2/3 obezbeđene dnevne zarade.

Ovim Pravilima se obezbeđuje pomoć porodiljama, pogrebnina, te pomoć članovima porodice ako žive sa osiguranikom i on ih izdržava.

Iz provizione blagajne davala se provizija, invalidska i starosna provizija (penzija).

Invalidska provizija dobijala se kod trajne nesposobnosti za rad, po navršetku 5. godina rada neprekidno, i iznosila je 20% prosečne zarade u poslednjih 5 godina.

Za svaku navršenu godinu penzija raste za 2% do navršenih 35 godina rada kada iznosi 80% proseka poslednjih pet godina.

Navršetkom 35 godina službe i 60 godina starosti pripada starosna penzija.

Prihodi bolesničkih blagajni sastojali su se od:

1. tekućih prinosa članova,
2. tekućih prinosa rudarskih i topioničkih preduzeća,
3. globe
4. darova i zaveštenja,
5. kamate korisno uložene gotovine bolesničke blagajne i
6. nepredviđenih prihoda.

Ulozi članova bolesničkoj blagajni kreću se između 4 do 6% obezbeđene nadnice. Visinu u ovim granicama određuju mesni odbori u zavisnosti od msnih okolnosti, finansijskog stanja blagajni, s tim da moraju da se obezbeđe sredstva za pokriće tekućih izdataka i da obezbeđe izvestan rezervni fond.

Polovinu sredstava tekućeg prihoda bolesničkoj blagajni obezbeđuju zaposleni, a drugu polovinu preduzeće.

Prihodi provizione blagajne sastoje se od:

1. tekućih uloga članova,
2. tekućih prinosa rudarskih preduzeća,
3. kazni
4. darova, zaveštenja, itd., i
5. interesa korisno uloženi glavnica

U provizionu blagajnu članovi su plaćali prinos u procentima koji odredi ministar šuma i rudnika za razdoblje od 5 godina na predlog središnje uprave bratinske blagajne, a koji se izračunava po principima tehničkog osiguranja.

Preduzeća u provizionu blagajnu su uplaćivala isti procenat kao i članovi.

Pravilima bratinske blagajne za osiguranje radnika i osoblja na rudarskim preduzećima u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca donetim decembra 1924. godine uređene su bratinske blagajne, kao opšte, mesne i glavne bratinske blagajne, kao posebne. Sedišta glavnih bratinskih blagajni su u Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu i Splitu, a mesnih u preduzećima.

Zadatak bratinskih blagajni prema pravilima u 1924. godini su da svojim članovima, njihovim porodicama i srođnicima osiguraju:

1. potpore bolesničke i pogrebne,
2. invalidske pomoći (rente) u službi povređenim i onesposobljenim i
3. penzije (provizije) ili otpremnine iznemoglim ili ostarelim članovima, kao i preostaloj porodici i srođnicima posle njihove smrti.

U skladu sa zadacima bratinskih blagajni postojala su i tri odeljka bratinske blagajne: 1. bolesnička blagajna, 2. invalidska blagajna i 3. penziona blagajna.

Osnova za odmeravanje uloga i pomoć određivana je prema kategorijama u zavisnosti od vrste poslova. Bilo je šest kategorija.

U I kategoriju svrstani su: tehnički i administrativni činovnici, nadzornici, stariji rudari (predradnici), glavni topioničari i glavni mineri (streljači, palioci mina);

u II kategoriju: rudari (kopači), i topioničari, tesači, mineri (streljači, palioci mina), zidari, mašinisti, mehaničari, električari i druge zanatlije;

u III kategoriju: pomoćni kopači i topioničari (rudari i topači), kao i mlađi kvalifikovani profesionalisti;

u IV kategoriju: jamski vozači (kopinari) i ostali jamski (podzemni) i topioničarski radnici, koji nisu u višoj kategoriji, radnici spoljnih kopova i stariji spoljni radnici;

u V kategoriju: mlađi spoljni radnici, nadničari i starije radnice i

u VI kategoriju: učenici, šegrti, ostali početnici i mlađe radnice.

Prosečne zarade

za I kategoriju	50 dinara
za II kategoriju	40 dinara
za III kategoriju	30 dinara
za IV kategoriju	25 dinara
za V kategoriju	20 dinara
za VI kategoriju	15 dinara

Po ovim kategorijama plaćali su svoje uloge svi članovi bratinske blagajne i preduzeća, po njima određene invalidske pomoći i penzije. Ove kategorije nisu morale da odražavaju stvarne zarade, zarade su mogle da budu i veće i manje.

Pri prelasku u višu kategoriju pravo na pomoć po novoj kategoriji stiže se posle mesec dana rada u novoj kategoriji.

Ako član Bratinske blagajne svojevolejno istupi sa posla, zbog krivične kazne bude otpušten, sudski osuđen zbog zločinstva na zatvor duži od godinu dana, ili i kraći, ako povlači gubitak građanske časti, nema pravo da traži penziju niti ma kakvu drugu pomoć iz Bratinske blagajne.

Iz fonda bolesničke blagajne na predlog mesnih upravnih odbora glavni upravni odbor može uz jemstvo tri punopravna člana Bratinske blagajne, da odobrava jednogodišnje zajmove punopravnim članovima sa najmanje 10 godina članstva, sa 6% kamate do iznosa polugodišnje kategorijske zarade.

Bolesnička blagajna daje članovima kad se razbole besplatnu lekarsku pomoć, lekove, banjsko lečenje, zavoje, pomoćna sredstva, terapeutska pomagala, hranarinu u periodu nesposobnosti za rad u iznosu od 2/3 kategorijske zarade, zatim pomoć porodiljama i pogrebni.

Prihode bolesničke blagajne sačinjavaju:

1. redovni ulozi članova,
2. redovni ulozi preduzeća,
3. kazne izrečene nad radnicima od strane preduzeća ili Mesnih upravnih odbora,
4. kamate korisno uložene gotovine,
5. darovi i zaveštenja i
6. nepredviđeni prihodi.

Visinu uloga za bolesničku blagajnu određuje glavna skupština na osnovu okolnosti mesta i stanja bolesničke blagajne, a u granicama od 4 do 6% od utvrđene kategorijske zarade, tj. od 3 do 3% od strane članova i toliko isto od strane preduzeća, s tim što se moraju obezbediti sredstva za tekuće izdatke i za fondove.

Invalidska blagajna svim članovima bratinske blagajne (punopravnim i malopravnim) nadoknađuje štetu nastalu zbog telesne povrede, a porodici i srođnicima pomoć, posle smrti nesretnim slučajem na poslu.

Prihode invalidske blagajne sačinjavaju:

1. ulozi rudarskih, topioničkih, solanskih i drugih preduzeća, koja potpadaju pod Rudarski zakon,
2. darovi, zaveštenja, legati itd.
3. kamate korisno uloženi glavnica i vrednosnih papira i
4. nepodignute radničke zarade i svi ostali nepredviđeni prihodi bratinske blagajne.

Penziona blagajna ima zadatak da punopravnim članovima omogućući, kad iznemognu i ostare, davanje penzije ili otpremnine kad umru — penzije ili, otpremnine udovici, deci i srođnicima.

Pravo na penziju se stiče sa navršenih deset godina punopravnog članstva, a iznemognu zbog starosti u iznosu 32⁰/₀ od svoje kategorijske zarade za poslednjih pet godina.

Kad iznemognu zbog bolesti i sa pet godina punopravnog članstva, u iznosu od 20⁰/₀ od svoje kategorijske zarade za poslednjih pet godina.

Penzija raste sa svakom navršenom godinom za 2,40⁰/₀, tako da po navršetku 30 godina rada iznosi 80⁰/₀ prosečne kategorijske zarade za poslednjih pet godina.

Starosna penzija se stiče sa navršetkom 30 godina punopravnog članstva, sa najmanje 55 godina starosti.

Prihode penzione blagajne sačinjavaju:

1. redovni ulozi osiguranika,
2. redovni ulozi preduzeća,
3. kazne izrečene od rudarskih vlasti nad preduzećima,
4. darovi, zaveštenja, i
5. kamate korisno uložene novca.

Visinu uloga članova u penzionu blagajnu određivala je glavna skupština, uz odobrenje rudarske vlasti u procentima od kategorijskih zarada, a u granicama 3 do 5⁰/₀, odnosno 1 1/2 do 2 1/2⁰/₀ od članova i toliko isto od preduzeća.

Pored propisa i kaznenih odredbi u propisima za osiguranje radnika u Rudarskom zakonu i Zakonu o osiguranju radnika (od 30. maja 1922. godine), bilo je istražiocâ ruda, rudarskih povlastičara, zakupaca, posednika, koji nisu svoje radnike osiguravali. Zbog ovakvih pojava direktor Generalne rudarske direkcije pri Ministarstvu šuma i rudnika Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca 17. avgusta 1928. godine upućuje svim upravama, povlastičarima i istražiocima ruda, raspis kojim naređuje da oni koji još nisu osigurali svoje zaposlene radnike, učine to neizostavno odmah i da ako nemaju ustanovljene mesne bratinske blagajne na svojim preduzećima, svoje radnike osiguraju neposredno kod združene Mesne bratinske blagajne pri Glavnoj bratinskoj blagajni u Beogradu.

Ovim raspisom direktor naređuje istražiocima i povlastičarima da su dužni da podnose godišnje izveštaje o radu sa bilansom bratinske blagajne.

Za neizvršenje ovog naređenja Generalna rudarska direkcija primeniće kazne po Pravilima Bratinske blagajne, a kazna je za preduzeće 2.000 dinara i naknada do tada pričinjene štete Bratinskoj blagajni.

Zadaci Bratinske blagajne, po Pravilima Bratinske blagajne za osiguranje radnika i službenika na rudarskim preduzećima u Kraljevini Jugoslaviji od februara 1933. godine i njihovim dopunama i izmenama od 29. decembra 1937. godine su isti kao i u Pravilima iz 1924. godine, s tim što je Pravilima u 1937. godini uvedena i pomoć u slučaju nezaposlenosti.

Umesto ranija tri odeljka Bratinskih blagajni ovim Pravilima iz 1937. godine propisana su četiri. Pored ranijeg bolesničkog, invalidskog i penzionog, formiran je i odeljak za zbrinjavanje nezaposlenih.

Osnova za odmeravanje uloga i pomoći i dalje je prema kategorijama, kojih ima šest, u zavisnosti od vrste poslova.

Prosečne zarade po kategorijama nešto su izmenjene u odnosu na Pravilnik iz 1924. godine. Uvedena je grupa »van kategorije« u koju su tehnički i administrativni činovnici i ostali službenici sa 1.500 i više dinara mesečne zarade.

Prosečna zarada grupe »van kategorije« je 50 dinara, koliko je ranije bila prva kategorija, prva kategorija je smanjena na 42, druga na 36 dinara, treća, četvrta i peta kategorija su iste kao i u Pravilima u 1924. godini, 30, 25 i 20 dinara, a šesta povećana za 1 dinar, sa 15 na 16 dinara.

Delovi Pravila o zajmu članovima, osiguranje pomoći članovima iz Bolesničke blagajne i izvori prihoda Bolesničkog odeljka su isti ili skoro isti kao i u ranijim Pravilima.

Visinu uloga u Bolesničkom odeljku određuje ne kao ranije Glavna skupština, već Mesna skupština, a Glavni Upravni odbor odobrava visinu uloga, na osnovu mesnih okolnosti i stanja bolesničke blagajne, u granicama od 4 do 12⁰/₀ od utvrđenih režijskih nadnica (ranije 4—6⁰/₀ od utvrđene kategorijske zarade), i dalje polovinu uloga daju članovi, a drugu polovinu preduzeća.

Izvori prihoda Invalidskog odeljka su isti kao i ranije.

Pravo na penziju i po novim Pravilima stiče se posle pet godina punopravnog članstva (ranijim Pravilima sa pet godina rada odlazili su samo trajno iznemogli zbog bolesti, a iznemogli zbog starosti sa deset godina članstva). Penzionisani sa pet godina starosti dobijali su penziju u visini 20⁰/₀ prosečne svoje kategorijske zarade zadnjih pet godina. Penzija po Pravilima iz 1937. godine raste sa svakom navršenom godinom članstva za 2⁰/₀ (ranije 2,40⁰/₀).

Starosna penzija po ovim Pravilima stiče se sa 35 godina punopravnog članstva (ranije 30 godina) i 55 godina starosti — predradnici, kopači i palioci mina, a ostali sa najmanje 60 godina starosti.

Prihodi penzionog odeljka su isti kao i u ranijim Pravilima, a visinu uloga i dalje određuje Glavna skupština uz odobrenje rudarskih vlasti u procentima od kategorijskih zarada, a u granicama od 4 do 10⁰/₀ (ranije 3 do 5⁰/₀).

Novoformirani odeljak, u odnosu na Pravila u 1924. godini, za zbrinjavanje nezaposlenih rudarskih i topioničkih radnika i službenika osigurava članove Bratinske blagajne kada ostanu nezaposleni.

Pomoć nezaposlenim deli se na:

1. novčane dnevne pomoći,
2. putne pomoći u cilju dolaska u mesto zaposlenja ili povratka kući,
3. vanredne novčane pomoći, i
4. pomoć u naturi kao potpune ili delimične zamene za novčanu pomoć.

Prihode odeljaka sačinjavaju:

1. redovni ulozi osiguranih članova,
2. redovni ulozi preduzeća,
3. kamate na priplod uložene imovine, i
4. pomoći, darovi, zaveštenja i drugi nepredviđeni prihodi.

Visina uloga u procentima od neto zarade propisuje Ministar šuma i rudnika naredbom koju može menjati prema ukazanoj potrebi, a na predlog Centralnog odbora.

Objavljajući hronološki sređenu istorijsku građu o oknarskim i bratinskim kasama i blagajnama svesni smo činjenice da je to samo istorijska građa, a ne i slika prilika života i rada u ovoj oblasti u tom periodu.

Pri analizi i izučavanju ove građe treba polaziti od činjenice da je normativa, da su propisi jedno, a da je stvarnost, praksa, život, drugo.

Istorijska građa je često slika života kako je neko želeo da je prikaže, idealizovano prikazivanje od strane vladajuće klase, klase eksploatora.

Sigurno je da ovoj građi treba prići kritički imajući u vidu u svakom momentu činjenicu da akteri konkretnog života imaju svoja pravila ponašanja, koja se više ili manje razlikuju od propisanih.

O tim razlikama između normativnog i stvarnog najbolje govore činjenice u napisima u radničkoj štampi u periodu kada su navedeni Pravilnici bili na snazi.

Luka Pavičević u Radničkim novinama br. 110 od 15. septembra 1907. godine u članku pod naslovom »ŠTRAJK NA VRŠKOJ ČUKI« beleži:

»Pozvali smo zastupnika direktora i od njega zatražismo: 1) spisak radnika. Nema! (?) veli nam on. 2) Zatražismo radničke isplate knjižice sa pravilima bratinske kase. — Nema! — veli zastupnik. Zatražismo knjige platne. Dade nam platne spiskove vođene na nemačkom jeziku. — Imate li na srpskom? pita g. Stepanović. — Nema, veli zastupnik... Za ovim sam zatražio knjigu bratinske kase po kojoj sam konstatovao krađu. Na ime, jednom radniku (ime u zapisniku) zadržato od zarade 5,20 a uvedeno u knjigu primanja bratinske kase 4,20 za jedan mesec...

Zatim smo prešli na konstatovanje kazni radnika i našli smo da je kažnjeno u meseci... svega 184 lica sa 413,50 dinara.

Ni jedan marjaš od ovih kazni nije ušao u knjigu primanja Bratske kase, što po Rudarskom zakonu mora da bude, no je sve te novce kompanija otela od radnika i ukrala od Bratske kase. Sam činovnik preduzeća je izjavio na zapisniku da oni kazne nisu uvodili u prihod Bratske kase...

Za ovim je tražen zapisnik uprave bratske kase. Zastupnik je odgovorio da ga nema. Veli: — To g. direktor vodi... Upitan, ko sačinjava Upravu Bratske kase, odgovoriše: No pa mi. Predsednik je Bratske kase direktor, blagajnik knjigovođa Jovanović, članovi zastupnik direktora, magacioner, šihmajstor, nadzornika dva i dva radnika. Dakle 7 činovnika i dva radnika.

Kako se i koliko institucija solidarnosti radnika pretvorila u instrument pljačke radnika govori članak u Radničkim novinama br. 140 od 23. novembra 1910. godine pod naslovom »JEDNA PLJAČKA«.

»Iz Majdan-Peka na ovo saopštavaju:

Po pravilima Rudarske-bratinske kase svaki radnik posle rada od jednog meseca mora postati član ove kase i plaćati ulog. Svaki poslodavac dužan je ulagati u bratinsku kasu 50% od celokupnog radničkog uloga.

Poštena uprava Rudnika u M. Peku, da bi izbegla ovo plaćanje od 50% tj. svela ga na minimum, propustila je namerno masu radnika, mahom seljaka, te su radili po 5, 6, 8, 10 i više meseci i nije im naplatila ulog za bratinsku kasu, samo da bi prema ovome ona što manje platila. Ovo propuštanje vršeno je u 1903, 1904, 5, 6, 7 i 8 godine i na ovaj način bratinska kasa je oštećena, koje od uloga radnika, koje od uloga uprave (50%) sa 15 do 20.000 din.

Rudarsko je odeljenje donelo rešenje da se knjigovođa izda po 360 din. god. a blagajnik po pravilu mora da vrši dužnost besplatno.

Za blagajnika najmanpečkog, poznatog pijanog Lamberta, ovo rešenje nije ništa vredelo i on je stalno primao i danas prima po 30 din. mesečno i ako ni prstom nije mrdnuo na knjigovodstvu jer slabo zna i svoj maternji jezik, a još manje srpski...

Ovo je sve jedan učitelj saopštio rudarskom odeljenju i izneo ovu poharu, no ono za jednu i po godinu nije ni prstom mrdnulo, već je svojim ćutanjem doprinelo da se na ovaj način i dalje ara i da pošteni Belgijanci i dalje pune svoje džepove.

O izigravanju, nepoštovanju propisa, uredbi i pravila Bratinskih blagajni govori i članak u Radničkim novinama br. 234 od 18. oktobra 1911. godine pod naslovom »Razvijanje privrede«:

»...Nigde se više, valjda ne toleriraju i ne pothranjuju lumperaji i svi mogući lumiski maniri među radnicima kao ovde.

U tom pogledu u Majdan-Peku je dostignut vrhunac i zbog toga se nikad kao do sada ne oseća spokojnijom uprava rudnika. U mutnoj se vodi riba lovi — i kompanija se dala na posao. Pljačkanje radnika u vidu raznih zakidanja izvodi se jednom osobitom virtuoznošću. Od Bratinske kase ni traga ni glasa. Sakaćenja bivaju svaki čas, osiguravanja ni pomoći nikakve. I sve je to zataškano. Pre je bilo reči u Radničkim novinama o jednom seljaku, koji je radio na topionici pa mu progoreo trbuh. Taj je grešnik u najstrašnijim mukama i umro, a niti je lečen niti je uprava dala porodici njegovoj da ga nosi kući, da ne bi plaćala troškove oko lečenja. To nije izuzetak. To je sistem majdanpečke kompanije. I svaki takav događaj posmatra se od strane radnika tupo, više ravnodušno. Ako se i primeći neko gunđanje, to dolazi isključivo od seljaka iz obližnjih sela, koji rade tu izvesno vreme, da bi zaradili i imali od kuda porez da plate. I koliko mora da iznenađuje svakoga ona užasna razlika između onog »profesionalnog« i »periodičnog« rudara. To su prosto, dva antropološka tipa. U prvom se odmah čita utućenost i jektika. Njegova vam pojava daje utisak, da on može biti ravnodušan i prema nesreći svoje porodice, a kamoli prema nesreći drugoga. Njega se ne tiče ništa. Razume se, takav radnik je ideal ne samo našoj čiftariji, već i modernim kapitalistima. Zbog toga se ništa i ne tiču našeg Ministarstva privrede sve one zlikovačke radnje

uprave prema radnicima. Naprotiv, izgleda da se ministarstvu smeje brk, jer se dokazuje, da kapitalističko društvo može da stvara robove. A mi tako srdačno priznajemo saradnju Ministarstva Pravde i Vlade uopšte u tom poslu.«

O praktičnoj primeni normativa govori i napis u Radničkim novinama br. 85 iz 1920. godine pod naslovom »Iz Majdan-Peka«, u koje se pored ostalog kaže:

»... Država se odrekla svojih socijalnih dužnosti prema radničkoj klasi. Upravo ona ih nije nikad ni primala na sebe, i ako su baš oni rudarski radnici za vreme rata pokazali najveće požrtvovanje. Tako, naprimer, iz samog ovog rudnika učestvovalo je u ratu 180 radnika od kojih je poginulo 100, ratnih udovica ima 93, prima invalidu 30, penziju 60. Radničke penzije iznose 60% predratne nadnice, što znači najviše i u najboljem slučaju, 60 dinara mesečno. Toliko, koliko je nedovoljno za leb jednog člana porodice. I sad treba da radnici budu uvereni, posle svega ovog, da je ovo njihova otadžbina za koju treba da ginu u rovu, gladuju i umiru na radu. Ovakve uslove rada mogu radnici naći u Kini ili kom drugom sličnom mestu.

Državne vlasti ne samo da se ne stavljaju na stranu radnika već su direktno protivu njih. Tako odbor bratinske kase bio je dodelio Kostu Kapricu rudarskom radniku, penziju od 72 dinara mesečno. Direktor se to učini mnogo i on, u sporazumu sa G. Antulom, načelnikom Rudarske direkcije, smanji penziju na 17 dinara. Drug Kapric je 35 godina radio u rudniku.«

U konstituisanju normativa oknarskih kasa, bratinskih blagajni, sadašnjeg socijalnog, penzionog i zdravstvenog osiguranja u rudarstvu ondašnja Srbija se oslanjala na severne susede. Oslanjanje na učene ljude iz delova današnje Vojvodine i Austrije je normalno, jer je s jedne strane u ovim krajevima bilo više učenih ljudi, razvijenija radnička klasa i rudarstvo, a s druge strane prvi oknari, kopači, mineri i drugi majstori dolazili su najviše iz Austrije. Migracija, dolazak i odlazak radnika bivala je iz godine u godinu sve veća, jedan broj je umirao u Majdanpeku, njihove porodice su se vraćale nazad, sve je to zahtevalo da se penzije, pomoći, otpremnine i slično, rešavaju na isti ili približno isti način.

Uporedo sa izgradnjom svoje državnosti i postepenog stvaranja svoje radničke klase stvaran je i snažan i brojan birokratski aparat.

U oblasti osiguranja, radničke solidarnosti, stvarane su, postepeno, uprave, generalne direkcije i druge institucije na različitim nivoima. Postepeno se brojan i jak, birokratski aparat, osećao u svim delovima državnog bića, buržoaske države.

Ovako glomazan birokratski aparat ne samo da je bio skup za nerazvijenu Srbiju, kasnije Jugoslaviju, već bio i sve komplikovaniji i sve se više uključivao u eksploataciju malobrojne radničke klase. Vrlo brzo je birokratski aparat našao zajednički jezik sa stranim društvima i upravama koje su eksploatisale naše rudnike.

Značajan deo radničkih zarada odlazio je u blagajne, odeljke Bratinskih blagajni, a predmeti njihovih članova za ostvarivanje pojedinih prava iz obe oblasti morali su da prevaljuju sve duže i duže puteve, od jedne do druge instance.

Strani kapital se blagovremeno i kadrovski opremio za eksploataciju, za ostvarivanje što većeg profita. On se vrlo brzo povezao sa domaćom birokratijom i buržoazijom. Na poslovima bratinskih blagajni najsigurniji je strani kapital bio sa svojim ljudima. Iz spiskova zaposlenih činovnika i ostalih najbolje plaćenih u Francuskom društvu borskih rudnika u 1933. godini preko 80% su Francuzi, odnosno od 143 službenika sa preko 1.500 dinara samo je dvadesetak meštana, starosedelaca, ljudi iz Bora i bliže okoline. Borani i seljaci iz okolnih sela i drugi Jugosloveni u FDBR su na radnim mestima gde se sa mnogo znoja zaradi malo para, gde je hleb sa devet kora.

POPEČITELJSTVU FINANSIJE

Popečiteljstvo finansije uverivši se o teškim oknarskim poslovima, koji oni pri struci radnje rudarske često sa opasnošću samog života skupčane čas u zemlji čas na površini ove izvršavaju, predložilo 19. pr. m. RN° 237 Sovjetu da reši, da se oknarima radi boljeg lečenja, kao i vojnicima lekovi iz Praviteljstvene apoteke bezplatežno izdaju, navodeći da takove i proči oknari u ostalim državama bezplatežno od svoje praviteljstvo uživaju.

Po saslušanom u tome mišljenju saveta od 28 istog meseca RN° 692, Ja sam se pobuđenim našao bezplatežno izdavanje lekova oknarima iz apoteke Parviteljstvene odobriti, koje odobrenije kako Popečiteljstvu finansije, tako i Popečiteljstvu unutreni dela radi nadležnog njiovog upotreblenija ovim saopštavam.

RN° 1747
17. decembra 1849.
u Beogradu

A. Karađorđević

Arhiv Srbije — Fond pokloni i otkupi

POPEČITELJSTVU Vnutreni dela i finansije

Popečiteljstvo finansije uverivši se o teškim oknarskim poslovima, koje oni pri struci radnje Rudarske često sa opasnošću samog života skopčane čast u zemlji, čast na površini ove izvršuju predložilo je 19 prošlog meseca N° 237 Sovjetu da reši, da se oknarima radi boljeg uzbuđenja volje k teškoj struci, radnje rudarske, ravno kao i vojnicima, lekovi iz apoteke praviteljstvene bezplatežno izdaju, navodeći da takove i proči oknara u ostalim državama bezplatežno od svog Praviteljstva uživaju.

Po saslušanom u tome mneniju Sovjeta od 28 istog meseca N° 692 i sam se pobuđenim našao bezplatežno izdavanje lekova oknarima iz apoteke praviteljstvene odobriti; koje odobrenije kako Popečiteljstvu finansije, tako i Popečiteljstvu vnutreni dela, radi nadležnog njiovog upotreblenija, ovim saopštavam.

VN° 1797
17 dekemvrija 1849
u Beogradu

Aleksandar Karađorđević

Arhiv Srbije — Zakoni i uredbe Kneževine i Kraljevine Srbije, Film 112

USTROJENIJE PRAVITELJSTVA RUDARSKIH-TOPAČKIH I ŠUMSKIH POSLENIKA, KASE BRATINSTVA

Buduće je nužno uredbu o vođenju računa bratinstva kase sačiniti, to se sledujući propis pravila o vođenju ove kase k znanju učestvujućim u njoj i upraviteljstva, određuje zadržavajući pravo nužno po potrebi primenačenja i druga nareždenija pozdnije ovoj uredbi dopuniti.

Osnovanije kasa bratinstva

1. Prilozi oni koje su do sada oknarski, topionički i šumski poslenici praviteljstvenog u Majdan-Peku i Kučajni rudokopija neprekidno ulagali, sojuziće se u jednu obštu bratinstva kasu sa naročnim opredelenijem da se...
2. Docnije i pristup k ovom zavedeniju pod niže postrojenim uslovima, i pročim oknarskim, topioničkim i šumskim praviteljstvenim poslenicima, dozvoli i
3. Da se oknarskim, topioničkim i šumskim praviteljstvenim poslenicima u slučaju kakve promene Praviteljstva ono imanje, koje su oni u obštu bratinstva kasu uložili, kao njiovo neprikosnoveno dobro obezbedili.
4. Imanje kuće bratinstva kase polaže se pod nadzirateljstvo odelenia pri Popečiteljstvu finansije, koje u pravu ovog zavedenija u svakom smotrenije pod odgovornošću prema Popečiteljstvu finansije imati.

Svojstvo člana bratinske kase

5. Svakij nastojnik oknarski, topioničkij i šumskij poslenika, kojega je ime u knjiga bratinstva uvedeno, i koji u bezuslovni poslušnosti prema svojim starijim i pri tačnom izvršeniju svom u ovom propisu navedene dužnosti, poslušnost rudarskog zakona opredelenija trudio se bude, i opredelene uloge u bratinsku kasu neprekidno davao bude smatra se kao član kućno-bratinskog zave-

denija, i može s punim pravom sa ovim zavedenijem sajuženij koristi učastnikom biti.

Svojstva oknarski, topioničarski i šumskij poslenika, koji členovi ovog zavedenija biti mogu

6. za člena bratstva svojstven je svaki oknar topač i šumar (poslenik) pritom sledujuća uslovija postoje.

7. Mora primiti imajući se bratstva člen preko 16 godina star i

8. Od bratstvenog lekara svidateljstvo doneti da je podpuno zdrav.

9. Tako isto i kršeno pismo za dokaz da je po gornjem usloviju toliko godina star.

10. Dolazeći i odlazeći poslenici ne smatraju se kao členovi bratstva, već kao nepostojani poslenici, ničim manje moraju oni iste priloge u bratstva kasu ulagati kao i redovni členovi.

Gubitak blagodejanija

Oknarski, topioničarski i šumskij poslenici gube užitak ovog zavedenija.

11. Kad su zbog neposlušnosti ili protivljenja prema svojim starijim od ovi konačno odpušteni.

12. Ili kako su se budi kakve krivice učinili, za koju zakoni kriminalnu kaznu određuju.

13. Svi za neopredeljeno vreme odpušteni poslenici bivaju opet učastnicima sviju prava i blagodejanija toga zavedenija kako se nanovo u poslu prime.

14. Oknarski, topioničarski i šumskij poslenici, koji bez dozvoljenja predpostavljeni svoji rad ostave, ili drugi koji rad preduzmu, ili se lenjstvu ili pijanstvu odadu gube pravo ne blagodejanija toga zavedenija.

15. Ako oni koji blagodejanije ovoga zavedenija uživaju iz Srbije odputuju, to blagodejanije uživano gube, izdržavanje udovica i njiovi maloletni dece prostire se i u strane zemlje.

16. Ako se udovica uda gubi ono pravo na blagodejanije od dana braka, naprotiv pak deci iz prvog braka, ostaje blagodejanije ovoga zavedenija.

17. Oženi li se poslenik koji je blagodejanije zavedenija uživao, to po smrti njegovoj udovica sa decom lišena je blagodejanija.

Upravljenje zavedenija u obšte

18. Sverhu upravljenja zavedenija neka se godišnje po sledovavšem zaključeniju računa glavno izvestije s iscislenijem pokazavši se prijmanja i izdavanja o stanju kase sačini, i starešinama bratskij radi saobštenja učastnicima bratinskog zavedenija dostavi, kako bi oni o stanju i urednom rukovanju ovoga zavedenija uverili se.

19. Starešine bratstva jesu specijalne starešine i bratstva zavedenija.

20. Bratstvo pri svakom delu (rudokopiju) bira iz svoje sredine trojicu po većini glasova, kojima oni najveće poverenje daju, i koji dobar i bogobojažljiv život ovde, čitati i pisati znadu, i predlaže im odma sebi neposredstveno predpostavljenom nadležateljstvu, radi odobrenija.

21. Starešine bratstva potvrđiće se od strane Popečiteljstva finansije na neopredeljeno vreme i obvezaće se sa ovim zavedenijem slažućim se dvistvovanja njihova nastavljenija.

22. Priložiće se od poslenika u tečeniju svakog meseca od zasluge obustavljati i u bratinstva kasu ulagati.

Upravljenje zavedenija posebno

Prihodi kase bratinstva sastojaće se od dalje naredbe iz sledujućeg:

23. Iz interesa od izdatog pod interese kapitala sojuženog zavedenija.

Iz opredeljeni priloga poslenika i to:

24. Od členova bratstva ili poslenika I klase od svake forinte zaslužene nadnice u 3 krajcara.

25. Od nestalni členova poslenika II klase od 1 forinte zasluge također 3 krajcara.

26. Oni dolazeći i odlazeći poslenici koji se samo po neki put u oknima upotrebljeni nisu obavezni uloge u bratinsku kasu davati.

U izvanrednim

27. Priključujućoj se globi oknarskij poslenika i šumski poslenika.

Plate i nagrade

28. Rukovanje celokupnom bratstva kasom naređuje se privremeno stolonačalniku i računospitatelju odelenija rudarskog bezplatežno.

29. Starešinama bratstva daće odelenije rudarsko po skončaniju svake ako su se u dužnosti svojoj revnostno pokazali, imavši na stanje kase nagradu od 5 do 10 dukata srebra.

Snabdenije

30. Svaki dejstvitelni člen zavedenija koji je pod izdatim paragrafima 5 do 10 u društvu primljen, i koji se po paragrafu 11 do 17 blagodejanija ovoga zavedenija lišio nije ima pravo:

1. Na snabdenije za sebe
2. U slučaju smrti na snabdenija za njegovu ženu
3. Tako isto na pomoć dece do 14 i 15 godina
4. Na nadnicu bolesničku
5. Pomoć u pogrebeniju
6. Prilog školskog vaspitanija dece, kako i u koliko celokupne bratstva kase zavedenije dopuštalo bude.

31. Opredelenije snabdenija sledovaće po niže izloženim specijalnim uređenijama.

32. Daje se naročito opredelenije premda na izdavanje snabdenija po istečeniju službe naređeno, da se u slučajima nesretnim u radu u prevelikoj sirotinji pojedini členovi bratstva odelenija rudarskog na blagorazumije predstavi da ono

u sporazumeniju sa dotičnim starešinama i njima nadležatelstvenom celishodno preinačenija, zavedenija preduzimati.

33. Najpsole se u smotreniju izdavanja snabdenija po smrti opredelena da se ovo izdavanje svagda od dana smrti bogalja udovici i siroti isplaćuje.

Snabdenija Špecijalna opredelenija

1. Za bogalje

Ako koji člen zbog bolesti, starosti ili osakaćenja nesposoban postane za službu i ovo se lekarskim svidateljstvom posvedoči to će se posledovavšem predpisaniju starešina bratstva potvrđenom nadležnom nižom vlašću snabdenije njegovo na sledujući način opredeliti.

34. Za členovi koji preko 30 godina službu imaju (koje će čisto personal pokazati) i koji su neprekidno ulog davali, davaće se 4 forinti 30 krajcera.

Od 15 do 30 godina službe 3 forinte —

Od 1 do 15 godina službe 1 forinta 30 krajcera.

2. Za udovice

Umre li koji člen rudarskog društva ostavivši po sebi udovicu, to će se istoj snabdenije po predhvodavšem predloženiju (po članu) 1 forinta i 30 krajcara srebra mesečno odrediti, pritom moraju se pak sledujuća uslovija unapred položiti.

35. Svakij člen rudarskog društva obavezan u sledstvu predpostavljene mu vlasti, podnošenjem kršenog svoje i svoje neveste pisma, brakosočetanije od odelenija rudarskog potražiti.

36. Da se zavedenija od posledica zloupotrebljenija, i da se stari členovi sa mladim ženama venčavaju kojim dugo vremena snabdenije po skoroj smrti njiovi muževa, na teret kase rudarske družine i na štetu tičući se členova pada, naređuje se da se u slučaju:

1. Kada je kao člen rudarske družine od 50 do 60 godina 20 ili više godina stariji od svoje žene

2. Kad je člen rudarske družine od 50 do 60 godina 15 i više godina stariji od svoje žene.

Saizvolenije samo pod uslovima k brakopočitaniju izda ako ni pre obe strane sa pristupom nije u srodstvu s nevestom pismeno uverenije dadu po kome se nevesta, u slučaju ako muž pre nje umre na blagodejanije snabdenija iz rudarske društvene kase odrekne.

3. Za siročad

37. Na izdržanije i vaspitanije dece umreši členova rudarskog društva daje se pomoć mesečno u 7 1/2 krajcera srebra.

1. muškoj deci do napuneniya 15 godina

2. ženskoj deci do napuneniya 14 godina

Izvanredni podatci

38. Davanje ovij podataka u slučaju dugovremene bolesti zadržava za sebe odelenije rudarsko.

Nadnice bolesničke

Opšta pravila

39. Nadnice bolesničke odobravaće se samo po lekarskim evidenteljstvi-
ma u kome se naročito izreći mora, da je potraživanje ovo izvan rada.

40. Samo onim nadnice bolesničke odobravati koji su se u radu po-
boleli.

Špecijalna pravila

41. Kad se koji člen rudarskog društva razboli, to će on za vreme svoje
bolesti svakidašnju nadnicu izuzimajući nedeljne i praznične dane u 3 krajcara
srebra i to samo kroz 8 nedelja dobijati.

42. Traje li ista bolest duže to ostaje dalje spomoštstvovanje špecijal-
nom rešeniju u svakom slučaju.

Pogrebni troškovi

Pogrebni troškovi sledujućim načinom opredeljeni:

43. Umreli člen rudarskog društva prirodnom smrću, to će mu se na
pogrebni trošak 3 forinte srebra odobriti.

44. Izgubi li člen rudarskog društva bez svoje krivice u radu život, to
će mu se na pogrebni trošak 6 for. sr. izdati.

45. Za nestalne poslenike pogrebni trošak neće se plaćati, ako su oni
prirodnom smrću umrli, ako pak nije bez svoje krivice poginuo to će se njemu
po 44. paragrafu 6 forinte srebra pogrebnog troška izdati.

46. Za svakog člena koji anobdenije uživa bez razlike odobrava se po-
grebni trošak u 2 forinte srebra.

47. Udovice i siročad nemaju pravo na pogrebni trošak.

Školski troškovi

48. Kako dohoci kase društva rudarskog dozvolili budu namera je decu
členova društva u školskom vaspitaniju i u knjigama pomagati.

Izvanredna odobrenija

49. Najposle će kasa rudarskog društva proputujućim sa urednim svi-
dateljstvima i pasošima snabdevenim rudarskim poslenicima putni trošak da-
vati u Majdan-Peku, Kučajni i Beogradu.

Ova pomoć nesme veća od 1 do 2 cvancika biti, bez razlike bio rudar
sam ili sa familijom.

50. Ovo ustrojenije neka se na trošak zavedenija na srbskom i nemačkoj
jeziku pečati i među členovima rudarskog društva razdeli.

23. decembra 1850.

u Beogradu

Načalnik rudarskog odelenija
Norbert Sojka

VISOKOSLAVNOM SOVJETU

Prilikom ovom kad je Popečiteljstvo finansije sa nadležnim Cesarsko-Kraljevskim Austriskim rudarskim vlastima pregovore vodilo o dovodenju rudarski poslenika iz Smolnika u naše otečestvo moralo je ono istim poslenicima obećati, da će im sva ona prava i preimućstva koja su svome otečestvu od države uživali, i našim praviteljstvom darovana biti, jer bez toga obećanja ni jedna od vešti i kućevni rudarski poslenika rešio, otečestvo i uhlebije svoje ostaviti, pa ovamo na manje uživanje doći.

U pred navedenom obećanju prava i preimućstva predimenovanim poslenicima obvezalo je se Popečiteljstvo finansije u noti svojoj upravljenoj na Upraviteljstvo rudarsko u Smolniku pod 26. novembra 1849. god. RN^o 239 tačkom 4 da će Praviteljstvo naše iz normi uvedenoj u Carsko Kraljevsko Austriskim državama, isluženim, osakaćenim i u Praviteljstvenom radu za dalju službu nesposobnim rudarskim poslenicima snabdenije davati.

Za ispuniti prema ovim poslenicima u gore navedenoj noti položeno obvezatelstvo ovo je Popečiteljstvo strogo držeći se postojećeg o snabdeniju rudarskih poslenika ustrojenija u Cesarsko-Kraljevskim državama ustrojenije zavedenija rudarske družinske kase u kom je način davanja snabdenija opredeljen sočinilo. Po ovome ustrojeniju dužno je Praviteljstvo naše:

1. Rudarskom posleniku koji je 30 ili više godina, Praviteljstvo naše neprekidno, verno i priležno služio i u službi za dalji rad nesposoban postao, kad od rudarskog lekara svidatelstvo, koje i okružnim lekarom potvrđeno biti mora a o slabom stanju zdravlja podnose iz svoje Praviteljstvene 4 forinte i 30 krajcara, iz rudarske družinske kase 4 forinte i 30 krajcara mesečno na izdržanije izdavati.

2. Onom posleniku, koji u radu praviteljstvenom od 15 do 30 godišnje službe, za dalju službu nesposoban postane davaće Popečiteljstvo po načini u I tački kazanom iz svoje 3 forinte a toliko iz kase rudarskog društva mesečno na uhlebije.

3. Onom posleniku koji od prve do konca 15 godišnje službe po podnešenom lekarskom svidatelstvu kao što je u 1 tački opredeljeno za dalju radnju nesposoban bude, davaće Praviteljstvo 1 forintu i 30 krajcara iz svoje a toliko i iz rudarskog društva kase mesečno na izdržanije.

4. Udovicama, oknarski, topionički i šumski poslenika davat će Praviteljstvo iz svoje 30 krajcara a toliko iz rudarskog društva kase mesečno na izdržanije ovo primaće udovice do vtoričnog stuplenija u brak, ili do drugog kakvog uhlebljenja.

5. Siročadima pak davaće Praviteljstvo iz svoje 7 1/2 krajcara srebra mesečno izdržanije ovo primaće siročad i to:

- a) muška deca do navršenija 15 godina uzrasta
- b) ženska deca do navršenija 14 godina uzrasta

6. Izdržanije predpredeljeno primaće rudarski poslenici ovde u otečestvu; ovaj pak udovice i siročad dobijaće izdržanije i izvan otečestva našeg.

Po izloženiju pravila o izdavanju snabdenija rudarskim poslenicima dolazi Popečiteljstvo finansije visokoslavni Sovjet umoliti da bi on na osnovu predizloženi pobudenija rešiti blagovolio: da se rudarskim poslenicima po predhodivšem obvezatelstvu, gore opredeljeno spomoštestvovanije u svoje vreme iz kase Praviteljstvene izdavati može.

RN^o 67
12 februar 1851 god.
u Beogradu

Načalnik odelenija rudarskog
Norbert Sojka

Arhiv Srbije — Fond Državni saveti

SOVJETU KNJAŽEVSTVA SRBSKOG

Po mneniju Sovjeta od 17 novembra tekuće godine N° 136 i 976 i ja sam odobrio, da se udovicama i siročadima strani rudarski poslenika, koji su na radu praviteljstvenom u Majdan-Peku pomrli, privremeno, dok se sireč konačno i stalno o tome opredelenije ne učini ono snabdenije (provizija) iz naše praviteljstvene kase izdaje, s tim da se kasatelnim udovicama i siročadima po ovom i ona provizija izmiri, koju im je dosad trebalo izdavati, o čemu sam danas duždnu preporuku i Popečiteljstvu finansije odustio a da bi se konačno opredelenije o ovoj proviziji za izslužene i u radu praviteljstvenom pri našim rudokopjima osakaćene strane poslenike, kao i za ove udovice i siročad učiniti moglo, to sam preporučio pomenutom Popečiteljstvu, da se ono nanovo izvesti kakve uredbe sad u Austriju postoje u smotreniju rudarske provizije no potom da ono Sovjetu podnese projekt uredbe kojom će se ista provizija i kod nas konačno opredeliti i izdavati imati.

VN° 1054
29 februara 1851
u Kragujevcu

A. Karađorđević

Arhiv Srbije — Fond Državni saveti

VISOKOSLAVNOM SOVJETU

Kao što je Visokoslavnom Sovjetu iz prošlogodišnjih pregleda Delovodstva Popečiteljstva ovog poznato skupljena je prilična suma novca u Bratinsku kasu i novci kase svake godine umnožavaju se najviše zato što se iz nje nikakovi izdaci ne čine.

Da bi se cel pomenute Bratinske kase prihodi umnožavali, izdaci iz nje propisno činili i ona urednom rukovanju podvrgnuta bila, da bi se stanje nastojnika, niži služitelja i poslenika u zavedeniju Rudarskom u Majdan-Peku i istome prinadležećem šumarstvu i njiovi udovica i siročadi za konto obezbedilo i na posledku da se izvrši višečajši nalog od 20 noevrija 1851 godine RN° 1054. Zbornik zakona VI strana 66—67 na Popečiteljstvo ove odpušteni, isto Popečiteljstvo čest ima predhvaljenom Sovjetu u prilogu pod (1) podneti proekt uredbe: o snabdevanju i podpomaganju nastojnika, niži služitelja i poslenika ponameštani i nastavljeni pri Rudarskom zavedeniju u Majdan-Peku i pri istom nalazećem se Šumarstvu i njini udovica i siročadi na visočajše razmotrenije i rešenje.

RN° 346
16 avgust 1855
u Beogradu
U odsustvu sekretara
Odelenija Rudarskog
Registrator
Jov. Dinulović

Privremeni Popečitelj finansije
Polkovnik, kavalier
A. Nenadović

A. S. Državni savet, film 95

P R O E K T

uredbi o snabdevanju i potpomaganju nastojnika, niži služitelja i poslenika ponamešteni i nastanjeni pri rudarskom zavedeniju u Majdanpeku i pri istom nalazećem se šumarstvu i njiovih udovica i siročadi

Paragraf 1.

Svi u Knjaževsko Serbskom rudarskom zavedeniju u Majdanpeku i svi nalazeći se u šumarstvu stalno ponamešteni i nastanjeni.

Nastojnici, niži služitelji i poslenici zajedno sa njihovim udovicama i siročadima dobivaju prava snabdevanja ili izmirenja edanput za svagda i to;

Paragraf 2.

- a) muškarci 40 godina verno i valjano služivši ili
- b) ako su i osam godina dobro služili pa bi zbog slabosti ili bolesti telesne i duševne za službu nesposobni postali;
- v) udovice pak i siročad smrću muža ili oca i za vreme ono dok su nesposobni da sebi užitek pribave paragraf 12. 22.
- g) služitelji i poslenici koji nisu punih osam godina služili ali su pet ili šest godina valjano posao svoj otaljavali, pa su zbog duševne ili telesne slabosti za rad nesposobni postali, dobivaju pravo na izmirenje; tako isto pod
- d) i udovice ovakvi pod g) pomenuti i deca njina imaju pravo na izmirenje paragraf 17.

Paragraf 3.

Svi u paragrafu 1. pomenuti nastojnici, niži služitelji i poslenici dužni su, osim što su za stalne poslenike i služitelje primljeni biti i članovi zavedenija bratinske kase i da u ovu neprekidno uloge daju; Kada pravo dobijaju na snabdevanje i izmirenje (paragraf 2.) i ostala niže označena blagodejanija.

Paragraf 4.

Zavedenija bratinske kase ima tu celj da se iz priloga svojih članova fond sastavi, iz koga će se pomoć davati svim onim služiteljima i poslenicima, koji su ne svojom krivicom za rad nesposobni postali.

Paragraf 5.

U bratinsku kasu utiču neprekidno:

- a) prilozi koji su dužni ovi članovi i uopšte svi pri rečenom rudarskom zavedeniju bez razlike stalno ili za vreme samo neko namešteni niži služitelji, nastojnici i poslenici davati prilozi ovi određuju se od 1 forinte po 3 krajcercere srebra. Kočijaši pak i rabadžije davaće od svoje zasluge po jednu krajceru od 1 forinte,
- b) novci koji će se naplaćivati od onih, koji su pod discipliniranom pravilu osuđeni, da za kazne, što, platiti moraju,
- v) interes koji će se naplaćivati od izdatog na zajam kapitala iz te kase, (proekt ima 56 paragrafa).

AS — Fond Ministarstva finansije, rudarsko odeljenje, film 79

VISOKOSLAVNOMU SOVJETU

Po nalogu hvaljenog Sovjeta od 12. januarija t. g. N° 1001 dole podpisana je komisija uzela u pretresanje projekt uredbe o snabdevanju i podpomaganju nastojnika niži služitelja i poslenika Majdanpečki i tako dalje i saglasila se da se u projektu istom sledujuće izmene učine:

1. Da se izbriše u naslovu: i pri istom nalazećem se šumarstvu, jer se poslenici pri šumarstvu nalazeći se i radeći podrazumevaju da k zavedeniju u Rudarskom u Majdan-Peku prinadleže, kao što i rabadžije i kočijaši smatraju se istom zavedeniju pripadajući i članovi su bratinske kase.

2. Tako isto iste reči pod 1 opomenute: i pod istom nalazećem se šumarstvu imaju se izostaviti u členu 1.

3. U členu drugom projekta pod »b« učesto 8 godina, da se stavi 10 godina; tako isto da se popravi u istom členu, u razdeljku »g« mesto 8, 10 godina; pa niže u istom razdeljku mesto »5—6 godina« da se stavi: »od 6 do 8 godina«; tako u istom razdeljku da se reč: otaljavati zameni s reči »raditi«.

4. Na kraju člena 8 da se doda člen 41.

5. Na kraju čl. 15 da se doda člen 13.

6. U členu 17 da se kaže mesto puni 8, 10 godina, pa posle mesto 5—6, 6—8 godina.

7. U čl. 33 da se reč: otaljavati zameni s reči izvršavati.

Ostali članovi kojima ovde nije ništa pričemo sačinjeni su po postojećim kod nas uredbama ili su izrađeni na osnovu postojećih u stranim zemljama ovakovi uredba, koje se dakle i kod nas uvesti moraju.

februara 1856.
u Beogradu

Presedatelj komisije
Paun Janković

ČLENOVI KOMISIJE
Jovan Gavrilović
Đorđe Branković

A. S. Državni savet, film 95

SOVJETU KNJAŽESTVA SRBSKOG

Podneseni mi s pismom od 20. pr. meseca N° 271 proekt Uredbe: o snabdevanju i podpomaganju nastojnika niži službenika i poslenika ponamešteni i nastanjeni pri Rudarskom zavedeniju u Majdan-Peku i njini udovica i siročadi — Ja sam podpuno odobrio i po tome preporučujem Sovjetu da mi projekt ovaj u propisanoj formi Uredbe i nuždnom čislu naštampani ekzemplara od njega — Sovjeta — nadležno podpisane i utvrđene, na podpis i sautvrđenje podnese.

RN° 320
9 marta 1856
u Beogradu

A. Karadorđević

SOVJETU KNJAŽESTVA SRBSKOG

Izdavši u saglasiju sa Sovjetom od 13. t. m. N° 380 Uredbu o snabdevanju i podpomaganju nastojnika, niži služitelja i poslenika u Majdan-Peku pri rudarskom zavedeniju ponamešteni i nastanjeni i njini udovica i siročadi, pošilje od iste 3 ekzemplara Sovjetu radi nadležnog upotreblenija.

RN° 424
26 marta 1856.
u Beogradu

A. Karadorđević

A. S. Državni savet, film 95

ALEKSANDAR KARADORĐEVIĆ KNJAZ SRBSKI

sa saglasenijem Sovjeta opredelili smo i opredeljujemo

U R E D B U

o snabdevanju i podpomaganju nastojnika, niži služitelja ponameštenih i nastanjenih pri Rudarskom zavedeniju u Majdan-Peku i njini udovica i siročadi.

1. Svi u Knjaževsko-Srbskom Rudarskom zavedeniju u Majdan-Peku stalno ponamešteni i nastanjeni: nastojnici, niži služitelji i poslenici, zajedno sa njnim udovicama i siročadima, dobivaju pravo na snabdevanje ili izmirenje jedanput za svagda i to:

2. a) muškarci, 40 godina verno i valjano služivši ili

b) ako su i 10 godina dobro služili pa bi zbog slabosti ili bolesti telesne i duševne za službu nesposobni postali.

v) udovice pak i siročad, smrću muža ili oca i za vreme ono, dokle su nesposobni da sebi užitek pribave.

g) služitelji i poslenici, koji nisu puni 10 godina služili, al su 6 do 8 godina valjano posao svoj radili, pa su zbog telesne ili duševne slabosti za rad nesposobni za rad postali dobijaju pravo na izmirenje, tako isto

d) i udovice ovakovi pod »g« pomenuti i deca njina imaju pravo na izmirenje.

3. Svi u tački 1. pomenuti nastojnici, niži služitelji i poslenici, dužni su, osim što su za stalne poslenike i služitelje primljeni, biti i članovi zavedenija bratinske kase i da u ovu neprekidno uloge daju, kao pravo dobijaju na snabdevanje i izmirenje (2) i ostala niže označena blagodejanija.

4. Zavedenija bratinske kase ima tu celj da se iz priloga svoji članova sastavi fond iz koga će se pomoć davati svim služiteljima i poslenicima koji su ne svojom krivicom za rad nesposobni postali.

5. U bratinsku kasu utiču neprekidno:

a) prilozi koje su dužni svi članovi i uopšte pri rečenom Rudarskom zavedenju bez razlike stalno ili za vreme samo neko, namešteni niži služitelji, nastojnici i poslenici davati. Prilozi ovi određuju se: od jedne forinte po 3 krajcere od zasluge. Kočijaši pak i rabadžije davaće od svoje zasluge po jednu krajcaru od jedne forinte.

b) novci koji će se naplaćivati od oni koji su po discipliniranom pravilu osuđeni da za kaznu što platiti moraju.

v) interes koji će se naplaćivati od izdata na zajam kapitala iz iste kase.

6. Členovi ovog zavedenja imaju pravo:

a) kad se razboleju da im se izdaju bolesničke nadnice, ili ako im se rečene nadnice ne izdaju, ono da dobivaju poslugu i negu u bolnici.

b) da im se daju bezplatežno lekovi i lekarska pomoć.

v) da se njima i njihovim porodicama daje snabdevanje i izmirenje po propisu Uredbe ove (tačka 2).

g) u osobitim nesrećnim slučajevima dobivaće članovi bratinske kase novčanu pomoć iz nje kad postave sigurne jemce, kad na davanje pomenute pomoći privolu se i starešine iste kase i kad Upraviteljstvom Rudokopstva potraživanje ovakovo bude podkrepljeno, zašto je ono — Upraviteljstvo — za odpušćanje novaca ovakovi odgovorno.

7. Oni priložnici bratinske kase koji imaju stalne zasluge uživaju sva u predidućem članu 6. označena blagodanija, osim bolesnički nadnica. A nadnice ove zato im se izdavati ne mogu jer njima se stalna zasluga izdaje neprekidno i onda kad boluju.

8. Poslenici za vreme u rad uzeti i koji u bratinsku kasu ulažu, kad se razbolu imaju pravo na bezplatežnu negu, poslugu i ranu u bolnici, lekovi i lekarsku pomoć ili na bolesničke nadnice.

9. Na snabdevanje i izmirenje gube pravo za sebe i svoje porodice svi oni služitelji i poslenici koji:

a) svoju službu ili određeni im posao svojevolejno ili bez dopuštenja svoji predpostavljeni ostave, drugog se kakvog posla late ili se propiju i bezposleni vreme provode.

b) koji zbog nepokornosti i protivnosti prema svojim predpostavljenima, zbog neverstva i izdajstva se za svagda iz posla odpuste, ili

v) koji zločinstva kakva učine.

Pa baš da pod »a« i »v« izbrojani i opet u službu prime, gube pravo na pređašnje godine službe, niti mogu potraživatn da im se vrate oni prilozi, koji su u bratinsku kasu davali.

10. No, ako bi služitelj ili poslenik koji od službe ili rada odlučan po propisu iz tačke 9. nevinost svoju putem sudskim pokazao, i presudom sudskom od svake krivice oslobodio se, onda i ove godine, premda izvan službe provedene uzeće se u račun i k ostalim uračunati.

11. Godine službe služitelja i poslenika broje se od onog dana kada je ili u stalnu službu stupio ili u rad primljen bio, i to po svršetku 15-te godine voznosti. Dan stupanja u službu ili u rad mora se aktom, naročito od nadležnog Upraviteljstva izdanim ili povremenim izvodom iz oknarske knjige posvedočiti.

12. Kad služitelji i poslenici manje od 40 godina služivši, samo onda pravo na snabdevanje dobijaju — tačka 2 — kad zbog dokazane nesposobnosti duševne i telesne raditi ne mogu a njine udovice zato što sebi užitek pribaviti ne mogu, zato moraju prošeni za snabdevanje predana, biti pouzdanim svedočanstvima o stanju zdravlja prositeljeva podkrepljena.

13. Služitelji i poslenici koji svoj posao svršivati ne uzmoгу, al mogu koji lakši posao raditi obvezani su lakši posao raditi, sa zaslugom, za taj posao opredeljenom iz praviteljstvene Rudarske kase.

14. Oni služitelji i poslenici koji preko 3 meseca boluju i zbog bolesti ne mogu svoj posao svršavati, moraju predstavljeni biti da im se privremeno snabdevanje izda.

15. Al ne samo ovi privremeni, nego i svi drugi, manje od 40 godina služivši, snabdeveni poslenici moraju u službu ili u rad opet stupiti, ako bi posle nekog vremena pokazalo se da su do snage i zdravlja došli. U tom će slučaju odrediti im se posao shodan sposobnostima njihovim duševnim i telesnom.

16. Oni služitelji i poslenici koji bi u izvršavanju svoji dužnosti osobito se odlikovali, i požertvovani učinili, tako da bi time svoju snagu duševnu i telesnu toliko oštetili da bi za dalju službu nesposobni postali, i oni koji u radu povređeni i sakati ostanu imaće pravo na osobite, prizrenije i za sebe i za svoje porodice. Ovakovim služiteljima i poslenicima davaće se srazmerno snabdevanje po meri ukazani usluga, požertvovanja i polze praviteljstvu pribavljene, kao i pretrpljenog telu, vreda njenim familijarnim okolnostima i stanju imanja koje će se običnim putem rešiti.

17. Služitelji i poslenici, oni, koji nisu puni 10 godina služili, al su 6—8 godina jednako valjano svoj posao radili, pa su zbog duševne ili telesne slabosti za rad nesposobni postali, dobijaju jedanput za svagda izmirenje, koje će biti ravno njinoj poslednjoj tromesečnoj zaslugi, udovice ovakovi služitelja i poslenika bez dece imaju pravo na 1/3 ovog izmirenja. Udovice sa decom na 2/3, a bez roditelja zaostavša nejaka deca na 1/3 izmirenija ovoga.

18. Snabdevanje opredeljuje se po jednogodišnjoj zaslugi, koju je služitelj ili poslenik uživao, kada je u stanje snabdevanja stupio i to po ovom pravilu: služitelj i poslenik koji puni 10 godina službi dobija jednu četvrtinu, koji puni 20 godina služi polovinu, koji 30 godina služi tri četvrtine, a koji puni 40 godina služi punu godišnju zaslugu. Od 10 pak do 20, od 20 do 30 i 30 do 40 godina umnožavaće se količestvo snabdevanja srazmerno količestvu godina.

19. Da bi se godišnja zasluga stojećeg pod pogodbom radnika saznati mogla, treba da Upravitelj struke, kod koje je potraživatelj snabdevanja najposle radio, izvod iz nadnični spiskova poslednji 10 godina tačno i savestno izvede. Izvod će ovaj biti priključen k predloženoj za snabdevanje učinjenom i po kome će se posle količine snabdevanja opredeliti.

20. Udovice i siročad dobijaju pravilno 1/3 dvogodišnje zasluge svoji muževa ili otaca kao snabdevanje, za udovice i siročad osobito odlikovavši se, požertvovani učinivši, povređeni i osakaćeni služitelji i poslenika, — kojima tačka 16. osobiti prizrenije poklanja, opredeliće se snabdevanje sorazmerno ukazanim zaslugama, požertvovanju, polzi, praviteljstvu učinjenoj i pretrpeljenom telesnom vredu, stanju imanja i okolnostima familijarnim poslenika.

21. Udovice primaće svoje snabdevanje dokle su god žive, s izuzetkom u sledujućem 22-om članu stavljenom, ili dokle se ne udadu, deca muška dokle

ne navršu 14-tu godinu, a ženska 12-tu godinu, sakata pak i sebi užitak pribaviti nesposobna siročad, dokle god su živa. Al ako koje siroču dobije blagodenije drugo od Pravitelstva ili drugog kod zavedenija ona mu prestaje davati se snabdevanje.

22. Mlade, sebi užitak privrediti sposobne udovice, i one kojima deca dorastu do propisani godina, tačka 21, nemaju pravo na snabdevanje, naprotiv

23. Kad kod udovica pozdnije dođe do stanja takvoga da sebi užitak pribaviti ne mogu, onda nemaju puno pravo i opet snabdevanje potražiti.

24. Svaka udovica sa svojom decom potpada pod zakon za određeno tutorstvo koje će o tom starati da se snabdevenije pripadajuće im prima i na izdržavanje njino i vospitanje upotrebljava.

25. Svaka udovica koja tutorstvo kao čestnu i razumnju za dobro podizanje dece svoje staraće se mater priznaje primaće i kvitirati sama, kako za sebe, tako i za svoju decu pripadajuće snabdevanje.

26. No ako bi se našlo i dokazalo da udovica nije sposobna o svojoj se deci tako starati, da se ona izdržavaju i vospitavaju, to će onda tutor sam snabdevanje primati i kvitirati i od istog snabdevanja samo onaj deo udovici koji joj pripada na kvitu izdavati a za ostalom sumom za sirotu decu postupati po dotičnim zakonima.

27. Za slučaj u predidućem članu 26. izloženo za slučaj smrti matere, i kad postane i postoji nužda za osobito staranje o zaostaloj siročadi određuje se, da se snabdevanje na udovicu mater i na sirotu decu na jednake delove deli i po ukazanoj potrebi ili koj kome pripada daje, ili za onu osobu, koja tuđe staranje potrebuje nadležno upotrebljenija.

28. Snabdevanja isplaćuje se svakoga meseca poslednji dan.

29. Koji god želi snabdevanje dobiti, dužan je sprošenijem obratiti se Upraviteljstvu Rudokopstva u Majdan-Peku i isto prošeniije potrebnim svedočanstvima potkrepiti. Služitelji i poslenici moraju osobito priložiti:

1. Kršteno pismo, ili drugo punovažno svedočanstvo, pokazujuće, koliko su godina stari.

2. Svedočanstvo, pokazujuće godine službe i druge učinjene usluge i žertve.

3. Svedočanstvo, pokazujuće stanje njine duševne i telesne snage, i

4. Količinu njine poslednje zasluge — čl. 18. i 19.

30. Svedočanstva i dokazitelstva navedena treba da budu dostavljena ili u originalu ili u prepisu zakonski potvrđenom dostavljena. Svedočanstva lekarska izdaće se od rudarskog lekara po točnom ispitu koja mogu izdržati i viših sanitetskih nadležatelstva ispit.

31. Svi koji služiteljima i poslenicima snabdevanje potražujućim, svedočanstva po dužnosti i opredeleniju svom davali ili predstavenija činili budu, na kojima će se rešenija za snabdevanje osnivati, treba samo da čistu istinu svedoče i da se čuvaju od svakog neosnovanog ili preteranog izloženija, jer ako bi se docnije u tom smotreniju pristrastije pokazalo i izloženije kao neosnovano i lažno dokazalo, takovi će činovnici podleći kazni, tako da se po meri krivice i službe lišiti mogu. A i sam snabdevenik, koji bi prevarom, pretvaranjem ili mitom takva lažna svedočanstva dobivati i na obnovu dotični vlasti upotrebiti, i tim načinom sebi snabdevanje pridobiti usudio se, pa bi se pre-

vara dokazala, takovi će se ne samo snabdevanja lišiti, nego unapredak nedostojan svakog pravitelstvenog blagodejanija biti.

32. Upraviteljstvo Rudokopstva, primivši prošeniije s priložima za snabdevanje podnešeno preda će isto svom Računoispitatelju, koji će predmet ispitati, i posle izvestije svoje podneti. Na osnovu izvestija ovog Upraviteljstvo će Rudokopstva učiniti shodno predloženije Popečiteljstvu Finansije.

33. Potražitelj snabdevanja dužan je, dokle se god predmet potraživanja njegovog ne reši, službu svoju izvršavati, osim slučaja, ako bi se sasvim moći za to lišavao.

34. Služitelji i poslenici, koji snabdevanje dobiju, gube sva ona blagodanija, koja su uz zaslugu dobijali, kao kvartir, drva, novčane dodatke itd.

35. Svaka će udovica ako je sama za sebe, i ako dece ima, za sebe i svoju decu, odmah posle muževljeve smrti Upraviteljstvu Rudokopstva prijaviti se s potrebnim svedočanstvima tačka 37 — moliti da Upraviteljstvo rečeno u predmetu snabdevanja njenog i dece njene po nadležnosti postupi. Upraviteljstvo će odmah k tome pristupiti, da postavi tutorstvo, s kojim će dalje po obstoateljstvima osiročene porodice opredeliti, oće li se udovica sama, kao mati za svoje dece odranjivanje i vaspitavanje bez uticaja drugog osim propisanog nadziravanja tutorstva, starati, i potome njoj iz njene svite snabdevanje izdavati, tačka 38 — ili će nužno biti, da tutorstvo isto snabdevanje, koje njoj i njenoj deci pripada, prima — tačka 26. Pošto zaključiti Upraviteljstvo će Rudokopstva narediti raspoloženje mase i ako kakvi dugova pokojnik ostavio bude, narediti da se isti i s obustavljenjem snabdevanja 1/4 isplaćuju.

36. Za decu sasvim bez roditelja zastavši, postaviće Upraviteljstvo Rudokopstva tutore, koji će brigu voditi da se snabdevanje za decu prima i da se ova odranjuju i vaspitavaju.

37. Prošenija za snabdevanje moraju biti podkrepljena sledujućim svedočanstvima i to:

a) Za udovice s decom:

1. Izvod protokola venčanih

2. Izvod protokola umrli

3. Izvod protokola kršteni

4. Svedočanstvo da su deca živa

5. Svedočanstvo lekarsko da udovica nije u stanju užitak sebi pribaviti: pa ako su deca sakata ili mala, i za ovu svedočanstvo treba

6. Svedočanstvo o godinama službe i drugim uslugama umrlog, i kolika mu je bila poslednjeg vremena zasluga — tačka 18 i 19.

b) Za udovice bez dece:

Izostavljaju se svedočanstva pod »a« i 3 i 4 navedena.

v) Za siročad bez roditelja potrebna su:

1. Izvod protokola umrlih roditelja

2. Izvod protokola krštenja za svu decu

3. Svedočanstvo koliko dece ima

4. Ako je koje od dece sakato ili za rad nesposobno, svedočanstvo lekarsko da za rad nije

5. Svedočanstvo o godinama službe iako ima i drugi kakvi zasluga umrlog oca, kao i kolika je bila pokojniku poslednjeg vremena zasluga.

38. Snabdevanje isplaćivače se iz kvite, a ako se snabdevanja za račun Rudarske kase budu od drugi kasa isplaćivala, onda kvite treba da budu vi-dimirane od policijskih vlasti.

39. Svaki snabdevenik može živeti u otečestvu gde mu je volja a snabdevanje svoje po nalogu Popečiteljstva Finansije iz svake okružne kase, a na račun kase Rudarske u Majdan-Peku dobivati.

40. Ako se koja udovica uda, umre, a deca muška 14-tu ženska pak 12-tu godinu navršše, umru ili drugo blagodanije dobiju izdavanje snabdevanja odmah će se preseći, i akt pokazujući koji je dan plaćanja snabdevanja prestalo, priložiće se kuda nadležnih. Dan kada kome siročetu izlazi vreme za prima-nje snabdevanja biće tačno označen u nadležnoj knjigi.

41. Udovice zbog zločista osuđene gube snabdevanje. Udovice koje su od muževa sudski rastavljene bile, a kojima sud u ime izdržavanja ništa do-sudio nije, nemaju takođe pravo na snabdevanje.

42. Usvojena deca i pastorčad snabdevanje ne dobivaju.

43. Udovice i siročad onih služitelja i poslenika koji u boju ili teranju razbojnika poginu, neće snabdevanje dobijati iz bratinske kase. Staranje o nji-hovom izdržavanju pripadaće samom Praviteljstvu.

44. Po glasu 15 dužan će biti svaki snabdevenik, kako postane za kakav rad sposoban, opet se posla primiti. Zato će Upraviteljstvo Rudokopstva svake godine u mesecu juniju pregled snabdevenika držati. Prilikom ovog pregleda ispita će se pod predsedateljstvom Upravitela Rudokopstva u prisustvu Rudar-skog lekara i 2 člana Upraviteljstva Rudokopstva svi snabdevenici: da li su za rad sposobni? Što se pri ovom ispitu nađe, podneće se Popečiteljstvu Fi-nansije na usmotrenije. Popečiteljstvo će pak Finansije učiniti shodne naredbe da se pregledanju podvrgnu svi snabdevenici izvan Majdan-Peka u Srbiji,

45. Onima koji se pri činjenom ispitivanju za rad kakav sposobni nađu, daće se odmah shodan posao.

46. Pobolevšim se poslenicima davaće se, ako bolesti više od 3 meseca ustraje, ili bolesničke nadnice (tačka 6) a) ili će dobivati negu, poslugu, ranu, lekove i lekarsku pomoć bezplatežno u bolnici, (tačka 6)

b) Bolesničke nadnice određuju se:

a) za neženjene ljude	8 krajcara
b) za oženjene bez dece	10 krajcara
v) za oženjene sa decom	12 krajcara
g) za oženjene sa više od 4 dece na dalje	15 krajcara

47. Snabdevanje i izmirivanje jedanput za svagda (tačka 2) davaće se polovina iz Bratinske kase. Bolesničke nadnice, izdržavanje bolesnice, lekara i nabavljanje lekova, spada na teret same praviteljstvene kase, s prizrenijem na tačku 53.

48. Imanje bratinske kase jeste sobstvenost neprikoslovena sviju prilo-ženika njeni, i mora im biti osigurano na svaki slučaj. Zato se kada ta i svo njeno imanje stavlja podnadzor Popečiteljstva Finansije koje će novcima pome-nute kase raspolagati onako isto kao što to čini s kapitalima iz narodne kase, koji se pod interes izdaju i shodno opredeljenju tačke 6. pod »g«.

49. Prihodi bratinske kase u tački 5 pod »a« i »b« označeni, moći će se uvideti iz nadnični spiskova, a ovaj pod »v« u istom članu, pokazaće se svr-

šetkom svaka 3 meseca kod one kase kod koje će se novci rešene kase skup-ljati, pa da se pod interes izdaju.

50. Računovodstvom bratinske kase rukuje uvek kaznačej rudarski u Majdan-Peku, za koji trud imaće on iz iste kase 50 forinti godišnje nagrade. On će se pridržavati sledejući pravila:

a) O ulazućim u bratinsku kasu novcima od zasluga i kazni (čl. 5); sa-staviće se svakog meseca jedan pregled koji će do dotičnoga Računo-ispitatelja promotren biti. Promotreni ovaj pregled služiće kao prilog za primanje.

b) Sa svršetkom svaka 3 meseca učiniće se račun s kasom kod koje se nalaze novci bratinske kase i za izdavanje pod interes ležeći.

v) Svakog meseca sastaviće se jedan pregled onog novca koji je za račun bratinske kase Rudarske izdan, novac za izdavanje određen, izdaće se.

g) Sa svršetkom svaka 3 meseca sastaviće se stanje gotovine i drugog imanja bratinske kase, koje će se posredstvom Upraviteljstva Rudo-kopstva na usmotrenije Popečiteljstvu Finansije priposlati, pa ako bude veća gotovina u kasi pomenutoj, nego što potreba iziskuje, upi-taće se Popečiteljstvo rečeno, šta će se sa gotovinom tom činiti.

d) Sa svršetkom računске godine načiniće se glavni pregled svih prima-nja, izdavanja i ostataka za celu isteklu godinu i predaće se stareši-nama Bratinske kase da ovi pregled taj saopštiti mogu svim členo-vima iste kase.

51. Pregledanje i ispitivanje računa Bratinske kase pripada onim istim nadležateljstvima kojima pregledanje i ispitivanje i ostalih računa u dužnost spada.

52. Ako bi Popečiteljstvo Finansije sravnilo primanja i izdavanja Bra-tinske kase spazilo, da se iz nepredviđenih za sada uzroka nužda pokazuje, da se istoj kasi pomoć priteče, to će ono dužno biti nadležnom mestu predložiti, ka-ko bi se i stanje Bratinske kase po opredeljenju ove uredbe unapred obez-bedilo.

53. Ako bi pak po vremenu u sledstvu shodi prilika prihodi kase ove znatno prevazilazili izdatke njine, to će se takovi suvišak obratiti na olakšanje tereta kasi Praviteljstvenoj Rudarskoj u članu 47. izloženija na korist členova Bratinske kase i njihovih porodica.

54. Nastojnici, niži služitelji i poslenici iz Smolnika došavši u Srbiju i ovde u službu primivši se dobijaće snabdevanja izmirenija i druga imanja po ugovoru obećana blagodanija po propisu Smolničkom i ukoliko im propisi ovi Smol-nički obezbedava više, što, nego opredeljava ova Uredba.

55. Svi pak oni nastojnici, niži služitelja i poslenici koji pod ugovor za Smolničane čl. 54 zaključeni ne spadaju al su priloge neprekidno davali u sada već skupljenu i postojeću Bratinsku kasu, uživaće sva prava za služitelje i poslenike Rudarskog zavedenija uredbom ovom za nju ustanovljenu i to od dana od kako su počeli ulagati priloge u rečevšu kasu. Razume se da sa pra-

vom uživanja moraju tegliti i sve dužnosti uredbom ovom za nastojnike, niže služitelje i poslenike i uopšte članove Bratinske kase propisane.

26. marta 1856. godine
u Beogradu

M. P.

Aleksandar Karađorđević
knjaz srbski

Predsedatelj Sovjeta General Major
Kavalir

(M. P.) Stefan Stefanović, s. r.

Kneževski predstavnik i
popočitelj Inostrani Dela
Kavalir

Aleksa Janković, s. r.

Glavni sekretar Sovjeta
kavalir

Jakov Živanović, s. r.

Arhiv Srbije, film 112

MIHAJLO M. OBRENOVIĆ III
po milosti božjoj i volji naroda
KNJAZ SRBSKI

proglašavamo i objavljujemo svima i svakome, da je
državni Sovjet rešio i da smo mi odobrili i odobravamo
RUDARSKI ZAKONIK

za

KNJAŽEVSTVO SRBSKO

GLAVA VIII

**O ODNOSAJU RUDARSKIH PREDUZIMAČA PREMA NJIOVIM
ZVANIČNICIMA I RADENICIMA**

Član 81.

O službenim odnošajima nadziratelja i radenika pri svakom rudniku mora se propisati red, koji će se ministru finansija na pregled i odobrenije podneti, po odobrenju ovom u zavedeniju obznaniti i u radionici ispunjavanja radi držati.

Taj red sadržavaće naročito:

- a) spisak nadziratelja i radenika po klasama, njiove poslove, upotrebljenje na rudarski rad žene i dece sa prizrenjem na dečju doraslost i vreme određeno zakonom za obučavanje.
- b) odnošaje između nadziratelja i radenika
- v) vreme i trajanje rada
- g) ophođenje u radu i izvan rada
- d) opredeljenje plaćanja
- e) naknade u slučajevima bolesti i unesrećenja
- ž) kazne, bile one novčane ili rada bez plate i
- z) slučajji kada odnošaji službe prestaju.

Član 82.

Ukoliko ugovorom ili rasporedom rada nije uslovljeno, mogu zvaničnici i nadziratelji samo posle tromesečnog, a radnici posle petnaestodnevnog otkaza rad ostaviti ili iz rada otpušteni biti.

Član 83.

Zvaničnici, nadziratelji i radnici, učinivši se ponovnim predstupljenja po zakonu krivičnom, mogu odma iz službe otpušteni biti, mada u službenom ugovoru kako drugo naređenje o tome postoji.

Član 84.

Isto tako mogu se otpustiti bez otkaza i oni, koji su se pokazali neverni, koji nisu prilježni i koji su rdavog ponašanja prema starima, dalje koji sa svojom dužnošću ne slažući se sporedni posao vode, ili se onim, što su u svojoj službi doznali i iskusili, na štetu svog gospodara služe.

Član 85.

Dogovorom rudarski radnika u tom celju da se protivljenju radnih dužnosti, ili upotrebljenjem drugih sredstava iznudi povišica plate, ili drugi uslovi rada, kazniće se po kazniteljnom zakonu čl. 382. točki 1.

Član 86.

Bez otkaza mogu iz službe izaći radnici i nadziratelji zbog zlostavljanja; zvaničnici zbog poniženja; dalje zbog neizdavanja ugovorenog prodovoljstva, tačnog i na vreme neisplaćivanja nadnica i plate; i uopšte zbog neizvršenja drugih točaka ugovora mogu radnici i nadziratelji i zvaničnici službu ostaviti, samo kad prosto to gospodaru jave.

Član 87.

Svaki istražitelj i obdelatelj dužan je sa svojim personalom i radnicima da svaka tri meseca, a pri istupanju iz službe ili rada odma preračunati se i platu im izdati. Zato, što se radnik kod istražitelja ili obdelatelja zadužio, ne može se radniku istupanje iz rada zakratiti.

Član 88.

Na zaslugu radnika i nastojnika, koji pod platom mesečnom ili godišnjom služe, ne može se više nego na četvrtinu zasluge zapstaviti; na zaslugu pak oni radnika koji kao nadničari rade, ne može se nikakva zabrana staviti.

Član 89.

Pri svakom rudniku ima se o radnicima i nadzirateljima upisna knjiga voditi. Ova se mora na zahtevanje i rudarskoj i policajnoj vlasti podnositi.

Član 90.

Svakom radniku ili nadziratelju mora se pri izlasku dati otpusna knjižica u kojoj će mu se označiti kategorija, u koju spada, vreme, za koje je u Bratinsku kasu ulagao i kojoj Bratinskoj kasi prinadležao, i dan stupanja i izlaska iz rada.

Rudarski radnici i nadziratelji bez otpusne knjižice ne smeju se u rad primati ni iz rada otpušteni.

GLAVA IX

O RUDARSKO-BRATINSKOJ KASI

Član 91.

Za potpomaganje rudarski nadziratelja i radnika i njiovi udovica i siročadi koji pomoć potrebuju, moraju se svakom rudniku postojati rudarsko-bratinske kase.

Svaki obdelatelj obavezan je postarati se, da se takova kasa zavede ili samostalno u njegovom rudniku, ili, ako to nije moguće, ono u zadruzi sa okolnim rudnicima. Za ovo poslednje mora se imati odobrenje ministra finansije.

Član 92.

Svaki stalni rudarski nadziratelj i radnik primljen u rudnik kao član i svaki obdelatelj kao osnovatelj moraju u Bratinsku kasu ulagati opredeljene priloge.

Nadziratelji i radnici ulagaće iz izvesne sume ili procenite od zasluga svojih; prilog pak obdelatelja iznosiće svagda najmanje polovinu sume radnikom uložene.

Član 93.

Za svaku Bratinsku kasu mora obdelatelj ili upravitelj preduzeća sa sadejstvom odbora, koji će radnici sastaviti, statute načiniti i ministru finansije na odobrenje podneti.

Član 94.

OVI STATUTI MORAJU SADRŽAVATI:

a) uslove za ulog u Bratinsku kasu, ustanovljena knjiga za upisivanje uložnika i uloga, kao i način kako će se te knjige u dobrom stanju i poretku držati;

- b) veličinu uloga i način naplaćivanja;
- v) pravila, po kojima će se potpomaganja iz Bratinske kase činiti;
- g) uslove, pod kojima se dobija i gubi pravo na potpomaganje iz Bratinske kase;
- d) način osiguranja i uprave kapitala Bratinske kase, jemstvo za istu, ispitivanje i odobravanje računa;
- e) upliv, koji uložnik može na to imati;
- ž) međusobni odnošaji više rudarsko-bratinski kasa, koje su sjedinjene;
- z) raspolaganje sa kapitalom za slučaj prestanka rudnika, za koji je Bratinska kasa osnovana.

Član 95.

Obdelatelji kod koji po zakonu uređena rudarsko-bratinska kasa još ne postoji, obavezni su međutim, dok ovu ne ustanove, svojim obolelim ili onėsrećenim radenicima i nadzirateljima ukazivati bar onu pomoć koja je najnužnija za njihovo izdržavanje i lećenje.

GLAVA X

O PLAĆANJU RUDARSKI TAKSA

Član 117.

Prihod od kazni, u novcu odborom izrečene i udejtstvovane pripada rudarsko-bratinskoj kasi onog rudnika, kome kažnjeni pripadaju; no polagaće se ministru Finansija i on će ih nadležnoj Bratinskoj kasi dostavljati, a gde kase ove nema pričuvaae ih Ministarstvo Finansije dok se takve ne ustanove.

GLAVA XII

O KAZNI ISTUPLJENJA ZAKONIKA RUDARSKOG

Član 130.

Ko propusti ispuniti propise člana 81. i ko slabu i nedoraslu decu na rad u kopaonicama ili na površini zemlje upotrebljava, potpada pod kaznu od 1 do 10 dukata.

Član 131.

Ko postupi protivu propisa člana 82. i ko propusti sa svojim personalom i radenicima bar svaka tri meseca, a pri istupanju njegovom iz službe ili rada odma proračunati se i naplatiti (član 87), ili ko propusti pri izlasku njegovom otpusnu knjižicu izdati, ili ih bez takve u rad primi (član 90), i ko propusti

upisnu knjigu voditi i ovu na zahtev podnositi (član 89) potpada pod kaznu od 1 do 10 dukata; u povtorenom slučaju dvogubo.

Član 132.

Ako obdelatelj ili društvo propuste ispuniti propise o rudarsko-bratinskoj kasi (članovi 91, 93, 94 i 95), potpadaju pod kaznu od 2 do 20 dukata cesarskih; u povtorenom slučaju narediće ministar Finansije da se to o trošku rudnika izvrši.

GLAVA XIV

O ZALOZI I OSTALOM PRAVU NA RUDNIKE I NJIHOVIM PRINADLEŽNOSTIMA U SLUČAJU STECIŠTA

Član 153.

U slučaju stecišta postupiće se, što se tiče raspravljanja mase prezaduzenog obdelatelja i društva, po pravilima opšteg stecišnog postupka, pošto se najpre naplate:

1. troškovi učinjeni oko oduzimanja povlastice, oko procene popisa, i na izdržavanje i rukovanje od dana otvorenog stecišta;
2. državna potraživanja za danak od polja i proizvoda rudarski do 3 godine pre dana egzekucije;
3. Radenici i zvaničnici rudarski za svoju zaslugu za šest meseci;
4. potraživanja rudarsko-bratinske kase, ako su za ovu od radenika uloženi naplaćivani, a ne predati, ili ako je u istoj pokazan deficit; i
5. potraživanja najdalje za godinu dana pre stecišta i za celo vreme trajanja stecišta, dok se masa ne raspravi, koja dolaze od kirije i ugovora za uživanje zemlje, vode, šume i ovim podobnom što je za rudnik potrebno.

Posle ovih druga potraživanja ići će redom po propisima 8. do 21. isključno-stecišnog postupka.

GLAVA XV

O LIČNIM PRAVIMA RUDARSKIH RADNIKA

Član 155.

U kategoriju rudarski radenika spadaju: nadziratelji i svi radenici koji su pri rudničkim zavedenijama za stalne upisani i članom rudarsko-bratinske kase postali.

Član 156.

Stalni rudarski radenici slobodni su od svakih državnih tereta, ali opštinske terete moraju snositi; ne mogu biti upisani u stojeću ni u narodnu voj-

sku, no samo po izvanrednoj potrebi mogu biti pozvani od nadležne vojne vlasti za obranu zemlje.

15. april 1866. godine
u Beogradu

M. P.

M. M. Obrenović, s. r.

Vidio i stavio pečat državni
čuvar državnog pečata,
Ministar pravde
R. Lešjanin, s. r.

Ministar Finansija
K. Cukić, s. r.

Arhiv Srbije, film 112

R A S P I S

svim rudarskim povlastičarima, zakupcima rudnika i upravama rudarsko-bratinskih kasa

Na osnovu člana 103. Rudarskog zakona imaju se obrazovati na svakom rudniku rudarske-bratinske kase za potpomaganje rudarskih nadzornika i radenika, njihovih udovica i nepunoletne dece i to:

- a) opšta rudnička bratinska kasa za invalidsku pomoć i penzije i
- b) posebne rudničke bratinske kase za slučaj bolesti i smrti.

Poznato je svakom rudarskom preduzimaču od kolikog je značaja ustanova ovakvih kasa, kako za radnike i njihove porodice, tako isto i za samu rudarsku radnju.

Materijalno osiguranje radnika za slučaj telesne iznemoglosti, osakaćenja ili smrti ima neposrednog uticaja na moralnu snagu njihovu, u kojoj leže najjači motivi za pravilan, koristan i uspešan rad samog preduzeća i osnovni uslovi za njihovo sopstveno blagostanje.

Obezbeđenje radničkog života podiže se i utvrđuje kada radnici, a rudarska preduzeća dobijaju jemstvo za stalnu i neprekidnu i pravilnu radnju. Stoga je u interesu kako rudarskih preduzimača tako i njihovih radnika, da svima silama pripomognu pravilno i solidno obrazovanje rudarsko-bratinskih kasa, jer će ove samo tada blagotvorno uticati na korist i jednih i drugih.

Statute za posebnu rudarsko-bratinsku kasu za slučaj bolesti i smrti sastavlja po članu 105. Rudarskog zakona odbor radnički sa obdelaoceom ili upravnikom preduzeća. Pravila pak za ovu drugu opštu rudarsko-bratinsku kasu za invalidsku pomoć i penzije, ja ću po članu 104. Rudarskog zakona donije propisati.

Statuti dosadašnjih rudarskih bratinskih kasa koje postoje na nekim rudnicima, sadrže dosta nepotpunosti, a sem toga oskudevaju jednobraznost koja bi trebalo da je glavna obeležje jednih te istih ustanova.

Iz toga razloga svi ovi statuti samo su privremeno odobravani. A da bi se jednom došlo do stalnih, potpunih i jednobraznih pravila za sve posebne rudarsko-bratinske kase na rudnicima nalazim da će se to najlakše i najbrže postići, ako propišem jedne ugledne statute koje će pojedine uprave rudar-

skih bratinskih kasa samo podesiti prema svojim mesnim prilikama. Za ovo mi daje pravo odredba člana 105. Rudarskog zakona po kojoj sam nadležan za odobrenje ovih statuta za sve rudnike u Srbiji. U tom cilju izradio sam ove ugledne statute:

S T A T U T I

RUDARSKO-BRATINSKE KASE ZA POMOĆ U SLUČAJU BOLESTI I SMRTI NA RUDNIKU N. N.

I. CILJ RUDARSKO-BRATINSKE KASE, NJENO SEDIŠTE I PREDSTAVNIK

Član 1.

Na osnovu člana 103. Rudarskog zakona obdevalac rudnika »N. N.« uz saradnju potpisanog odbora, sastavljenog iz radnika istog rudnika, ustanovljava rud. bratinsku kasu za pomoć u slučaju bolesti i smrti rudarskih nadzornika, radnika i njihovih porodica, koji se na ovom rudniku nalaze.

Član 2.

Sedište je ove bratinske kase na rudniku »N. N.«.

Član 3.

U administrativnim poslovima predstavljaće bratinsku kasu predsednik sa poslovođom upravnog odbora.

Ministar finansije

Arhiv Srbije, film 112

VISOKOSLAVNOM SOVJETU

Kad je Praviteljstvo Srbsko godine 1850. okolo 300 duša oknara iz Smolnika iz Madžarske dovelo i u Majdan-Pek naselilo, Popečiteljstvo je finansije prije nego su rečeni oknari ovamo dovedeni, pismeno sporazumilo se sa smolničkim višim rudarskim inspektoratom: pod kojim uslovijama primaju se smolnički oknara u ovostransku službu.

Među ostalim uslovijama kao što akta u arhivi Popečiteljstva finansije od godine 1849. RN° 239 i 252 i od 1850. godine RN° 51 glase kazano je: da će se prizrenije imati na vreme službe onostranske pomenuti oknara, koji više od 15 godina u onoj strani služili nisu; a to je: da će smolnički oknara udovicama i siročadima davati se ono snabdevanje koje im po smolničkom ukazonjenu — normativu — pripada. Postupak prednavedeni dobio je i zakonsku silu 29. novembra RN° 1054 z. b. kak. II. str. 66 i uredbom od 26. marta tek. g. 54.

Svima dakle udovicama i siročadima oni u Srbiji umrli Smolnički oknara, koji u Austrijskoj strani nisu preko 15 god. služili da se snabdevanje i izmirenje izda, je shodno višočajšem rešeniju od 29. novembra 1851. RN° 1054 kv 424 i uredbi od 26. marta t. g. N° ———. Popečiteljstvo je finansije naredbu c 380 izdalo.

Al' je od pomenuti Smolnički oknara pomrlo i takovi koji su u Austrijskoj strani 15 i 20 godina služili i u Srbiju kao radenici naši umreli ulagajući u bratinsku ovde kasu i ako su kratko vreme, deo od svoje zasluge, pa i ovi oknara, radenika i služitelja udovice i siročad potražuju snabdevanje i izmirenje od Praviteljstva Srbskog, i ne dobivši ni jedno ni drugo obratile su se Austrijskoj vlasti koja ni u potraživanju podpomagati i zastupati ne odrekne se.

I tako se između Popečiteljstva finansije posredstvom Popečiteljstva Inostrani Dela povede prepiska s C. Kr. Austrijskim Generalnim Konzulatom i višim inspektoratom u Smolniku; ko je tijekom udovicama i siročadima ovi umrli Smolnički oknara koji su u Srbiju pomrli, a u onoj strani preko 15 godina služili, izmirenje dati dužno: dal' Praviteljstvo Srbsko ili Austrisko. Popečiteljstvo je Finansije navodilo da Praviteljstvo Austrisko dužno je izmirenje rečenih udovica dati po tome što su umrli oknari, radenici te služitelji tamo preko

15—20 godina služili, i tamo za toliko vreme u bratinsku tamošnju kasu ulagali, naprotiv predpomenuti viši Smolnički inspektorat potvrđavao je da Praviteljstvo Austrijsko otišavši iz Smolnika u Srbiju oknarima, radnicima i služiteljima ništa dužno dati nije, po tome što oni napustivši svojevolsno rad u onoj strani time su se odrekli svoji blagodenija, koja su opet povratili u Smolnik i tamo se posla primili, dobili su pravo predašnje na blagodanija zakonom tamošnjim postavljena, al' godine koje su u radu Srbskom proveli nisu im tamo u prizrenije uzete.

Popečiteljstvo finansije dobivši preko Popečiteljstva Inostrani Dela pod 2. januarom t. g. IN° 4250/855 notu Smolničkog višeg inspektorata upravljenu na ovdašnji C. Kr. Austriski Generalni Konzulat i sadržavajući u sebi gorenavedena umetvovanja da austrijsko praviteljstvo udovicama i siročadima umrli u Srbiji Smolnički oknara koji su u onu stranu preko 15—20 godina služili, ništa dati dužna nije, poslalo je istu notu pod 13. januarom t. g. N° 5 Upraviteljstvu Rudokopstva, da ono postojeći ugovor za Smolničke oknare i normativ Smolnički u vidu imajući mnenija svoje ovom Popečiteljstvu o prednjem o kome je ovde reč podnese.

Sledujući preporuci ovoj Upraviteljstvu Rudokopstva po 7. t. m. N° 100 podnese u istom predmetu Popečiteljstvo finansije sledujuće mnenije:

Po članu 4. ugovora sa Smolničkim radnicima zaključenog, imaju oni snabdenije primati po uredbi koja će se docnije za radnike rudarske sačiniti; sad je ta uredba sačinjena i obnarodovana; i po članu 54. te uredbi imaju Smolnički nastojnici, niži služitelji i radnici snabdevanje i izmirenje po smolničkim pravilima ukoliko im ona što više obezbeđava nego naša uredba. Po Smolničkim pak pravilima od 7. novembra 1823. N° 13206 imaju udovice i siročad oni radnika koji su pre navršene 8 godine rada pomrli samo izmirenje sastojeće se u četvrtini godišnje zasluge njine; dalje kao što nota Smolničkog inspektorata od 15. decembra prošle godine N° 3543 navodi 9-tu tačku »a« zakona Smolničkog, da oni radnici koji bez zadržanja prava snabdevanja i izmirenja otidu, kao što je ovde slučaj, ili uobšte njinu službu i dalji rad ostave, gube pravo na snabdevanje i izmirenje.

Sledovateljno nastavlja dalje Upraviteljstvo Rudokopstva ima se udovicama i siročadima u Srbiji umrli radnika Smolnički koji su u Austriskoj strani preko 15 godina služili i ovde pre navršenja osmogodišnje službe umrli izmirenje izdati po članu 1. ugovora s njima zaključenog, zato što su, ostavivši tamošnji rad po prešavši u naš, onamošnji blagdejanija lišili se, a praviteljstvo je naše na sebe uzelo takova njima osigurati. Ovo izmirenje pad da se polovina iz praviteljstvene kase, a polovina iz rudarske bratinske kase isplati, izuzimajući one koji u ovdašnju rudarsko-bratinsku kasu ulagali ništa nisu; udovicama i siročadima ovi najposletku napomenuti da se izmirenje iz praviteljstvene kase da.

Predizloženo mnenije Upraviteljstva Rudokopstva kao u svemu umestio i Popečiteljstvo finansije udovoljavajući, čest ima Visokom Sovjetu predložiti da se visočajše rešiti izvoli, da se niže označenim udovicama i siročadima umrli u Srbiji Smolnički oknara, koji su preko 15 godina u Austriskoj državi služili izmirenja polovina iz praviteljstvene kase da kao:

1. Martina Gusnjaka	udovici i siročadima
2. Aleksandra Klimka	" "
3. Antona Kočara	" "
4. Mihaila Tomaška	" "
5. Jovana Gimera	" "
6. Antona Vajlina	" "
7. Jakova Fridriha	" "
8. Franca Liptika	" "
9. Franca Gurskog	" "
10. Jozefa Lajnštajnera	" "
11. Antona Petrovskog	" "
12. Stefana Galete siročadima	" "
13. Antona Krmfaka siročadima	" "
14. Martina Tokara udovici	" "

svega 14 p. 36 forinte kao što im pripada; tako 504 forinte srebra ili 5.978 groša čaršijski od koje sume pripada polovina 252 forinte ili 2.978 groša čaršijski iz praviteljstvene kase da se izda. Udovici pak Aleksandra Vodnara — Varvari, koje muž u rudarsku bratinsku kasu ovde ništa ulagao nije da se izmirenje od 36 forinti ili 432 groša čaršijski iz praviteljstvene kase izda.

No kako polovina izmirenja ovakovi izdavaće se i sad i unapredak iz rudarsko-bratinske kase po članu 54 uredbi od 26. marta t. g. to da se polovina pripadajuća za ovakova izmirenja iz praviteljstvene kase sada redovno izdavati mogu za one koji su u bratinsku rudarsku kasu ulagali, a koji nisu, onima da se iz praviteljstvene kase celo izmirenje unapredak, kao sada Vodnari Varvari, izdaje.

Predloženo ovo svoje Popečiteljstvo finansije podkrepljuje:

1. Što po glasu ugovora udovicama i siročadima umrli u Srbiji Smolnički oknara, koji su u Austriskoj strani preko 15 godina služili na snabdevanje godišnje nego izmirenje jedanput za svagda pripada.

2. Što Austriska vlast za izdavanje izmirenja tog i uobšte za izmirenje ugovora, jedan koje nastojavala, te nastojava i sada.

3. Što izdavanje izmirenja nije s velikom žrtvom skopčano za kasu praviteljstvenu, a

4. Što će se izdavanjem izmirenja udovicama i siročadi umrli u Srbiji Smolnički oknara, služitelja i radnika, kraj učiniti mnogobrojnim tužbama i prepiskama u predmetu ovom dosada vađenima.

RN° 903
17. julija 1856.
u Beogradu

Popečiteljstvo finansije
A. Nenadović

A. S. Državni savet, film 95

U S L O V I J A

Pod kojima će se čumurdžije i drvosečci iz Kraljevstva Saksonskog u Majdan-Pek naseliti.

1. Svakom savršeno zdravom, u svom zanatu veštom posleniku davaće se zasluga i to:

a) čumurdžijama plaćaće se od jedne mere čumura, koja mora 10 kubični šuha bečki da ima, 8, 10 i do 12 krajcara srebra, a to je saksonski 2 2/3, 3 1/3 do 4 groša dobri.

b) drvosečcima će se plaćati za svaki odsečeni i složeni u fat, kubični bečki fat drva, koji fat 6 bečki šuha ima po 50 krajcara do 1 forinte srebra, ili po 16 2/3 do 20 grošića saksonski.

Za prevlačenje, izvoženje čumura plata će zavisi od rastojanja mesta koje se po sebi razume, da će to oni činiti koji kola i konje imaju.

2. U slučaju bolesti davaće se poslenicima bezplatežna lekarska pomoć, lekovi i nega u bolnici ili ako je familijaran bolesničke nadnice. No i oni su dužni od svake forinte njiove zasluge po 3 krajcera srebra t. j. od svaki 20 grošića saksonskih po 1 grošić u bratinski rudarski fond ulagati.

Iz ovog rudarsko-bratinskog fonda može svaki dobar poslenik na dobra tri jemca i po sanovljenju starešina i novaca pod uzakonjeni interes dobiti u Majdan-Peku.

3. Svakom posleniku davaće se u prvoj godini radnje bezplatežno obita-lište, za ostale pak godine dužan će takovij biti kiriju plaćati ili starati se da sebi kuću načini: Cena kirije određuje se na mesec po 1 forinta srebra ili 20 grošića saksonski.

4. Onim poslenicima koji svoje kuće imati žele prodavaće se ili već go-tovo načinjene kuće po proceni njiove vrednosti ili pak davaće im se placevi u 200 kvadratni fati za kuću i baštu bezplatežno a materijal po vrednosti, koju će oni po častnom otplaćivanju malo po malo od njine zasluge isplatiti, ili koji i građu sami spremi žele davaće im se dozvoljenje i opredeliti drvo bezpla-težno koje odseći mogu.

5. Davaće se svakom posleniku po tri jutra, t. j. 4800 bečki kvadratni fati zemlje bezplatežno na odelavanje i uživanje donde dok u radu Pravitelj-stvenom kao ugljari ili drvosečci pre budu, a onima koji sa kolima i konjima

radili budu da će im se 5 jutara zemlje ili 8000 bečki kvadratni fati na uživlje-nje, dokle u radu ostanu.

6. Svaki poslenik ima pravo na snabdevanje za sebe i familiju svoju po postojećim pravilima snabdenija, i po godinama od kad je u rad Pravitelj-stveni stupio.

7. Svaki je radnik ili naseljenik dok pri radu Praviteljstvenom u Majdan-Peku ostane, kao i ostali ovdašnji rudarski radenici i od plaćanja danka slo-bodan po postojećim uredbama i uživaće izložena blagodejanija, a prestane li on radeničkom Praviteljstvenom biti, gubi sva ova prava i blagodejanija i biće kao i ostali žitelji srbski plaćanja danka i ostalim zemaljskim teretima podvrgnut.

8. Koji se dakle ovi uslovija primi i koji o svom trošku u Srbiju doći želi i može da se u Majdan-Pek naseli i u rad Praviteljstveni stupi i koji od svoje vlasti otpust i izseljenije pasoš dobije, primi će se odma, čim u Srbiju dođe i u Majdan-Pek se kao radenik nastani, u sažiteljstvo Srbsko, i biće kao kvaki rođeni Srbin smatran.

9. No, ako bi se dokazalo da ne bi koji od izvestnog i zahtevanog za-nata bio, nego se prevarom za takovog izdao, to gubi sva u uslovijama ovima opredeljena prava i blagodejanija, i biće iz rada Praviteljstvenog odušten.

A. S. Državni savet, film 95

MI
ALEKSANDAR I
po milosti božjoj i volji narodnoj
KRALJ SRBIJE
Proglašujemo i objavljujemo svima i svakome, da je
Narodna Skupština režila i da smo mi potvrdili i
potvrđujemo:

Z A K O N

o
IZMENAMA I DOPUNAMA
u

RUDARSKOM ZAKONIKU ZA KRALJEVINU SRBIJU

od 15. aprila 1866. godine i njegovih dopuna

XLIII

Pređašnji član 91. koji postaje član 103. menja se i glasi:

Za potpomaganje rudarskih nadzornika i radenika, njihovih udovica i nepunoljetne dece obarzuje se rudarsko-bratinske kase i to:

I. Rudarsko-bratinska kasa sviju rudarskih radenika i nadzornika u Srbiji za invalidsku pomoć i penzije; i

II. Rudarsko-bratinska kasa pri svakom rudniku ili više spojenih po odobrenju Ministar Narodne privrede za pomoć u slučaju bolesti i smrti.

Rudarsko-bratinska kasa oslobađa se sviju državnih i opštinskih tereta.

XLIV

U pređašnjem članu 92. koji postaje član 104. drugi stav menja se i glasi:

Rudarski nadzornici i radenici ulažu od svoje zarade 3% za rudarsko-bratinsku kasu invalidsku i za penziju; a 2% za rudarsko-bratinsku kasu za pomoć u slučaju bolesti i smrti.

Gospodari, povlastičari ili zakupci rudnika dodavaće još 50% od celokupnog uloga sviju rudarskih nadzornika i radenika, od koje sume 30% ide u rudarsko-bratinsku kasu za invalide i penzije a 20% u rudarsko-bratinsku kasu u slučaju bolesti i smrti.

U rudarsko-bratinsku kasu za invalidsku pomoć i penzije ima se uneti 3/4 sadašnjeg kapitala sviju rudarsko-bratinskih kasa, a 1/4 ostaviti svakom rudniku za rudarsko-bratinsku kasu za slučaj bolesti i smrti.

U rudarsko-bratinsku kasu za invalidsku pomoć i penzije imaju se unositi, pored određenog uloga još i sve kazne propisane i izrečene po ovom zakonu i pravilima za obdelaoce; a sve novčane kazne izrečene od strane obdelaoca nad njihovim radenicima i nadzornicima unose se u rudarsko-bratinsku kasu za pomoć u slučaju bolesti i smrti.

U toku 1900. godine imaju se po propisu ovog zakona i pravila, koja bude ministar Narodne privrede propisao, obrazovati rudarsko-bratinske kase za sve rudnike u Srbiji. O pomenutim pravilima biće predviđeno, kako će se i gde deponovati kapitali Bratinske kase i ko će njima rukovati.

XLV

U pređašnjem članu 93. koji postaje član 105. u prvom redu posle reči »kasu« dodaje se: »za pomoć u slučaju bolesti i smrti«.

XLVI

U pređašnjem članu 94. koji postaje član 106. u tački pod b) izostavljaju se reči: »veličinu uloga i«.

XLVII

Pređašnji član 95. koji postaje član 107. menja se i glasi:

Svaki povlastičar ili zakupac obavezan je da odma pri otpočinjanju svoga rada na rudniku po propisu ovoga zakona obrazuje rudarsko-bratinske kase, a ako stanje ovih kasa u početku radnje, ne bi bilo dovoljno, da daje potrebnu pomoć za lečenje i izdržavanje obolelim radnicima, dužan je povlastičar, odnosno zakupac, da to sam čini ukoliko je to predviđeno pravilima Bratinske kase.

LVIII

Pređašnji član 117. izostavlja se.

LXIX

U pređašnjem članu 130. koji postaje član 139. reči: »od 1—10 dukata«, zamenjuje se sa: »od 50 — 300 dinara«.

LXX

Pređašnji član 131. postaje član 140. i u njemu reči: »kazni od 1—10 dukata«, zamenjuje se sa: »od 50—300 dinara«.

LXXI

Član 132. postaje član 141. i u njemu reči: »od 2—20 dukata«, zamenjuje se sa: »od 50—500 dinara«.

LXXVIII

Pređašnji član 156. postaje član 165. i menja se pa glasi:

Zakonom o ustrojstvu vojske određuje se, mogu li se a radi održavanja rudnika, privremeno pošteđeti od vojničkih dužnosti stalni rudarski radnici, i nastojnici, uvek i samo na molbu obdelaoca rudnika.

Isto tako opredeljavaće se finansijskim zakonima u kojoj će se meri rudarske radnje, kao i stalni rudarski radnici i nastojnici moći osloboditi od poreza i prireza državnih, okružnih i sreskih ukoliko to ovim zakonom nije predviđeno.

27. januara 1900. godine
u Nišu

M. P.

Aleksandar, s. r.

Video i stavio državni pečat
čuvar državnog pečata
Ministar Pravde
Đ. Stefanović, s. r.

Ministar Narodne privrede
Živ. Živanović, s. r.
Ministar Unutrašnjih Dela
Đ. A. Genčić, s. r.

Arhiv Srbije, film 112

R a s p i s

svim rudarskim povlastičarima, zakupcima i Upravama rudarsko-bratinskih kasa

Na osnovu člana 1 i 104. Rudarskog zakona propisujem za sve uprave rudarsko-bratinskih kasa u Srbiji Rudarsko odeljenje i Upravu fondova

P R A V I L A

RUDARSKO-BRATINSKE KASE

sviju rudarskih nadzornika i radnika u Srbiji za invalidsku pomoć i penzije

I. Zadatak rudarsko-bratinske kase za invalidsku pomoć i penzije. Njeno sedište i nadzor nad njom.

Član 1.

Zadatak je ove kase osnivanje fonda. Za obezbeđenje invalidske pomoći i penzije rudarskim nadzornicima i radnicima i njihovim porodicama u Srbiji, a prema članu 103, 104, i 107. Rudarskog zakona.

Član 2.

Fond ove kase nalazi se u upravi fondova u Beogradu.
Poslove ove kase vrše upravni odbor rudarsko-bratinske kase na pojedinim rudnicima i uprava fondova.

Član 3.

Nadzor nad ovim planovima vrši Ministarstvo narodne privrede preko rudarskog odeljenja.

II. O članovima ove Bratinske kase

Član 4.

Članovi ove Bratinske kase moraju biti svi stalni nadzornici i radnici rudničkih bez razlike vrste rada, no pod uslovom:

- a) da nisu mlađi od 15 godina;
- b) da su potpuno zdravi i za rad sposobni što se ima utvrditi pri primanju u članstvo uverenjem od strane lekara rudarske bratinske kase dotičnog rudnika, i
- v) ako uživaju sva građanska prava.

Član 5.

U stalne radnike i nadzornike računaju se oni radnici ili nadzornici koji su najmanje mesec dana proveli u radu na rudniku.

Novi stalni radnici stupaju odmah u članstvo prema svojoj članskoj knjižici bratinske kase.

Član 6.

Članovi ove kase plaćaju po članu 104. Rudarskog zakona mesečno 3% od zarade koja se isplaćuje po odbitku troškova za alat i materijal utrošen u radu.

Član 7.

Kao članovi ove kase ostaju i oni radnici koji se nalaze na odsustvu od privatne podloge najmanje dva meseca, ali za to vreme plaćaju redovno ulog prema svojoj poslednjoj zaradi i 50% od ovoga uloga što bi inače povlastičar plaćao, no tada zadržavaju samo pravo na penziju ukoliko su ga po ovim pravilima stekli.

Posle toga vremena ako u rad ne stupe gube stečena prava u ovoj kasi, i zauzimajući slučaj u članu 8. ovih Pravila.

Ovo isto vredi i za one radnike koji bi bili otpušteni iz rada bilo po svom zahtevu, po otkazu povlastičara ili za omanje krivice.

No, ako bi koji od pomenutih članova imao 10 godina članstva u ovoj kasi, on može i dalje van rudničke radnje ostati član ove kase sa ovim plaćanjem uloga, no takođe bez prava na invalidsku pomoć. Takvom članu dozvoljava se, da svoje uloge uplaćuje najdalje u roku od 6 meseci, a ako ih i posle toga roka ne uplati, gubi sva stečena prava u ovoj kasi.

Član 8.

Član ove kase zadržava pravo na članstvo i prema ovim Pravilima samo na penziju bez plaćanja uloga, kad se nalazi na vojnoj službi, bolovanju ili takvom odsustvu koje usled prekida ili reduciranja rada na rudniku ili bilo kakvim uzrokom koji ne zavisi od njegove volje provede van rada rudničkog pa ma na koje vreme. Provedeno vreme na odsustvu ili van rada ne uračunava se u godine članstva.

Član 9.

Penzioneri i invalidi ne plaćaju uloge ovoj kasi.

Član 10.

Članovi ove kase koji su pre njene ustanove privremeno bivali članovi rudarsko-bratinske kase zadržavaju pravo na sve ranije stečene godine članstva, a ono vreme za koje nisu nikako bili članovi rudarsko-bratinske kase ma da ga su u rudarskom radu proveli mogu naknadnom uplatom uloga naknaditi kao propuštene godine članstva — ako se to dokaže uverenjima dotičnih rudnika na kojima su to vreme proveli. Radi toga moraju za sve propušteno vreme platiti prema poslednjoj zaradi ulog 3%, kao i 50% od toga uloga koja bi inače povlastičar plaćao.

Član 11.

Članovi koji jedanput izgube pravo na članstvo bilo kakvim uzrokom pa ponovo stupe u rad na rudniku i članstvo bratinske kase, njima se ne uračunavaju, ranije godine članstva koje su izgubili prema onim pravilima.

Član 12.

Svaki član ove bratinske kase ima pravo da uživa po ovim pravilima predviđenu invalidsku pomoć ili penziju za sebe i za svoju porodicu.

III. Prihodi ove bratinske kase

Član 13.

Osnovne fondove ove kase sačinjavaju % celokupnog kapitala sviju rudarsko-bratinskih kasa u Srbiji koje su postojale pre obrazovanja ovdašnjih bratinskih kasa i deponovan je u upravi fondova (čl. 104. Rudarskog zakona).

Prihod ove kase obrazovaće se iz ovih izvora:

1. od uloga članova ove bratinske kase,
2. od uloga rudarskih povlastičara ili zakupaca koji iznosi 50% od ukupnih članskih uloga dotičnih rudnika za ovu kasu prema članu 104. Rudarskog zakona.
3. od kazni (čl. 104. Rudarskog zakona) propisanih i naređenih po rudarskom zakonu (čl. 128, 131, 132, 133, 134, 137, 138, 139, 140, 141, 142, i 143).
4. od ženidbenih uloga za penzije udovica i siročadi čl. 1, 103, i 104. Rudarskog zakona.
5. od interesa na kapital fonda bratinske blagajne.
6. od imovine rudarske bratinske kase za pomoć u slučaju bolesti i smrti, kad rudnici na kojima one postoje prestanu sa radom na svagda. (čl. 24. prava bratinske kase za pomoć u slučaju bolesti i smrti).
7. od raznih zarada rudarskih, koje po službenim pravilima pojedinih rudnika nisu dignute.
8. od raznih dobrovoljnih priloga i zaveštanja i
9. od nepredviđenih prihoda.

Član 14.

Zenidbeni ulog plaća svaki član koji se oženi posle 30 godina i to:

a) Ako je muž stariji od žene do 10 godina zaključno ili su jednih godina, ili je muž mlađi od žene, plaća mesečno prema godinama starosti i svojoj zaradi:

Od 30 do 40 godina zaključno	2%
Od 40 do 45 godina zaključno	2, 1/2%
Od 45 do 50 godina zaključno	3%
preko 50 godina	4%

b) ako je muž stariji od žene preko 10 do 15 godina zaključno, plaćaće još četvrtinu gornjeg uloga,

v) ako je muž stariji od žene preko 15 godina plaćaće još polovinu ovog koliko je pod a) propisano. Ovaj ulog se ne plaća, ako se član oženi udovicom, ili ćerkom umrlog člana, koji uživaju penziju, pa bi pre. udajom ili udajom pre-stalo sa svim pravima izdavanja njihove penzije.

IV. Određivanje invalidske pomoći ili penzije

Član 15.

Invalidsku pomoć mogu dobiti članovi ove bratinske kase koji bi samo na rudarskom poslu postali nesposobni za rad usled kakvog nesretnog slučaja — penziju pak dobijaju bez razlike članovi ili njihove porodice prema ovim pravilima.

Član 16.

Veličina penzije članova ove kase određuje se u slučaju telesne ili umne iznemoglosti ili po navršetku 60 godina starosti — odnosno 35 godina rada a prema zaradi dotičnog člana i vremenu za koje je ulagao, i to: sa navršetkom pet godina neprekidnog rada penzionisani član dobija 20% od poslednje svoje zarade, a posle toga penzija se uvećava sa svakom godinom rada sa 2% do 80% od poslednje njegove zarade kad dotični član navršši 35 godina neprekidnog rada.

Član 17.

Invalidska pomoć usled onesposobljenosti prilikom nesrećnih slučajeva na rudarskom radu izdaje se takođe po gore izloženom načinu, prema zaradi i vremenu službe, dodajući takome članu 10 godina više pri odredbi invalidske pomoći, ali ovo može ići samo dotle dokle se ovim dodavanjem ne navršši 35 godina.

Član 18.

Članovi ove bratinske kase koji bi postali nesposobni za rad na vreme odsustva ili na rudniku, ali ne na rudarskom radu, ne mogu imati invalidsku pomoć, već će se penzionisati po ovim pravilima.

Član 19.

Udovica ima pravo na penziju pod uslovom:

1. da je zakonita žena,
2. da je stupila u brak pre no što je njen muž navršio 50-tu godinu, i
3. da brak nije zaključen za vreme uživanja invalide ili penzije njenog muža.

Član 20.

Deca rođena u braku imaju pravo na penziju do navršene 14-te godine, pa ma njihovi roditelji bili zavedeni ili im mati kao udovica bila preudata.

No, ona ostaju doživotno sa tim pravom i posle navršene 14-te godine ako se dokaže da su nesposobna za rad.

Usvojena deca i pastorčad nemaju pravo na penziju.

Član 21.

Penzija udovica bez dece iznosi polovinu penzije ili invalidske pomoći koju bi muž imao prema članu 16. i 17. ovih Pravila. No, ako muž nije 5 godina ulagao u ovu Bratinsku kasu onda se udovici određuje penzija kao da je imao pet godina.

Član 22.

Ako udovica ostaje sa decom onda joj se pored njene penzije daje u ime dečije penzije i to:

Za 1 dete 4 dinara mesečno

Za 2 deteta 7 dinara mesečno

Za 3 deteta 9 dinara mesečno

za svako dalje dete po 1 dinar mesečno više.

Član 23.

Ako deca po smrti očevoj ostanu bez matere, onda se daju staraocima ili onima, koji ih prima na izdržavanje.

Za 1 dete 8 dinara mesečno

Za 2 deteta 14 dinara mesečno

Za 3 deteta 18 dinara mesečno

za svako dalje dete daje se još po 3 dinara mesečno. Deca nadzornika dobijaju 25% više.

Član 24.

Udovicama koje bi uživale penziju iz ove bratinske kase, može se po njihovoj molbi, a po rešenju odbora bratinske kase dotičnog rudnika, izdati na ime udomljenja suma koja ne može preći njenu jednogodišnju penziju. Ovo će joj se izdati na 15 dana posle venčanja.

Član 25.

Za dug muža ili roditelja kao bivšeg člana kase, ne može se ništa od penzije udovica ili siročadi pod zabranu staviti. Samo zaostavši po ovim pravilima mogu se iz te penzije naplatiti.

Za dugove udovica i dece učinjene posle smrti muža ili roditelja kao člana ove kase ne može se više od 1/4 penzije u zabranu staviti.

Član 26.

Invalidska pomoć ili penzija računa se od dana kad se konstatuje nesposobnost dotičnog člana za sve vreme njegovog života ili do eventualnog potpunog ozdravljenja.

Član 27.

Penzija udovica i dece računa se od dana smrti dotičnog člana.

Član 28.

Isplata invalidske pomoći ili penzije vrši se krajem svakog meseca na rudarsko-bratinskoj kasi za pomoć u slučaju bolesti, smrti — rudnika na kome je dotični član radio. Penzija onima koji ne žive na rudniku izdavaće se na priznanice overene od strane opštinskih ili policijskih vlasti.

Član 29.

Penzioneri i lica koja primaju invalidsku pomoć moraju živeti u Srbiji, u protivnom slučaju gube ova uživanja.

Član 30.

Članovi, koji bi na bolovanju, duže od tri meseca proveli, padaju na teret ovoj kasi kao što je to predviđeno pravilima za rudarsko-bratinske kase za pomoć u slučaju bolesti i smrti čl. 20.

V. Gubitak invalidske pomoći i penzije

Član 31.

Penzionisani član gubi pravo na penziju:

a) ako bude osuđen zbog zločinstva ili na zatvor duži od godine dana, ili i kraći, koji povlači gubitak građanske časti (čl. 95. Rudarskog zakona).

b) ako član koji je zbog telesne ili umne iznemoglosti penzionisan ili je po čl. 17. ovih pravila dobio invalidu, ponovo postane sposoban za rad. U tom slučaju mora i ima pravo stupiti na rad na istom rudniku, na kome je ranije radio u toku od 2 meseca, od dana kada lekar konstatuje sposobnost. Ko po ovoj me ne postupi gubi pravo na uživanje iz ove kase zajedno s porodicom.

Član 32.

Pravo na penziju gube:

1. udovica kad se uda,
2. deca koja kad navrš 14 godina i postanu sposobni za rad, ili ako su i posle tih godina uživala penziju pa postanu za rad sposobna i
3. ako ma ko od njih bude osuđen zbog zločinstva ili prestupa koji povlači gubitak časti građanske.

VI. Dužnost uprava rudarsko-bratinske kase na svim rudnicima u Srbiji

Član 33.

Dužnost je ovih uprava:

a) da sve poslove ove kase, ukoliko se njihovih članova ticalo bude, otpravljaju po odredbama ovih pravila,

b) da naplaćuju sve uloge propisane ovim pravilima na kraju svakog meseca (vidi čl. 6, 7, 10.)

v) da određuju invalidske pomoći i penzije kao i da rešavaju po ovim pravilima o gubitku ovih uživanja i da sve svoje odluke sa zapisnikom sednice i svim potrebnim dokumentima šalju Ministra narodne privrede na odobrenje

g) da vode nadzor, da se svi prihodi i izdaci tačno u knjige zavode i odgovarajući solidarno za svaku pričinjenu štetu ove kase, a pored toga i da u radničke knjižice uvode sve uplaćene uloge i

d) da po odobrenju Ministarstva narodne privrede, a preko svoga blagajnika isplaćuju invalide i penzije svakog meseca iz prihoda ove kase, a ostatak prihoda da šalju upravi fonda za fond ove bratinske kase.

d) da na kraju svake godine šalju bilanse ove kase Ministru narodne privrede, iz kojega će se videti: ukupna zarada radnika, 3% i drugi uložni, ulog povlastičara, naplaćene kazne i drugi prihodi, kao i svi izdaci na invalide i penzije,

e) da pri prijemu i otpustu članova vrše protokolarna saslušanja nad njima, u kojima im imaju izneti njihova prava, kojima se po ovim pravilima mogu koristiti i da prema izjavama radnika traže potrebne podatke od pojedinih uprava rudarske bratinske kase,

ž) da se lekarskim pregledom uveravaju o zdravstvenom stanju svih članova i njihovih porodica kad je rešavaju o određivanju ili ukidanju invalidske pomoći ili penzije i da vode računa o penzionisanim članovima, da li nisu postali sposobni za rad, i

z) čim stupe ova pravila u život, da pošalju rudarskom odeljenju spisak dosadašnjih invalida i penzionera sa potrebnim dokumentima i sa naznačenjem: od kada i koliko primaju pomoći?

Član 34.

Prilikom određivanja penzije udovici sa decom ili bez ove upravni odbori dužni su da se pismenim dokumentima, a to su izvodi iz crkvenih protokola ili uverenja vlasti, uvere o provedenom bračnom vremenu, o smrti dotičnog

člana, o broju i godinama dece, kao i o tome, da su ona u životu, ili da uopšte nema dece, ili najzad da su deca siročad — bez oca i majke.

Član 35.

Rešenje svoje saopštiće Upravni odbor dotičnima na potpis i tom prilikom tražiće od njih reč, jesu li zadovoljni sa određenom pomoći i ako ne, zašto?

VII. Dužnosti uprave fondova

Član 36.

Dužnost je uprave fondova da sav novac od upravnih odbora rudarskih kasa od pojedinih rudnika poslat za fond rudarsko-bratinske kase za invalidu i penziju rudarskih radnika i nadzornika, prima na priplod i zavodi u dotičnu partiju.

Član 37.

Uprava fondova će izdavati novac iz te partije samo po naređenju ministra narodne privrede.

Član 38.

Na kraju svake godine biće dužna uprava fondova podnositi ministru narodne privrede pregled stanja ove rudarsko-bratinske kase.

VIII. Dužnost rudarskog odeljenja

Član 39.

Rudarsko odeljenje imaće dužnost:

- a) da kontroliše svako rešenje upravnog odbora rudarsko-bratinskih kasa, da u saglasnosti sa ovim pravilima bude, i sa referatom sprovodi ministru narodne privrede na rešenje,
- b) da vodi knjigu o stanju ove rudarsko-bratinske kase,
- v) da vodi knjigu sviju određenih penzija i invalida sa tačnim opisom,
- g) da prema rešenjima ministra narodne privrede otvara potrebne kredite kod p. r. fondova pojedinim upravama rudarsko-bratinskih kasa,
- d) da na kraju godine podnese ministru narodne privrede bilans ove bratinske kase i stara se da se posle toga štampa u »Zvaničnim srpskim novinama«,
- đ) da se stara da se sav novac, koji se naplati u ime kazni od istraživalaca i obdelavalaca po odredbama zakona rudarskog, redovno šalje Upravi fondova kao prihod ove kase (čl. 104. Rudarskog zakona).

IX. Prelazna naređenja

Član 40.

Na osnovu čl. 2. Zakona o taksama, poslovi ove kase oslobođeni su od plaćanja takse.

Član 41.

Svi troškovi oko ove kase padaju na teret lokalnih rudarsko-bratinskih kasa za pomoć u slučaju bolesti i smrti.

Član 42.

Invalidske pomoći i penzije određene pre ovih pravila ostaju u važnosti.

Član 43.

Sve što nije ovim pravilima predviđeno, raspravljaće ministar narodne privrede po svakom učinjenom pitanju.

R. br. 2467
24. novembar 1905.
u Beogradu

Ministar narodne privrede
M. Drašković, s. r.

Srpske novine 270 — 15 deo 1905.

P R A V I L A

bratinskih blagajna rudarskih preduzeća

u
Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca

Na osnovu odredaba rudarskih zakona, a u vezi uredbe o organizaciji rudarske struke od 27. juna 1921. godine i rešenja Ministarskog saveta od 2. jula 1922. R. br. 4881 propisujem ova temeljna pravila.

OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Zadatak bratinske blagajne:

Zadatak bratinske blagajne je, da prema odredbama ovih pravila svojim članovima i njihovoj porodici osigura:

- a) bolesničke potpore i pogrebne
- b) provizije ili otpravnine iznemoglim, ostarelim, uslijed nesreće onespoblenim članovima i njihovim porodicama.

UPRAVNI ODJELI

Član 2.

U cilju potpomaganja i osiguranja označenog u čl. 1 sastoji se bratinska blagajna iz dva odela, čija se imovina posebno rukovodi i zaračunava, oba odela ali stoje pod zajedničkom upravom.

Ta su odela:

1. bolesnička blagajna
2. proviziona blagajna.

Član 3.

Članstvo

Članovi bratinske blagajne su svi u rudarskim i topioničkim preduzećima zaposleni radnici bez obzira na spol, doba i državljanstvo, zatim u pomenutim preduzećima namješteni činovnici, nadglednici i kancelarijske sile, ako nemaju prava na mirovinu ili nijesu za slučaj iznemoglosti, starosti i nesreće osigurani po osobnim propisima te nemaju godišnju zaradu veću od 15.000 dinara.

Sva u predstojećem odjelu navedena lica isključivo šegrte, vežbenike i volontere imade uprava preduzeća prije prijema u posao da uputi ljekaru bratinske blagajne, da ih pregleda, odnosno ustanovi njihovu radnu sposobnost, pa ih smije preduzeće da primi u rad, ako protiv njihovog zaposlenja nema sa liječničke strane prigovora.

Od ove se pregledbe može da odustane, ako je dotično lice već ranije bilo zaposleno u kojem rudarskom ili topioničkom preduzeću u Kraljevini i ako nije prošlo više od 4 nedelje od istupa iz posla kod takovog preduzeća.

Uprava preduzeća, koja primi u posao radnika bez prethodne ljekarske pregledbe ili od ljekara nesposobnim pronađeno lice, dužna je da nadoknadi bratinskoj blagajni eventualnu štetu, koja bi odatle nastala.

Član 4.

Sa pravom na mirovinu u rudarskim i topioničkim preduzećima namješteni činovnici, nadglednici i kancelarijske sile dužni su da pristupe bolesničkoj blagajni svog preduzeća, ako nemaju veću godišnju zaradu od 15.000 dinara, pa se osiguravaju u opsegu označenom u čl. 13. i 14. izuzevši hranarinu.

Član 5.

Početak i trajanje članstva

Članstvo lica obaveznih na osiguranje u bratinskoj blagajni počinje sa danom nastupa službe, a prestaje sa danom, kad je razmješten njihov službeni odnošaj u rudarskom ili topioničkom preduzeću.

Provizionisati nijesu članovi bratinske blagajne od dana, kad budu provizionisti, ali oni mogu da ostanu u bolesničkoj blagajni, ako borave u području svog bivšeg rudarskog ili topioničkog preduzeća pa imaju pravo da traže samo potpore označene u članu 13, tačka 1. i 4. i čl. 14.

Član 6.

Dioba članstva

Prema opsegu osiguranja dijele se članovi bratinske blagajne na:

1. Punopravne članove osigurane za slučaj bolesti, iznemoglosti, starosti i nesreće u službi,
2. Malopravne članove osigurane za slučaj bolesti i nesreće u službi.

U punopravne članove spadaju sva u čl. 3 navedena lica zaposlena na površini i pod zemljom u stalnom svojstvu, koja kod prijema u rudarsku službu ne mogu biti mlađa od 16 godina, a ni starija od 45 godina.

Malopravni članovi su sva lica, koja su zaposlena kod stanovitih, prolaznih, neko određeno vrijeme trajućih radova, koja su sa rudarskim ili topioničkim radom samo u posrednoj vezi, dakle sva nestalno i privremeno zaposlena lica obavezna na osiguranje.

Član 7.

Prijava i odjava članova

Rudarski preduzetnik dužan je sva zaposlena lica, koja su obavezna na osiguranje kod bratinske blagajne, prijaviti mjesnom odboru bratinske blagajne najdalje za 5 dana po stupanju na posao i svako lice, koje istupa iz posla, u istom roku odjaviti na za to propisanim formularima.

Član 8.

Članske knjižice

Za punopravne članove bratinske blagajne izdaće se najdalje do prvog isplasnog dana, što slijedi iza njihovog nastupa u posao, članska knjižica glaseća na ime člana, koja imade da sadrži matični broj i najvažnije podatke prijave, zatim u dodatku izvadak iz ovih pravila o pravima i dužnostima članova.

Vrijednost knjižice podnosi bratinska blagajna. Dok je član u službi imade se njegova knjižica pohraniti kod mjesnog odbora, koja će unositi prijavljene promjene, osiguranu nadnicu i doprinos. Ako član istupi, imade mu se uručiti članska knjižica, ako ju zaište, ili poslati mjesnom odboru rudnika, kuda dotični pređe. Ako član umre, učiniće mjesni odbor potrebno glede pripadajućeg podavanja njegovih zaostalim, ako ih ima, a knjižicu će pohraniti.

Izgubi li se članska knjižica imade se to odmah da prijavi nadležnom mjesnom odboru, koji će izvršiti potrebne izvode i prema njihovom rezultatu odrediti, da se izda duplikat.

Duplikat se izdaje na trošak člana, ako ju je izgubio.

Član 9.

Prijavljeni članovi bratinske blagajne imadu se upisati u maticu bratinske blagajne.

Za pravilno vođenje matice snose odgovornost mjesni odbori, koji su dužni da prepise matice, odnosno njezine podatke šalju nadležnoj središnjoj upravi bratinske blagajne.

Matica se vodi odijeljeno sa punopravne i malopravne članove na za to propisanim formularima.

Svaki član imade pravo uvida u maticu bratinske blagajne, ali je i dužan također dati sve potrebne podatke za njeno tačno vođenje i prijaviti svaku svoju i porodičnu promjenu, jer će inače snositi posljedice, koje bi nastale iz tog njegovog propuštanja.

Ko namjerno bude dao netačne podatke, kazniće se još globom od 10—15 dinara u korist bolesničke blagajne.

Član 10.

Osnova za odmjerivanje prinosa i potpora

Kao osnova za odmjeravanje prinosa i potpora prema ovim pravilima određuje se slijedeći platežni razredi:

Platežni razred	Visina dnevne zarade	Obezbeđena nadnica
I	do 2 din. 50 para	2 din. —
II	preko 2 din. 50 para do 3 d.	2 din. 50 p.
III	preko 3 din. — do 3 d. 60 p.	3 din. —
IV	preko 3 din. 60 para do 4 d. 40 d.	3 din. 60 p.
V	preko 4 din. 40 para do 5 d. 40 p.	4 din. 40 p.
VI	preko 5 din. 40 para do 6 d. 60 p.	5 din. 40 p.
VII	preko 6 din. 60 para do 8 d. —	6 din. 60 p.
VIII	preko 8 din. — para do 9 d. 60 p.	8 din. —
IX	preko 9 din. 60 para do 11 d. 60 p.	9 din. 60 p.
X	preko 11 din. 60 para do 14 d.	11 din. 60 p.
XI	preko 14 din. — do 16 d. 80 p.	14 din. —
XII	preko 16 din. 80 para do 20 d. — p.	16 din. 80 p.
XIII	preko 20 din. — do 24 d. — p.	20 din. —
XIV	preko 24 din. — do 28 d. 80 p.	24 din. —
XV	preko 28 din. 80 para do 34 d. — p.	28 din. 80 p.
XVI	preko 34 din. — do 40 d. — p.	34 din. —
XVII	preko 40 din. —	40 din. —

Ako zarada nije određena na dan, već za koje drugo vrijeme, onda se imade visina dnevne zarade zaračunati sa šestim dijelom nedeljne, dvadesetpetim dijelom mjesečne ili tristotim dijelom godišnje zarade.

Ako zarada nije određena po vremenu, već ako se radi o akordu, određuje se zarada po iznosu, koji će prosječno pasti ili obično pada na dan, nedelju ili mjesec.

Član 11.

Pri određivanju visina zarade imadu se uzeti u račun sve prinadležnosti, na koje namještenik po ugovoru o namještenju za određeno radno redovno vrijeme imade pravo.

Ekvivalent za prinadležnosti u naravi određuje za pojedina područja bratinskih blagajna gospodin ministar Šuma i Rudnika na predlog područnih rudarskih vlasti.

Ako namještenici za vrijeme primanja potpora po ovim pravilima povlače od rudnika i nadalje svoje prinadležnosti u naravi, odmeruju se potpore prema njihovoj zaradi u gotovnom novcu.

Član 12.

Ako se obezbeđena nadnica promeni u toku od 4 nedelje pre početka prava na potporu imade se potpora u gotovnom novcu da plaća prema pređašnjoj obezbeđenoj nadnici.

II. BOLESNIČKA BLAGAJNA

Član 13.

Bolesničke blagajne daju svojim članovima kad se razbole, bilo to i uslijed nesreće u poslu sledijeće potpore, dok bolest traje no ne preko 6 mjeseci i to:

1. od početka bolesti besplatnu ljekarsku pomoć, potrebne ljekove i ostala terapijska pomagala svake vrste, što će ih odrediti liječnik bratinske blagajne.

2. hranarinu, ako je bolest skopčana sa nesposobnošću za privredu i traje duže od 3 dana, za vrijeme privredne nesposobnosti računajući od dana oboljenja, odnosno od dana boljenja nesposobnosti za rad i to u iznosu od 2/3 (dve trećine) obezbeđene nadnice dnevno.

3. U slučaju porođaja:

a) potrebnu primaljku, pomoć i liječenje;

b) potporu za porođilje za vrijeme od 2 mjeseca prije i 2 mjeseca iza porođaja sa 3/4 obezbeđene nadnice dnevno;

v) potporu za opremu djeteta i to u četrnaestostrukum iznosu obezbeđene nadnice, ali samo u slučaju da je rođeno živo dijete;

g) na potporu za dojenje onim osiguranim ženama, koje dijete svoje doje, za 20 nedelja po prestanku potpore za porođilje s 1/2 (polovina) obezbeđene nadnice, ali najviše do iznosa od 3 dinara dnevno.

Na ovu potporu imadu pravo također žene koje doduše ne doje svoju djecu, ali se iskazuju ljekarskim uverenjem, da ih nijesu kadre dojiti.

Ko za vrijeme, dok imade pravo na potporu, zarađuje, nema za dane kad je zarađivao pravo na potporu za porođilje određenu u tački b);

4. Pogrebninu u slučaju smrti osiguranih člana i to u dvadesetostrukum iznosu obezbeđene nadnice.

Član 14.

Potpore za članove porodice

Članovi porodice, koji nemaju nikakva dohotka, a žive sa osiguranikom u istom kućanstvu pa ih isključivo samo on izdržava imadu pravo na slijedeće potpore:

1. u slučaju bolesti: na besplatno liječenje, ljekove, potrebne pomoćne šprave za liječenje kroz 6 mjeseci, ali samo dok ima i osigurani član pravo na potporu;

2. u slučaju porođaja: na potrebnu primaljsku pomoć i liječenje i na potporu za porođilje u iznosu od 100 (stotinu) dinara;

3. u slučaju smrti člana porodice dobiva osiguranik pogrebninu, koju će odmjeriti mjesni odbor po mjesnim okolnostima. Pogrebnina ne smije da premaši za bračnog druga 250 dinara, za novorođeno dijete 50 dinara, za dijete do 14 godina 75 dinara, za dijete do 16 godina 100 dinara, a za roditelje 150 dinara.

Za članove porodice se smatraju vjenčani bračni drug, bračno ili usvojena djeca i roditelji.

Nevjenčani bračni drug sa vanbračnom djecom imadu samo onda pravo na potpore, ako osiguranik donese dokaze, da protiv njegovom vjenčanju postoje nepremostive zapreke.

Član 15.

Cinovnici, nadglednici i drugi namještenici sa mjesečnom plaćom, koji u slučaju bolesti povlače i nadalje svoju plaću nemaju pravo na hranarinu.

Član 16.

Članovi, koji su pozvani na vojnu dužnost, nemaju pravo zahtijevati potpore iz bolesničke blagajne te ne plaćaju ni prinosa. Drugi članovi na odsustvu imadu pravo na potporu samo onda, ako plaćaju prinose, dok su na dopustu.

Član 17.

Onaj član, koji ne može dokazati, da je tečajem jedne godine prije nego što je posljednji put pristupio bratinskoj blagajni, bar kroz 3 mjeseca bio član bratinske blagajne, može imati pravo na potporu za porođilje samo u slučaju, ako je porod uslijedio poslije bezprekidnog tromjesečnog članstva.

Član 18.

Ako je potpora za porođilje upotrebljena, a član ostaje i nadalje nesposoban za privredu, plaća mu se za dalji trajanje privredne nesposobnosti hranarina (čl. 13, tačka 2.).

Za vrijeme uživanja potpore za porođilje (čl. 13, tačka 3 b.) ne može se članu istovremeno plaćati i hranarina (čl. 13, tačka 2.).

Član 19.

Trajanje i način davanja potpore iz bolesničke blagajne

Pravo na potpore iz bolesničke blagajne označene u čl. 13. i 14. počinje odmah nastupom posla, a prestaje pošto se razriješi službeni odnošaj.

Liječenje oboljelih članova i njihove porodice vrši ljekar bratinske blagajne u pravilu u ambulatoriju ili stanu bolesnika, ako ovaj nije prenesen u bolnicu.

Troškove nastale tim, što se je bolesnik poslužio kojim drugim ljekarom, naknadiće bolesnička blagajna samo onda, ako je ovo liječenje uslijedilo po

odredbi mjesnog odbora ili sa njegovim odobrenjem ili u slučaju dokazane opasnosti u otezanju.

Ljekarije i terapijska pomagala izdavaju se ovlaštenim licima po odredbi ljekara bratinske blagajne, na mjestima, koja odredi mjesni odbor.

Hranarina se isplaćuje nedeljno unazad, pošto se donese bolesnički list potvrđen od liječnika i jednog člana mjesnog odbora. Na bolesničkom listu treba ispuniti sve podatke označene na propisanom formularu, te imade naročiti ljekar da označi vrst bolesti, njezino trajanje te koliko je dana bolesnik bio nesposoban za privredu.

Pri uračunavanju dana bolesti ubrajaju se i nedelje.

Za vrijeme bolničke njege pripada članu dio hranarine, koji preostaje iza namirenja opskrbe takse. Ako li takav član, koji se liječi u bolnici imade porodicu, koju je dosada izdržavao, imade se ovoj dok traje bolesnička njega člana da isplaćuje polovina hranarine, koja pripada članu u slučaju kućne njege.

Hranarina se imade isplaćivati i u slučaju ako član bude vlašću izolovan usled opšte opasne, kužne ili prilepčive bolesti, naročito kuge, boginja i tifusa te uslijed toga izgubi mogućnost zarade, sve dok traje osamljenje. Ali u tom slučaju bolesnička blagajna imade pravo tražiti od države naknadu isplaćene hranarine iz sredstava, koja su za taj cilj predviđena.

Član 20.

Pogrebna se isplaćuje bračnom drugu i ako ga nema preostalim članovima porodice, koji se imadu da pobrinu za pogreb pošto donesu smrtni list. Nema li umrli član srodnika ili ako ovi neće da izvrše pogreb, to će se bolesnička blagajna pobrinuti za njegov pogreb do iznosa pogrebne.

Član 21.

Članovi koji su potpuno iscrpli potporu, koja im po ovim pravilima pripada, mogu zbog iste bolesti dobiti novu potporu tek, ako su po prestanku potpore bar 8 nedelja bili u poslu, odnosno bili sposobni za privređivanje i za to vrijeme bili članovi bratinske blagajne.

Naprotiv ako član nije potpuno iscrpeo potporu, koja mu po pravilima pripada, pa u toku od 4 nedelje po prestanku potpore oboli opet od iste bolesti, računa se početak nove potpore od dana prvog obolenja.

Član 22.

Liječenje i opskrba u bolnici

Mjesto potpore označene u čl. 13, tačka 1, 2 i 3 a) i b) i čl. 14. tačka 1 i 2 daje bolesnička blagajna na predlog svog ljekara a po odredbi mjesnog odbora besplatno liječenje i opskrbu u bolnici ili kojem drugom liječilištu po najnižem opskrbnom razredu, te besplatnu otpremu bolesnika u bolnicu kao i putni trošak iz bolnice.

Članovi, koji žive u braku ili sa kojim članom svoje porodice u istom kućanstvu ili inače uživaju dovoljnu kućnu njegu, mogu se uputiti na bolesni-

ko liječenje, ako na to pristanu. Ako je bolest prilepčiva, ili takve prirode, da iziskuje bolničko liječenje, ili ako se član ne drži ljekarskih savjeta mora se bolesnik uputiti u bolnicu.

Ako u takvom slučaju bolesnik neće u bolnicu, može mu se za taj slučaj po zaključku mjesnog odbora uskratiti podavanje bolesničke njege i hranarine.

Ako se član ne bi poslužio javnom bolnicom, već se uputi u privatnu bolnicu ili liječilište sa kojim središnja uprava bratinske blagajne nije sklopila prethodnu pogodbu za liječenje svojih članova, troškovi izazvani tim liječenjem izuzev dokazane hitne slučajevne, ne padaju na teret bolesničke blagajne. U tom slučaju dobiva samo hranarinu.

Troškove bolesničkog liječenja osiguranih članova kao i članova porodice od veneričnih bolesti, trehoma, umobola i tuberkuloze naknadiće bolesničkoj blagajni država, u koliko je ona obavezna po dosadašnjim propisima, da snosi te troškove.

Član 23.

Članovi bratinske blagajne, koji su hotimično ili tim, što su svojom krivnjom učestvovali u tučnjavi i svadi, ili pijanstvom prouzrokovali svoju bolest imadu pravo samo na besplatno liječenje i potrebne lijekove te druga terapijska pomagala.

U svim slučajevima, gdje ljekar nađe razloga, da se radi o takvoj bolesti, treba da to zabilježi na bolesničkom listu.

Hranarina kao i potpora za ponudilje može se uskratiti i onda, ako se bolesni član hotimično ne drži ljekarskih uputa i time odugovlači ozdravljenje.

Članovi, koji su simulacijom nanijeli štetu bolesničkoj blagajni, treba da plaćaju dvostruke prinose u bolesničku blagajnu dotle, dok ovako ne namire prouzrokovanu štetu. Osim toga može mjesni odbor kazniti člana, koji je simulirao, globom do 100 dinara, ova se globa naplaćuje istim načinom, a ide u korist bolesničke blagajne.

Pritužba protiv rješenja mjesnog odbora treba za 14 dana iza obavještenja podnijeti rudarskoj vlasti.

Član 24.

Mjesni odbor može podjeljivati jednokratine vanredne potpore iz bolesničke blagajne članovima, provizionistima i njihovoj porodici, ako su uslijed bolesti žive u bijednom stanju. Zbroj tih potpora ne smije u jednom mjesecu da pređe 10% prihoda.

Nadalje može mjesni odbor da daje članovima uz potpuno osiguranje u izvanrednim slučajevima potrebe zajmove uz kamate ili bez kamata do iznosa od 1.000 dinara; pri tome ali zajmovi ne smiju da premaše prihode dotične bolesničke blagajne u jednom mjesecu.

Član 25.

Dohoci bolesničkih blagajni

Ove sačinjavaju:

1. tekući prinosi članova

2. tekući prinosi rudarskih i topioničkih preduzeća
3. globe
4. darovi i zaveštanja
5. kamate korisno uložene gotovine bolesničke blagajne
6. nepredviđeni prihodi.

Član 26.

Prinosi bolesničkoj blagajni se kreću između 4 do 6% od obezbeđene nadnice. Visinu prinosa u ovim granicama odmjeruju mjesni odbori po mjesnim okolnostima i po finansijskom stanju bolesničke blagajne, pri čemu ima da služi za merilo da novčana sredstva, koja stoje na raspolaganju moraju da stižu ne samo za pokriće tekućih izdataka, nego da se priberu i rezervni fondovi (čl. 66.).

Od tekućih prinosa u bolesničku blagajnu pada polovina na teret namještenika, a polovina na teret preduzeća.

Za vrijeme dok je osigurani član uslijed bolesti nesposoban za privredu nije dužan ni on ni njegov preduzetnik plaćati prinose.

Cinovnici, nadglednici i drugi organi sa mjesečnom plaćom, koji imaju pravo zahtijevati samo besplatno liječenje i besplatne lijekove, plaćaju polovinu prinosa, što će se svagda odrediti.

Za svako odmjerjenje i promjenu prinosa članova imade se staviti obrazloženi predlog rudarskoj oblasti, koja imade da prinosi pojedinih bolesničkih blagajna u njezinom području budu po mogućnosti jednaki.

Član 27.

Kontrola bolesnika

Mjesni odbor imade da imenuje nadziratelja, koji su dužni da kontrolišu članove, koji uživaju bolesničke potpore, nadalje da se brinu, da se bolesni članovi drže odredaba ovih pravila, a naročito da paze, da se bolesničkoj blagajni ne nanese šteta simulacijom.

Svoja opažanja u tom pogledu imadu nadziratelji odmah prijaviti mjesnom odboru, koji treba da u slučaju nađene krivice postupi po čl. 23. ovih pravila.

III. PROVIZIONA BLAGAJNA

Član 28.

Provizionna blagajna daje:

A) provizije uslijed nesreće u poslu onesposobljenim punopravnim i malopravnim članovima, odnosno iza njih preostalim članovima porodice;

B) provizije, odnosno otpravnine uslijed bolesti, iznemoglosti i starosti onesposobljenim punopravnim članovima ili iza njihove smrti preostalim članovima porodice.

A) Provizije za slučaj nesreće na poslu

Član 29.

Zadatak je ovom osiguranju, da se svim članovima bratinske blagajne (punopravnim i malopravnim) naknadi ona šteta, koja bi nastala zbog tjelesne povrede ili smrti prouzrokovane uslijed nesreće, ako je nesrećni slučaj osigurano lice zadesio na radu ili na kakvom poslu, koji obavlja po nalogu povlašćara ili njegovog pouzdanika ili u interesu posla.

Isto se tako ima da daje naknada i za nesrećni slučaj, koji zadesi osigurano lice na putu od stana do mjesta rada i natrag, u koliko nije taj put prekinut u sopstvenom interesu osiguranika ili uslijed razloga, koji nemaju veze sa radnim odnošajem.

Član 30.

Visina provizije člana

Ako nesreća u poslu prouzroči potpunu nesposobnost za rad, iznosi mjesečna provizija vrijeme za njenog trajanja obezbeđenu mjesečnu zaradu osiguranika.

U slučaju djelimičnog umanjenja sposobnosti za rad, pripada osiguraniku za vrijeme trajanja umanjenja njegove sposobnosti za rad onaj dio potpune provizije, koji srazmjerno odgovara izgubljenoj sposobnosti za rad. Ali na takovu djelimičnu naknadu ima povrijeđeni samo onda pravo, ako umanjenje njegove radne sposobnosti nadmaša 10%.

Ako osiguranika sa djelomičnom rentom zadesi nov nesrećni slučaj, određiće mu se naknada prema ukupnoj posljedici nesrećnih slučajeva, a prema zaradi uzetoj za osnovicu određivanja prve rente, osim ako je u vrijeme posljednjeg nesrećnog slučaja bila zarada povređenog veća.

Ako je povređeni uslijed nesrećnog slučaja postao ne samo za rad nesposoban, već je i tako iznemogao da iziskuje stalnu njegu i poslugu, ima se provizija za vrijeme trajanja iznemoglosti povišiti najviše za 1/3 (jednu trećinu) obezbeđene mjesečne zarade.

Član 31.

Provizija preostalih porodičnih članova

Ako osiguranik umre uslijed nesrećnog slučaja ili pošto je zbog njega bio penzionisan, pripada obudovaloj ženi doživotno odnosno do njezine ponovne udaje polovina provizije, koju po čl. 30 pripada umrlom suprugu.

Provizija odnosno odgojni prinos preostale djece iznosi do navršene 16. godine za svako dijete 1/4 (jednu četvrtinu) obezbeđene zarade umrlog roditelja. Za siročad bez roditelja i za djecu, koja su naknadno ostala siročad, iznosi renta 1/3 (jednu trećinu) obezbeđene zarade za svako dijete.

Ako iza umrlog ostanu roditelji, koji su s njim živjeli u zajedničkom kućanstvu, a za čije se je uzdržavanje on pretežno brinuo, dobivaju mjesečnu proviziju do njihove smrti, odnosno sve dotle, dok su na potporu upućeni, 1/3 (jednu trećinu) obezbeđene mjesečne zarade umrlog.

Mjesečne provizije preostalih ne smiju nadmašiti ukupnu cijelu mjesečnu obezbeđenu zaradu umrlog. Ako bi iznos provizije bio veći, treba ih srazmjerno sniziti.

Roditelji mogu tražiti proviziju samo onda, ako mjesečna obezbeđena zarada umrlog nije iscrpljena sa provizijom bračnog druga i djece. Djeca udovice, koja se je ponovo udala smatraju se kao takva, koja nemaju ni oca ni matere.

Član 32.

Ako je povrijeđeni član bratinske blagajne namjerno prouzrokovao povredu, gubi svako pravo na naknadu za tu povredu. Ali u slučaju smrti povređenog dobije njegova porodica ipak proviziju po čl. 39. ako je umrli bio punopravan član. No ako je povredu namjerno prouzrokovao srodnik, koji imade pravo na rentu, to takav srodnik gubi svako pravo na naknadu ako član umre uslijed povrede.

Član 33.

Obezbeđena mjesečna zarada, koja služi za osnovicu provizija za slučaj nesreće, jednaka je dvadesetpetostrukom iznosu obezbeđenja nadnice povređenog u posljednjoj godini prije nesrećnog slučaja. Ako pak povređeni u godini pre nesrećnog slučaja nije bio osiguran cijelu godinu, računa se prosečni iznos obezbeđene nadnice tako, da se za vrijeme, koje ne dostaje do cijele godine, uzima u račun obezbeđena nadnica onih nameštenika, koji su u istom ili susedom poslu iste vrste i u isto vreme obavljali sličan posao.

Član 34.

Uprava rudarskog preduzeća ima svaki nesrećni slučaj u poslu, koji je prouzročio tešku ozledu ili smrt člana bratinske blagajne, da prijavi mjesnom odboru.

Ako se kod isleđenja nesrećnog slučaja po rudarskoj vlasti ustanovi krupna krivnja ili zla namjera trećih lica, onda će uprava bratinske blagajne redovnim sudskim putem tražiti od njih naknadu. Ovaj postupak ali ne odgađa davanje pomoći povrijeđenim članovima, odnosno preostalim iza njih.

B) Provizije za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti

Član 35.

Zadatak je ovom osiguranju da punopravnim članovima čl. 6, tačka 1. omogućiti održavanje, kad iznemognu ili ostare davanjem provizija ili otpravnine (invalidske i starostne provizije odnosno otpravnine), a kad umru, da potpomogne porodicu osiguranika davanjem provizija ili otpravnine udovici, djeci i roditeljima.

Član 36.

Visina provizija članova

U čl. 6. tačka 1. označeni punopravni članovi dobivaju bez obzira na godine starosti, ako trajno iznemognu izuzevši nesrećni slučaj, a navršili su

5 (pet) godina neprekidne službe, proviziju u iznosu od 20% svoje prosječne obezbeđene zarade za poslednjih pet godina.

Provizija ova raste sa svakom navršenom godinom službe za 2%, tako da nakon navršenih 35 godina službe iznosi provizija 80% prosječne obezbeđene zarade člana za poslednjih pet godina.

Navršetkom 35. godine službe, a kod najmanje 60 godina starosti pripada punopravnom članu provizija i bez dokaza iznemoglosti.

Član 37.

Otpravnine članova

Ako punopravni članovi trajno iznemognu izuzevši nesrećni slučaj prije nego li navrše 5 godina službe, isplatiće im se jedanput za svagda 70% za njih uplaćenih prinosa bez kamate kao otpravnina.

Član 38.

Iznemoglo u smislu ovih pravila smatra se ono lice, koje zbog bolesti, starosti ili drugih mana nije u stanju da radom prema svojim snagama i sposobnostima, a s obzirom na naobrazbu i dosadašnje zvanje svoje, zaradi ni trećinu onoga što najamninu radom zarađuju tjelesno i duševno zdrava lica iste vrste, a slične naobrazbe u istom kraju.

Član 39.

Provizija udovica, djece i roditelja

Udovice iza punopravnih članova dobivaju doživotno odnosno do njihove ponovne udaje polovinu provizije, koja bi pripadala, odnosno koju je već povlačio umrli muž prema čl. 36.

Provizija, odnosno odgojni prinos preostale djece iznosi do navršene 16. godine za svako dijete 1/4 (jednu četvrtinu) provizije umrlog oca. Za siročad bez roditelja i za djecu, koja su naknadno ostala siročad iznosi provizija 1/3 (jednu trećinu) provizije umrlog oca.

Ako iza umrlog punopravnog člana ostanu roditelji, koji su iznemogli, te su s njim živjeli u zajedničkom kućanstvu, a za čije se je uzdržavanje on pretežno brinuo, dobivaju oni kao proviziju sve dotle dok su na potporu upućeni, a najviše za 3 godine iza smrti umrlog 1/4 (jednu četvrtinu) provizije, koja bi pripadala odnosno koju je već povlačio umrli prema čl. 36.

Zbroj provizija udovica i djece i roditelja ne smiju da promaše proviziju, koja bi pripadala preminulom. Ako bi iznos provizija bio veći, treba ih srazmjerno sniziti.

Roditelji mogu tražiti proviziju samo onda, ako provizija umrlog nije iscrpljena sa provizijom bračnog druga i djece.

Djeca udovice, koja se je ponovno udala, ili koja je uslijed zločina sudskom presudom lišena provizija smatraju se kao takova, koja nemaju ni oca ni matere.

Član 40.

Otpavnina preostalih iza punopravnog člana

Ako umre punopravan član prije nego li imade 5 navršenih godina službe isplatiće se jedanput za svagda preostaloj porodici iza njega otpavnina i to bračnom drugu polovinu, djeci bez oca jedna četvrtina, djeci bez roditelja jedna trećina iznosa koji bi pripadao umrlom po čl. 37.

Suma svih tih otpavnina ne smije da premaši otpavninu koja bi pripadala umrlom.

Nije li cijela otpavnina iscrpljena otpavničom udovice i djece, dobivaju roditelji umrli ako imaju na to pravo, jednu četvrtinu, odnosno manji dio, koji je prestao, u ime otpavnine.

Član 41.

Izračunavanje godina službe

Vrijeme službe se računa od dana kad je namještenik primljen za punopravnog člana bratinske blagajne do dana penzionisanja, odnosno od dana istupa, kojemu nije kriv.

Kod izračunavanja godina službe broje se samo navršene cijele godine. Nije dozvoljeno uračunavanja godina na osnovu uplate u gotovom novcu za vrijeme, kad dotični nije bio zaposlen kod koje grane rudarstva.

Član 42.

Osustva

Uprave preduzeća mogu da daju punopravnim članovima bratinske blagajne osustva samo do 6 nedelja, a da se ne prekida vrijeme službe. Kad član neopravdano prekorači osustvo ili kada neopravdano izostane preko 8 dana iz posla, smatra se kao da je dobrovoljno istupio.

Član 43.

Vršenje vojne dužnosti, istup iz službe radi redukcije rada

Članovima bratinske blagajne sa svim pravima, koji su pozvani da vrše vojnu dužnost, ostaju sačuvana prava što su ih stekli kod provizione blagajne. Ako neposredno, pošto izvrše vojnu dužnost, opet stupe u posao, kod kojeg rudarskog preduzeća u Kraljevini, priračunavaće im se prijašnje vrijeme službe.

I onim članovima sa svim pravima, koji moraju bez svoje krivnje da istupe iz službe (kao što je redukcija) ostaju sačuvana stečena prava u provizijskoj blagajni, i uračunaće im se prijašnje vrijeme službe, ako najviše za 6 mjeseci stupe na posao, kod ma kojeg drugog rudnika.

Ako takav član sa svim pravima izašavši bez svoje krivnje iz posla, postane trajno nesposoban za privredu, može mu se, kao i preostalim iza njega prema odluci središnje uprave bratinske blagajne dati provizija ili otpavnina prema uračunivim godinama službe.

Član 44.

Dragovoljni istup i otpust

Članovi bratinske blagajne, koji su dobrovoljno istupili ili bili radi kazne otpušteni nemaju prava na proviziju niti na kakvu drugu odštetu iz bratinske blagajne.

Članovima bratinske blagajne, koji dragovoljno istupe iz posla, a poslije bude opet primljeni, može se prijašnje vrijeme službe, u koliko pojedince uzevši iznosi barem 5 godina, uračunati pri provizioniranju ako prekidi nijesu bili dulji od dvije godine, o kojima će na predlog mjesnog odbora odlučiti središnja uprava bratinske blagajne.

Postupak pri određivanju provizija za slučaj nesreće, iznemoglosti, starosti i smrti

Član 45.

Punopravni članovi bratinske blagajne imaju pravo na proviziju od dana, kad se ustanovi njihova trajna nesposobnost za privredu uz uvjet, da imadu najmanje 5 navršenih godina punopravnog članstva, osim ako nesposobnost nije prouzrokovana nesrećom na poslu. Ako nesposobnost za privredu potječe od nesrećnog slučaja u poslu, imadu punopravni i malopravni članovi pravo na proviziju prema čl. 30 od dana kad se ustanovi trajna ili djelomična nesposobnost za privredu.

Član 46.

Ako stekne lice, koje uživa proviziju za nesrećni slučaj, pravo na proviziju za iznemoglost ili starost, smanjiva mu se provizija za slučaj iznemoglosti ili starosti za 2/3 iznosa provizije za nesrećni slučaj, a ako su ove dvije trećine jednake ili veće, nego što bi iznijela provizija za slučaj iznemoglosti ili starosti neće mu se isplaćivati provizija za iznemoglost ili starost.

Član 47.

Sa danom, kad umre punopravni član, koji po članu 36. imade pravo na proviziju, ili provizionist, ili kad malopravni član umre uslijed nesrećnog slučaja u poslu, počinje odmah pravo udovice, djece i roditelja na proviziju, koja po ovim pravilima pripada.

Član 48.

Da bude koji član penzionisan ili otpavljen, najprije će ga mjesni odbor rudnika, gdje je dotični radio, dati temeljito pregledati po rudničkom ljevakaru, koji imade da ustanovi njegovu sposobnost za privredu. Na temelju ljekarskog nalaza imade mjesni odbor da pretrese stvar u sjednici, odmjeri visinu provizije po čl. 30 i 36. ovih pravila, i sastavi o svemu zapisnik, koji će se ljekarskim nalazom i drugim potrebnim ispravama predložiti središnjoj upravi bratinske blagajne na odobrenje.

Član 49.

Članovi, koji su sebi namjerom prouzrokovali iznemoglost, ili koji su sebi navukli iznemoglost izvršuju zločin, koji je sudskim putem utvrđen, nemaju pravo na proviziju. Ako li član uslijed takvog djela umro može se izdati nevinoj porodici pomoć, koja bi joj po ovim pravilima pripadala.

Član 50.

Provizionistima, koji su sebi isposlovali proviziju simulacijom, obustaviće mjesni odbor isplatu provizije izvršivši potrebna isleđenja. Ovakovi članovi imaju bez obzira na kazneni progon da nadoknade štetu nanešenu provizionoj blagajni.

Isplata provizije obustaviće se i onda, kad penzioner (provizionista) opet postane sposoban za privredu.

Ako se takav provizionist ponovno namjesti na rudniku, pribrojaće mu se kod konačnog provizionisanja prijašnje službeno vrijeme.

Član 51.

Žena nema prava na udovičku proviziju:

1. ako je stupila u brak tek nakon nastupa iznemoglosti ili poslije nesrećnog slučaja, osim ako ima iz tog braka zakonitu djecu;

2. ako neposredno prije smrti muža 3 mjeseca nije živela u bračnoj zajednici s njim ili je od svog muža zakonito razvedena, osim ako ima pravo na izdržavanje, koje joj je sud dosudio. U zadnjem se slučaju plaća provizija do iznosa uzdržavanja.

3. ako sama nije članica bratinske blagajne ili ako kao takova nije provizionisana. Čim ali prestane biti članicom dobiva proviziju, koja joj ide po ovim pravilima, a ako je provizija po mužu veća od njezine, primaće ovu veću.

Član 52.

Ako se udovica, koja povlači proviziju, ponovno uda, obustaviće joj se provizija, ali ona će dobiti otpravninu u iznosu od svoje polugodišnje provizije.

Član 53.

Pravo na proviziju obustavlja se:

1. ako je uživatelj provizije osuđen na zatvor preko jednog mjeseca ili bude upućen u popravilište za vreme trajanja kazne ili bavljenja u popravilištu. Njegovi srodnici, koji u slučaju njegove smrti imaju prava na proviziju ili potporu, dobijaju za vrijeme, dok je uživatelj lišen slobode, proviziju koju on uživa, ali ne više od provizije koja im pripada za slučaj njegove smrti.

2. ako uživatelj provizije ili potpore ode u inostranstvo, do njegovog povratka; ako se on vrati u roku od tri meseca na stalno boravljenje, imaju mu se obustavljeni obroci provizije naknadno isplatiti.

3. ako je uživatelj provizije strani državljanin pa se na stalni boravak u domovinu vrati. Izuzetno mu se ima provizija i nadalje isplaćivati, ako dotična država sa našim državljanima isto tako postupa.

Ako uživatelj provizije, odnosno potpore ode u inostranstvo na stalno boravljenje, može mu središnji ured na njegovu molbu u opravdanim slučajevima dozvoliti otpravninu u visini njegove jednogodišnje provizije. Ako se nakon toga ponova vrati, provizija, odnosno potpora mu se ipak obavlja ali se isplaćena otpravnina odbija u obrocima, koji neće biti veći od polovine njegove provizije, odnosno potpore.

Uživaoci provizije ili potpore — strani državljani — ako odu na stalno boravljenje u inostranstvo, a provizija (potpora) im se obustavlja, mogu zahtevati otpravninu jednom za svagda koja odgovara vrednosti provizije ili potpore, no ne više nego trostruki iznos godišnje provizije. U ostalom je i u pogledu otpravnine takvih državljana merodavan uslov uzajamnosti.

Član 54.

Za članove porodice, koji imaju pravo na proviziju ili otpravninu smatraju se lica pomenuta u zadnjem odsjeku čl. 14.

Plaćanje provizija

Član 55.

Odobrene provizije isplaćuju se provizionistima, udovicama, djeci i roditeljima mjesečno unaprijed kod mjesnog odbora rudnika ili poštanskom štedionicom, ako stanuju izvan područja rudnika.

Kod isplata na blagajni mjesnih odbora unosiće se isplata u knjižice za proviziju pa imaju penzioneri lično da podižu pripadajuće im iznose. Ko ne može lično da dođe imade da doprinese od nadležne vlasti potvrdu da živi. Udovice imaju svaki put da podnesu potvrdu u svojoj knjižici za provizije, da su još u udovičkom stanju.

Kad se isplata vrši putem poštanske štedionice, imade se na doznačnici (čeku) označiti uvjeti isplata.

Član 56.

Obroci provizija zastarjevaju u roku od jedne godine, računajući od njihovog dospjeća.

Član 57.

Prelaz sa jednog rudnika na drugi.

Kod neposrednog prelaza člana bratinske blagajne sa jednog rudnika na koji mu drago drugi rudnik u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca ostaju mu stečena prava u bratinskoj blagajni sačuvana, ako prekid rada ne traje dulje od 6 nedelja. Ako bi uslijed nepredviđenih zapreka taj prekid trajao dulje, imade se to dokazima da opravda.

Član se imade penzionisati na onom rudniku gdje iznemogne. Ako član imade stečenih prava kod bratinskih blagajna u području drugih rudarskih

oblasti, imadu se bratinskoj blagajni, koja će ga penzionisati poslati na njezin zahtjev sve za njega uplaćene doprinose sa 5% kamata.

Član 58.

Tražbine, koje po ovim pravilima pripadaju pravovlašćenim licima iz osiguranja za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti ili za slučaj nesreće ne mogu se na drugoga prenijeti, založiti ni zaplijeniti, po odredbama rudarskog zakona.

Član 59.

Kontrola nad primanjem provizija

Mjesni odbor bratinske blagajne imade da se brine, da se kod povlačenja mirovina ne dese zloupotrebe. Potrebnu kontrolu nad licima, koja su ovlašćena na uživanje provizije, a stanuju u sjedištu mjesnog odbora ili u bližoj okolici, mora odbor da vrši sam ili preko pouzdanika. Glede isplate provizija vanjskim ovlašćenima putem poštanske štedionice vidi čl. 55.

Član 60.

Prihodi provizione blagajne

Prihodi ove blagajne sačinjavaju:

1. tekuće prinose osiguranika (članova)
2. tekuće prinose rudarskih preduzeća
3. kazne koje će se nametnuti u smislu rudarskog zakona ili u smislu odredaba ovih pravila
4. darovi, zaveštanja itd.
5. interesi korisno uložениh glavnica.

Član 61.

Za osiguranje za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti izuzevši nesrećne slučajeve dužni su punopravni članovi, da plaćaju u provizionu blagajnu prinos, što će ga odrediti Ministar šuma i rudnika za razdoblje od 5 godina na predlog središnje uprave bratinske blagajne, a koji će se izračunati po principima tehničkog osiguranja. Prinos imade da bude izražen u procentima od obezbeđene zarade.

Za osiguranje za slučaj nesreće ne plaćaju članovi nikakva prinosa niti im smije preduzetnik u to ime šta odbiti od zarade.

Ostanu li punopravni članovi nakon navršenih 35. godina članstva dalje u poslu ne plaćaju više doprinosa kao ni poslodavac.

Član 62.

Prinosi rudarskih preduzeća

Rudarski preduzetnici (povlastičari zakupnici) dužni su da plaćaju u provizionu blagajnu prinos za osiguranje punopravnih za slučaj iznemoglosti sta-

rosti i smrti, izuzev nesreće slučajeve, u istoj visini, koji je po čl. 61. određen za punopravne članove.

Osim toga dužni su preduzetnici da plaćaju prinos za osiguranje za slučaj nesreće za sve članove u iznosu, koji će odrediti gospodin ministar Šuma i Rudnika na predlog središnje uprave bratinske blagajne, a po podacima dobivenim iz obračuna po principima tehnike osiguranja.

Član 63.

Mjesečni prinos u provizionu blagajnu imade se uvijek da plati za cijeli mjesec. Nastupi li član prije 15. u mjesecu u posao, imade se za taj mesec platiti cijeli doprinos, stupa li ali u posao 15. ili kasnije, ne plaća se za taj mjesec doprinos. Slično se imade primjeniti kod istupa iz rada.

Član 64.

U provizionu blagajnu uplaćeni doprinosi se u nikakvom slučaju ne vraćaju.

IV. Finansijsko poslovanje bratinske blagajne

Član 65.

Imovina bratinske blagajne

Imovinu bratinske blagajne sačinjavaju:

1. pričuveni fondovi bolesničkih blagajna
2. pričuveni fond provizione blagajne.

Član 66.

Pričuveni fondovi bolesničke blagajne

Ovi fondovi nastaju iz suvišaka prihoda na rashodima kod pojedinih bolesničkih blagajna te upravljaju s njima pojedini mjesni odbori.

Pričuveni fond bolesničke blagajne služi za trajno osiguranje davanja potpora prema čl. 13. i 14. i pogrebnina nadalje svih upravnih troškova mjesnih odbora.

Pričuveni fond treba da bude jednak dvostrukom iznosu prosječnih godišnjih izdataka bolesničke blagajne, te se imade u slučaju potrebe dopunjavati na taj iznos.

Godišnji prirast ovog pričuvnog fonda imade da iznosi 20% godišnjih prinosa članova i preduzetnika više godišnjeg prihoda od globa.

Pokaže li polugodišnji zaključak računa pričuvnog fonda koje bolesničke blagajne, da prirast pričuvnog fonda u prošlom periodu ne odgovara, to imade mjesni odbor da zaključi privremeno povećanje prinosa, ako nema izgleda, da bi se promjenom u upravi ili strožijom kontrolom bolesnika dali sniziti izdaci.

Nade li se godišnjim obračunom iznos, koji nadmaša određenu visinu pričuvnog fonda i ako je pričuveni fond veći od dvostrukog iznosa godišnjih

izdataka, moraju se po zaključku mjesnog odbora i odobrenja rudarske vlasti sniziti.

Ako sredstva bolesničke blagajne ne dostižu za pokriće tehničkih izdataka, imade preduzetnik ili ako ovaj ne može provizionu blagajna, da daje beskamatne zajmove, dok se višci priberu.

Član 67.

Pričuvni fond provizione blagajne

Pričuvni fond provizione blagajne sačinjavaju već postojeće glavnice i višci prihoda nad rashodima.

Ovaj fond služi za osiguranje provizija i otpravnina po članu 28.

Središnja uprava bratinske blagajne je dužna da se brine, da po principima tehničke osiguravanja bude pokriće za izvršivanje obaveza provizione blagajne. Ona imade radi toga da daje sastaviti svakih 5 godina matematičku bilansiju imovine.

Matematička bilansija imade da sadržaje:

U aktivima:

1. pričuvni fond provizione blagajne po tečejoj vrijednosti koncem godine, u kojoj se računa bilansija,
2. vrijednosti prinosa punopravnih članova prema čl. 61.
3. Vrijednost prinosa rudarskih preduzeća prema čl. 62.

U pasivama:

1. vrijednost likvidnih provizija provizionista, udovica, siročadi i roditelja,
2. vrijednost tražbina punopravnih članova prema čl. 36. 37. 39 i 40. za se i svoju porodicu,
3. vrijednost tražbina provizionista od nesrećnog slučaja za se i za njihovu porodicu prema čl. 30. i 31.

Ako iz sastava matematičke bilansije izlazi, da tereti nadmašuju prihode imadu se sniziti provizije iz provizione blagajne, u koliko je zakonski dozvoljeno ili povisiti prinose.

Član 68.

Način uplaćivanja mjesečnih doprinosa

Sve tekuće mjesečne prinose, koje moraju da plaćaju članovi bratinske blagajne na osnovu čl. 61. imade da ubire preduzetnik odbitkom od zarade, te pridodavši prinos, koji otpada na njega predati i to prinose za bolesničko osiguranje (čl. 26.) mjesnom odboru bratinske blagajne, a prinose za osiguranje za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti, odnosno slučaj nesreće poslati središnjoj upravi bratinske blagajne.

Za vrijeme bolovanja, kad članovi ne zarađuju, imade se punopravnim članovima odbiti prinos po čl. 61. od hranarine.

Član 69.

Za prinose namještenika odgovoran je rudarski preduzetnik pa ih je dužan u određenoj visini kod isplate zarade odbijati. Ako to ne učini dužan ih je sam namiriti.

Ako rudarski preduzetnici ne uplate pravodobno odbijene prinose namještenika i na njih otpadajuće iznose mjesecom odboru, odnosno središnjoj upravi bratinske blagajne moraju da plate 6% zateznih kamata, a osim toga još i kaznu od 1% zaostalog iznosa za svaku sedmicu otezanja. U slučaju da ponovna opomena ostane bez uspjeha, postupace rudarska vlast protiv nemarnih rudarskih preduzetnika po odredbama rudarskog zakona.

Član 70.

Upravni troškovi bratinske blagajne

Upravni troškovi mjesnih odbora idu na teret bolesničkih blagajna, a troškovi središnje uprave bratinske blagajne na teret provizione blagajne.

Član 71.

Ostali prihodi bratinske blagajne

Kazne, darovi, zaveštenja i ostali prihodi, ako ih bude, predaće se provizionoj blagajni, u koliko ne budu namijenjeni ili po zakonskim odredbama ne pripadaju stanovitoj blagajni.

Član 72.

Svu raspoloživu imovinu provizione blagajne treba ulagati uz pupilarnu sigurnost.

V. UPRAVA BRATINSKE BLAGAJNE

Član 73.

Upravni organi bratinske blagajne

Bratinskom blagajnom i njezinom imovinom upravlja središnja uprava bratinske blagajne u zajednici sa mjesnim odborima te upravni odbor.

Član 74.

Mjesni odbori se postavljaju na pojedinim rudarskim preduzećima. Svaki je mjesni odbor sastavljen od predsjednika, koji je upravitelj rudnika, ili njegov zamjenik, i od barem četiri, a najviše 12 odborskih članova (tako da najmanje na svakih 50 članova bratinske blagajne dolazi po jedan odborski član).

Polovinu broja odborskih članova biraju između sebe dotični članovi bratinske blagajne, a drugu polovinu imenuje rudarski preduzetnik, odnosno uprava rudnika. Izbor odbornika se vrši glasovnicima. U tu svrhu će se 3 dana prije izbora podijeliti članovima glasovnice providene štambiljom bratinske blagajne, na koje će članovi napisati određeni broj imena lica, koja biraju u odbor. U odbor su izabrana lica, koja imaju jednostavnu većinu glasova. Kod jednakog broja glasova odlučuje kocka.

Član 75.

Trajanje funkcije mjesnog odbora

Funkcija mjesnog odbora bratinske blagajne traje 3 godine. Na mjesto članova, koji bi u tom vremenu umrli ili iz kojeg mu drago razloga istupili iz odbora, imenovaće ili izabraće se za ostalo vrijeme trajanja odbora novi odbornici prema tome, da li su izašli članovi bili imenovani ili izabrani (čl. 74.).

Član 76.

Za člana mjesnog odbora može da bude izabran svaki aktivni punopravni član bratinske blagajne, koji je:

1. navršio 30. godinu života,
2. sudbeno neporočan,
3. neprekidno tri godine punopravnim članom, a nije činovnik.

Ovaj zadnji uvjet otpada kod izbora prvog odbora.

Član 77.

Dužnost člana da primi izbor

Svaki član sa svim pravima, koji još nije prešao 60. godinu života, dužan je da primi izbor za člana mjesnog odbora. Izbor se smije samo onda da otkloni, ako je izabrano lice već bilo u odboru za cijelog trajanja njegove prošle periode.

Član 78.

Poslovni red mjesnog odbora

Predsjednik mjesnog odbora je upravitelj rudnika ili njegov zamjenik.

Mjesni odbor održaje redovito svakog mjeseca jedanput sjednicu. Predsjednik imade pravo da po potrebi sazove i vanredne sjednice. To mora predsjednik da učini i onda, i to u roku od osam dana, ako najmanje 2 člana odbora označivši predmet vijećanja zatraže, da se održi vanredna sjednica.

Predsjednik ili njegov zamjenik imadu da ustanove dnevni red.

Mjesni odbor može da otvara zaključke, ako su svi njegovi članovi obavješteni o održavanju sjednica, te su osim predsjednika ili njegovog zamjenika došla u sjednicu barem dva izabrana člana. Odbornici se pozivaju pismeno na sjednicu označivši dnevni red bar dva dana ranije.

Zaključci se stvaraju jednostavnom većinom glasova prisutnih odborskih glasova. Kod jednakog broja glasova odlučuje predsjednik.

Sve stvorene zaključke treba unijeti u zapisničku knjigu označivši dan sjednice i osobe koje su prisustvovala.

Ove trebaju da potpišu zapisnik.

Da važe pravne isprave, što ih izdaje odbor u ime bolesničke blagajne, treba da ih potpiše predsjednik i dva odborska člana. Za tekuće poslovne odbore i njegovu rekospodenciju dovoljan je potpis predsjednika i jednog odborskog člana.

Za legitimaciju mjesnog odbora kod sklapanja pravomoćnih pravnih poslova služi uvjerenje nadležne rudarske oblasti da su dotična lica članovi mjesnog odbora.

Konstitucija mjesnog odbora i svaka promjena mora se najkasnije u roku od 14 dana putem središnje uprave bratinske blagajne da prijavi nadležnoj rudarskoj oblasti.

Svi članovi mjesnog odbora vrše svoje funkcije besplatno. Oni imadu pravo da zahtijevaju, da im se naknade troškovi, što su ih učinili u gotovom novcu, a bili su prouzrokovani njihovom funkcijom.

Za dangubu članova mjesnog odbora uslijed prisustvovanja sjednicama kao i vršenje kontrole obrađene ovim pravilnikom može središnja uprava bratinske blagajne, da na predlog odbora odobri neku nagradu.

Član 79.

Djelokrug mjesnog odbora

Mjesni odbor vrši ove poslove:

1. nadzire, da se pravilno i propisno vrše prijave o pristupu i istupu članova,
2. vodi maticu bratinske blagajne i ispostavlja članske knjižice,
3. izračunava prinose za bolesničku i provizionu blagajnu i nadzire da se redovito uplaćuju, nadalje nadgleda poslovanje i blagajnika odbora,
4. zaključuje i odbija potpore iz bratinske blagajne prema traženjima članova uz pridržaj odobrenja središnje uprave u stvarima, u kojemu ova donosi odluke,
5. stavlja predloge središnjoj upravi u stvarima, koje nijesu predviđene pravilima,
6. predlaže imenovanje poslovođe i blagajnika i njihovo honorisanje putem središnje uprave (rudarskoj oblasti),
7. provodi u smislu ovih pravila (čl. 27.) kontrolu nad bolesnicima i nadzor nad provizionistima u pogledu njihove nemoćnosti,
8. vodi račun bolesničke blagajne, uzima za nju zajmove, odnosno ulaže na priplod uz pupilarnu sigurnost gotovinu bolesničke blagajne,
9. riješava, da li treba bolesnike predati javnim bolnicama (čl. 22.),
10. donosi zaključke o vanrednim pripomoćima, što ih valja davati iz bolesničke blagajne,
11. sastavlja godišnji izveštaj i zaključak računa bolesničke blagajne i predlaže ih središnjoj upravi bratinske blagajne,

12. skuplja statističke podatke i podnaša propisana izvješća i iskaze središnjoj upravi bratinske blagajne.

Član 80.

Djelokrug predsjednika u mjesnom odboru

Predsjednik mjesnog odbora, ili kad je ovaj zapriječen, onda njegov zamjenik treba da izvrši zaključke mjesnog odbora i nadzire cijelo poslovanje; on je ovlašten, da obustavi zaključke mjesnog odbora, koji se protive zakonu ili pravilima ili su na štetu bratinske blagajne i da po njima pribavi odluku središnje uprave bratinske blagajne. Predsjednik može da rešava sve stvari, koje su pravilima nedvojbeno fiksirane a spadaju u djelokrug mjesnog odbora, ali je dužan da takova riješenja saopšti odboru u idućoj sjednici i naknadno zatraži njegovo odobrenje.

Za tekuće primitke i izdatke bolesničke blagajne i za novac primljen za isplatu provizije, vodiće se na rudnicima priručna blagajna uz odgovornost pročelnika i njegovog zamjenika.

Član 81.

Središnja uprava bratinske blagajne

Središnja uprava ima svoje sjedište kod područne rudarske vlasti i stoji pod njezinim nadzorom i kontrolom.

Član 82.

Središnja uprava je sastavljena od:

1. upravitelja bratinske blagajne,
2. računovođe bratinske blagajne,
3. dvaju revizora,
4. potrebnog broja pomoćnih sila.

Glavna rudarska direkcija imenuje uz predlog rudarske vlasti upravitelja, računovođu i dva revizora i određuje njihove prinadležnosti. Funkcija revizora traje tri godine.

Pomoćne sile namješta na predlog središnje uprave bratinske rudarska vlast i određuje im prinadležnosti.

Član 83.

Djelokrug središnje uprave

U djelokrug središnje uprave spadaju svi poslovi, koji su prema pravilima bratinske blagajne naročito navedena, da spadaju u nadležnost ove uprave, a naročito poslovi pomenuti u članovima 43, 44. i 48.

Središnja uprava imade da se brine, da se provizionna blagajna ne ošteti protiv pravilima postupanjima mjesnog odbora, da pričuvni fondovi razriješenih bolesničkih blagajna idu u pričuvni fond provizione blagajne i da se

pravodobno uplaćuju u bratinsku blagajnu naknade, doplate, zatezni kamati i globe.

Član 84.

Poslovni red središnje uprave

Upravitelj predstavlja zemaljsku bratinsku blagajnu prema javnosti.

On imade da izvršuje zaključke upravnog odbora, da meritorno pregleda priposlana računске isprave mjesnih odbora, vodi poslove razdijeljuje iste među ostale organe središnje uprave, vrši dopisivanje obavješćuje stranke po stvarima bratinske blagajne i objavljuje mjesnim odborima naredbe rudarske vlasti koje se tiču bratinske blagajne. On upravlja nadalje blagajnicom uz suzključarstvo računovođe i vrši tekuće izdatke za kancelarijske i uredske potrebe prema preliminaru odobrenom od rudarske vlasti.

Upravitelj je osobno odgovoran, za pravilno izvršavanje postojećih propisa u zakonima i pravilima kao i za uredno brzo i bezprijekorno poslovanje. On je ovlašten i obvezan, da obustavi zaključke mjesnih odbora, koji se protive zakonu i pravilniku, ili koji su na štetu bratinskoj blagajni, te da zatraži odluku rudarske vlasti.

Računovođa ima da ispita likviduje ili maniše prispjele računске isprave. Kod revizije računa mora naročito da pazi da se:

1. za članove koji su nastupili prije 15. u mjesecu ili istupili iza 15. plaća za taj mjesec doprinos (član 63.),
2. računi mjesnih odbora u pravo vreme, to jest u toku onog mjeseca pošalju u kojem je isplaćena zarada inače se moraju propisati zatezni kamati i globa (član 69.),
3. prinosi za punopravne članove neprekidno uplaćuju i da se prekida nja ako ih ima opravdaju po Statutu,
4. promjene obezbeđenih nadnica u porodičnim odnošajima i slične stvari odmah prijave i unesu u glavnu matiču bratinske blagajne.

Računovođa ima dalje da vodi knjige i glavnu matiču, te sastaviti statističke iskaze o poslovima provizione blagajne; on je najzad dužan, da isplati zapisnike koje predlože mjesni odbori pogledom na visinu provizije i vreme, na koje se imadu po pravilima dati, te kontrolisati visinu zarade i iznose predloženih otpremnina; on jamči za ispravnost brojeva.

Član 85.

Upravni odbor

Upravni se odbor sastoji iz:

1. predsjednika svih mjesnih odbora,
2. po jednog člana svih mjesnih odbora.

Poslednji se imadu da izaberu iz punopravnih članova bratinske blagajne. Njihov se izbor ide da javi središnjoj upravi bratinske blagajne.

Za slučaj da je koji član zapriječen ili da je upražnjeno koje mjesto člana upravnog odbora, imade se izabrati isti broj kvalificiranih zamjenika i njihov izbor prijaviti sadašnjoj upravi.

Član 86.

Članovi upravnog odbora biraju se istodobno kad i članovi mjesnog odbora pa traje njihova funkcija tako dugo kao i dotičnog mjesnog odbora.

Član 87.

Upravni odbor zaključuje po slijedećim stvarima:

1. o visini prinosa u provizionu blagajnu po 5 godišnjem roku,
2. o ulaganju imovine na priplod i uzimanje zajma,
3. o promjeni pravilnika bratinske blagajne,
4. o drugim važnim poslovima bratinske blagajne, ako su po propisu stavljeni na dnevni red sjednice.

Član 88.

Upravni odbor održaje redovite sjednice svakih 5 godina. Izvanredne sjednice saziva rudarska oblast po potrebi, dalje na pismenu molbu jedne trećine članova upravnog odbora.

Kako su sjednice upravnog odbora skopčane sa velikim troškovima, ovlaštena je rudarska vlast, da pismenim putem stavi na pretres članovima upravnog odbora poslova, koji se imadu riješiti, a koji su manje važni ili nužni, te spadaju u djelokrug upravnog odbora.

Prema stvorenom zaključku većine članova upravnog odbora odlučuje onda rudarska vlast po predmetu.

Član 89.

Sjednice se moraju raspisati najmanje dva mjeseca ranije sa tačnom oznakom dnevnog reda.

Valjani zaključci mogu se samo po onim poslovima stvarati, koji se nalaze na dnevnom redu.

Član 90.

Sjednicama upravnog odbora predsjedava izaslanik rudarske vlasti, on upravlja glasovanjem, ali sam ne glasa.

Član 91.

Upravni odbor može da stvara zaključke, ako su svi članovi upravnog odbora obavješteni o održavanju sjednice i ako je došla barem polovina obiju kategorija u članu 85. navedenih članova upravnog odbora. Da vrijedi glasovanje treba da svaka kategorija ima jednak broj članova. Ako od kojeg mjesnog odbora nijesu došli članovi obaju kategorija, imade član samo jedne kategorije da odustane od glasanja.

Član 92.

Zaključci se stvaraju jednostavnom većinom glasova prisutnih, za glasanje ovlašćenih članova upravnog odbora. U slučaju, da je broj glasova jednak smatra se odbačenim predmet o kome se vjećalo.

Glasanje je tajno, skrutinij vrši izaslanik rudarske vlasti.

Član 93.

O svakoj sjednici vodi se zapisnik u kojem se imadu navesti imena prisutnih članova upravnog odbora uz ime zastupljenog mjesnog odbora, predmeti o kojima se raspravljalo i uspjeh svakog pojedinog glasanja. Zapisnik sjednice imade da potpiše predsjednik svi prisutni članovi upravnog odbora i perovođa.

Ovi zapisnici imadu se predložiti glavnoj rudarskoj direkciji.

Član 94.

Putne troškove predsjednika mjesnih odbora, koji su sazvani na sjednicu upravnog odbora, nose rudarski preduzetnici.

Članovi upravnog odbora, koji su izabrani između punopravnih članova dobivaju naknadu putnih troškova iz provizione blagajne, kad prisustvuju sjednici upravnog odbora. Visinu ovih troškova određuje središnja uprava zemaljske bratinske blagajne.

Član 95.

Svaki pozvani član upravnog odbora ili njegov zamjenik, dužan je da prisustvuje sjednici upravnog odbora ili opravdati svoj izostanak kod rudarske vlasti. Ako se temeljito ne opravda ili ako opravdanje nije nađeno valjanim kazniće dotičnog rudarska oblast sa globom od 30 do 50 dinara. Ova globa teče u provizionu blagajnu.

Član 96.

Za valjanost pravnih isprava izdanih u ime bratinske blagajne potreban je pored pečata središnje uprave potpis upravitelja, koji će ovjeriti rudarska vlast.

VI. VOĐENJE KNJIGA ZAKLJUČAK RAČUNA I STATISTIKA BRATINSKE BLAGAJNE

Član 97.

Knjigovodstvo

Knjige bratinske blagajne vode se po načelima jednostavnog knjigovodstva i to odjeljeno za bolesničku i provizionu blagajnu.

Poslovna godina počinje i svršava se kalendarskom godinom. Dne 31. decembra svake godine treba zaključiti knjige i račune bratinske blagajne pa imadu mjesni odbori da predlože zaključke bolesničkih blagajna središnjoj upravi najdalje do 15. marta iduće godine.

Zaključci računa dijele se na poslovi obračun i na iskaz o ulaganju imovine.

Član 98.

Poslovni obračun pojedinih bolesničkih blagajna

Ovaj treba da sadrži:

U prihodima:

1. gotovinu bolesničke blagajne na kraju prošle godine,
2. tekuće prinose članova i rudarskih preduzeća,
3. globe,
4. interese na priplod uloženog novca,
5. darove i zaveštanja,
6. druge dohotke bolesničke blagajne ako ih bude.

U rashodima:

1. isplaćene hranarine,
2. troškove za liječnike i kontrolu nad bolesnicima,
3. izdatke za ljekarije, druge lijekove i terapijska pomagala,
4. bolničko obskrbne troškove zajedno sa troškovima prevoza,
5. pogrebnine,
6. ukupne troškove bolesničke blagajne,
7. vanredne potpore po članu 24.,
8. druge izdatke,
9. gotovinu na koncu godine.

Član 99.

Zaključak računa provizione blagajne

U ovome treba iskazati:

U prihodima:

1. gotovinu provizione blagajne na početku prošle godine,
2. tekuće prinose punopravnih članova u provizionu blagajnu prema članu 61.,
3. tekuće prinose rudarskih preduzeća za slučaj iznemoglosti i starosti,
4. tekuće prinose rudarskih preduzeća za osiguranje za slučaj nesreće,
5. globe,
6. darove i zaveštanja,
7. interese uloženi novaca na priplod,
8. dobitak u tečaju efekata, ako bi ga bilo,
9. druge prihode, koji bi bili.

U rashodima:

1. provizije, koje su isplaćene po čl.

- a) punopravnim članovima, koji su trajno onesposobljeni za privredu,
  - b) udovicama iza punopravnih članova,
  - v) djeci, koja su ostala iza punopravnih članova,
  - g) roditeljima iza punopravnih članova.
2. provizije, koje su plaćene po čl. 30. i 31.
- a) članovima onesposobljenim trajno uslijed nesrećnog slučaja,
  - b) udovicama iza članova unesrećenih u poslu,
  - v) sirotama, koja su ostala iz člana unesrećenih,
  - g) roditeljima takovih članova.
3. otpravnine,
4. gubitak u tečaju efekata, ako bi ga bilo.
5. upravne i druge razne troškove,
6. gotovinu na kraju godine.

Član 100.

Iskazi imovine

Pored zaključnih računa dužna je uprava bratinske blagajne, da sastavi po mogućnosti potanji iskaze o stanju i ulaganju imovine bolesničkih blagajna i provizione blagajne koncem svake godine. Pri tome treba uračunati hartije od vrijednosti po tečajnoj vrijednosti od 31. decembra računске godine.

Član 101.

Ispitivanje i predlaganje zaključnih računa bratinske blagajne, godišnji izveštaj

Revizori su dužni, da za osam nedelja po isteku svake kalendarske godine ispituju zaključne račune.

Najdalje do konca marta treba zaključne račune zajedno sa iskazima imovine predložiti glavnoj rudarskoj direkciji, te istovremeno podnijeti potanku statistiku bratinske blagajne kao i izvješće o djelovanju uprave bratinske blagajne u prošloj godini.

Član 102.

Statistika bratinske blagajne

Ova se sastoji iz pregleda o aktivnim i iznemoglim članovima, te članovima njihove porodice (žene, djeca i roditelji), nadalje o udovicama i sirotama, kao i o podacima o opaženim slučajevima bolesti, iznemoglosti i smrti. Statistika je dakle dvostruka:

1. statistika bolesničkih blagajna,
2. statistika provizione blagajne.

Član 103.

Statistika bolesničkih blagajna

Statistički iskazi, što ih imadu podnositi bolesničke blagajne obuhvataju članove bolesničkih blagajna.

Pogledom na ova lica imadu se sastaviti iskazi, koji će sadržavati:

1. broj ženskih i muških članova bolesničke blagajne na početku i kraju računске godine po razredima starosti i načinu njihovog zanimanja,
2. broj obolenja, tečajem računске godine i broj faktički isplaćenih bolesničkih nadnica:
  - a) po razredima starosti bolesnika,
  - b) po različitim vrstama bolesti i po načinu zanimanja bolesnih članova,
3. broj slučajeva smrti tečajem računске godine;
  - a) po razredima starosti, umrlih,
  - b) po uzroku smrti i načinu zanimanja umrlih članova.

Što se tiče lica, koja imadu pravo samo na besplatnu ljekarsku pomoć ili lijekove imade se bez obzira na razrede starosti iskazati:

- a) stanje istih (muških i ženskih) na početku i koncu računске godine,
- b) broj obolenja tokom računске godine i broj bolesničkih dana prema vrstama bolesti,
- v) broj slučajeva smrti tokom računске godine prema uzrocima smrti.

Član 104.

Statistika provizione blagajne

Statistički pregledi o provizionoj blagajni obuhvataju s jedne strane punopravne članove i iznemogle od punopravnih članova njihove žene i djecu ubrajajući ovamo i udovice kao i sirote i roditelje, s druge strane malopravne članove i njihove ovlašćene srodnike.

Pogledom na punopravne članove treba sastaviti iskaze o:

1. mortalitetu i iznemoglosti rudarskih i topioničkih radnika,
2. mortalitet žena njihove djece i roditelje.

Za malopravne članove sastaviće se pregledi u kojima treba naznačiti:

1. broj malopravnih članova bratinske blagajne na početku i kraju svakog četvrt godišta,
2. broj malopravnih članova koji su tokom svakog četvrtgodišnjia uslijed nesreće u poslu postali trajno nesposobni za privredu ili umrli,
3. prirast, otpad i broj onih malopravnih članova na početku i kraju svake godine, koji su uslijed nesreće u poslu onesposobljeni.

Pogledom na provizionisane žene, djecu ili roditelje malopravnih članova, treba načiniti iskaz u koji će se unijeti po razredima starosti:

1. koliko ima takvih udovica, siročadi i roditelja na početku i kraju računске godine,

2. koliko je takvih udovica, siročadi i roditelja pridošlo i otišlo tokom računске godine.

VII. ZAKLJUČNE ODREDBE

Član 105.

Objave

Sve objave, koje se tiču bratinske blagajne treba objaviti izvješanjem u provizivaonicama i radionicama, a ako treba o nečem obavijestiti provizionari... (u raspoloživom materijalu zaključne odredbe ovih Pravila nisu dovršene i nema potpisa donosioca Pravila)

Francuska arhiva IV, 1/1

**P R A V I L A
BRATINSKE BLAGAJNE**

za osiguranje

RADNIKA I OSOBLJA

na rudarskim preduzećima

u

Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca

Službeno izdanje

**GENERALNE RUDARSKE DIREKCIJE
MINISTARSTVA ŠUMA I RUDNIKA**

Beograd

Štamparija Drag. Gregorića — Strahinića Bana br. 93
1924.

P R A V I L A

BRATINSKE BLAGAJNE

Na osnovu čl. 1. Uredbe o organizaciji rudarske struke od 27. juna 1921. godine, obнародovane u br. 164. Službenih Novina 26. jula 1921. godine,

p r o p i s u j e m o v a

Pravila Bratinske Blagajne za osiguranje radnika i osoblja, kao i njihovih porodica i srodnika na preduzećima u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca, koja potpadaju pod Rudarski Zakon.

GLAVA I

OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Osnivanje, naziv, sedište i jezik Bratinske Blagajne

U cilju osiguranja radnika i osoblja, zaposlenih kod preduzeća, koja potpadaju pod Rudarski Zakon, kao i njihovih porodica i srodnika, ustanovljava se Bratinska Blagajna za njihovo pomaganje u slučaju bolesti, smrti, iznemoglosti, starosti i nesreće na poslu, mesto dosadašnjih ustanova za osiguranje.

Službeni je opšti naziv ove ustanove: Bratinska blagajna, a posebni: Mesne i Glavne Bratinske Blagajne.

Sedište Glavnih Bratinskih Blagajna biće u Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu i Splitu, a Mesnih — na preduzećima.

Službeni jezik je srpsko-hrvatsko-slovenački.

Član 2.

Zadatak Bratinske Blagajne

Zadatak je Bratinske Blagajne, da prema odredbama ovih pravila svojim članovima, njihovim porodicama i srođnicima osigura:

1. potpore bolesničke i pogrebne;
2. invalidske pomoći (rente) u službi povređenim i onesposobljenim i
3. penzije (provizije) ili otpavnine iznemoglim ili ostarelim članovima, kao i preostaloj porodici i srođnicima posle njihove smrti.

Član 3.

Odeljci Bratinske Blagajne

Radi sprovođenja osiguranja prema čl. 2. ovih pravila Bratinska Blagajna sastoji se iz tri odeljka, čijom se imovinom posebno rukuje, a upravlja pod zajedničkom upravom.

Odeljci su sledeći:

1. Bolesnička Blagajna;
2. Invalidska Blagajna i
3. Penzionarna Blagajna.

GLAVA II

USTROJSTVO UPRAVE BRATINSKE BLAGAJNE

Član 4.

Organi Bratinske Blagajne

Organi Bratinske Blagajne jesu:

I. Na preduzeću:

1. Mesni Upravni Odbori;
2. Mesne Skupštine i
3. Mesni Nadzorni Odbori.

II. Van preduzeća:

1. Glavni Upravni Odbor;
2. Glavna Skupština i
3. Glavni Nadzorni Odbor.

I. NA PREDUZEĆU:

Član 5.

Mesni Upravni Odbori

Mesni Upravni Odbori postoje na svakom preduzeću, koje potpada pod odredbe Rudarskog Zakona ili za više takvih preduzeća zajedno sa sedištem na jednom mestu.

O obrazovanju, spajanju, razdvajanju i sedištu ovih odbora rešava rudarska vlast.

Mesne Upravne Odbore sačinjavaju:

- a) 3 člana od strane radnika i 3 člana od strane preduzeća — na preduzeću od 200 do 300 radnika;
- b) kod preduzeća od 300 do 600 radnika, na svakih 100 članova Bratinske Blagajne, po 1 član od strane radnika i 1 član od strane preduzeća i
- v) 6 članova od strane radnika 6 članova od strane preduzeća — na preduzeću sa preko 600 radnika.

Združene Bratinske Blagajne za više preduzeća, u koje moraju ući preduzeća ispod 200 radnika, imaju jedan zajednički Upravni i Nadzorni Odbor. Takvi se odbori sastavljaju po prednjem načinu srazmerno ukupnom broju radnika.

Član 6.

Mesne Skupštine

Mesne Skupštine sačinjavaju:

- a) zastupnici preduzeća, i
- b) delegati članova Bratinske Blagajne na preduzećima.

Broj delegata iznosi prema broju članova i to: na prvih 100 članova 20 delegata; za svakih daljih 100 članova, do 1.000 — pet, i za svakih daljih 500 članova — deset delegata.

Ako je Bratinska Blagajna zajednička za više preduzeća, biraju se delegati prema ukupnom broju njenih članova, po prethodnom stavu ovoga člana. Svaki izabrani delegat ima jedan glas.

Broj glasova koji pripada preduzećima, odnosno od njih imenovanim zastupnicima, jednak je broju glasova delegata prisutnih na Skupštini.

Ako je prisutno više preduzeća, odnosno njihovih zastupnika, deli se njima pripadajući broj glasova srazmerno broju kod njih zaposlenih osiguranih članova.

Na skupštinama mogu učestvovati samo lica, koja imaju pravo glasa, a sem njih nameštenici Bratinske Blagajne i izaslanik rudarske vlasti.

Mesnim skupštinama rukovodi predsednik ili p. predsednik Mesnih Upravnih Odbora.

Član 7.

Mesni Nadzorni Odbori

Mesni Nadzorni Odbori sastoje se:

- a) od dva člana izabrana na Mesnoj Skupštini, iz reda radnika i

b) od jednog zastupnika od strane preduzeća izabranog na Mesnoj Skupštini.

II. VAN PREDUZEĆA:

Član 8.

Glavni Upravni Odbor

Glavni Upravni Odbor biraju prisutni delegati članova i zastupnici preduzeća na Glavnoj Skupštini i to:

- a) 6 članova kao predstavnike radnika i
- b) 6 članova kao predstavnike preduzeća.

Predstavnike radnika, biraju delegati članova, iz svoje sredine, a predstavnike preduzeća, zastupnici iz svoje sredine.

Član 9.

Glavna Skupština

Glavnu Skupštinu sačinjavaju:

- a) po jedan delegat na preduzećima od 200—300 članova i
- b) isti broj zastupnika od strane preduzeća.

Ako broj članova Bratinske Blagajne prelazi 300, najmanje sa 200 članova, onda dolazi još po jedan delegat na svakih 200 članova.

Preduzeća sa manje od 200 radnika mogu prema ukupnom broju svojih članova, a po prednjem ključu birati svoje zajedničke delegate.

Glavnom Skupštinom rukovodi predsednik ili p. predsednik Glavnog Upravnog Odbora.

Član 10.

Glavni Nadzorni Odbor

Glavni Nadzorni Odbor biraju prisutni delegati i zastupnici na Glavnoj Skupštini i to:

- a) 2 člana iz reda radničkih delegata i
- b) 1 člana iz reda zastupnika preduzeća.

IZBOR I FUNKCIJE UPRAVNIH ORGANA

Član 11.

Pravo glasa

Svaki punoletan član oba pola ima pravo glasa; ako je osiguran u sva tri odeljka Bratinske Blagajne.

Član 12.

Uslovi za izbor članova odbora

U odbore može biti izabran svaki član, koji uživa sva građanska prava, odnosno sudski neporočan, koji ume čitati i pisati, da nije mlađi od 24 godine i da je pre izbora bio najmanje godinu dana punopravan član Bratinske Blagajne.

Član Upravnog Odbora Bratinske Blagajne ne može biti u isto vreme i član Nadzornog Odbora i obratno.

Član Nadzornog Odbora ne može biti onaj, koji je u prošloj godini bio član Upravnog ili Nadzornog Odbora.

Član 13.

Isti članovi u oba Odbora

Članovi Mesnih Upravnih Odbora mogu biti i članovi Glavnog Upravnog Odbora.

Član 14.

Zamenici odborskih članova

Za sve članove odbora mora biti odgovarajući broj zamenika, koji se biraju kao i članovi odbora, a dolaze na upražnjena mesta za vreme trajanja funkcije odbora do narednih izbora.

Član 15.

Pravo izbora u Skupštine

U skupštinu može biti izabran svaki član, koji ima pravo glasa.

Član 16.

Biranje predsednika i p. predsednika Odbora

Predsednika Mesnih i Glavnog Upravnog Odbora biraju članovi tih odbora, iz svoje sredine, iz reda predstavnika preduzeća. P. predsednika biraju i utvrđuju članovi odbora, iz svoje sredine, iz reda predstavnika radnika.

Predsednika Mesnih i Glavnog Nadzornog Odbora biraju i utvrđuju članovi tih odbora takođe iz svoje sredine. Predsednici svih odbora moraju biti naši državljani.

U slučaju, da se odbori ne mogu konstituisati iz ma kakvih razloga, konstituisanje njihovo će izvršiti rudarska vlast, koje je obavezno za sve članove odbora.

Član 17.

Obaveza izabranih članova odbora

Svaki član izabran za Upravu Bratinske Blagajne, mora se primiti dužnosti i vršiti istu u određenom vremenu.

Izuzimajući se samo oni, koji su preko 55 godina starosti i usled bolesti sprečeni primiti se odborskih dužnosti, kao i oni, koji su bili u prethodnoj godini članovi odbora.

Član 18.

Trajanje funkcije odbora

Trajanje funkcije Mesnog Upravnog i Nadzornog Odbora je 1 godina, a Glavnog Upravnog i Nadzornog — 3 godine.

Član 19.

Način izbora članova odbora i delegata za skupštine

Izbor članova odbora i delegata za skupštine od strane članova radnika vrši se listićima.

Najmanje na 3 dana pre izbora dužan je Mesni Upravni Odbor Bratinske Blagajne podeliti članovima, koji imaju pravo glasa, listiće obeležene žigom dotične Bratinske Blagajne, sa naznačenjem broja odbornika ili delegata.

Članovi, koji imaju pravo glasa, ispisaće na primljenim listićima imena lica, za koja glasaju i to u broju određenom za članove odbora i delegate za skupštine po ovim pravilima.

Izabranim će se smatrati oni, koji budu dobili većinu glasova. Kod jednakog broja glasova odlučuje kocka.

Član 20.

Saziv i poslovni red skupština i odbora

Redovnu Mesnu Skupštinu saziva Mesni Upravni Odbor svake godine najkasnije do konca meseca februara; redovnu Glavnu Skupštinu saziva Glavni Upravni Odbor svake treće godine u mesecu martu; vanredne skupštine sazivaju se po potrebi.

Odborske sednice sazivaju predsednici po potrebi.

Svaki saziv Mesne Skupštine mora se objaviti najmanje na osam dana pre održanja, na javnom i svima članovima pristupačnom mestu.

Saziv Glavne Skupštine objavljuje se pismenim pozivom Glavnog Upravnog Odbora preko mesnih upravnih odbora na 15 dana pre njenog držanja.

Pozivi moraju sadržavati datu i poslovni red.

Skupštine otvara i vodi predsednik, odnosno njegov zamenik, imenuje poslovođu, no ovaj ne mora biti član Bratinske Blagajne.

Kad je predsednik ili ceo odbor pod optužbom, onda će predsednika skupštine izabrati skupština, koji ne sme biti iz reda članova Upravnog ili Nadzornog Odbora.

Skupštine punopravno rešavaju, ako bude prisutna polovina odgovarajućih delegata članova; Odbori punopravno rešavaju ako je prisutno 2/3 odbornika.

U slučaju, da na skupštini nije prisutno 1/2 delegata — članova, to se ona ima sa istim dnevnim redom sazvati u roku od 15 dana i tada može punovažno rešavati bez obzira na prisutni broj delegata.

Sednice odbora mogu se kod naknadnog saziva držati čim je prisutnog najmanje 1/2 članova obezbeđena no uslovno da su prisutna dva odbornika izabrana od strane radnika.

Za punovažne odluke potrebna je apsolutna većina glasova prisutnih; u slučaju jednake podele glasova, odlučuje ona strana, na kojoj je glas predsednika.

Izmena dnevnog reda može se jedino glasanjem učiniti. O svakoj skupštini i odborskoj sednici vodi se zapisnik, koji sadrži: dnevni red, broj prisutnih članova, donete odluke i broj glasova, koji su glasali za ili protiv tih odluka.

DELOKRUG UPRAVNIH ORGANA:

Član 21.

Mesnog Upravnog Odbora Bolesničke Blagajne

Delokrug je Mesnog Upravnog Odbora Bolesničke Blagajne:

1. da upravlja i rukovodi u administrativnom i računskom pogledu svima poslovima Bolesničke Blagajne,
2. da vodi evidenciju osiguranih članova, i izdaje im članske knjižice,
3. da pribira prihode za sva tri odeljka Bratinske Blagajne i šalje ih Glavnoj Bratinskoj Blagajni u koliko preostanu po učinjenim isplatama,
4. da rešava o bolesničkim pomoćima, da ih isplaćuje kao i penzije i invalidske pomoći,
5. da vodi računa o prihodima i rashodima,
6. da vodi statistiku Bolesničke Blagajne,
7. da saziva mesnu skupštinu i određuje dnevni red za istu,
8. da kontroliše sve učinjene prijave i objave članova od strane preduzeća,
9. da zastupa Bolesničku Blagajnu pred nadležnim vlastima i privatnim licima i
10. da za penzionu i invalidsku blagajnu prikuplja sve potrebne podatke i dostavlja ih radi rešenja Glavnom Upravnom Odboru.

Mesni Upravni Odbori su pomoćni organi Glavnog Upravnog Odbora i dužni su izvršavati sve naloge, koje mu on bude naredio.

Član 22.

Mesne Skupštine

Delokrug je Mesne Skupštine:

1. da bira članove Mesnog, Upravnog i Nadzornog Odbora kao i delegate za glavnu skupštinu,
2. da odobrava zaključne račune i izveštaj Mesnog Upravnog Odbora,
3. da čini odgovornim članove Mesnog Upravnog i Nadzornog Odbora, izveštavajući Glavni Upravni Odbor, i

4. da čini predloge o spajanju pojedinih Bolesničkih Bratinskih Blagajna i primanju novo-osnovanih rudnika, koji nemaju svoje vlastite Bratinske Blagajne.

Član 23.

Glavnog Upravnog Odbora

Delokrug je Glavnog Upravnog Odbora:

1. da vodi nadzor u poslovima sva tri odeljka Bratinske Blagajne, da pazi da se prinosi pravilno propisuju i tačno uplaćuju, da se na osiguranje obavezna lica pravilno prijavljuju i objavljuju,
  2. da postavlja i otpušta činovnike Bratinske Blagajne i određuje njihove plate i delokrug,
  3. da postavlja lekare Bratinske Blagajne, određuje im platu i daje im sva potrebna uputstva za vršenje njihove službe na predlog Mesnih Odbora.
  4. da podiže bolnice, kupališta, popravilišta, druga lečilišta i potrebne zgrade i upravlja njima i postavlja potrebno osoblje u njima, sklapa ugovore sa stranim bolnicama i lekarima sve uz odobrenje rudarske vlasti,
  5. da određuje penzije i invalidske pomoći i odobrava druge redovne i izvanredne pomoći, kao i pozajmice članovima,
  6. da vodi brigu o ostvaranju fondova svakod odeljka Bratinske Blagajne i da blagovremeno sastavlja periodično matematičke bilanse Penziona Blagajne,
  7. da zakazuje sednice Glavne Skupštine i određuje dnevni red iste, i da o tome izveštava rudarsku vlast,
  8. da sastavlja i predlaže godišnje zaključne račune i godišnji proračun Bratinske Blagajne i propisane statističke preglede i izveštaje i šalje rudarskoj vlasti do kraja marta svake godine,
  9. da zastupa invalidsku i penzionu blagajnu kao i fondove Bolesničkih Blagajna prema privatnim licima i građanskim vlastima,
  10. da u izvanrednim slučajevima, a na predlog Mesnog Upravnog Odbora, produžuje pomoći označene u čl. 55. ovih pravila,
  11. da štampa obrasce i knjige za sve Bratinske Blagajne i
  12. da novac Fondova Bratinske Blagajne daje na priplod najpouzdanijim novčanim zavodima u Kraljevini, uzimajući od njih specijalne pismene obazbe, kao i da čini predloge Ministru Šuma i Rudnika za davanje zajmova na hipoteku — saglasno čl. 117. — Članovi Glavnog Upravnog Odbora solidarno su odgovorni moralno i materijalno za svaku pričinjenu štetu fondovima.
- Glavni Upravni Odbor je predstavnik Glavne Bratinske Blagajne i izvršni organ rudarske vlasti po odredbama ovih pravila.

Član 24.

Glavne Skupštine

Delokrug je Glavne Skupštine:

1. da vrši pregled i odobrava zaključne račune Glavnog Upravnog Odbora, a na osnovu izveštaja Glavnog Nadzornog Odbora i da potom daje Odboru razrešnicu,

2. da odobrava godišnji račun rashoda i prihoda Invalidske i Penziona Blagajne,

3. da odlučuje o povišavanju i smanjivanju pomoći u dozvoljenim granicama,

4. da odlučuje o visini uloga sva tri odeljka Bratinske Blagajne,

5. da odlučuje o upotrebi ušteta Bolesničkih Blagajna, da vodi brigu o zdravstvenom stanju članova i preduzima potrebne korake radi zaštite članova,

6. da stavlja predloge o uvrščavanju preduzeća u razrede opasnosti,

7. da čini predloge o izmenama ovih pravila,

8. da bira članove za Glavni Upravni i Nadzorni Odbor,

9. da bira članove za Sud Rudarskog Osiguranja.

Glavna Skupština je najviši upravni organ Bratinske Blagajne i ima pravo odlučivati, a potom i pozivati na odgovornost Glavni Upravni i Nadzorni Odbor. Isto tako, ima pravo odlučivati po svima pitanjima Bratinske Blagajne ukoliko ne spadaju u delokrug Rudarske Vlasti.

Član 25.

Predsednik i potpredsednik

Predsednici Mesnih i Glavnog Upravnog Odbora, ili p. predsednici kao njihovih zamenici, dužni su izvršivati odluke članova Odbora.

Oni se staraju da poslovi Bratinske Blagajne idu redovnim tokom, a ovlašćeni su i imaju pravo da obustave odluke članova Odbora, koje se protive zakonu ili pravilima, ili su na štetu Bratinske Blagajne. U takvom slučaju dužan je predsednik, odnosno p. predsednik Glavnog Upravnog Odbora obavestavati rudarsku vlast i očekivati od nje uputstvo.

Predsednici su dužni otppravljati sve poslove Bratinske Blagajne sa potrebnim brojem nameštenika, koji su precizno ovim pravilima određeni, a spadaju u krug nadležnosti Odbora. U svima slučajevima dužni su, da u prvim narednim odborskim sednicama saopštavaju svoje izvršene poslove i da traže radi toga odborska odobrenja.

Član 26.

Nadzorni Odbor

Članovi Mesnih kao i Glavnog Nadzornog Odbora dužni su periodično, a najduže na 3 meseca, pregledati knjigovodstvo i skontirati blagajnu, nadziravati pravilno vođenje matice i uopšte celokupno poslovanje Bratinske Blagajne po propisima ovih pravila.

Oni moraju pregledati godišnje zaključne račune Bratinske Blagajne i podneti izveštaj odgovarajućoj skupštini radi odobrenja.

Ako Nadzorni Odbori utvrde kakve nepravilnosti u poslovanju Bratinske Blagajne, dužni su preduzeti korake, da se one odmah otklone. U slučaju zloupotrebe dužni su tražiti posredovanje rudarske vlasti.

Članovi Nadzornih Odbora imaju pravo pregledati rad i učestvovati na sednicama Upravnih Odbora sa savetodavnim glasom.

USTANOVA SUDA RUDARSKOG OSIGURANJA

Član 27.

Sud Rudarskog Osiguranja

Za rešavanje sporova, koji nastaju između članova Bratinske Blagajne, penzionera i invalida kao i članova njihovih porodica ili srodnika, s jedne strane i Bratinske Blagajne s druge strane, ustanovljava se u sedištu rudarske vlasti Sud Rudarskog Osiguranja.

Iz nadležnosti ovog Suda izuzimaju se sporovi o rodbinskim odnosima između umrlog člana, penzionera ili invalida i onih, koji traže potporu ili naknadu, ovakvi sporovi se upućuju redovnom građanskom sudu.

Prema potrebi ovaj Sud ima pravo pozivati u zasedanje lica raznih struka radi savetovanja, koja neće imati pravo glasa. Sud ima pravo i uviđaja na licu mesta.

Sud donosi presude u tajnoj sednici prostom većinom glasova. Presuda se odmah objavljuje, a najdalje u toku 15 dana dužan je Sud ovu presudu dostaviti parničnim stranama u prepisu. Za izvršenje presuda nadležna je sudska izvršna vlast, ukoliko se one ne bi mogle administrativnim putem izvršiti.

Ovaj Sud rešava definitivno i protiv njegovog rešenja nema mesta žalbi. Izuzetno pravo na žalbu Ministru Šuma i Rudnika, u roku od 15 dana po prijemu presude, ima mesta, ako ima osnovnih dokaza, da se je Sud ogrešio o propise ovih pravila.

Rešenje Ministra po ovakvim žalbama je izvršno.

Članovi ovog Suda ne mogu biti u isto vreme i članovi upravnih i nadzornih odbora. Oni se za vreme vršenja službe u Sudu smatraju javnim službenicima.

Član 28.

Sastav Suda Rudarskog Osiguranja i funkcija predsednika

Sud Rudarskog Osiguranja sastavljaju:

a) predsednik ili njegov zamenik sa potpunom pravničkom fakultetskom spremom,

b) 2 člana od strane preduzeća iz reda preduzetnika ili njihovih zamenika i

v) 2 člana kao predstavnika punopravnih članova Bratinske Blagajne.

Predsednika ili zamenika postavlja Ministar Pravde na zahtev Ministra Šuma i Rudnika, prvenstveno između sudija Prvostepeno između sudija Prvostepeni ili Viših Sudova u sedištu rudarske vlasti. Predsednik ima pravo razrešiti člana ovog Suda, ako bi nastale takve okolnosti, koje isključuju njegovu funkciju. Razrešeni član može se protiv odluke predsednika žaliti Ministru Šuma i Rudnika, no ova žalba ne zadržava izvršenje odluke predsednika.

Predsednik ima pravo kazniti do 100 dinara onog člana Suda, koji svoju dužnost po izvršenom izboru bez opravdanja ne vrši, ili koji od sednica Suda bez opravdanja izostaje. Isto tako on ima pravo da osudi na plaćanje svih učinjenih troškova pri kakvom osujećenom zasedanju Suda onoga člana, koji je to

osujećenje svojim neopravdanim izostankom pričinio. Protiv odluke predsednika o ovim kaznama nema mesta žalbi.

Novčane kazne ove vrste naplaćivaće se administrativnim putem, a ići će u korist Invalidske Blagajne.

Onaj član Suda, koji bude najmanje jedan put kažnjen od strane predsednika, prestaje biti član toga Suda.

Poslove ovoga suda obavlja delovođa, koga imenuje Sud od činovnika rudarske vlasti.

Funkcija predsednika traje tri godine, a prestaje ranije njegovim udaljenjem iz sedišta rudarske vlasti ili razrešenjem od strane Ministra Pravde.

Član 29.

Članovi Suda Rudarskog Osiguranja

Članove Suda bira Glavna Skupština i to:

dva člana i šest zamenika iz reda punopravnih članova Bratinske Blagajne, a dva člana i šest zamenika iz reda zastupnika preduzeća. Ovi članovi ne mogu biti mlađi od 30 godina starosti, a pri tom treba da su i državljani Kraljevine S. H. S. i da uživaju građanska prava.

Oni moraju položiti zakletvu propisanu za državne činovnike odmah posle izbora.

Funkcija članova traje tri godine.

Biranje članova Suda vrši se istovremeno sa biranjem članova Glavnog Upravnog Odbora.

Ako koji član iz opravdanih uzroka napusti svoje mesto, predsednik će na njegovo mesto pozvati onog zamenika, koji je na radu.

Izabrani član za ovaj Sud izvestiće svoje preduzeće o ovom izboru, koje mu je dužno omogućiti svaki odlazak u zasedanje Suda, a troškove učinjene za ovaj odlazak naknadiće preduzeću Bratinske Blagajne.

Punovažne su sednice ovog Suda, kad je pored predsednika prisutno najmanje po jedan član iz reda preduzetnika i jedan član iz reda radnika.

Nadzor nad radom Suda Rudarskog Osiguranja vrši Ministar Šuma i Rudnika.

Član 30.

Pravo na naknadu troškova upravnih organa i suda Rudarskog Osiguranja

Dužnosti svih članova Uprave Bratinske Blagajne počasne su.

Nagrade predsednika, članova i delovođe Suda Rudarskog Osiguranja, za vreme trajanja njihovih sednica određuje Ministar Šuma i Rudnika.

Tekuće poslove Bratinske Blagajne na preduzeću, vodiče odgovarajuće osoblje preduzeća, kome može Glavni Upravni Odbor prema veličini posla i materijalnim sredstvima odrediti izvesnu nagradu. Kod preduzeća preko 600 članova može Glavni Upravni Odbor pridodati i postaviti činovnike Bratinske Blagajne.

Poslove Glavnog Upravnog Odbora, u sedištu rudarske vlasti, otpremajuće platežno osoblje izabrano konkursom.

DEOBA TROŠKOVA BRATINSKE BLAGAJNE

Član 31.

Upravni troškovi Bratinske Blagajne

Celokupni troškovi u radu Mesnih, Upravnih i Nadzornih Odbora kao i Mesnih Skupština padaju srazmerno na teret sviju Bolesničkih Blagajni.

Celokupni troškovi u radu Glavnog Upravnog i Nadzornog Odbora, kao i Glavne Skupštine, padaju na 1/3 na teret Invalidske, a sa 2/3 na teret Penziona Blagajne.

Troškove Suda Rudarskog Osiguranja snosi kriva strana, a to je dotično odeljenje Bratinske Blagajne, čije predmete Sud bude rešavao, ili tužilačka strana. Redovne troškove snosi Invalidska Blagajna.

DRŽAVNI NADZOR

Član 32.

Delokrug Državnog nadzora

Nadzor nad svima poslovima Bratinske Blagajne vrši rudarska vlast.

Nadzor rudarske vlasti sastoji se u sledećem:

1. da se tačno izvršuju odredbe pravila,
2. da Bratinska Blagajna izvršuje svoje obaveze,
3. da se brine o glavnica Bratinske Blagajne, radi pravilnog uloga, kao i da celokupno računsko poslovanje odgovara odredbama ovih pravila,
4. da zaključci računa i bilansi prihoda i rashoda pokazuju jasnu sliku poslovanja.

Neizvršenje naredaba rudarske vlasti, povodom vršenja nadzora, povlači kazne: ukor i novčanu kaznu nad upravnim organima Bratinske Blagajne.

Za neizvršenje ponovnih naredaba rudarske vlasti u onom slučaju, kada i posle pomenutih kazni ne bude odziva, pripada rudarskoj vlasti da raspusti Upravne Glavne i Mesne Odbore.

Za vreme suspendovanja članova Upravnih i Mesnih Odbora, dužnosti njihove prelaze privremeno na Nadzorne Odbore, a najduže za tri meseca. U tome roku dužnost je rudarske vlasti da izvrši saziv vanredne skupštine, te da ona učini izbor novog odbora.

Član 33.

Pravo nadzora rudarske vlasti

U vršenju nadzora ima pravo rudarska vlast da učini uviđaje u sve knjige, račune, evidencije, prepiske i spise Bratinske Blagajne.

Radi toga može učiniti uviđaj na licu mesta ili zahtevati da joj se sve pošalje na uviđaj.

Rudarska vlast ima pravo preko svojih izaslanika da učestvuje na svima skupštinama ili odborskim sednicama Bratinske Blagajne. Izaslanik rudarske vlasti ovlašćen je sve protivu zakonske i protivne zaključke ovim pravilima da spreči od izvršenja.

Zapisnici sa skupština i sednica Glavnog Upravnog Odbora moraju se dostaviti u overenom prepisu rudarskoj vlasti u roku od 10 dana po držanju istih.

U slučaju da rudarska vlast u roku od petnaest dana po prijemu protokola i odluka ne stavi svoje primedbe, postaju protokoli i odluke izvršni.

Protiv poništenja odluka odborskih i skupštinskih od strane rudarske vlasti pripada pravo žalbe u roku od 15 dana Ministru Šuma i Rudnika.

Član 34.

Pravo rudarske vlasti da saziva odbore i skupštine

Rudarska vlast ima pravo sazivati odbore i skupštine u slučaju potrebe.

U ovom slučaju pripada rudarskoj vlasti, odnosno izaslaniku, da rukovodi odborom i skupštinom.

U slučaju da organi Uprave Bratinske Blagajne iz budi kakvih razloga ili svojevoljno, ne bi hteli ispunjavati dužnosti po ovim pravilima, može rudarska vlast te njihove dužnosti preuzeti i izvršiti preko izaslanika-punoćnika a na teret dotične Bratinske Blagajne.

Član 35.

Preuzimanje uprave od strane rudarske vlasti

U slučaju da iz ma kojeg razloga Uprava Bratinske Blagajne ne može pravilno funkcionisati, može rudarska vlast da preuzme upravu i imenuje svoga zastupnika u rukovođenju takve uprave.

U tom slučaju ima se predati rudarskoj vlasti celokupna imovina, knjige, korespodencija i ostali predmeti. Rudarska vlast ima isto pravo i prema preduzeću, koje ne bi vršilo svoje dužnosti.

GLAVA III

OSNOVNE ODREDBE ZA OSIGURANJE

Član 36.

Članstvo

Članom Bratinske Blagajne smatra se svako zaposleno lice, bez obzira na pol, doba starosti, državljanstvo i obavljanje posla, kod rudarskih, topioničkih, solanskih i dr. preduzeća koja stoje pod nadzorom rudarske vlasti. Članom se smatra i svako tehničko i administrativno lice, pom. preduzeća ako nema pravo na penziju od Države, i ako nije za slučaj bolesti, iznemoglosti — starosti i nesreće osigurano po osobenim propisima.

Sva navedena lica, ne uzimajući šegrte, vežbenike i volontere, obavezna je uprava svakog preduzeća pre prijema u posao uputiti lekaru Bratinske Blagajne radi utvrđenja zdravstvenosti i radne sposobnosti. Ako protiv njihovog zaposlenja sa lekarske strane nema prigovora, preduzeće ih sme zaposliti.

Od ovih pregleda se može odstupiti:

a) ako je dotično lice ranije bilo zaposleno u rudarskom, topioničkom ili solanskom preduzeću i

b) ako nije prošlo više od četiri nedelje od istupa sa posla člana pom. preduzeća.

Uprava preduzeća, koja primi u posao lice, bez prethodnog lekarskog pregleda ili lica, koje je od lekara nesposobno pronađeno, dužna je naknaditi Bratinskoj Blagajni svu štetu, koja bi odatle proizašla.

Zaposleno administrativno i tehničko osoblje u rudarskim, topioničkim i solanskim preduzećima, sa pravom na penziju — mirovinu od Države, dužno je pristupiti Bolesničkoj Blagajni svoga preduzeća, ako nije osigurano kod drugih ustanova ove vrste za slučaj bolesti.

Član 37.

Počasni članovi

Sem članova označenih u čl. 36. postoje još: **osnivači, utemeljači i dobrotvori.**

Osnivači mogu biti lica, koja su svojim radom pomagali osnivanju i razvijanju ustanova za osiguranje rudarskih radnika. Njih će označiti Generalna Rudarska Direkcija i Oblasne Rudarske Uprave.

Utemeljači su ona lica, ili pravne ličnosti koja polože Bratinskoj Blagajni jedan put za svagda 10.000 dinara.

Dobrotvori su ona lica iil pravne ličnosti, koja dadu Bratinskoj Blagajni u ime dobrovoljnog uloga ujedanput najmanje 1.000 dinara. U red dobrotvora ulaze i ona lica koja ovaj ulog učine u pokretnoj ili nepokretnoj imovini u gornjoj ili većoj vrednosti.

Ovi članovi t. j. osnivači, utemeljači i dobrotvori nemaju nikakva prava po ovim pravilima sem što mogu učestvovati u svima raspravama za dobro Bratinske Blagajne.

Svima ovim članovima izdaće se povelje, koje će Generalna Rudarska Direkcija izraditi, overiti i predati.

Član 38.

Početak i trajanje članstva, — Obaveza plaćanja uloga za Bratinsku Blagajnu

Članstvo lica obaveznih na osiguranje u Bratinskoj Blagajni, počinje sa danom nastupa u službu, a prestaje sa danom razrešenja njihovog službenog odnosa t.j. prijemom za člana i razrešenjem tog svojstva.

Penzioneri i invalidi sa 2/3 radne nesposobnosti nisu više članovi Bratinske Blagajne od dana toga svojstva. No oni mogu ostati jedino članovi

Bolesničke Blagajne ako žive u području svoga bivšeg rudarskog, topioničkog ili solanskog preduzeća, ali tada imaju pravo tražiti samo pomoći označene u čl. 55. tač. 1, 3 a i 4. i čl. 56. — sem novčane pomoći pod tač. 2 istog člana.

Za vreme članstva, plaćaju članovi i preduzeća sve propisane uloge ovim pravilima.

Član 39.

Deoba članstva

Prema obimu osiguranja dele se članovi Bratinske Blagajne na:

1) Punopravne članove osigurane za slučaj bolesti, iznemoglosti, starosti i nesreće u službi i

2) Malopravne članove osigurane za slučaj bolesti i nesreće u službi.

U punopravne članove spadaju u čl. 36. navedena lica zaposlena na površini i pod zemljom u stalnom svojstvu.

U malopravne članove spadaju sva u čl. 36. pom. lica zaposlena kod izvesnih prolaznih i neko određeno vreme trajućih radova, koji su sa rudarskim, topioničkim i solanskim radom samo u posrednoj vezi, dakle sva nestalno i privremeno zaposlena lica obavezna na osiguranje.

Član 40.

Prijava i odjava članova

Uprava preduzeća dužna je sva zaposlena lica, obavezna na osiguranje kod Bratinske Blagajne, po stupanju njihovom na posao prijaviti Mesnom Upravnom Odboru najdalje za 8 dana propisanim prijavama.

U istom roku dužna je Uprava preduzeća savko lica, koje istupa iz posla, ma zbog čega, odjaviti propisnim odjavama ili isplatnim listama dentičnim sa platnim spiskovima preduzeća.

Na dalje, dužna je, prijaviti i sve promene radnika, koje utiču na obavezu osiguranja i visinu prinosa u označenom roku za prijavu i odjavu.

Član 41.

Članske knjižice

Punopravnim članovima Bratinske Blagajne izdaće se najdalje do prvog isplatnog dana, koji dolazi posle nastupa njihovog u posao, članska knjižica, glaseća na ime dotičnog člana, a koja ima da sadrži: matični broj i najvažnije podatke iz prijave, kao i u dodatku izvadak iz ovih Pravila o pravima i dužnostima članova.

Vrednost knjižice podnosi član Bratinske Blagajne.

Mesni Upravni Odbor unosiće polu-godišnje u člansku knjižicu utvrđenu kategorisku zaradu i doprinos.

Ako član umre, imaju se prijaviti Mesnom Upravnom Odboru preostali posle njega članovi porodice ili srodnici.

Izgubi li se članska knjižica, ima se to odmah prijaviti nadležnom Mesnom Upravnom Odboru, koji će učiniti da se izgubljena knjižica oglasi nevažećom i zameni duplikatom.

Članu se mora bezuslovno predati popunjena članska knjižica danom njegovog istupa sa posla. Za vreme trajanja njegovog službenog odnosa, članska knjižica se mora čuvati kod preduzeća ili Bratinske Blagajne.

Član 42.

Upis članova u maticu

Punopravni članovi Bratinske Blagajne moraju biti upisani u maticu — glavnu upisnu knjigu Bratinske Blagajne. Malopravni članovi upisivaće se u posebnu knjigu.

Za pravilno vođenje matice snose odgovornost mesni upravni odbori, koji su dužni da podatke iz nje šalju mesečno Glavnoj Bratinskoj Blagajni.

Svaki član ima pravo pregleda u maticu Bratinske Blagajne, ali je zato dužan dati sve potrebne podatke za njeno tačno vođenje i projaviti svaku svoju i porodičnu promenu. Za date netačne podatke svaki član snosiće posledice, koji bi proizašle iz njegovog netačnog iskaza.

Član 43.

Osnova za odmeravanje uloga i pomoći Kategorije radnika

U cilju odmeravanja uloga i pomoći, Mesni Upravni Odbor uvršćuje prema označenju vrste rada sva na osiguranje obavezna lica u kategorije sa odgovarajućim prosečnim zaradama.

Maksimalna kategorijska zarada ne može preći 50 — dinara dnevno.

Lica, koja za svoj rad ne dobijaju nikakve novčane nagrade smatraju se kao radnici najniže kategorije.

Član 44.

Kategorije članova

Članovi Bratinske Blagajne, prema čl. 43, razvrstavaće se u sledeće kategorije:

U I. kategoriju:

Tehnički i administrativni činovnici, nadzornici, stariji rudari (predradnici), glavni topioničari i glavni mineri (streljači, palioci mina);

U II. kategoriju:

Rudari (kopači) i topioničari, tesači, mineri (streljači, palioci mina), zidari, mašiniste, mehaničari, električari i druge zanatlije;

U III. kategoriju:

Pomoćni kopači i topioničari (rudari i topači) kao i mlađi kvalifikovani profesionalisti;

U IV. kategoriju:

Jamski vozači (kopinari) i ostali jamski (podzemni) i topioničarski radnici, koji nisu u višoj kategoriji, radnici spoljnih kopova i stariji spoljni radnici;

U V. kategoriju:

Mlađi spoljni radnici, nadničari i starije radnice i

U VI. kategoriju:

Učenici, šegrti, ostali početnici i mlađe radnice.

Član 45.

Zarada po kategorijama

Prosečne dnevne zarade, označenih kategorija u čl. 44. iznosiće:

Za I. kategoriju	50 dinara
Za II. kategoriju	40 dinara
Za III. kategoriju	30 dinara
Za IV. kategoriju	25 dinara
Za V. kategoriju	20 dinara
Za VI. kategoriju	15 dinara

Po ovim kategorijskim zaradama plaćaće svoje uloge svi članovi Bratinske Blagajne, kao i preduzeća. Tako isto, po njima će se određivati invalidske pomoći i penzije, i sve dr. na osnovi ovih pravila i bez obzira, da li su stvarne zarade članova Bratinske Blagajne veće ili manje od napred utvrđenih kategorijskih zarada.

Član 46.

Izračunavanje godina članstva

Pri prelazu u višu kategoriju, članovi Bratinske Blagajne zadobijaju pravo na pomoć po utvrđenoj zaradi nove kategorije tek posle jednog meseca provedenog u novoj kategoriji.

Vreme članstva računa se od dana kad je osiguranik primljen za punopravnog ili malopravnog člana Bratinske Blagajne t.j. do dana penzionisanja, dana napuštanja posla, dana smrti i tome slično označenog u čl. 38. ov. Pravila.

Nedeljna kategorijska zarada ravna je šestostrukoj; mesečna — dvadesetpetostrukoj i godišnja — tristruko dnevnoj kategorijskoj zaradi.

Član 47.

Odsustvo članova

Uprave preduzeća mogu davati punopravnim članovima Bratinske Blagajne odsustva samo do 6 nedelja, a da se ne prekida vreme njihovog članstva.

U slučaju takvog odsustva članova, dužni su oni, platiti za sve vreme odsustvovanja određene prinose za Bratinsku Blagajnu. U protivnom članovi gube pravo članstva za to vreme.

O odobrenju odsustva preko 14 dana preduzeće je dužno obavestiti Mesni Upravni Odbor Bratinske Blagajne najdalje u roku od 8 dana.

Član 48.

Vršenje vojne dužnosti, istup iz službe zbog redukcije rada

Članovima Bratinske Blagajne sa svima pravima — punopravnim, koji su pozvani na vojnu dužnost, ostaju sačuvana prava, koja su stekli kod Bratinske Blagajne, ako za 6 meseci po razrešenju od vojne dužnosti opet stupe u posao kod ma kog preduzeća u Kraljevini, koje podpada pod Rudarski Zakon.

Članovima sa svima pravima, koji moraju bez svoje krivice istupiti iz službe (kao što je redukcija rada kod preduzeća i t.p.) ostaju sačuvana stečena prava u Bratinskoj Blagajni i uračunaće im se pređašnje vreme službe, ako u roku za 6 meseci stupe u posao kod ma kog napred pomenutog preduzeća u Kraljevini.

Članu, koji zato vreme od 6 meseci bude postao trajno nesposoban za privredu, ili po smrti preostaloj iza njega porodici i srodnicima, može se priznati penzija ili otpavnina po ovim pravilima, a prema odluci Glavnog Upravnog Odbora.

Vreme provedeno na vojnoj dužnosti, kao i na odsustvu usled redukcije rada preduzeća i t.p. uračunava se u članstvo, ako član uplati celokupni iznos predviđenih članskih uloga za sve to vreme, no s tim ako je neposredno do stupanja na vojnu dužnost ili redukcije rada od strane preduzeća bio najmanje jednu godinu u članstvu.

Oslobođavaju se od uloga u Penzionu Blagajnu svi oni punopravni članovi, koji posle navršenih 30 godina članstva ostanu i dalje u poslu, ili u tom slučaju nemaju prava zahtevati veću penziju, no što je u čl. 92. ovih pravila predviđana.

Član 49.

Prekid članstva

Članovi Bratinske Blagajne, koji svojevolejno istupe, zbog krivične kazne otpušteni budu, sudom osuđeni zbog zločinstva na duži zatvor od godine dana, ili i kraći, ako povlači gubitak građanske časti, nemaju prava zahtevati penziju niti ma kakvu drugu pomoć i oštetu iz Bratinske Blagajne.

Članovima Bratinske Blagajne, koji svojevolejno istupe iz posla, a posle budu opet primljeni, može se pređašnje vreme članstva, ako iznosi najmanje 3 godine, priznati u tom slučaju, ako prekidi rada nisu bili duži od 6 meseci.

Član 50.

Prelaz članova sa jednog preduzeća na drugo

Kod neposrednog prelaza člana Bratinske Blagajne iz jednog preduzeća na koje drugo preduzeće, koje potpada pod Rudarski zakon u Kraljevini Srba,

Hrvata i Slovenaca, ostaju stečena prava po ovim pravilima u Bratinskoj Blagajni sačuvana, ako prekid rada ne bude duži od 6 nedelja. Ako bi usled nepredviđenih prepreka taj prekid trajao duže, ima se dokazima opravdati, inače se u tom slučaju ima postupiti po čl. 49. ovih pravila.

Članovima drugih osiguravajućih zavoda, koji budu primljeni za članove Bratinske Blagajne, priznaće se stečena prava kod drugih zavoda, ako ti zavodi to isto priznaju i članovima Bratinske Blagajne, kad kod njih stupe u članstvo.

Član 51.

Prenos uloga članova u slučaju penzionisanja i drugih pomoći od druge Bratinske Blagajne

Član se ima penzionisati na onom preduzeću, gde iznemogne. Ako član ima stečenih prava kod Bratinskih Blagajna u području drugih rudarskih vlasti, ili drugih osiguravajućih zavoda, imaju se Bratinskoj Blagajni, koja će ga penzionisati, a na njen zahtev, poslati svi za njega naplaćeni ulozi, sa 6% kamate.

Ovo važi i za određivanje invalidske pomoći i otpavnine.

Član 52.

Način naplaćivanja i predaja uloga

Sve tekuće uloge članova Bratinske Blagajne ima da skuplja preduzeća odbitkom pri isplatama zarada. Naplaćene uloge sa svojim ulogom za sva tri odeljka Bratinske Blagajne preduzeće je dužno predavati Mesnom Upravnom Odboru, koji je dužan po izvršenim izdacima predviđenim ovim pravilima iz Bolesničke, Invalidske i Penzione Blagajne, ostatak novca slati Glavnoj Bratinskoj Blagajni na priplod.

Član 53.

Obaveza i odgovornost preduzeća u naplati i predaji uloga

Za uloge članova odgovoran je preduzetik, pa ih je dužan u određenoj visini pri isplatama zarada članovima odbijati. Ako to ne učini, dužan ih je sam naknaditi.

Ako preduzetnici ne predadu blagovremeno odbijene uloge i druge prihode Mesnom Odboru, odnosno Glavnoj Bratinskoj Blagajni, moraju da plate 12% kamate na nepoloženi novac za propušteno vreme. U slučaju takvih odugovlačenja plaćanja od strane preduzeća, dužan je Mesni Odbor, odnosno Glavna Bratinska Blagajna izveštavati rudarsku vlast, koja će protiv toga preduzimati korake po odredbama Rudarskog zakona.

Ako preduzeće prilikom prve isplate zarade, nije odbilo ulog koji pada na teret osiguranika, to će učiniti kasnije, samo ako od dotične isplate nije prošlo mesec dana, jer inače njih plaća ono samo.

Član 54.

Pozajmica članovima, — Naplata tražbine

Glavni Upravni Odbor može po predlogu Mesnih Upravnih Odbora iz Fonda Bolesničke Blagajne odobravati jednogodišnje zajmove punopravnim članovima Bratinske Blagajne, sa najmanje 10 godina članstva, sa 6% kamate do iznosa polugodišnje kategorijske zarade, a na jemstvo tri punopravna člana Bratinske Blagajne. Ove će pozajmice dužnici postupno vraćati iz zarada mesečnih, penzija ili invalidskih pomoći.

Sve tražbine Bratinske Blagajne u slučaju da nisu na vreme uplaćene, naplaćivaće se putem zakonskih propisa kao ostale državne tražbine egzekutivnim putem preko nadležne vlasti.

GLAVA IV.

BOLESNIČKA BLAGAJNA

Član 55.

Zadatak Bolesničke Blagajne i koristi članova od nje

Bolesničke Blagajne daju svojim članovima kad se razbole, bilo to i usled nesreće u poslu, sledeće potpore, dok bolest traje, no ne preko šest meseci i to:

1. Od početka bolesti besplatnu lekarsku pomoć, potrebne lekove, banjsko lečenje, potrebne zavojne, pomoćne sprave za lečenje, naočare, štace, potpase, veštačke noge kao i ostala terapijska pomagala svake vrste, što će ih odrediti lekar Bratinske Blagajne,

Hranarinu, ako je bolest, skopčana sa nesposobnošću za privredu i traje duže od tri dana, za vreme privredne nesposobnosti, računajući od dana oboljenja i nesposobnosti za rad u iznosu od 2/3 kategorijske zarade,

3. U slučaju porođaja članicama:

a) potrebnu nudijsku pomoć i lečenje,

b) potporu za porođilje za vreme od dva meseca pre i dva meseca posle porođaja sa 3/4 kategorijske zarade,

v) potporu za opremu deteta u četrnaestostrukom iznosu dnevne kategorijske zarade, ali samo u slučaju, ako je rođeno živo dete, i

g) potporu za dojenje od tri dinara dnevno onim osiguranim ženama, koje svoje dete doje za dvadeset nedelja po prestanku potpore za porođilje. One osigurane žene, koje prema lekarskoj potvrdi nisu kadre dojiti svoje dete, dobijaju za to vreme istu potporu od tri dinara.

Ako žena za vreme, dok ima pravo na potporu zarađuje, nema za dane, kad je zarađivala, pravo na potporu za porođilje određenu u tač. b).

4. Pogrebninu u slučaju smrti osiguranog člana i to u tridesetostrukom iznosu kategorijske zarade.

U izvanrednim slučajevima može Glavna Bratinska Blagajna na predlog Mesnih Odbora, a prema količini materijalnih sredstava, kojima raspolaže, produžiti potpore označene u tač. 1 i 2 ovoga člana za vreme od 12 meseci.

Lica van Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca nemaju pravo na ove pomoći, sem ako se nalaze na službenom poslu.

Član 56.

Koristi porodice i srodnika

Članovi porodice, koji nemaju nikakva dohotka a žive sa osiguranikom u zajedničkom kućanstvu, pa ih isključivo samo on izdržava, što se ima dokazati uverenjem vlasti, dobijaju sledeće pomoći:

1. U slučaju bolesti na besplatno lečenje, lekove, potrebne pomoćne sprave za lečenje za šest meseci, ali samo dok ima i osigurani član pravo na pomoć,

2. U slučaju porođaja na potrebnu nudijsku pomoć i lečenje, na potporu za porođilje za vreme od četiri nedelje pred i četiri nedelje posle porođaja u iznosu 150 dinara dnevno, kao i na potporu za otpremu deteta prema čl. 55. tač. 3, pod v),

3. U slučaju smrti člana porodice pogrebninu koju će odmeriti Mesni Odbor po mesnim okolnostima.

Pogrebnina ne sme da iznese više: za bračnog druga od 500 dinara za novorođeno dete 100 dinara, za dete od 4 godine 150 dinara za dete do 16 godina 250 dinara a za roditelje 300 dinara.

Za članove porodice osiguranika smatraju se: venčani bračni drug, bračna, vanbračna ili sudskim putem usvojena deca, roditelji, ded i baba, unuci, braća i sestre koji zavide od isključivog izdržavanja njegovog.

Član 57.

Pravo članova na bolničku pomoć za vreme prijema plate, vojne dužnosti i osustvovanja

Činovnici, nadzornici i drugi članovi sa mesečnom platom, koji u slučaju bolesti povlače i na dalje svoju platu, nemaju pravo na hranarinu ni na izvanrednu pomoć iz čl. 5. stav 2. i 65. ovih pravila.

Članovi na vojnoj dužnosti ne plaćaju uloge, a zato nemaju prava zahtevati pomoći iz Bolesničke Blagajne. Članovi na odsustvu imaju pravo na pomoći samo onda, ako plaćaju celokupni iznos uloga za vreme odsustvovanja.

Član 58.

Gubitak potpore za porođilje

Članica koja ne bude dokazala da je za vreme u jednoj godini za devet meseci bila osiguranik, neće imati pravona porođiljsku potporu iz čl. 55. tač. b).

Žene članova iz čl. 56. tač. 2. nemaju pravo na potporu za porođilje, ako član nije bio devet meseci osiguranik u zadnjoj godini. Za otpremu deteta nemaju prava članovi porodice, ako osiguranik nije bio četiri nedelje neposredno pred porodom član Bolesničke Blagajne.

Član 59.

Plaćanje hranarine

Ako je potpora za porodilje upotrebljena, a članica ostaje i na dalje za privredu nesposobna i bez plate — zarade od preduzeća, plaća joj se za dalje trajanje privredne nesposobnosti hranarina iz čl. 55. ovih pravila, tač. 2 no najviše za vreme označeno u čl. 55. stav 1.

Za vreme uživanja potpore za porodilje iz čl. 55. tač. 3 pod b) ne može se članici istovremeno plaćati i hranarina iz tač. 2 istog člana.

Član 60.

Trajanje i način davanja bolničke pomoći

Pravo na pomoći iz Bolesničke Blagajne, označene u čl. 55. i 56. ovih pravila, počinje odmah nastupom u posao, a prestaje razrešenjem službenog odnosa dotičnog člana uzimajući ograničenja u čl. 58.

Lečenje obolelih članova njihovih porodica i srodnika vrši lekar Bratinske Blagajne u ambulanti rudnika ili stanu bolesnika, ako oboleli nije prenesen u bolnicu.

Troškove nastale, što se bolesnik poslužio kojim drugim lekarom, naknadiće Bolesnička Blagajna samo onda, ako je takvo lečenje došlo po uputu lekara Bratinske Blagajne, a po odluci Mesnog Upravnog Odbora ili sa njegovim odobrenjem, kao i u slučaju dokazane potrebe za hitno lečenje.

Lekarije i terapijska pomagala izdaju se ovlašćenim licima po uputstvu lekara Bratinske Blagajne na mestima, koja odredi Mesni Upravni Odbor Bratinske Blagajne. Terapeutska pomagala moraju se vratiti Bratinskoj Blagajni, čim postanu nepotrebna članu.

Hranarina i potpore za porodilje isplaćuju se nedeljno u nazad, a pošto se donose bolesnički list potvrđen od lekara Bratinske Blagajne. Na bolesničkom listu lekar će označiti vrstu bolesti, trajanje bolesti i koliko je dana bolesnik bio nesposoban za privredu uopšte. Za isplatu potpore porodilji može služiti i list diplomiranih babica.

Pri uračunavanju dana bolesti ubrajaju se nedelje i praznici, samo ako obolenje počinje ili se svršava nedeljom i praznikom, ne plaća se za te dane hranarina.

Za vreme bolesničke nege pripada članu deo hranarine, koji preostaje iza namirenja bolesničke takse. Ako takav član koji se leči u bolnici ima porodicu, koju izdržava, ima se istoj a ne planu, dok traje bolesnička nega člana, isplaćivati polovina hranarine, koja pripada članu u slučaju kućne nege.

Hranarina se ima isplaćivati i u slučaju, ako član bude vlašću izolovan usled opšte opasne kožne ili prilepčive bolesti, naročito kuge, boginja, kolere i tifusa, te usled toga izgubi mogućnost zarade, sve dok traje osamljenje. No u tom slučaju Bolesnička Blagajna ima prava tražiti od Države naknadu isplaćene hranarine, a iz sredstava, koja su joj za taj cilj predviđena.

Član 61.

Plaćanje pogrebnine

Pogrebnina se isplaćuje bračnom drugu, a ako njega nema, preostalim članovima porodice, koji su se pobrinuli za pogreb, no pošto donesu smrtni list ili uverenje vlasti, da su pogreb izvršili i troškove podneli.

Ako umrla član nema srodnika ili ako ovi ne budu izvršili pogreb, to će se Bolesnička Blagajna pobrinuti za njegov pogreb do iznosa pogrebnine označene u čl. 55. tač. 4 ovih Pravila.

Član 62.

Pravo na pomoć po ponovnom oboljenju

Članovi, koji za vreme trajanja jednog oboljenja iscrpu svu pomoć, koja im po ovim pravilima pripada, mogu zbog ponovnog oboljenja od iste bolesti, dobiti novu pomoć, tek ako su po prestanku uživanja prve pomoći najmanje za 8 nedelja bili u poslu t.j. sposobni za privređivanje i bili kao članovi Bratinske Blagajne. U protivnom, ako ponovno oboljenje nastupi pre 8 nedelja dotičnom se članu ima odrediti penzija, ili invalidska pomoć ako oboljenje potiče od nesrećnog slučaja.

Ako član ne iscrpe potpunu pomoć, koja mu po ovim pravilima pripada, pa u toku od 4 nedelje po prestanku iste opet oboli od ponovne bolesti, računa se početak nove pomoći od dana prvog oboljenja.

Član 63.

Lečenje i izdržavanje u bolnici

Mesto pomoći označenih u čl. 55, tač. 1, 2. i 3. a). b). i čl. 56. tač. 1 i 2. daje Bolesnička Blagajna na predlog svog lekara, a po odluci Mesnog Upravnog Odbora, besplatno lečenje i negu u bolnici, ili u kojem drugom lečilištu, po najnižoj bolničkoj tarifi, kao i besplatnu otpremu bolesnika u bolnici i putni trošak iz bolnice do preduzeća, sa koga je u nju član bio upućen.

Bolesnici, koji žive u braku ili u zajedničkom kućanstvu, sa kojim članom svoje porodice, mogu se uputiti na bolničko lečenje, ako na to pristanu. Ako je bolest prilepčiva, ili takve prirode, da iziskuje bolničko lečenje, ili ako se član ne pridržava lekarskih saveta i postoji potvrda sa lekarske strane da simulira, tada će se neizostavno uputiti u bolnicu.

Ako u takvom slučaju bolesnik neće u bolnicu, može mu se po odluci Mesnog Upravnog Odbora uskratiti bolesnička nega i hranarina.

Ako se član ne bi poslužio javnom bolnicom, već ode u privatnu bolnicu ili lečilište, s kojim Mesni ili Glavni Upravni Odbor Bratinske Blagajne nije sklopio prethodnu pogodbu za lečenje svojih članova, troškovi izazvani tim lečenjem, izuzev dokazane hitne slučajeve, ne padaju na teret Bolesničke Blagajne. U tom slučaju član dobija samo hranarinu, ako je nesposoban za privredu dokazana lekarskom potvrdom.

Troškove bolesničkog lečenja osiguranih članova, kao i članova njihovih porodica od veneričnih bolesti, trahome, umobola, ujeda od besnih pasa i tuberkuloze i t.p. naknadiće Bolesničkoj Blagajni Država, odnosno opštine, ukoliko je ta obaveza propisana.

Član 64.

Smanjenje pomoći članova u slučaju njihovog prouzrokovanja bolesti i simulacije

Članovi Bratinske Blagajne, koji su hotimično ili time što su svojom krivicom učestvovali u tuči i svadi, ili su pijanstvom prouzrokovali svoju bolest ili svojih ukućana, imaće pravo samo na besplatno lečenje, potrebne lekove i druga terapijska pomagala.

U svim slučajevima, gde lekar nađe razloga, da postoji takva bolest, treba to zabeležiti na bolesničkom listu.

Hranarina, kao i potpora za porodilje, može se uskratiti i onda, ako se bolesni član hotimično ne drži lekarskih saveta i time odugovlači svoje ozdravljenje.

Članovi, koji su simulacijom ili kojim drugim načinom naneli štetu Bolesničkoj Blagajni, dužni su plaćati dvostruke prinose toj blagajni, dok ne izmire prouzrokovanu štetu, o čemu odlučuju Mesni Upravni Odbori.

Zalba protiv takvih rešenja Mesnih Upravnih Odbora podnosi se Glavnoj Bratinskoj Blagajni u roku od 14 dana po saopštenju, čije su odluke izvršne.

Član 65.

Izvanredne bolničke pomoći

Mesni Upravni Odbori mogu određivati izvanredne pomoći, jednom za svagda, iz Bolesničke Blagajne članovima, ako usled bolesti u kuću žive u bednom stanju, a ako zato dozvoljava imovina Bolesničke Blagajne. U tim slučajevima Mesni Upravni Odbor tražiće odobrenje od Glavnog Upravnog Odbora.

Član 66.

Prihodi Bolesničke Blagajne

Prihode Bolesničke Blagajne sačinjavaju:

1. redovni ulozi članova,
2. redovni ulozi preduzeća,
3. kazne izrečene nad radnicima od strane preduzeća ili Mesnih Upravnih Odbora,
4. kamate korisno uložene gotovine Bolesničke Blagajne,
5. darovi i zaveštanja i
6. nepredviđeni prihodi.

Član 67.

Visina uloga za Bolesničku Blagajnu

Visinu uloga za Bolesničku Blagajnu odmerava Glavna Skupština po mesnim okolnostima i po materijalnom stanju Bolesničke Blagajne, a u granicama minimalnih i maksimalnih uloga od 4—6% od utvrđenih kategorijskih zarada, to jest: od 2—3% od strane članova i toliko isto od strane preduzeća. Pri tome se ima voditi računa, da novčana sredstva, koja stoje na raspoložnjju, moraju stizati ne samo za pokriće tekućih izdataka, nego i za pribiranje fondova (čl. 113).

Za lica koja ne dobijaju nikakvu novčanu nagradu za rad, plaća preduzeće oba dela uloga po najnižoj kategorijskoj zaradi.

Za vreme dok je osigurani član usled bolesti nesposoban za privredu, i ne prima zaradu, nije dužan ni on ni njegov preduzetnik plaćati uloge.

Činovnici, nadzornici i druga lica sa mesečnom platom, koji imaju ograničena prava na bolesničke pomoći, plaćaju polovinu od utvrđenog uloga za ostale članove, a toliko isto plaćaju i preduzeća. Pomenuta lica u st. 2. čl. 38. plaćaju celokupne uloge utvrđene za članove.

Član 68.

Kontrola bolesnika

Organi Mesnih Upravnih Odbora dužni su sami ili pomoću nadzornika da kontrolišu članove, koji uživaju bolesničke pomoći, i da se brinu, da se bolesni članovi drže odredaba ovih pravila, a naročito da paze, da se Bolesničkoj Blagajni ne nanosi šteta simulacijom.

Svoja opažanja u tome pogledu imaju nadzornici odmah prijaviti Mesnom Upravnom Odboru, koji treba u slučaju nađene krivice da postupi po čl. 64. i 124. ovih pravila.

GLAVA V

INVALIDSKA BLAGAJNA

Član 69.

Zadatak Invalidske Blagajne

Zadatak Invalidske Blagajne je da svima članovima Bratinske Blagajne (punopravnim i malopravnim) naknadi onu štetu, koja bi nastala zbog telesne povrede, a porodici i srodnicima pomoć, posle smrti prouzrokovane usled nesreće, kad je nesrećni slučaj zadesio osigurano lice na radu ili na kakvom poslu, koji obavlja po nalogu preduzetnika ili njegovog predstavnika ili u interesu posla.

Isto tako ima da se prizna naknada i za nesrećni slučaj, koji zadesi osigurano lice na putu od stana do mesta rada i natrag, ukoliko je prouzrokovano na redovnom i uobičajenom, a ne na nekom zaobilaznom putu, učinjenom radi sopstvenih poslova ili bilo kojim drugim povodom.

Kao nesrećni slučaj računa se i trovanje olovom, živom i fosforom, otrovnim gasovima i dr. ukoliko je to trovanje prouzrokovano osiguraniku na poslu.

Član 70.

Koristi članova

Za nesrećan slučaj, koji je skopčan sa telesnom povredom, osiguranome članu pripada sledeća naknada:

1. besplatna lekarska pomoć, lekovi i pomoćne sprave za lečenje na način propisan u tač. 1. čl. 55;
2. hranarina prema čl. 55. tač. 2 najviše do svršetka 10 nedelja iza povrede;
3. invalidska pomoć dok traje nesposobnost za rad ili umanjeње sposobnosti za rad, počevši od 11-te nedelje, ili ranije ukoliko pre prestane isplata hranarine pomenute u tač. 2.

Član 71.

Određivanje invalidske pomoći

Invalidska pomoć u slučaju potpune nesposobnosti za rad iznosi za vreme tog trajanja potpunu naknadu u iznosu kategorijske zarade osiguranika.

U slučaju delimičnog umanjeња sposobnosti za rad, pripada osiguraniku za vreme trajanja tog umanjeња njegove sposobnosti onaj deo potpune invalide, koji srazmerno odgovara izgubljenoj sposobnosti za rad. Ali na takvu delimičnu naknadu ima povređeni samo onda prava, ako umanjeње njegove sposobnosti za rad nadmaša 10%.

Ako osiguranika, koji uživa delimičnu invalidu, zadesi nov nesrećni slučaj, treba na isti način na osnovu svih posledica nesrećnih slučajeva odrediti i ponovnu naknadu prema zaradi, koja je uzeta za osnovicu određivanja prve delimične invalide, osim ako je kategorijska zarada povređenog bila veća u vreme poslednjeg nesrećnog slučaja.

Ako je povređeni član usled nesrećnog slučaja postao ne samo za rad nesposoban, već i tako iznemogao, da iziskuje stalnu negu i poslugu, može mu se invalidska pomoć za vreme trajanja iznemoglosti povisiti najviše za 1/3 njegove kategorijske zarade.

Član 72.

Opšte koristi porodice

Ako osiguranik umre usled nesrećnog slučaja, to će se njegovoj porodici i srodnicima, sem neizuzete naknade osiguranika po čl. 70, priznati još:

1. pogrebina u iznosu određenom u čl. 55. tač. 4 i
2. invalidska pomoć pripadajuća porodici i srodnicima počevši od dana njegove smrti.

Ako osiguranik, koji uživa delimičnu invalidsku pomoć umre usled ponovne povrede, invalidska pomoć njegovoj porodici i srodnicima određiće se na osnovu zarade, koja je uzeta za osnovicu određivanja invalidske pomoći prilikom prve povrede, osim ako je kategorijska zarada osiguranika, u vremenu ponovnog nesrećnog slučaja, bila veća.

Član 73.

Trajanje i način davanja pomoći porodici i srodnicima onesposobljenih članova

Invalidska pomoć udovice iznosi do njene smrti ili ponovne udaje 1/3 kategorijske godišnje zarada bračnog druga, umrlog usled nesrećnog slučaja ili kao invalida.

Invalidska pomoć udovca, ako mu je žena bila osigurana i njega je izdržavala usled potpune ili delimične nesposobnosti za rad, iznosi za vreme trajanja te njegove nesposobnosti 1/3 kategorijske godišnje zarade žene umrle usled nesrećnog slučaja, ili kao invalidkinje, ako je brak bio sklopljen pre njene povrede.

Invalidska pomoć preostale, bračne ili vanbračne kao i zakonito usvojene dece pre povrede dotičnog člana, iznosi do navršene 16. godine za svako dete 1/4 kategorijske godišnje zarade umrlog člana.

Za siročad, bez roditelja, kao i za decu, koja su naknadno ostala siročad, invalidska pomoć iznosi 1/3 kategorijske zarade. U cilju nastavljanja školovanja može se deci i do punoletstva produžiti davanje invalidske pomoći.

Član 74.

Opravdnina žene, koja se ponovo uda

Žena koja uživa invalidsku pomoć, dobiće kao opravninu u slučaju ponovne udaje jednom za svagda jednogodišnju kategorijsku zaradu umrlog joj bračnog druga.

Ako ima više žena, koje imaju pravo na invalidsku pomoć, deli se pomoć na jednake delove.

Ako deca ostanu bez oca i matere, a oba roditelja su im bila osigurana, za osnovicu njihove invalidske pomoći uzeće se kategorijska zarada onog roditelja, čija je ona bila veća.

Deca umrlog osiguranika, čija udova nema pravo na invalidsku pomoć, smatraće se, u pogledu određivanja invalidske pomoći, kao siročad bez roditelja.

Ako se deca, koja uživaju invalidsku pomoć, smeste o javnom trošku u koji zavod, to će se njihova invalidska pomoć pripadajuća za vreme njihovog boravka u zavodu dati na štednju u njihovu korist.

Član 75.

Gubitak na invalidsku pomoć žene

Žena udova nema pravo na invalidsku pomoć:

a) ako je muževljeva smrt nastupila iza braka sklopljenog posle nesrećnog slučaja, sem ako iz toga braka bude imala zakonitu ili pozakonjenu decu,

b) ako je od svoga muža zakonito razvedena ili ako je neposredno pre smrti svoga muža godinu dana živela odvojeno od njega, sem ako ima pravo

na izdržavanje, koje joj sud dosudio, no u tom slučaju se invalidska pomoć plaća najviše do iznosa izdržavanja.

v) nezakonita žena ako nije živela pre nesrećnog slučaja godinu dana u zajedničkom kućanstvu sa umrlim, izuzimajući slučaj ako mu je za to vreme rodila živo dete.

Član 76.

Pomoć srodnika umrlog člana usled nesrećnog slučaja

Roditelji, ded i baba, braća i sestre, deca i unučad do 16 godina starosti ako se za njihovo izdržavanje u svemu brinuo umrli član usled nesrećnog slučaja, dobijaju ukupno kao godišnju invalidsku pomoć do njihove smrti, odnosno sve dotle, dok su na potporu upućeni 1/3 kategorijske zarade umrloga.

Član 77.

Iznos i podela invalidske pomoći

Godišnje invalidske pomoći preostalih ne mogu nadmašiti ukupno celo kategorijsku godišnju zaradu umrloga. Ako bi iznos invalidske pomoći bio veći od toga, treba godišnje invalidske pomoći bračnih drugova i dece srazmerno sniziti.

Roditelji, ded i baba, braća i sestre imaju pravo samo, ako i ukoliko invalidske pomoći preživelog bračnog druga i preostale dece ne dostignu najviši iznos. Njihove invalidske pomoći ne mogu nadmašiti 1/3 kategorijske zarade i ako ima više ravnopravnih. U takvom slučaju roditelji imaju na invalidsku pomoć prečeg prava od dede i babe, ovi — prečeg od unučadi, a ovi prečeg od braće i sestara.

Invalidske pomoći dece, braće, sestara i unučadi mogu se produžiti posle 16. godine života za slučaj da se usled telesne ili duševne mane nesposobna za svaki privredni rad, no samo za vreme nesposobnosti.

Član 78.

Gubitak na invalidsku pomoć

Ako je povređeni osiguranik namerno prouzrokovao povredu, gubi svako pravo na naknadu svoje povrede. Ali u slučaju smrti povređenog, dobija njegova porodica ipak zakonite potpore i invalidsku pomoć. No ako je tu povredu namerno prouzrokovao srodnik, koji ima po zakonu pravo na invalidsku pomoć, takav srodnik gubi svako pravo na naknadu, ako osiguranik umre usled povrede.

Član 79.

Izračunavanje godišnje kategorijske zarade i menjanje zarade i pomoći

Kategorijska godišnja zarada u smislu ovih pravila ravna je tristostrukom iznosu prosečne kategorijske zarade povređenog u poslednjoj godini pre

nesrećnog slučaja. Ako pak povređeni u godini pre nesrećnog slučaja nije bio ni 30 nedelja osiguran, računa se prosečni iznos kategorijske zarade na osnovu 30 nedelja, tako da se za vreme, koje nedostaje do 30 nedelja, uzima u račun kategorijske zarade onih nameštenika, koji su u istom ili sličnom poslu iste vrste i u isto vreme obavljali taj posao.

Kod šegrta, vežbenika i lica, koja usled svoje nedovršene spremlje u opšte ne dobijaju platu ni nadnicu, ili je dobijaju samo manje od obične, ima se u slučaju, ako je nesposobnost za rad umanjena preko jedne trećine i u slučaju smrti u godini, u kojoj navršuju 18-tu godinu života, odnosno u kojoj bi posle te godine imali navršiti svoju spremu, — po službenoj dužnosti povisiti određena invalidska pomoć, tako da se uzme za osnovicu izračunavanje invalidske pomoći prosečna kategorijska zarada punoplaćenih nameštenika u tome dobu života, koji rade isti posao, za koji se povređeni i umrli izučavao.

Ako usled smanjenja ili povećanja skupoće naide slučaj da zarade radničke budu manje ili veće od preko 10% kategorijske zarade, onda će se i ove srazmerno smanjiti, odnosno povećati. U vezi sa tim ima se srazmerno smanjiti i tekuća invalidska pomoć određena na osnovu ranijih kategorijskih zarada.

Član 80.

Lečenje povređenog člana

Za lečenje povređenog osiguranika brine se nadležna Bolesnička Bratinska Blagajna.

Ako povređeni namerno sprečava ili odugovlači lečenje ima Mesni Upravni Odbor Bratinske Blagajne pravo uputiti ga na račun njegove invalidske pomoći u bolnicu ili lečilište; u tom slučaju mora se članovima njegove porodice, koji nemaju zarade a žive s njim u zajedničkom kućanstvu, dati polovina hranarine.

Ako je po lekarskom mišljenju, za ustanovljenje prava povređenog na naknadu, potrebno posmatranje u bolnici ili u lečilištu, može se to odrediti, a na trošak Invalidske Blagajne.

Ako se povređeni, bez opravdanih ili drugih važnih razloga, ne pokorava odredbama i naredbama Bratinske Blagajne, odnosno njenih mesnih organa, može mu Glavni Upravni Odbor invalidsku pomoć delimično ili potpuno uskratiti. Isto pravo ima Glavni Upravni Odbor i kada se povređeni bez važnih razloga ne da podvrgnuti lekarskom pregledu u svrhu utvrđivanja njegove nesposobnosti za rad.

Posle svršenog lečenja može Bratinska Blagajna povređenome samo sa njegovim pristankom, u mesto invalidske pomoći odrediti besplatno rekovalcentnu negu u kakvom lečilištu.

Član 81.

Troškovi onesposobljenog osiguranika

Svi troškovi, prouzrokovani lečenjem i isplatom hranarine, počevši od 5-te nedelje, padaju na teret Invalidske Blagajne a do 5-te nedelje na teret Bolesničke Blagajne.

Na teret Invalidske Blagajne pada i pogrebnina osiguranika, koji je umro usled nesrećnog slučaja.

Član 82.

Odgovornost preduzeća za onesposobljenje osiguranika

Ako je preduzetnik ili njegov zastupnik nesrećni slučaj prouzrokovao osiguraniku, dužan je sve troškove za to naknaditi Glavnoj Bratinskoj Blagajni.

Ako se nesrećni slučaj dogodi usled toga, što preduzetnik ili njegov zastupnik — za čiji je postupak, koliko se osniva na njegovom nalogu, odgovoran — nije preduzeo mere opreznosti propisane zakonom ili vlašću, dužan je sve troškove nesrećnog slučaja naknaditi Glavnoj Bratinskoj Blagajni.

Bratinska Blagajna može pri takvim slučajevima zahtevati stvarnu vrednost doznačene oštete.

Tražbine Bratinske Blagajne po ovom članu realizovaće se redovnim sudskim putem.

Član 83.

Prijavlјivanje i isleđenje nesrećnih slučajeva

Uprava preduzeća ima svaki nesrećni slučaj u poslu, koji je prouzrokovao tešku ozleđu ili smrt člana Bratinske Blagajne, da prijavi istog dana Mesnom Upravnom Odboru.

Isleđenje nesrećnog slučaja vrši po postojećim odredbama rudarska vlast — sama preko nadležne policijske vlasti ili organa Bratinske Blagajne, o čemu se mora izvestiti Glavna Bratinska Blagajna radi dalje nadležnosti.

Član 84.

Prihodi Invalidske Blagajne

Prihode Invalidske Blagajne sačinjavaju:

1. ulozi rudarskih, topioničkih, solanskih i drugih preduzeća, koja potpadaju pod Rudarski Zakon.
2. darovi, zaveštenja, legati itd.
3. kamate korisno uloženi glavnicama i vrednosnih papira i
4. nepodignute radničke zarade kao i svi ostali nepredviđeni prihodi Bratinske Blagajne.

Član 85.

Plaćanje i određivanje uloga

Ulozi za Invalidsku Blagajnu imaju se plaćati prema kategorijskoj zaradi osiguranih lica i prema razredu opasnosti, po kojem je posao uvršćen.

Ulozi moraju biti izračunati na osnovu matematičkih bilansa i toliki biti, da mogu pokrivati sve izdatke iz glave V. ovih pravila i sve upravne troškove, kao i da se od njih zasnuje i održi potreban fond Invalidske Blagajne.

Ove će uloge određivati Glavna Skupština Bratinske Blagajne redovno na kraju svake treće godine, a na osnovu matematičkih bilansa i tablica opasnosti, kao i u granicama minimalnih i maksimalnih uloga od 1—1 1/2% od utvrđenih kategorijskih zarada članova.

Član 86.

Plaćanje uloga, od strane preduzeća

Propisane uloge za Invalidsku Blagajnu dužan je da plati u celosti sopstvenik rudarskog, topioničkog, solanskog i drugog preduzeća, koje potpada pod Rudarski zakon. U tom cilju ne sme se ništa odbiti od zarade članova Bratinske Blagajne.

Član 87.

Uvršćenje preduzeća u razrede opasnosti

Radi uvršćenja poslova u razrede opasnosti Glavni Upravni Odbor Bratinske Blagajne dužan je sastaviti tablicu opasnosti od nesrećnih slučajeva za pojedine osigurane grane rudarskih, topioničkih i solanskih poslova i srazmerne brojeve opasnosti pojedinih razreda. U toj tablici treba osigurane grane poslova tako raspodeliti, da srazmer opasnosti poslova bude izražen u procentima.

Tablica opasnosti može se promeniti, čim broj nesrećnih slučajeva, koji su se dogodili u raznim poslovima, učini tu izmenu potrebnom, inače se revizija tablice opasnosti ima vršiti u vezi sa odredbom prinosa najmanje u roku od 3 godine (čl. 85.).

Član 88.

Pravo na invalidsku pomoć bez obzira na trajanje članstva

Kako punopravni, tako i malopravni članovi, onesposobljeni nesrećnim slučajem na poslu, imaju pravo na invalidsku pomoć od dana označenog u čl. 70. tač. 3 bez obzira na vreme, koje su proveli u članstvu.

Član 89.

Pripreme za određivanje invalidske pomoći

Da član dobije invalidsku pomoć dužan je Mesni Upravni Odbor pribaviti sve potrebne podatke povodom onesposobljenja njegovog i odmah ih dostaviti Glavnom Upravnom Odboru na rešenje.

GLAVA VI
PENZIONA BLAGAJNA

Član 90.

Zadatak Penzione Blagajne

Zadatak je Penzione Blagajne, da punopravnim članovima u čl. 39. tač. 1 omogući izdržavanje, kad iznemognu ili ostare, — davanjem penzije ili otpravnine; kad umru, — davanjem penzije ili otpravnine udovici, deci i označenim srođnicima po ovim pravilima.

Član 91.

Utvrđivanje iznemoglosti osiguranika

Iznemoglo u smislu ovih pravila smatra se ono lice, koje nije u stanju, zbog starosti, bolesti ili kojih drugih mana, da zaradi ni trećinu onoga, što zarađuju zdrava lica iste vrste, u istom kraju.

Članovi, koji su sebi namerno prouzrokovali iznemoglost nemaju prava na penziju. Ako član usled takvog dela umre, njegovoj porodici pripada penzija po ovim pravilima.

Član 92.

Izračunavanje penzije

Punopravni članovi, ako trajno iznemognu, dobijaju penziju, i to:

a) kad iznemognu zbog starosti — po navršetku deset godina uračunljivog punopravnog članstva, u iznosu 32% od svoje kategorijske zarade za poslednjih pet godina,

b) kad iznemognu zbog bolesti ili kojih drugih mana — po navršetku pet godina uračunljivog punopravnog članstva, u iznosu 20%, od svoje kategorijske zarade za poslednjih 5 godina,

Penzija ova raste sa svakom navršenom godinom punopravnog članstva za 2,40%, tako da po navršetku 30 godina službe iznosi penzija 80% prosečne kategorijske zarade člana za poslednjih 5 godina.

Ovo je najveća penzija, koja se može postići, a ona se računa od dana, kada se lekarski utvrdi trajna nesposobnost člana.

Navršetkom 30 godina punopravnog članstva, a kod najmanje 55 godina starosti, pripada punopravnom članu penzija i bez dokaza iznemoglosti.

Član 93.

Penzija udovice i dece

Udovice po smrti punopravnih članova dobijaju doživotno ili do njegove ponovne udaje polovinu penzije, koja bi pripadala ili koju je već primio umrli muž prema čl. 92. ovih pravila.

Penzija preostale dece iznosi do navršene 16. godine za svako dete 1/4 penzije umrlog roditelja. Za siročad kao i onu, koja su naknadno postala siročad, iznosi penzija 1/3 umrlog roditelja.

Deca udovice, koja se ponovo udala, ili koja je usled zločina sudskom presudom lišena penzije, smatraju se kao takva, koja nemaju ni oca ni matere. U cilju nastavljanja školovanja može se deci i do punoletstva produžiti davanje penzije.

Član 94.

Penzije srodnika

Ako iza umrlog punopravnog člana ostanu roditelji, ded i baba i drugi srođnici bez sopstvene imovine, koji su iznemogli a živeli u zajedničkom kućanstvu, i za čije se izdržavanje on u svemu brinuo, dobijaju oni, i drugi srođnici označeni u ovim pravilima, sve dotle dok su na potporu upućeni 1/4 penzije, koja bi pripadala ili koju bi već povlačio umrli prema čl. 92. ovih pravila.

Ukupan iznos penzije udovice, dece i roditelja, dede i babe i ostalih srođnika, ne sme da premaši penziju, koja bi pripadala preminulom. Ako bi iznos penzije bio veći, treba ovu srazmerno sniziti.

Roditelji, ded i baba, kao i drugi srođnici, mogu tražiti penziju samo onda, ako penzija umrlog osiguranika nije iscrpena penzijom udovice i dece. U takvom slučaju roditelji imaju pravo na penziju pre dede i babe, ovi pre od unučadi, a ove pre od braće i sestara.

Član 95.

Početak prava porodice i srodnika na penziju

Sa danom, kad umre punopravni član, koji po čl. 92. ima pravo na penziju, ili penzioner, počinje odmah pravo udovice, dece, roditelja, dede i babe i ostalih srođnika na penziju, koja im po ovim pravilima pripada.

Član 96.

Gubljenje penzije udove

Zena udova nema pravo na penziju:

1. ako je stupila u brak sa osiguranikom u toku iznemoglosti ili vremenu njegovog oboljenja, izuzev ako ima iz toga braka zakonitu decu, i u slučaju da je njen brak sklopljen sa osiguranikom preko 50 godina starosti,

2. ako neposredno pre smrti muža 3 meseca nije živela u bračnoj zajednici sa njim, ili je od njega zakonito razvedena, osim ako ima pravo na izdržavanje, koje joj je sud dosudio. U ovom poslednjem slučaju plaća se penzija ženi u iznosu pripadajuće joj penzije po ovim pravilima i

3. ako je sama članica Bratinske Blagajne ili je kao takva penzionisana. Ali, čim prestane biti članica, dobija penziju, koja joj sleduje po ovim pravilima, a ako je penzija po mužu veća od njene penzije, primaće veću.

Član 97.

Udovačko udomljenje u slučaju drugog braka

Ako se udovica, koja povlači penziju, ponovo uda, obustaviće joj se penzija od toga dana, ali u tom slučaju izdaće joj se otpravnina u iznosu nje-ne godišnje penzije, po podnošenju venčanice.

Član 98.

Promene zarada i pomoći

Ako se zarade članova Bratinske Blagajne smanje, odnosno povećaju za više od 10% od kategorijskih zarada, postupiće se i ovde sa penzijama kao što se ima postupiti sa invalidskim pomoćima u čl. 79. stav drugi.

Član 99.

Otpravnine članova

Ako punopravni članovi trajno iznemognu — izuzevši nesrećni slučaj, pre nego li navrše 5, odnosno 10 godina članstva, saglasno čl. 92. tač. a. i b. isplatiće im se jednom za svagda 70% za njih uplaćenih uloga bez kamate kao otpravnina.

Član 100.

Otpravnine porodice i srodnika

Ako umre punopravni član pre nego što bude navršio 5, odnosno 10 godina uračunljivog članstva, isplatiće se jednom za svagda preostaloj porodici iza njega otpravnina i to: bračnom drugu polovina, deci do navršene 16 godine 1/4, deci bez oca i majke 1/3 uloga, koji bi pripadao umrlom po čl. 99. ovih pravila.

Suma svih tih otpravnina ne sme da premaši otpravninu, koja bi pripadala umrlom.

Ako otpravnina cela nije iscrpena otpravninom udovice i dece, dobijaju nudiitelji, ded i baba i ostali srodnici pom. u ov. pravilima, ako imaju na to pravo, 1/4 ili manji deo, koji je preostao u ime otpravnine, kako je to određeno za penzije u čl. 94. ovih pravila.

Član 101.

Prihodi Penziona Blagajne

Prihode Penziona Blagajne sačinjavaju:

1. redovni ulozi osiguranika — članova,
2. redovni ulozi preduzeća,
3. kazne izrečene od rudarskih vlasti nad preduzećima,
4. danovi, zaveštanja i
5. kamate korisno uložnog novca.

Član 102.

Ulozi članova

Za osiguranje u slučaju iznemoglosti, starosti i smrti dužni su punopravni članovi, da plaćaju u Penzionu Blagajnu uloge, koje će prema prilika određivati Glavna Skupština a uz odobrenje Rudarske vlasti. Određivanje uloga vršiće se po principima tehničkog osiguranja i biće izraženi u procentima od kategorijskih zarada, a u granicama od 3—5% od radničkih kategorijskih zarada, odnosno 1 1/2 — 2 1/2% od strane članova i toliko isto od strane preduzeća.

Član 103.

Ulog članova i preduzeća za vreme bolesti članova

Za vreme bolovanja, kad članovi ne zarađuju ima se punopravnim članovima odbiti od hranarine ulog za Penzionu Blagajnu. U tom slučaju dužno je preduzeće uplatiti odgovarajući svoj ulog.

Član 104.

Povraćaj uloga

Uplaćeni ulozi u Penzionu Blagajnu od strane članova i preduzeća neće se ni u jednom slučaju vratiti ni na druge ciljeve upotrebljavati sem predviđenih po ovim pravilima.

Član 105.

Pripreme za određivanje penzije

Da bude koji član penzionisan ili otpavljen, najpre će ga Mesni Upravni Odbor na preduzeću, gde je dotični radio, podvrgnuti temeljnom pregledu od strane lekara Bratinske Blagajne, koji ima da utvrdi njegovu nesposobnost za privredu. Posle toga će postupiti po čl. 89. ovih pravila.

GLAVA VII

ZAJEDNIČKE ODREDBE ZA INVALIDSKU I PENZIONU BLAGAJNU

Član 106.

Smanjenje penzije u slučaju uživanja invalidske pomoći

Članu, kome se određuje invalidska pomoć usled nesrećnog slučaja na poslu, a koji je u isto vreme stekao pravo i na penziju, t.j. prema godinama članstva i umanjenoj radnoj sposobnosti, smanjiće se penzija za 2/3 iznosa in-

validske pomoći. Ako su ove 2/3 jednake sa penzijom ili veće od nje, onda mu se neće isplaćivati penzija.

Član 107.

Gubljenje invalidske pomoći i penzije

Članovima, koji su sebi izdejstvovali invalidsku pomoć ili penziju simulacijom, obustaviće Mesni Odbor po izvršenom potrebnom isleđenju privremenu isplatu, izveštavajući o tome Glavni Upravni Odbor radi donošenja definitivne odluke. Ovakvi članovi imaju bez obzira na kazneni postupak, da nadoknade štetu prouzrokovanu Penzionoj ili Invalidskoj Blagajni.

Isplate invalidske pomoći ili penzije obustaviće se i onda, kad invalid ili penzioner opet postane sposoban za privredu.

Ako se takav invalid ili penzioner ponovo reaktivira na rudniku, uračunaće mu se pri naknadnom penzionisanju pređašnje efektivno vreme članstva.

Član 108.

Obustava invalidske pomoći i penzije

Pravo na invalidsku pomoć ili penziju obustavlja se:

1. ko je uživatelj invalidske pomoći ili penzije krivično osuđen na zatvor, koji povlači gubitak građanske časti. Njegovi pak srodnici, koji u slučaju njegove smrti imaju pravo na penziju ili invalidsku pomoć, dobijaju za vreme, dok je uživatelj lišen slobode, invalidsku pomoć ili penziju, koju on uživa, ali ne više od invalidske pomoći ili penzije, koja im pripada za slučaj njegove smrti,

2. ako uživatelj penzije ili invalidske pomoći ode u inostranstvo na izvesno vreme. Ako se on vrati u našu Kraljevinu na stalno boravljenje, obustavljene invalidske pomoći ili penzije isplatiće mu se naknadno, t.j. ako rok njegovog boravljenja u inostranstvu nije bio duži od tri meseca,

3. ako uživatelj invalidske pomoći ili penzije kao strani državljanin ode na stalni boravak u svoju domovinu. Izuzetno mu se ima invalidska pomoć i penzija i dalje isplaćivati, ako dotična država sa našim državljanima isto tako postupa.

Ako uživatelj invalidske pomoći ili penzije ode u inostranstvo na stalno boravljenje, može mu Glavna Bratinska Blagajna na njegovu molbu u opravdanim slučajevima odrediti otpravninu u visini jednogodišnje invalidske pomoći ili penzije. Ako se posle toga u roku od jedne godine vrati, invalidska pomoć, odnosno penzija ima mu se obnoviti, ali će mu se isplaćena otpravnina odbiti u ratama, koje neće biti veća od polovine njegove invalidske pomoći ili penzije.

Član 109.

Plaćanje invalidske pomoći i penzije

Odobrene invalidske pomoći i penzije isplaćuju se invalidima, penzionerima, udovicama, deci i srodnicima mesečno unapred od strane Mesnog Upra-

vnog Odbora Bratinske Blagajne na preduzeću. Onima koji ne žive na rudniku izdavaće se na priznanice overene od strane opštinskih ili policijskih vlasti, putem poštanske uputnice, ili preko poštanske štedionice.

Na blagajni mesnih odbora unosiće se u knjižice za invalidsku pomoć ili penziju prinadležnosti penzionera i invalida, te s toga imaju penzioneri lično da podižu pripadajuće im iznose. Ko ne može lično da dođe, može prijem izvršiti njegov punomoćnik sa uverenjem nadležne vlasti o potvrdi da je u životu. Udovica ima podnositi prilikom primanja penzije ili invalidske pomoći uverenje od nadležnih vlasti, da se nije preudala.

Član 110.

Povraćaj invalidske pomoći i penzije, — Obustava i zastarevanja istih

Povraćaj pravilno isplaćene invalidske pomoći ili penzije ne može se zahtevati, osim ako je uživatelj lažnim potvrđivanjem merodavnih činjenica ili sudskom presudom, utvrđenim kažnjenim delom, izdejstvovao priznanje invalidske pomoći ili penzije.

Određenu invalidsku pomoć ili penziju Glavna Bratinska Blagajna ima da obustavi, ako se naknadno utvrdi, da je invalidska pomoć ili penzija priznata, odnosno određena na osnovu zablude o stvarnim okolnostima.

Neizuzete penzije ili invalidske pomoći zastarevaju u roku od jedne godine.

Član 111.

Kontrola u izdavanju invalidske pomoći i penzije, — Revizija invalida i penzionera

Mesni Odbor Bratinske Blagajne ima da se brine da se kod prijema invalidske pomoći ili penzije ne dese zloupotrebe. Potrebnu kontrolu nad licima, koja uživaju invalidsku pomoć ili penzije, a stanuju u sedištu mesnog odbora ili u bližoj okolini, mora, odbor da vrši sam ili preko svojih pouzdanih. Radi isplate penzije i invalidske pomoći van sedišta mesnog odbora vršiće se kontrola nad penzionerima i invalidima administrativnim putem sa nadležnom vlašću, kojoj takva lica pripadaju.

Revizija radne nesposobnosti invalida i penzionera vršiće se jedan put u godini. Reviziju vršiće Glavni Upravni Odbor preko komisije sastavljene od: dva lekara, izaslanika rudarske vlasti i jednog člana Glavnog Upravnog Odbora. Od lekara biće jedan od Bratinske Blagajne, a drugi od obližnjih državnih ili samoupravnih vlasti.

Komisija ima dužnost podneti detaljne podatke o svom radu Glavnom Upravnom Odboru.

Član 112.

Pravo na primanja po ovim pravilima

Primanja po ovim pravilima ne mogu se na drugoga preneti, založiti, zapleniti ni kompenzirati, izuzevši ako to traže srodnici, koji imaju pravo na izdržavanje od dotičnog člana, a budu im od Suda priznata.

GLAVA VIII.
IMOVINA RBATINSKE BLAGAJNE

Član 113.

Imovina Bratinske Blagajne

Imovinu Bratinske Blagajne kod Glavnih Bratinskih Blagajna označenih u čl. 1. ovih pravila sačinjavaju:

1. Fondovi Bolesničkih Blagajna,
2. Fond Invalidske Blagajne i
3. Fond Penzione Blagajne.

Ovi fondovi postaju od suviška prihoda nad rashodima pojedinih odeljaka Bratinske Blagajne, a njima upravljaju Glavni Upravni Odbori pod nadzorom rudarske vlasti.

Član 114.

Fondovi Bolesničkih Blagajna

Fondovi Bolesničkih Blagajna služe za trajno osiguranje davanja pomoći prema glavi IV. ovih pravila, a zatim za pokriće upravnih troškova Bratinske Blagajne.

Svaki takav fond treba da bude najmanje ravan dvostrukom iznosu prosečnih godišnjih izdataka Bolesničke Blagajne, te se ima u slučaju smanjenja dopunjavati do toga iznosa.

Godišnji priraštaj ovog fonda ima da iznosi 20% godišnjih prinosa članova i preduzeća kao i godišnjeg prihoda od kazni.

Pokaže li godišnji računski zaključak, da je priraštaj fonda neke Bolesničke Blagajne nedovoljan, Mesni Upravni Odbor ima da predloži privremeno povećanje uloga, Glavnom Upravnom Odboru, a ovaj Rudarskoj vlasti, ako nema izgleda, da bi se promenom u upravi ili strožijom kontrolom bolesnika dali sniziti izdaci.

Nađe li se godišnjim obračunom iznos, koji nadmašuje određenu visinu fonda, i ako je fond veći od dvostrukog iznosa godišnjih izdataka, mogu se uložiti po zaključku Mesnog i Glavnog Upravnog Odbora, a uz odobrenje rudarske vlasti, sniziti.

Ako sredstva Bolesničke Blagajne ne dostižu za pokriće tekućih izdataka, dužno je preduzeće, ili ako ono ne može, Penzionu Blagajna, da čini privremeno beskamatne pozajmice najviše za potrebe od jednog meseca. Za potrebe na duže vreme, Mesni Upravni Odbor dužan je obavestiti Glavni Upravni Odbor, koji će u tome pravcu izdati potrebna uputstva.

Član 115.

Fond Invalidske Blagajne

Iz uloga i drugih prihoda Invalidske Blagajne podmiruju se sve obaveze, prema glavi V. ovih pravila kao i izdaci upravnih troškova Bratinske Blagajne.

Kod određivanja uloga ima se predvideti jedan višak za obrazovanje fonda, a koji će iznositi najmanje 10% iznosa potrebnog za pokriće obaveza Invalidske Blagajne.

Ako se utvrdi, da ovaj fond nadmaši visinu od potrebnog iznosa za pokriće tro-godišnjih izdataka, onda se uložiti mogu sniziti a osnovu odluka Glavne Skupštine, a uz odobrenje rudarske vlasti (čl. 24. tačka 4.).

Član 116.

Fond Penzione Blagajne

Fond Penzione Blagajne sačinjavaju višci njenih prihoda nad rashodima. Ovaj fond mora postepeno dostići visinu od najmanje petostrukih godišnjih potreba. Ovaj fond služi za osiguranje penzija i otpavnina po glavi VI. ovih pravila, kao i za pokriće upravnih troškova.

Glavni Upravni Odbor Bratinske Blagajne dužan je da se brine, da po principima tehnike osiguranja bude dovoljno pokriven za izvršavanje obaveza Penzione Blagajne. On ima radi toga, da sastavlja svakih 5 godina matematički bilans imovine Penzione Blagajne.

Ako iz sastava matematičkog bilansa izlazi, da tereti nadmašuje prihode, imaju se sniziti penzije iz Penzione Blagajne ili radi toga uložiti povisiti, ukoliko je to propisima dozvoljeno.

Član 117.

Ulaganje i čuvanje pokretne i nepokretne imovine

Imovina u gotovini sviju odeljaka Bratinske Blagajne mora se ulagati na priplod po najvišoj kamatnoj stopi sa potpunim obezbeđenjem uložene gotovine. Po odobrenju Ministra Šuma i Rudnika može se gotovina upotrebiti za kupovinu državnih papira, ili za davanje zajmova na hipoteku sa intabulacijom na prvo mesto (čl. 23. tač. 12).

Svu pokretnu imovinu u stvarima, materijalu i dr. treba predavati na čuvanje i odgovornost licima ovlašćenim od strane Mesnih, odnosno Glavnih Upravnih Odbora.

U blagajnama sviju odeljaka može se zadržati gotovina samo u iznosu jednomesečnih izdataka.

GLAVA IX.

KNJIGOVODSTVO I STATISTIKA

Član 118.

Način vođenja knjigovodstva

Knjigovodstvo Bratinske Blagajne vodiće se po načelima prostog knjigovodstva, ali podvojeno za Bolesničku, Invalidsku i Pensionu Blagajnu po priloženim formularima. Knjige potvrđuje Glavni Upravni Odbor.

Računska godina počinje i završava se kalendarskom godinom. Sa 31. decembrom svake godine moraju se knjige i računi zaključiti i do 1. februara iduće godine satavljati i pregledani računski zaključci sa sva tri odeljka Bratinske Blagajne dostaviti Glavnom Upravnom Odboru.

Računski zaključci treba da sadrže u glavnom:

1. poslovni račun i
2. iskaz imovine fondova za sva tri odeljka Bratinske Blagajne.

Član 119.

Poslovni račun Bolesničke Blagajne

Poslovni račun Bolesničke Blagajne treba da sadrži:

U prihodima:

1. redovne uloge članova,
2. redovne uloge preduzeća,
3. kazne izrečene od strane rudarskih, topioničkih i solanskih preduzeća ili upravnih odbora nad radnicima,
4. kamate korisno uloženog novca,
5. poklone i zaveštanja,
6. nepredviđene prihode,
7. prihode od vrednosnih papira i
8. iznos fonda iz prošle godine.

U rashodima:

1. isplaćene bolesničke potpore,
2. lekarske pomoći, lekovi i troškove za kontrolu bolesnika,
3. troškove za izdržavanje bolesnika — osiguranika u bolnici,
4. porodične pomoći,
5. potpore za dojenje, porodilje i opremu dece,
6. pogrebnine,
7. deo upravnih troškova,
8. druge izdatke kao i za otpis inventarskih stvari,
9. eventualne gubitke vrednosnih papira i
10. iznos fonda.

Član 120.

Poslovni račun Invalidske Blagajne

Poslovni račun Invalidske Blagajne treba da sadrži:

U prihodima:

1. uloge preduzeća,
2. poklone i zaveštanja,

3. kamate korisno uloženog novca,
4. prihode vrednosnih papira,
5. druge eventualne prihode i
6. iznos fonda iz prošle godine.

U rashodima:

1. lekarske pomoći, lekove i druga sredstva za lečenje,
2. hranarinu,
3. invalidske pomoći:
  - a) onesposobljenim,
  - b) udovicama,
  - v) deci i
  - g) srodnicima (roditeljima, dedi i babi i njihovoj deci),
4. pogrebnine,
5. deo upravnih troškova,
6. druge izdatke,
7. gubitak u vrednosnim papirima i
8. iznos fonda.

Član 121.

Poslovni račun Penzione Blagajne

Poslovni račun Penzione Blagajne treba da sadrži:

U prihodima:

1. redovne uloge članova,
2. redovne uloge preduzeća,
3. kazne izrečene od rudarskih vlasti nad preduzećima,
4. poklone i zaveštanja,
5. druge prihode,
6. kamate od korisno uloženog novca,
7. prihode vrednosnih papira i
8. iznos fonda iz prošle godine.

U rashodima:

1. isplaćene penzije:
  - a) članovima,
  - b) udovicama,
  - v) deci živih roditelja i siročadima bez oca i matere i
  - g) srodnicima (roditeljima, ocu, materi, dedi, babi i njihovoj deci),
2. otpavnine,
3. deo upravnih troškova,

4. gubitke vrednosnih papira i
5. iznos fonda.

Član 122.

Izvod o imovnom stanju Bratinske Blagajne

Osim navedenih poslovnih računa o prihodima i rashodima sva tri odeljka Bratinske Blagajne u čl. 119—121. mora se odvojeno i u koliko je moguće tačno i detaljno iskazati i stanje fondova sva tri odeljka Bratinske Blagajne.

Član 123.

Pregled i podnošenje računskih zaključaka

Računski zaključci moraju se od strane Nadzornih Odbora pregledati najkasnije do 15. januara, a do 1. februara dostaviti Glavnom Upravnom Odboru Bratinske Blagajne (čl. 118.).

Po završnom pregledu, izvršenom najkasnije do 5. februara, moraju se računski zaključci od strane Glavnog Upravnog Odbora dostaviti rudarskoj vlasti od kraja februara svake godine. Do toga roka moraju se dostaviti rudarskoj vlasti i izveštaji o radu Mesnih Upravnih Odbora kao i najvažniji podaci o promenama Bratinske Blagajne.

Član 124.

Statistički podaci Bratinske Blagajne

Upravni organi Bratinske Blagajne dužni su, prilikom podnošenja računskih zaključaka, iskaza imovine i godišnjeg izveštaja, podnositi rudarskoj vlasti i statističke podatke o iznemoglim članovima i o članovima njihovih porodica. U isto vreme: izvod iz Matice Bratinske Blagajne, slučajeve primećenih bolesti, iznemoglosti, smrtnih slučajeva i dr. kod Bratinske Blagajne.

GLAVA X.

KAZNENE ODREDBE

Član 125.

Slučajevi koji podležu kaznama

Rudarska vlast u vršenju državnog nadzora nad Bratinskom Blagajnom, po ovim pravilima, može predsednike, p. predsednike i članove Mesnih i Glavnog Upravnog Odbora za neizvršenje njenih naredaba kazniti novčanom kaznom do 1.000 dinara.

Preduzeća, koja svojim članovima odbijaju namerno veće ili manje iznose no što su predviđeni, sklapaju sa članovima sporazume protivne ovim pravilima, ili koji štete nama koji način Bratinsku Blagajnu, imaju naknaditi učinjenu štetu. Pored toga Rudarska Vlast ima pravo kazniti takva preduzeća do 2.000 dinara, ukoliko nije njihov prestup kažnjiv po osobenim kaznenim propisima.

Mesni Upravni Odbori mogu kazniti člana, koji je namerno na ma koji način ošteti Bratinsku Blagajnu u iznosu do 100 dinara, pored naknade eventualne štete.

Član 126.

Dodeljivanje novca od kazni

Kazne iz st. 1 čl. 125. idu u korist Peziona Blagajne, kazne iz drugog stava u korist Invalidske Blagajne i kazne iz trećeg stava u korist Bolesničke Blagajne.

GLAVA XI.

PRELAZNA NAREĐENJA

Član 127.

Organizacija i rad Bratinske Blagajne

Organizacija i rad Bratinske Blagajne, po ovim pravilima, ima se neizostavno izvršiti u vremenu od tri meseca iza stupanja na snagu ovih pravila.

Član 128.

Likvidacija dosadanih ustanova za osiguranje rudarskih radnika i osoblja

Sa danom stupanja na snagu ovih pravila prelazi u području: Ljubljanske, Zagrebačke i Splitske rudarske vlasti imovina, prava i obaveze Invalidskih i Penzionih odeljaka Bratinske Blagajne na nove Glavne Bratinske Blagajne.

Tim danom stupaju dosadani invalidski i penzioni odeljci tih blagajna u likvidaciju, koju provode sadanji njeni odbori. Do okončanja likvidacije vrše invalidsko i penziono osiguranje po odredbama ovih pravila sadanji likvidirajući odeljci Bratinske Blagajne na račun novih Glavnih Bratinskih Blagajna pod nadzorom rudarske vlasti.

U slučaju, da Odbori Bratinske Blagajne, ne budu hteli provesti likvidaciju, određiće rudarska vlast likvidatore na teret dotične Bolesničke Blagajne.

U Srbiji i Crnoj Gori, Bosni i Hercegovini, gde je već osiguranje centralisano, ima se provoditi osiguranje po ovim Pravilima do izvršene nove organizacije, od strane dosadanih organa Bratinske Blagajne.

Član 129.

Izvođenje prvih izbora

Prve izbore delegata iz Mesne i Glavnu Skupštinu odrediće rudarska vlast a provešće ih dosadnji Odbori po odredbama ovih pravila ili određeni izaslanik rudarske vlasti.

Do toga vremena rudarske vlasti vršiće poslove Glavnih Upravnih Odbora.

Prouzrokovane troškove oko ovih poslova, podneće Bolesničke Blagajne.

Član 130.

Važnost ovih pravila za članove

Odredbe ovih pravila važe i za sve članove dosadanjih ustanova za osiguranje radnika i osoblja na preduzećima, koja potpadaju pod Rudarski Zakon, koji se zateknu u članstvu, ili su očuvali pravo na produženje članstva, na dan stupanja na snagu ovih Pravila.

Član 131.

Regulisanje invalidskih pomoći i penzija od strane Rudarske Vlasti

U slučaju neodložne potrebe za povišenjem penzija i invalidskih pomoći do predloga Glavne Skupštine mogu se na predlog današnjih Bratinskih Blagajna sadanjim invalidima, penzionerima kao i članovima njihovih porodica izdati izvanredne pomoći ili povisiti penzije i invalidske pomoći prema raspoloživim sredstvima Bratinske Blagajne za tu svrhu, po odobrenju rudarske vlasti.

Član 132.

Podela imovine dosadanjih ustanova za osiguranje rudarskih radnika

Imovina dosadanjih ustanova za osiguranje rudarskih radnika, u koliko je bila podvojena po odeljcima naznačenim u čl. 3. ovih pravila, ostaje i dalje kao imovina tih odeljaka. Ukoliko je pak imovina Bolesničke, Penzione i Invalidske Blagajne bila zajednička, ima se prema sadanjim odeljcima Bratinske Blagajne podeliti sa po 1/4 za Bolesničku i Invalidsku a sa 1/2 za Penzionu Blagajnu. Najzad ukoliko je imovina Invalidske i Penzione Blagajne bila zajednička, ima se podeliti sa 1/4 za Invalidsku i sa 3/4 za Penzionu Blagajnu.

Član 133.

Privremeno utvrđivanje uloga za članove i preduzeća

Dok se ulozi sva tri odeljka Bratinske Blagajne ne budu utvrdili po čl. 67, 85, 87. n 102. važiće ulozi prema kategorijskim zaradama ovih pravila, i to:

a) za Bolesničku Blagajnu 6% t.j. 3% od osiguranika, a 3% od preduzeća,

b) za Invalidsku Blagajnu 1% od ukupnih isplaćenih radničkih zarada — od preduzeća, i

v) za Penzionu Blagajnu 5% t.j. 2 1/2% od osiguranika, a 2 1/2% od preduzeća.

U području rudarske vlasti u Ljubljani, ostaju na snazi dosadnji propisi, odnosno uloga, a samo dok se ne budu utvrdili na temelju ovih pravila.

GLAVA XII.

ZAKLJUČNE ODREDBE

Član 134.

Oslobodjenje Bratinske Blagajne od takse

Administrativne i računске radnje Bratinske Blagajne oslobodavaju se državnih i opštinskih dažbina u koliko su specijalnim zakonima obuhvaćene, što je rešenjem Ministra Finansija od 17. novembra 1924. godine br. 60709, a na osnovu ovlašćenja, koje mu je dato u tač. 15, čl. 6. Zakona o Taksama, utvrđeno sledećim tekstom:

»Da i dalje ostanu u važnosti zakonski propisi u koliko se odnose na oslobodjenje od taksa rudarsko-bratinske kase (Bratinske Blagajne) i to:

Za Srbiju i Crnu Goru poslednji stav čl. 103. srpskog rudarskog zakona, koji glasi:

»Rudarsko-bratinska kasa oslobodava se sviju državnih i opštinskih tereta«.

Za Hrvatsku, Sloveniju i Vojvodinu tar. članak 5/89 pristojbenih propisa od 1883. godine koji glasi: »prosti su od biljegovine gledom a njihovo poslovanje, ako ovo ne smeru na toliki dobitak, koji bi glavni cilj nadmašio«.

Za Bosnu i Hercegovinu tar. st. 11/43 II b. koji glasi: »u koliko ta poduzeća ne smeraju na dobitak poduzetnika, u pogledu društvene pogodbe, zatim u pogledu njihovih podnesaka iz spisa, što ih predaju kod javnih oblasti, izuzevši sudski postupak, i

T. st. 75/44 f. 4. koji glasi: »bratstveni sanduci i.t.d. u koliko se ne bave drugim osiguranim poslovima i u koliko se smjeraju na dobitak preduzeća, oslobodeni su od onih pod E 2. navedenih pristojbi.«

Za Slovenačku i Dalmaciju čl. 45. zakona od 28. jula 1889. (l.d.z.br. 127) koji glasi:

»Proste su od pristojbina i bljegovine sve rasprave, ugovori i isprave, potrebite da se osnuju i razvijaju pravni odnošaji između rudarskih kasa, njihovih saveza i udruženja, te centralne uprave pričuvnih fondova među sobom, te između njih i osiguranika, osobito namirnice za plaćene pripomoćne prinose, zatim prijave, što ih imaju učiniti po ovome zakonu davaoci radnje ili kase, iskazi, što se imaju prikazati, i drugi podnosioci sa njihovim prilozima.«

Član 135.

Raspravljane nepredviđenih pitanja u ovim pravilima

Sve što nije ovim pravilima predviđeno, raspravljaće Ministar Šuma i Rudnika, po svakom učinjenom pitanju. Pitanje položaja i prinadležnosti činovnika Bratinske Blagajne raspravljaće Ministar Šuma i Rudnika.

Član 136.

Dan stupanja na snagu ovih pravila

Pravila ova stupaju u život i dobijaju obaveznu snagu od 1. januara 1925. godine, od kojeg dana prestaju važiti sva ranija pravila, uputstva i naređenja odnoseća se na osiguranje radnika i osoblja, kao i članova njihovih porodica i srodnika kod rudarskih, topioničkih, solanskih, i drugih preduzeća, koja potpadaju pod Rudarski Zakon u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca.

R. Br. 11.324
1. decembra 1924. godine
u Beogradu

M. P.

Ministar
Šuma i Rudnika
Dr Gregor Žerjav, s. r.

Francuska arhiva IV, 1/3

VAŽNIJI OBRASCI
NA OSNOVU PRAVILA
BRATINSKE BLAGAJNE
U 1921. GODINI

Чланска Карта

Обр. 3. — Чл. 41.

За . . . . . из . . . . . члана Братинске
Благајне на руднику . . . . .

Бр. . . . .
. . . . . 19 . . . год.
у . . . . .

Председник
Управног Одбора

Ову карту члан мора чувати пошто без ње из Благајне не може добити чланску књижицу.

Чланска Књижица

Обр. 3а — Чл. 41.

2 страна **ЛИЧНИ ПОДАЦИ:**

Име и презиме; Занимање; Место рођења, срез, округ; Дан, месец, и година рођења; Поданик; Вере; Војни обавезник; Порески обавезник; Ступио у чланство; Здравствено стање. (Датум и место). (Потпис председника Управног Одбора.)

3 страна **ПОРОДИЧНИ ПОДАЦИ:**

Ожењен . . . . . 19 . . . год.

Име жене	Време рођења			Место рођења	Примедба
	дан	мес.	год.		

ДЕЦА:

Имена мушке деце	Рођена			Имена женске деце	Рођена		
	дан	мес.	год.		дан	мес.	год.

4. страна — лево 2 пута

Ступио у рад			НА КОМЕ РУДНИКУ
дан	месец	год.	

5. страна — десно 2 пута

Иступио из рада			ЗАШТО
дан	месец	год.	

8. страна — лево 10 пута

19 . . .

ЗАРАДА		Категорија	Обустава				Друго	
За месец	Укупно		за болесн. благајну		за пенз. благајну		дин.	п.
	дин.		п.	дин.	п.			
Јануар								
Фебруар								
и т. д.								

ГОДИНА

9. страна — десно 10 пута

Казне	Је ли он или породица уживао и какву помоћ						Примедба
	Какву и за које време		Ч л а н		Породица		
дин.	п.	дин.	п.	дин.	п.	дин.	п.

УКУПАН

28. страна

времена које је провео

НА КОМЕ РУДНИКУ	КОЛИКО		
	год.	месец	дан

ИЗВОД

као члан Братинске Благајне

29. страна

НА КОМЕ РУДНИКУ	КОЛИКО		
	год.	месец	дан

Последње две унутрашње стране

Тек. бр.	ПРИМЕДБА

Примедба: Књижица треба да има завршну 31. страну.

Обр. 2а -- Чл. 40.

Братинска Благајна
на руднику.....
У.....

Број платног списка .....

Потврда о пријави промене

Предузеће .....
пријавило је свога радника (на-
мештеника) .....
насталу промену ..... 192.. г.

(Потпис, печат и
број предузећа)

Горе именовани пријављен је
за члана код Б.Б. под бројем.....

Испуњава Бр. Благајна	Категориска зарада	
	досадања.	нова

Број платног списка .....

Пријава за промене код чланова.

- Име (фирма) предузећа .....
- Име и презиме радника (намештеника) .....
- Место и година рођена .....

4. Настала промена у:

а.	породичном стању								
б.	радном одношају								
в.	зарада и то:.....	дневно	недељно	месечно	годишње				
	плата у новцу	дин.	п.	дин.	п.	дин.	п.	дин.	п.
	остало (скупарински додатак) и т.д. у новцу								
	укупно								

Испуњава пре- дузеће	Категориска зарада	
	досадања	нова

У..... 192... год.

Потпис и печат предузећа

Обр. 2. -- Чл. 40

Братинска Благајна
на руднику.....
У.....
Број платног списка .....

ПОТВРДА

о пријави и одјави члана
на руднику сопствености

1.) који је ступио на рад
дана .... 192... пријављен
је за члана .....
192... године.

(печат, број и потпис
Б. Б.)

2.) који је иступио из
рада дана ..... 192...
одјављен је дана .....
192... године.

(печат, потпис и број
Б. Б.)

Испуњава Бр. Благајна	Категорија радника

Број пл. списка.....

Име (фирма) предузећа

Одјавни лист за члана Б. Б.

Број примљене пријаве

1	Назив и врста радње	
2	Седиште радње	
3	Радника (намештеника)	Име и презиме
4		Дан, месец и година рођења
5	Иступио из рада	
6	Примедба предузећа на пр. прешао у друго предузеће, оболео, ступио у војску и т. д.)	
7	Примедба предузећа	

У..... 192..... год.

Потпис и печат предузећа

Број платног списка

Име (фирма) предузећа

Пријавни лист за члана Б. Б.

1	Назив и врста радње									
2	Седиште, (место, улица и број)									
3	Име и презиме									
4	Дан, месец и година рођења									
5	Место, срез и округ рођења									
6	Породично стање*)	ожењен удата	неожењен неудата	удов(а) растављен(а)						
7	Положај у раду занимање									
8	Зарада	ПЛАТА у НОВЦУ	Дневно	Недељно	Месечно	Годишње				
9			дин.	п.	дин.	п.	дин.	п.	дин.	п.
10	Нузредна у новцу (станарина, скупарински додатак, особни додат. у (парани) натуре, (оначити само врсту и количина и пр. стаи, храни									
11	Укупно									
12	Прима ли зараду према колективној погодби или не?									
13	У рад ступио (ла) дана...									
14	Пређашњи послодавац (име, седиште)									

Испуњава предузеће	Категорија радника

У..... 192..... год.

Потпис и печат предузећа

*) Потребно препрвати.

Главна Уписна
пуноправних чланова

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Редни број	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ ЧЛАНА	Број чланске књижице	Занимање	Подаци о рођењу	Место рођења округ и држава	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	Одакле је дошао	Ступио у ред	Приликом за члана	Да ли је он или његова породица уживала какву и колику јавну помоћ, ва што и за које врсте?	Колико је врежена процес као члан у другом брат. благај, којим помените са називач броја његове чланске књижице	Је ли кажњен? Зашто и колико?	Приликом о променама код члана или породице	
			Дан Месец Година				Дан Месец Година	Дан Месец Година	Дан Месец Година	Дан Месец Година				
						Име жене								
						Рођена	Дан	Месец	Год.					
						Венчана								
						Умрла								
						Деца:								
						Име	Рођено	Име	Ређено					
						Дан	Мес.	Год.	Дан	Мес.	Год.			

Књига
Братинске Благајне

15															16			
Категориске зараде и на исте улози за Братинску Благајну															ПРИМЕДБА			
За месец	19... год.					19... год.					19.. год.							
	Категор. зарада	Улог за болеснич. благајну	Улог за пензиону благајну	Улог за инвалид. благ.	Казне	Укупно	Категор. зарада	Улог за болеснич. благајну	Улог за пензиону благајну	Улог за инвалид. благ.	Казне	Укупно	Категор. зарада	Улог за болеснич. благајну	Улог за пензиону благајну	Улог за инвалид. благ.	Казне	Укупно
Јануар																		
Фебруар																		
Март																		
Април																		
Мај																		
Јуни																		
Јули																		
Август																		
Септембар																		
Октобар																		
Новембар																		
Децембар																		
СВЕГА																		

Исплатна

Радника на Руднику . . . . .

Редни број	Име и презиме радника	Којих је дана у месецу радио	рој радних дана	НАПЛАТНЕ									
				За Болесничку Благајну									
				Улог члана		Улог повласт		Казне радника		Укупно			
				дин.	п.	дин.	п.	дин.	п.	дин.	п.	дин.	п.

Листа

за месец . . . . . 192 . . . г.

НИ УЛОЗИ															ПРИМЕДБА
За Пензиону Благајну										За Инвалидску Благајну					
Улог члана		Улог предуз.		Казне предуз.		Укупно		Непредвиђено		Улог повласт.		Укупно			
дин.	п.	дин.	п.	дин.	п.	дин.	п.	дин.	п.	дин.	п.	дин.	п.	дин.	

Касе

Благајне

ИЗДАВАЊЕ

Редни број	Издато			Коме је издато	Хранарина			Породилска помоћ	Потпора породицама и опрема деце	Помоћ за сахрану	Хонорар админ. особљу	Канцеларијски трошкови	Послато поштом за пошту	Други издаци	СВЕГА
	Дан	Месец	Година		Дан	п.	Дан								

Касе

Благајне

ИЗДАВАЊЕ

Редни број	Издато			Коме је издато	Помоћ		Отправна помоћ једном за свагда	Послато на приплод	СВЕГА
	Дан	Месец	Година		Инвалидска	Из Ивалидске Благајне			

Касе

Благајне

ИЗДАВАЊЕ

Редни број	Издато			Коме је издато?	Пензија		Отправна помоћ једном за свагда	Послато на приплод	СВЕГА
	Дан	Месец	Година		члану	породици			

Обр. 13. — Чл. 33.

Уписна

ИНВАЛИДА И ПЕНЗИОНЕРА

Редни број	ИМЕ и ПРЕЗИМЕ	Занимање	4			5	6					
			Подаци о рођењу				Имска деце	Брачна деца				
			дан	мес.	год.	ПОДАЦИ О БРАКУ		дан	месец	година	дан	месец
			Место стан, место рођ. окр. држ. окр. држ.				Подаци о смрти					
						Име жене						
						Место рођења						
						Држава						
						Рођена	дан	мес.	год.			
						Умрла						
						Венчана						

Књига

БРАТИНСКЕ БЛАГАЈНЕ

7	8	9	10	11	12	13					14
						ИЗДАТЕ ИНВАЛИДСКЕ ПОМОЋИ ИЛИ ПЕНЗИЈЕ					
Кад је постао чл. Брат. Благајне	Колико је врем. улаг. у Брат. Благајну	Кад је пен. или инвалид. помоћ добио	Чиији релатив. № и датум	Послед. чис. мес. зараде и категоријска варада	Велич. мес. пен. или инвалид. помоћи	За месец					ПРИМЕЋБА
						19..	19..	19..	19..	19..	
дат.						д и н а р а					
						Јануар итд.					

ИЗВЕ

О стању Браштинске Благајне на рударском предузећу
За месец (годину) . . . . .

А) БОЛЕСНИЧКА

ПРИМАЊЕ	Готовина		Ред. приходи		Света	
	дин.	п.	дин.	п.	дин.	п.
1. Готовина од прошлог месеца (године)						
2. Интерес на капитал						
3. Изузето из готовине фонда						
4. Позајмица од						
5. Улози чланова						
6. Улог предузећа						
7. Казне радника						
8. Непредвиђени приходи						
9. Добровољни прилози						
10. Од продатих уложних књижица						
11.						
Свега						

Б) ИНВАЛИДСКА

1. Готовина из прош. месеца (године)						
2. Изузето из готовине фонда						
3. Позајмица од						
4. Од казне						
5. Улог предузећа						
6. Неподигнуте радничке зараде						
Свега дин.						

В) ПЕНЗИОНА

1. Готовина од пр. месеца (године)						
2. Изузето из готовине фонда						
3. Позајмица од						
4. Улози радника						
5. Улог предузећа						
6. Казне предузећа						
7. Непредвиђени приходи						
8. Добровољни прилози						
Свега дин.						

№ . . . . .
(Датум и место)

Благајник,

ШТАЈ

. . . . . у општ. . . . . срезу . . . . . окр.
19 . . . год.

БЛАГАЈНА

ИЗДАВАЊЕ	Готовина		Ред. расходи		Света	
	дин.	п.	дин.	п.	дин.	п.
1. Хонорар лекару						
2. Лекови и помоћна средства						
3. Хранарина члан. и породица за . . дана						
4. Болнички трошкови						
5. Специјално лечење						
6. Помоћ за сахрану						
7. Потпоре породиљ. и опрема деце						
8. Хонор. адм. особљу: благ. — књигов.						
9. Канцеларијски трошкови						
10. Други издаци						
11. Послато нов. заводу или ... на приплод						
Готовина на крају месеца (године)						
Свега Дин.						

БЛАГАЈНА

1. Инвалидске помоћи чланова						
2. Инвалидске помоћи породица						
3.						
4. Послато Гл. Упр. Одб. Брат. Благајне						
5. Готовина у каси на крају месеца (године)						
6.						
Свега Дин.						

БЛАГАЈНА

1. Пензије чланова						
2. " породице "						
3. " сродника "						
4. " деце без родитеља						
5. Помоћ на удомљење						
6. Помоћ једном за свагда — отпавнина						
7.						
8. Послато Гл. Упр одбору Бр. Благајне						
Готовина у каси на крају месеца (године)						
Свега Дин.						

М. П.

Председник
Месног Управног Одбора

GLAVNA BRATINSKA BLAGAJNA

K. br. 2527/1933.

UPUTSTVO ZA NAPLAĆIVANJE I POLAGANJE ČLANSKIH ULOGA ZA BRATINSKU BLAGAJNU

I. Osnovice i visine uloga

Prema odredbama člana 155. novih Pravila Bratinske blagajne ulozi osiguranja iznose od prvog aprila ove godine:

A — za bolesničku blagajnu:

a) 6% od redovitih režijskih nadnica, koje svako preduzeće posebice plaća za razne vrste rada. Te režijske nadnice po kojima se imaju naplaćivati ulozi za bolesničku blagajnu, moguće u glavnome poklapati sa osiguranim kategorijskim nadnicama u članu 55. stavu 1. za penzionu blagajnu, ali one ne smeju biti osetno manje od njih.

Za radnike u akordu, ulozi se imaju naplaćivati od onog iznosa koji odgovara visini režijske nadnice za vrstu rada koja je data u akord,

Za nadzornike, glavne minere, predradnike, profesionalne specijaliste ma koje vrste, čije bi nadnice bile veće od din. 40 dnevno, ulog u bolesničku blagajnu treba naplaćivati od din. 40 dnevno zarade. Prema toj osnovici određivaće se i bolesničke potpore.

b) 3% za sva ona lica koja primaju mesečnu platu i samim tim imaju ograničena prava na bolesničku pomoć, t.j. nemaju pravo na hranarinu ni izvanredne pomoći (član 65. stav 1) i to:

za mesečare sa platom manjom od din. 1.500 uloge se ima naplaćivati od stvarne mesečne plate,

za lica sa din. 1.500 i više mesečne plate, ulog se ima naplaćivati od din. 1.500 mesečno.

v) za dobrovoljno osiguranje invalida i penzionera po članu 44, stav 1. tačka 1. ulog u bolesničku blagajnu iznosi 3% od 25 puta dnevnog iznosa invalidske pomoći ili penzije.

B — za invalidsku blagajnu:

a) za sve radnike koji rade pod nadnicom ili u akordu 1% od ukupno isplaćenih nadnica (član 155. stav 2.) tj. 1% od bruto zarade,

b) za sva lica sa manje od 1.500 dinara mesečne plate ulog iznosi 1% od stvarne plate; a za lica sa din. 1.500 i više mesečne plate, ulog iznosi 1% od 1.500 dinara mesečno.

Novčane potpore koje povlače lečenja usled povreda na radu, tj. hranarine, imaju se određivati po članu 63. stav 1. tačka 2. odnosno po članu 68, stav 3.

V — za penzionu blagajnu

6% od osiguranih kategorijskih zarada u članu 55. st. 1, odnosno 6% od dnevno din. 50 za ona lica sa din. 1.500 i više mesečne plate koja su tamo stavljena u »van kategorija«...

G — za fond za zbrinjavanje neuposlenih i za Radničku komoru

a) za fond za neuposlene, do dalje naredbe, 0,3% t.j. tri od hiljade od stvarnih zarada osiguranih radnika. Za nadzornike, glave minere itd. važi ono što je rečeno pod A) a za uloge u bolesničku blagajnu (stav 3), a za lica sa mesečnom platom važi ono što je rečeno pod A) b, stav 2. i 3.

b) za Radničku komoru prirez iznosi kao i dosad 10% od uloga koga radnik plaća za bolesničku blagajnu.

II. Naplaćivanje i polaganje uloga

1. Dok traje službeni odnos (član 43.), t.j. od dana nastupa službe ili rada na osnovu uredne prijave i lekarskog pregleda (čl. 39, stav 2. i čl. 42, stav 1) pa do razrešenja službenog odnosa (čl. 42, stav 1), ulozi se imaju naplaćivati.

za bolesničku blagajnu najmanje od stvarnog broja izrađenih nadnica, tj. ulog se ima naplaćivati najmanje od onolikog broja nadnica, koliko je koji radnik stvarno imao u toku sedmice, odnosno u toku meseca.

za invalidsku blagajnu po sumi naplaćenih bruto radničkih nadnica, odnosno za mesečare kao što je rečeno gore pod B/b.

za penzionu blagajnu za sve osiguranike, bilo mesečare ili pod nadnicom ili u akordu čiji se službeni odnos protezao kroz ceo mesec: za 25 dana u mesecu bezuslovno, a

za osiguranike, čiji se službeni odnos nije protezao kroz celi mesec: za 6 dana nedeljno računajući od dana početka službovanja pa do dana razrešenja istoga (čl. 55, stav 4.).

Ulog u penzionu blagajnu ima se naplaćivati i onda, kad je punopravni član na bolovanju, onako kako je predviđeno u članu 57, stav 4.

2. Obavezno osigurani članovi plaćaju polovinu celokupnih uloga za bolesničku i penzionu blagajnu, kao i za fond za neuposlene, a polovinu plaća preduzeće (član 59. stav 1. i član 139, stav 1, tačka 1).

Uloge za invalidsku blagajnu dužno je preduzeće plaćati u celosti (član 59. stav 2.).

Prerez za Radničku komoru plaća samo radnik.

Ulozi za dobrovoljno osiguranje padaju u celosti na teret tih osiguranika (član 59. stav 2.).

3. Odnosno, naplaćivanje i skupljanje članskih uloga, kao i polaganje kako članskih tako i uloga preduzeća, primenjivaće se u potpunosti odredbe članova 57. i 58.

Predsednik
Glavne Bratinske blagajne
Dr Dimitrijević, s. r.

M. P.

Francuska arhiva, IV-1/6

Izvod iz »Službenih novina« br. 185
VI od 16. avgusta 1933. godine

556

N A R E D B A

o visini i ubiranju prinosa za »Fond za zbrinjavanje nezaposlenih rudarskih radnika«

1. Prinosi za »Fond za zbrinjavanje nezaposlenih rudarskih radnika« u sklopu Bratinske blagajne za osiguranje radnika i nameštenika u preduzećima, koja potpadaju pod Rudarske zakone Kraljevine Jugoslavije, iznosiće počev od 1. jula 1933. godine ukupno 5°/00 (pet od hiljade) od bruto zarada radnika i nameštenika tj. svi rudarski preduzetnici, čije je radno osoblje obavezno na osiguranje po Pravilima Bratinske blagajne, uplaćivaće počev od 1. jula 1933. godine pri isplaćivanju radničkih zarada redovno:

a) Od radničke bruto zarade svakog osiguranog radnika i nameštenika na svom preduzeću 2,5°/00 (dva i po od hiljade).

b) Od strane svog preduzeća isto onoliko koliko iznosi zbir prinosa svih radnika i nameštenika preduzeća za imenovani Fond.

Ove zajedničke prinose za Fond, kako radnika tako i poslodavca, dužna su rečena preduzeća naplaćivati jednovremeno i na isti način, kao i ostale uloge u Bratinsku blagajnu prema odredbama članova 57. i 58. Pravila Bratinske blagajne.

2. Ova naredba stupa na snagu danom obnarodovanja u »Službenim novinama«. Njenim stupanjem na snagu prestaje da važi Naredba ministra šuma i rudnika, R. br. 4766 od 30. marta 1931. godine.

R. br. 6889
29. jul 1933.
Beograd

Ministar šuma i rudnika
P. Matica, s. r.

Francuska arhiva, IV-1/6

11 Radnička solidarnost I

**GLAVNA BRATINSKA BLAGAJNA ZA OSIGURANJE
RUDARSKIH RADNIKA BEOGRAD**

Br 1474/1934.

Beograd, 26. februara 1934.

R A S P I S

svima Mesnim bratinskim blagajnama u području Glavne bratinske blagajne u Beogradu

Saziv Mesnih skupština

1. Prema članu 20. stav 1. Pravila bratinske blagajne redovna mesna skupština ima se održati najkasnije do konca narednog meseca marta.

Saziv Mesne skupštine ima se izvršiti onako kako je predviđeno u stavu 3. član 20. Pravila.

Saziv mora sadržati datum, mesto i gde će se i čas u koji će se održati skupština, i poslovni red.

Za slučaj da na skupštini po prvom sazivu ne bi bila prisutna bar polovina delegata — članova, onda se ima postupiti po odredbi stava 9. član 20. Pravila.

2. Prema uputstvima Odelenja za Rudarstvo Ministarstva Šuma i Rudnika R. br. 5900 od 13. aprila 1933. mandati skupštinskih delegata i članova upravnih i nadzornih odbora, koji su izabrani u februaru i martu prošle 1933. godine, traju, shodno stavu 1. član 18. Pravila, tri godine. Prema tome, ove godine neće se birati novi skupštinski delegati i novi odborski članovi kao ni njihovi zamenici na području ovih Mesnih bratinskih blagajni kod kojih su ovi izbori obavljani u prošloj godini. No, ako bi se kod neke od ovih Mesnih bratinskih blagajni pokazalo, da je usled odlaska sa rudnika otpalo toliko odborskih članova i zamenika, da odbori (upravni i nadzorni) nisu više potpuni po odredbama člana 7. i člana 8. onda se na skupštini ima izabrati potreban broj odborskih članova, odnosno zamenika koji nedostaje pa da odbor bude potpun (član 15. stav 1). Tako bi se isto moralo postupiti ako bi broj skupštinskih delegata i zamenika pao na polovinu onoga broja koji se traži

po čl. 8 Pravila. Ali se pretpostavlja, da takav slučaj i neće nastupiti, ili sasvim izuzetno.

Tamo gde bi se upravni ili nadzorni odbor imao da dopuni novim članskim odborima (član 15. stav 2.), treba tačno voditi računa o uslovima za izbor članova odbora. Ti uslovi pobrojani su u članu 14. stav 2. tačka 1, 2, 3 i 4. zatim stav 4. i 5. istog paragrafa.

3. Ove godine ima da se izaberu i delegati za Glavnu skupštinu.

Po odredbama novih pravila od 16. II 1933. broj delegata po ranijim Pravilima od 1. XII 1924. godine.

U tački 1. stava 1, član 11. Pravila označeno je: koliko delegata za Glavnu skupštinu šalje svaka Mesna bratinska blagajna prema broju punopravnih članova, a u tački 2: koliko zastupnika imenuju sama preduzeća.

Delegati članova za Glavnu skupštinu biraju između sebe delegati Mesne skupštine na mesnoj skupštini. U isto vreme treba izabrati i zamenike delegata. Zastupnici poslodavaca na Mesnoj skupštini imenuju svoje zastupnike za Glavnu skupštinu.

4. Shodno tački 2. član 22. Pravila, Mesni upravni odbor ima da podnese Mesnoj skupštini na odobrenje zaključne račune svoje blagajne, koje ima prethodno da pregleda mesni nadzorni odbor.

Zaključni računi treba da budu sastavljeni po priloženim obrascima »Bolesničko osiguranje«, »Invalidsko osiguranje« i »Penziono osiguranje«.

S obzirom na odredbe člana 133, naročito stava 3. i 4. Mesna skupština ima shodno tački 5. člana 22. Pravila da donese odluku o visini uloga za bolesničku blagajnu t.j. da li se ulog mora povišiti ili ne.

5. O celokupnom radu Mesne skupštine ima da se sastavi zapisnik.

Zapisnik mora da sadrži:

1. broj punopravnih članova na preduzeću koji imaju pravo glasa,
2. broj prisutnih delegata na skupštini,
3. ako je bilo dopunskog izbora članova za mesni upravni ili nadzorni odbor, onda ispisati njihova imena i prezimena, zanimanje, t.j. vrstu rada, od kad je punopravni član, i godine starosti.

Zapisniku se imaju priložiti zaključni računi, koji treba da budu potpisani od celog upravnog i nadzornog odbora.

Zapisnik skupštine ima da potpiše predsednik, odnosno potpredsednik koji je rukovodio skupštinom i delovođa (član 20, stav 6).

Zapisnik skupštine i njegovi prilozi imaju se poslati Glavnoj bratinskoj blagajni u dva primerka, odmah po održanju skupštine, pošto se u roku od 10 dana imaju podneti Odelenju za Rudarstvo na odobrenje (član 31. stav 2.).

Glavni referent
(potpis nečitak)

M. P.

Predsednik
Dr M. Dimitrijević, s. r.

PRIMEDBA: izbori delegata za skupštine i članova odbora izvršiće se dok se ne bude propisao Pravilnik u smislu člana 19. Pravila od 16. II 1933. godine, posredstvom listića po načelu proporcionalnosti ako bi bile dve ili više kandidatskih lista.

Francuska arhiva, IV-1/6

Br. 7774/34.

Beograd, 7. novembar 34.

R A S P I S

SVIMA MESNIM BRATINSKIM BLAGAJNAMA U PODRUČJU
GLAVNE BRATINSKE BLAGAJNE U BEOGRADU

Predmet:

Povišenje uloga od 1% na 1 1/2%
u Invalidsku blagajnu na teri-
toriji Glavne bratinske blagaj-
ne u Beogradu

Izvod iz »Službenih novina« od 6. novembra 1934. godine br. 256

**SANIRANJE INVALIDSKE BLAGAJNE KOD GLAVNE
BRATINSKE BLAGAJNE U BEOGRADU**

Na osnovu čl. 3. tačka 12. Zakona o uređenju Vrhovne državne uprave, paragraf 12. Uredbe o podeli na odeljenja Predsedništva Ministarskog saveta i Ministarstva čl. 1. Uredbe o ustrojstvu Ministarstva Šuma i Rudnika, član 155. i 159. Pravila Bratinske blagajne od 16. februara 1933. godine, zaključka glavne skupštine Glave bratinske blagajne u Beogradu od 29. jula ove godine i Odluka Glavnog Upravnog odbora od 26. septembra ove godine i predloga Glavne bratinske blagajne u Beogradu br. 7081 od 28. septembra tekuće godine

N A R E Đ U J E M:

da se Invalidska blagajna kod Glavne bratinske blagajne u Beogradu sanira na sledeći način, i to:

1. da se današnji ulog preduzeća u Invalidsku blagajnu od 1% povisi na 1,5% i da se kao i dosada naplaćuje od stvarne radnikove bruto zarade;
  2. da se hartije u vrednosti, koje ima fond Invalidske blagajne, prenesu u penzionu blagajnu, tako da u invalidskom fondu ostane samo gotov novac; i
  3. da se invalidi po starim pravilima rudarsko-bratinske kase od 1905. godine prebace na penzionu blagajnu, pošto ove rente imaju obeležje penzije.
- Mere pod toč. 1 imaju se sprovesti od 1. oktobra tekuće godine, a mere po tačkama 2. i 3. sprovesti od 1. januara 1934. godine.

Prednje moje rešenje obnarodovati u »Službenim novinama« i isto dostaviti Glavnoj bratinskoj blagajni u Beogradu na izvršenje.

R. Br. 14797
20. oktobra 1934.
Beograd

Ministar Šuma i Rudnika
Dr Ulmanski, s. r.

Francuska arhiva, IV-1/6

N A R E Đ E N J E

da se u cilju sanacije Invalidske blagajne kod Glavne bratinske blagajne u Beogradu dosadašnji ulog preduzeća u Invalidsku blagajnu od 1% povisi na 1,5% pa da se kao i dosad naplaćuje od stvarne radnikove bruto zarade. Povišenje važi od 1. oktobra 1934. godine.

Prema prednjem naređenju ova Glavna bratinska blagajna poziva sve Mesne bratinske blagajne na teritoriji svoje nadležnosti, da se ulog u Invalidsku blagajnu, počev od 1. oktobra tekuće godine ima od preduzeća naplaćivati u svemu po istom naređenju, u protivnom svako pa i najmanje odstupanje od prednjeg naređenja smatraće se kao namerno ometanje saniranja Invalidske blagajne te prema odgovornim licima neće se imati nikakvih obzira. Prijem raspisa izvolite potvrditi.

M. P.

Glavni referent,
A. N. Tomić s. r.

U odsustvu Predsednika
Glavnog upravnog odbora
član Glavnog uprav. odbora
Dr J. Breben, s. r.

Francuska arhiva, IV-1/6

Izvod iz »Službenih novina« br. 112-XXVI od 15. V 1935

263.

Na osnovu člana 63. Finansijskog zakona za budžetsku 1934/35. godinu, a na predlog ministra šuma i rudnika i ministra socijalne politike i narodnog zdravlja, Ministarski savet propisuje

U R E D B U

O USTANOVLJENJU CENTRALNOG FONDA ZA SANACIJU GLAVNIH BRATINSKIH BLAGAJNA ZA OSIGURANJE RADNIKA I NAMEŠTENIKA U PREDUZEĆIMA, KOJA POTPADAJU POD RUDARSKE ZAKONE U KRALJEVINI JUGOSLAVIJI

Član 1.

Osniva se Centralni fond za sanaciju Glavnih bratinskih blagajna pri Ministarstvu šuma i rudnika, da bi se omogućilo pravilno i nesmetano poslovanje Glavnih bratinskih blagajna, koje su zbog posledica privredne krize i nesrećnih slučajeva, došle u poteškoće tako, da ne mogu prilikom redovnih prinosa osiguranih članova i preduzeća udovoljavati svojim obavezama prema osiguranicima.

Fond je javno-pravna ustanova sa značajem pravnog lica.

Član 2.

Fondom upravlja naročiti Upravni odbor, koji se sastoji iz po dva delegata Glavnih bratinskih blagajna i to jednog iz redova preduzetnika i jednog iz redova osiguranika iz svake glavne bratinske blagajne. Upravnom odboru predsedava načelnik Odeljenja za rudarstvo Ministarstva šuma i rudnika. Vrhovni nadzor nad radom Uprave fonda vrši Ministar šuma i rudnika.

Član 3.

Upravni odbor upravlja fondom analogno propisima koji važe za poslovanje Glavnih bratinskih blagajna. Uprava fonda dužna je, da podnosi mi-

166

nistru šuma i rudnika svake godine izveštaj o svom radu kao i zaključne račune na odobrenje.

Član 4.

Sredstva fonda sastoje se iz:

1. prinosa, koje će plaćati svaka Glavna bratinska blagajna u iznosu od 10% (deset procenata) od ubranih ukupnih uloga (članova i preduzeća) u penzionom odeljku,
2. rudarskih socijalnih prinosa, koji će se naplaćivati iz prometa na rečnim pristaništima Kraljevine Jugoslavije i to kod istovara iz broda za:

mrki ugalj (i briket)	10 dinara po toni
kameni ugalj i koksa	40 dinara po toni

Prinose za fond za domaće proizvode naplaćivaće Agencija državne rečne plovidbe Kraljevine Jugoslavije, a za uvežene proizvode carinarnice prilikom carinjenja.

Od plaćanja prinosa po tački drugoj ovoga člana oslobađaju se isporuke uglja, briketa i koksa za javne ustanove i metalurške svrhe.

Ministar šuma i rudnika prosuđivaće u sumnjivim slučajevima da li se radi i o naplati prinosa na mrki ili kameni ugalj ili se pak radi o lignitu.

Član 5.

Glavne bratinske blagajne doznačivaće na njih otpadajuće prinose Upravi fonda koncem svakog meseca. Kod posle određenog roka naplaćenih uloga, unosiće Glavne bratinske blagajne u Centralni fond takođe otpadajući procenat ubranih kamata.

Agencije državne rečne plovidbe i carinarnice uplaćivaće Upravi fonda ubrane prinose odmah posle naplate.

Član 6.

Glavna bratinska blagajna, koja svojim prihodima i pored najviših uloga određenih Pravilima Bratinske blagajne i preduzetih mera prema članu 119. Pravila bratinske blagajne nije u stanju da udovolji plaćanju svojih obaveza na penzijama i invalidninama, podneće o tome izveštaj ministru šuma i rudnika. Zajedno sa ovim izveštajem blagajna će predložiti i proračun kolika dotacija bi bila potrebna iz Fonda za sanaciju, te da se pokrije nastali manjak. Proračunu se imaju priložiti i sva potrebna dokumenta, iz kojih se može utvrditi tačnost podataka izloženih u molbi za dotaciju.

Član 7.

Po podnetim molbama za dotaciju ministar šuma i rudnika proveriće stanje i potrebu tih blagajna i prema predlogu Uprave odbora odobriće godišnji iznos dotacije iz Fonda. U slučaju većih rudničkih nesreća ministar šuma i rudnika može odrediti davanje vanrednih pomoći iz sredstava ovoga Fonda.

167

Član 8.

Uprava fonda isplaćivaće na osnovu odobrenja ministra šuma i rudnika u utvrđenim isplatnim rokovima i u okviru odobrene dotacije Glavnim bratinskim blagajnama iznose za pokriće poslovnog manjka.

Član 11.

Bliže odredbe za izvršenje ove Uredbe propisaće po potrebi ministar šuma i rudnika posebnim pravilnikom.

Član 12.

Ova Uredba stupa na snagu prvog dana onoga meseca koji sledi iza dana njenog obnarodovanja u »Službenim novinama«.

R. br. 6963
7. maja 1935. godine
Beograd

Ministar šuma i rudnika
Dr Svet. Popović, s. r.
Ministar socijalne politike
i narodnog zdravlja
Dr Drago Marušić, s. r.

Ministarski savet na svojoj sednici od 7. maja 1935. godine usvojio je u celosti prednji predlog ministra šuma i rudnika i ministra socijalne politike i narodnog zdravlja.

Predsednik Ministarskog saveta
i
Ministar inostranih poslova
Bogoljub Jevtić, s. r.

(Sleduju potpisi ostalih ministara)

Francuska arhiva, IV-1/6

Izvod iz »Službenih novina« br. 122-XXX od 28. V 1935. godine

301.—

Na osnovu člana 11. Uredbe o ustanovljenju Centralnog fonda za sanaciju Glavnih bratinskih blagajna za osiguranje radnika i nameštenika u preduzećima, koja potpadaju pod rudarske zakone u Kraljevini Jugoslaviji propisujem za izvršenje odredba pomenute Uredbe sledeći

P R A V I L N I K

Član 1.

Shodno članu 2. Uredbe Glavni upravni odbor bratinskih blagajna odrediće iz svoje sredine po dva delegata u upravni odbor Centralnog fonda i isti broj zamenika.

Član 2.

Mandat delegata Glavnih bratinskih blagajna u upravnom odboru Centralnog fonda traje isto toliko dugo, koliko njihov mandat kao članova Glavnog Upravnog odbora.

Član 3.

Upravni troškovi Upravnog odbora Centralnog fonda idu na teret Fonda. Svake godine sastaviće se proračun svih upravnih troškova. Putni troškovi delegata pojedinih Glavnih bratinskih blagajna padaju na teret penzionih odeljaka njihovih Glavnih bratinskih blagajna. Proračun podneće se na odobrenje Ministru šuma i rudnika.

Član 4.

Za oslobođenje od plaćanja rudarsko-socijalnog prinosa uglja, briketa i koksa za javne ustanove i za metalurške svrhe u smislu člana 4. Uredbe tre-

baće se prilikom istovara podneti dokaz, da je ugalj, briket ili koks doista određen za javnu ustanovu ili u metalurške svrhe.

Ako ministar šuma i rudnika nađe za shodno, može odrediti, da se za oslobođeni ugalj, briket i koks položi kaucija u visini doprinosa, koja će se vratiti nakon podnetog dokaza, da je ugalj, briket ili koks bio upotrebljavan za javnu ustanovu ili u metalurške svrhe.

Član 5.

Po odobrenju upravnog odbora Centralnog fonda mogu one Glavne bratinske blagajne, kojima je odobrena dotacija iz Centralnog fonda po čl. 7. Uredbe, svoj mesečni prinos zadržavati na račun već odobrene dotacije iz Centralnog fonda.

Član 6.

Shodno čl. 6. Uredbe Glavne bratinske blagajne predložiće molbu za dotaciju ministru šuma i rudnika putem Centralnog fonda i to redovno do 30. novembra svake godine, a za svaku godinu ponaosob. Za godinu 1935. molbe za dotacije mogu se podneti sa danom stupanja na snagu ovog Pravilnika.

Molbu treba priložiti pored dokumenata pomenutih u čl. 6. Uredbe još i: bilans prihoda i rashoda, tačno i detaljirano imovno stanje sa oznakom gde, kako i pod kakvim je uslovima imovina uložena, dalje tačan pregled svih upravnih troškova, pregled svih postojećih obaveza i pregled obaveza, koje će verovatno u idućoj godini nastati. Upravni odbor Centralnog fonda sprovedeće molbu za dotaciju ministru šuma i rudnika sa svojim napomenama.

Član 7.

Na osnovu podnetih podataka i dokumenata ministar šuma i rudnika odrediće dotaciju iz Centralnog fonda najdalje za jednu kalendarsku godinu. U vezi odobrene dotacije ministar šuma i rudnika može propisati Glavnoj bratinskoj blagajni da preduzme sve potrebne mere štednje i racionalnog rukovanja sa imovinom.

Centralni fond isplaćivaće dotaciju mesečno ili tromesečno u iznosu, koji će biti na osnovu stvarnih izdataka potreban za pokriće dospelih obaveza u dotičnom vremenu.

Član 8.

Sa danom stupanja na snagu Uredbe t.j. 1. juna 1935. godine izvršiće se likvidacija pokrajinsko-pokojninskog sklada za Sloveniju tako, da se celokupna imovina tog sklada predaje Rudarskom glavarstvu u Ljubljani, koje će ubrati zaostale prinose i druga potraživanja, pa ih razdeliti Pokrajinsko-pokojninskom skladu za rudare u Ljubljani. Središnjem Uredu za osiguranje radnika u Zagrebu, Penzionom fondu za nameštenike u Ljubljani i Humanitarnom fondu državnih železničara u Zagrebu po ključu, određenom od strane ministra socijalne politike i narodnog zdravlja za 1934. godinu.

Član 9.

Kao obaveza Pokrajinskog pokojninskog sklada za Sloveniju u smislu čl. 9 i 10 Uredbe smatraju se dodaci, na koje imaju pravo lica nabrojena u čl. 1. Zakona o Pokrajinsko-pokojninskom skladu za Sloveniju od 9. februara 1922. godine »Službene novine« br. 142, a po tablicama određenim odlukom ministra socijalne politike od 31. avgusta 1922. godine objavljenim u Uradnom listu Pokrajinske uprave za Sloveniju br. 92 od 9. septembra 1922. godine.

Član 10.

Središnji ured za osiguranje radnika u Zagrebu, Penzioni fond za nameštenike u Ljubljani i Humanitarni fond državnih železničara u Zagrebu podneće Centralnom fondu spisak lica, koja imaju prava za dodatak. U spisku treba označiti njihov mesečni prihod prema potvrdi opštinske vlasti o imovnom stanju, kao i iznos mesečnog dodatka. Sve nastale izmene pomenute ustanove dostavljaće Centralnom fondu.

Član 11.

U pogledu isplate naročitog prinosa za obaveze prema Središnjem uredu za osiguranje radnika u Zagrebu, Penzionom fondu za nameštenike u Ljubljani i Humanitarnom fondu državnih železničara u Zagrebu postupiće se analogno odredbama člana 6. ovog Pravilnika.

Član 12.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu istovremeno sa Uredbom o ustanovljenju Centralnog fonda za sanaciju Glavnih bratinskih blagajna za osiguranje radnika i nameštenika u preduzećima, koja potpadaju pod rudarske zakone u Kraljevini Jugoslaviji.

R. br. 7689
21. maja 1935. godine
Beograd

Ministar šuma i rudnika
Dr Svetislav Popović, s. r.

Francuska arhiva, IV-1/6

Na osnovu člana 2 i 3 tačke 12, člana 5 i 12 Zakona o uređenju vrhovne državne uprave, čl. 12 Uredbe o podeli na odeljenja Predsedništva Ministarskog saveta i ministarstva, čl. 80 st. 2 Finansijskog zakona za 1937/38. god. dopunjujem i izmenjujem Pravila bratinske blagajne za osiguranje radnika i službenika na rudarskim preduzećima u Kraljevini Jugoslaviji od 16. februara 1933. godine R. br. 3600 tako da glasi:

PRAVILA BRATINSKE BLAGAJNE

GLAVA I

Opšte odredbe

Član 1.

Lica obavezna na osiguranje

1. Radnici i službenici (nameštenici) zaposleni u svim rudarskim preduzećima u Kraljevini Jugoslaviji obavezni su po ovim Pravilima na osiguranje i osigurani su za slučaj bolesti, nesreće na poslu, iznemoglosti, starosti i smrti kao i za slučaj nezaposlenosti kod Bratinskih blagajna kao ustanova za osiguranje rudarskog osoblja. Kao rudarska preduzeća smatraju se u ovom slučaju svi rudnici, topionice, istražni i drugi radovi koji potpadaju pod rudarske zakone u Kraljevini Jugoslaviji.

2. Pod istu obavezu potpadaju i činovnici i svi ostali službenici neposrednih i centralnih uprava pomenutih rudarskih preduzeća utoliko, ukoliko se sedište tih uprava nalazi na teritoriji Kraljevine Jugoslavije.

3. Radnici i službenici redovno zaposleni na rudarskim preduzećima ostaju obavezni na osiguranje po ovim Pravilima i onda, kad su zaposleni kod obrtnih radnja koje same po sebi ne potpadaju pod rudarske zakone ali koje su vezane sa rudarskim preduzećima. Sporne slučajeve rešavaju Ministarstvo šuma i rudnika i Ministarstvo socijalne politike i narodnog zdravlja sporazumno.

4. Osoblje samih Bratinskih blagajna osigurava se po propisima Zakona o penzionom osiguranju službenika iz 1933. (»Službene novine« god. XV — 1933. br. 285 (LXXXIV)).

Član 2.

Lica izuzeta od obaveze osiguranja

1. Pored državnih službenika koji su obezbeđeni po zakonu o činovnicima izuzeta su od osiguranja kod Bratinske blagajne još i ova lica:

1) od obaveze osiguranja za slučaj bolesti: službenici kojima njihovi poslodavci ugovorom odobrenim od rudarske vlasti osiguravaju za slučaj bolesti poptunu platu i lekarsku pomoć za najmanje dvadeset šest sedmica kao i sve ostale pomoći i potpore predviđene u čl. 63—73. ovih Pravila.

2) od obaveze osiguranja za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti.

a) službenici koji su osigurani za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti po drugim zakonima ili ugovorom odobrenim od rudarske vlasti, ako daju najmanje ono što daju ova Pravila.

b) lica koja nisu navršila 14 godina života.

3) od obaveze osiguranja za slučaj nesreće na poslu: službenici koji su za takav slučaj osigurani po drugim zakonima ili ugovorom odobrenim od rudarske vlasti, ako daju najmanje ono što daju ova Pravila.

2. Prilikom odobravanja ugovora pomenutih u prednjem stavu, rudarske vlasti su dužne da cene finansijsku snagu ugovorne ustanove da li će ona moći u svemu sigurno izvršavati ove obaveze.

Član 3.

Bratinske blagajne

1. Bratinske blagajne, osnovane na načelu uzajamne pomoći i samouprave, obavljaju po propisima ovih Pravila, a pod nadzorom rudarskih vlasti, osiguranje radnika i službenika zaposlenih u rudarskim preduzećima. Svaki osigurani radnik (radnica) i službenik (službenica) jesu članovi Bratinske blagajne (čl. 39).

2. Službeni je opšti naziv ovih ustanova: Bratinska blagajna, a posebni nazivi su: Mesne i Glavne bratinske blagajne.

3. Glavne bratinske blagajne obavljaju osiguranje za slučaj nesreće na poslu, iznemoglosti, starosti i smrti kao i za slučaj nezaposlenosti za sadanja područja prvostepenih rudarskih vlasti (rudarskih glavarstva i rudarske inspekcije), a njihova sedišta su u Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu i Splitu. Mesne bratinske blagajne obavljaju osiguranje za slučaj bolesti; sedišta Mesnih bratinskih blagajna su na pojedinim preduzećima sa preko 200 radnika, a sedišta Združenih mesnih bratinskih blagajna za više preduzeća u koje ulaze preduzeća sa ispod 200 radnika, u većim su mestima, prema odluci rudarske vlasti.

4. Broj, sedišta i područja nadležnosti Glavnih bratinskih blagajna mogu se po potrebi izmeniti odlukom resornog Ministra, ako to bude zahtevala celishodnost organizacije osiguranja.

5. Rudarska vlast propisuje i menja prema potrebi, a po saslušanju ili predlogu Glavne bratinske blagajne, područja Mesnih bratinskih blagajna, i propisuje koje preduzeće sa ispod 200 radnika može imati svoju Mesnu bratinsku blagajnu.

6. Glavne i Mesne bratinske blagajne imaju karakter pravnih lica i mogu sticati prava i uzimati na sebe obaveze po opštim zakonskim propisima.

7. Svaka Glavna i Mesna bratinska blagajna jamči za svoje obaveze samo svojom imovinom.

8. Službeni je državni jezik.

Član 4.

Zadatak Bratinskih blagajna

Zadatak je Bratinskih blagajna da, prema odredbama ovih Pravila, svojim članovima, njihovim porodicama i srođnicima osiguraju:

1. lečenje, bolesničke potpore i pogrebne,
2. invalidske pomoći (rente) u službi povređenim i onesposobljenim,
3. penzije (mirovine) ili otpremnine iznemoglim ili ostarelim članovima, kao i posle njihove smrti preostaloj porodici i srođnicima i
4. pomoći u slučaju nezaposlenosti.

Član 5.

Odeljci Bratinskih blagajna

1. Radi sprovođenja osiguranja prema članu 4. ovih Pravila, Bratinske blagajne sastoje se iz četiri posebna odeljka.

2. Odeljci su ovi:
  - 1) Bolesnički,
  - 2) Invalidski,
  - 3) Penzioni i
  - 4) za zbrinjavanje nezaposlenih.

GLAVA II

Ustrojstvo uprave Bratinskih blagajna

Član 6.

Organi Bratinske blagajne jesu:

I. Na preduzeću:

1. Mesni upravni odbor,
2. Mesna skupština i
3. Mesni nadzorni odbor.

II. Van preduzeća:

1. Glavni upravni odbor,
2. Glavna skupština i
3. Glavni nadzorni odbor.

I. Na preduzeću

Član 7.

Mesni upravni odbor

1. Mesni upravni odbor postoji pri svakoj Mesnoj bratinskoj blagajni (čl. 3. stav 3. i 5).
2. Mesni upravni odbor sačinjavaju:

- 1) na preduzeću koje zapošljava do 300 radnika 3 člana od strane radnika i 3 člana od strane preduzeća;
- 2) na preduzeću sa 300 do 600 radnika, na svakih 100 radnika po 1 član od strane radnika i 1 član od strane preduzeća;
- 3) na preduzeću sa preko 600 radnika 6 članova od strane radnika i 6 članova od strane preduzeća, i
- 4) na Združenoj mesnoj bratinskoj blagajni za više preduzeća, broj članova srazmerno ukupnom broju radnika.

Član 8.

Mesna skupština

1. Mesnu skupštinu sačinjavaju:

- 1) delegati članova Bratinske blagajne na preduzeću
- 2) zastupnici preduzeća.

2. Broj delegata iznosi prema broju članova:

10 delegata za prvih 100 članova; još po 5 delegata za svakih daljih 100 članova do 1000, i još po 2 delegata za svakih daljih 100 članova preko 1000.

3. Ako je Združena mesna bratinska blagajna zajednička za više preduzeća, biraju se delegati prema ukupnom broju njenih članova po prethodnom stavu ovoga paragrafa, s tim da delegati radnika sa pojedinih preduzeća mogu predstavljati više delegata po izdatim punomoćjima.

4. Svaki izabrani delegat ima za sebe jedan glas, a delegat Združenih mesnih bratinskih blagajna još i onoliko glasova koliko predstavlja po punomoćjima.

5. Broj glasova koji pripada preduzeću odnosno njegovim zastupnicima, jednak je broju glasova delegata prisutnih na skupštini.

6. Ako je prisutno više preduzeća odnosno njihovih zastupnika onda se svakom preduzeću odnosno njegovim zastupnicima dodeljuje broj glasova srazmerno broju kod njih zaposlenih članova.

7. Na skupštini mogu prisustvovati samo lica koja imaju pravo glasa, nadalje službenici Bratinske blagajne i izaslanik rudarske vlasti, zatim kao posmatrači radnički poverenici i pretstavnici nadležne radničke i poslodavačke komore.

8. Mesnom skupštinom rukovodi predsednik ili potpredsednik Mesnog upravnog odbora, a ako su obojica sprečeni, Upravni odbor odrediće iz svoje sredine lica koje će rukovoditi skupštinom.

Član 9.

Mesni nadzorni odbor

Mesni nadzorni odbor sačinjavaju:

1. dva člana izabrana na mesnoj skupštini iz reda radnika i
2. jedan zastupnik izabran od strane preduzeća na Mesnoj skupštini.

II. VAN PREDUZEĆA

Član 10.

Glavni upravni odbor

1. Delegati članova i zastupnici preduzeća na Glavnoj skupštini biraju Glavni upravni odbor i to posebno:

- 1) šest članova kao predstavnike osiguranih članova i
  - 2) šest članova kao predstavnike preduzeća.
2. Delegati članova biraju između sebe predstavnike članova, a zastupnici preduzeća biraju između sebe predstavnike preduzeća.

Član 11.

Glavna skupština

1. Glavnu skupštinu sačinjavaju:

1) jedan delegat svake Mesne bratinske blagajne ispod 500 punopravnih članova; dva delegata svake Mesne bratinske blagajne sa najmanje 500 punopravnih članova i po jedan delegat više na svakih daljih 500 osiguranih punopravnih članova.

2. Isti broj zastupnika preduzeća koji imaju isti broj glasova kao delegati članova.

2) Biranje delegata i imenovanje zastupnika za Glavnu skupštinu vrši se na Mesnim skupštinama.

3. Predsednik ili potpredsednik Glavnog upravnog odbora rukovodi Glavnom skupštinom, a u slučaju njihove sprečenosti član Uprave koga odredi Glavni upravni odbor.

4) Na Glavnoj skupštini mogu prisustvovati samo lica koja imaju pravo glasa, nadalje službenici Bratinske blagajne i izaslanik rudarske vlasti, zatim kao posmatrači predstavnici nadležne radničke i poslodavačke komore.

Član 12.

Glavni nadzorni odbor

Delegati članova i zastupnici preduzeća prisutni na Glavnoj skupštini biraju iz svoje sredine Glavni nadzorni odbor i to:

1. dva člana iz reda delegata osiguranih članova i
2. jednog člana iz reda zastupnika preduzeća.

IZBOR I FUNKCIJA UPRAVNIH ODBORA

Član 13.

Pravo glasa

Pravo glasa za biranje delegata u Mesne skupštine ima svaki punoletni član oba pola, ako je osiguran u svima odeljcima Bratinske blagajne na dan objave izbora.

Član 14.

Delegati, zastupnici i članovi odbora

1. Svaki član koji ima pravo glasa može biti izabran za delegata u Mesnu ili Glavnu skupštinu.

2. U odbore može biti izabran svaki član koji:

1) uživa sva građanska prava, državljanin je Kraljevine Jugoslavije, ili je kao strani državljanin proveo najmanje 10 godina na rudarskom poslu u Kraljevini Jugoslaviji;

2) ume čitati i pisati državnim jezikom;

3) nije mlađi od 24 godine i

4) koji je pre izbora bio najmanje godinu dana osiguran u svima odeljcima Bratinske blagajne.

3. Uslovi prednjeg stava pod 1), 2) i 3) važe i za zastupnike preduzeća.

4. Član upravnog odbora ne može biti u isto vreme i član nadzornog odbora.

5. Član Mesnog upravnog odbora može biti u isto vreme i član Glavnog upravnog odbora.

Član 15.

Zamenici odborskih članova i skupštinskih delegata

1. Za skupštinske delegate i zastupnike i za sve članove odbora mora biti odgovarajući broj zamenika koji se biraju kao skupštinski delegati odnosno članovi odbora, a dolaze na upražnjena mesta za vreme trajanja funkcije delegata i odbora do narednih izbora onim redom kako su birani prema broju dobivenih glasova, odnosno onim redom kojim su imenovani od strane

preduzeća. Zamenici imaju pravo da zastupaju na sednicama i na skupštinama delegate i članove, kad su ovi bolešću sprečeni doći.

2. Ako za vreme trajanja odborske funkcije ispadne toliko članova i zamenika, da odbor nije više potpun, dopuniće se propisan broj članova i zamenika novim izborima na prvoj narednoj skupštini.

Član 16.

Biranje predsednika i potpredsednika upravnih i nadzornih odbora

1. Predsednika Mesnog i Glavnog upravnog odbora biraju članovi tih odbora i to predstavnici preduzeća iz svoje sredine, a potpredsednika biraju članovi odbora — predstavnici radnika iz svoje sredine, tajnim glasanjem.

2. Predsednika Mesnih i Glavnog nadzornog odbora biraju članovi tih odbora iz svoje sredine.

3. U slučaju da se odbori ne mogu konstituisati iz ma kakvih razloga, rudarska vlast izvršiće njihovo konstituisanje koje je obavezno za sve članove odbora.

Član 17.

Obaveza vršenja funkcije

Svaki član izabran po svome pristanku za upravu svoje Bratinske blagajne obavezan je dužnost vršiti, dok traje njegov mandat.

Član 18.

Trajanje mandata i funkcija

1. Mandati skupštinskih delegata i zastupnika preduzeća kao i funkcije upravnih i nadzornih odbora traju tri godine.

2. Mandat prestaje kad funkcioner ne ispunjava više uslove potrebne za izbor (čl. 13 i 14.).

3. Preduzeća ne smeju otpustiti ili progoniti skupštinske delegate i zastupnike i članove upravnih i nadzornih odbora zbog pravilnog vršenja njihove dužnosti po odredbama ovih Pravila.

4. Članovi odbora iz reda radnika uživaju istu zaštitu kao radnički poverenici prema Zakonu o zaštiti radnika i ne mogu biti otpušteni niti reducirani bez odobrenja rudarske vlasti, izuzimajući zakonom predviđene slučajeve.

Član 19.

Način izbora delegata i odborskih članova

1. Izbori delegata za skupštine i članova odbora vrše se po proporcionalnom izbornom sistemu, a način tih izbora propisao je Ministar šuma i rudnika Pravilnikom o izborima kod Bratinskih blagajna od 14. I 1937. R. br. 181 (»Službene novine« od 20. I 1937. broj 13-III).

Član 20.

Saziv i poslovni red skupština i odbora

1. Redovnu Mesnu skupštinu saziva Mesni upravni odbor svake godine najkasnije do konca meseca marta; redovnu Glavnu skupštinu saziva Glavni upravni odbor svake treće godine najdalje u mesecu junu; vanredne skupštine sazivaju se po potrebi.

2. Svaki saziv Mesne skupštine mora se objaviti na osam dana pre držanja na javnom i svima članovima pristupačnom mestu.

3. Saziv Glavne skupštine objavljuje se pismenim pozivom Glavnog upravnog odbora preko Mesnih upravnih odbora na 15 dana pre njenog držanja.

4. U pozivu se moraju staviti datumi kada će se skupština održati i njen dnevni red.

5. Skupštinu otvara i vodi predsednik, odnosno potpredsednik, a u slučaju njihove sprečenosti član odbora koga odredi upravni odbor. Oni imenuju delovođu, no ovaj ne mora biti član Bratinske blagajne.

6. Kad je predsednik ili ceo odbor pod optužbom, onda će skupština izabrati predsedavajućeg skupštine koji ne sme biti iz reda članova upravnog ili nadzornog odbora.

7. Skupština punopravno rešava, ako je prisutna polovina ukupnog broja delegata članova i zastupnika preduzeća zajedno.

8. U slučaju da na skupštini nije prisutna polovina ukupnog broja delegata članova i zastupnika preduzeća, onda će se ona sa istim dnevnim redom sazivati u roku od 15 dana od dana prvog saziva i tada može punovažno rešavati bez obzira na prisutni broj delegata i zastupnika.

9. Odborske sednice sazivaju predsednici po potrebi.

10. Odbori punopravno rešavaju ako je prisutno 2/3 članova odbora. Kod naknadnog saziva mogu se sednice odbora držati, kad je prisutna najmanje polovina članova no pod uslovom da su dvojica od prisutnih članova predstavnici radnika.

11. Izmena dnevnog reda može se učiniti jedino kad je saglasna većina prisutnih.

12. Za punopravne odluke skupština i odbora potrebna je apsolutna većina glasova prisutnih; u slučaju jednake podele glasova odlučuje rudarska vlast.

13. O svakoj skupštini i odborskoj sednici vodi se zapisnik koji sadrži: dnevni red, broj i izmena prisutnih članova, donete odluke i broj glasova koji su glasali za ili protiv tih odluka.

Delokrug upravnih organa

Član 21.

Delokrug Mesnog upravnog odbora

1. Delokrug je Mesnog upravnog odbora, da rukovodi i upravlja svima poslovima Mesne bratinske blagajne ukoliko oni ne potpadaju po ovim Pravilima u nadležnost ostalih upravnih organa i da vrši kao pomoćni organ

Glavnog upravnog odbora određene poslove za Glavnu bratinsku blagajnu. Naročito je dužnost Mesnog upravnog odbora:

- 1) da rukovodi i upravlja svima poslovima Bolesničkog odeljka ukoliko nisu po ovim Pravilima izuzeti iz njegovog delokruga,
  - 2) da vodi tačno Matičnu knjigu (matične listove, kartoteku) članova (čl. 52) i uredno im izdaje članske knjižice (čl. 53),
  - 3) da kontroliše sve učinjene prijave i objave članova od strane preduzeća,
  - 4) da pribira prihode za sve odeljke Bratinske blagajne i šalje prihode Invalidskog i Penzionog odeljka i Odeljka za zbrinjavanje nezaposlenih Glavnoj bratinskoj blagajni ukoliko ova drugačije ne odredi,
  - 5) da određuje bolesničke pomoći po ovim Pravilima, da isplaćuje ove pomoći kao i invalidske pomoći, pomoći nezaposlenim i penzije,
  - 6) da vodi računa o приходима i rashodima,
  - 7) da vodi statistiku Bolesničkog odeljka,
  - 8) da saziva Mesnu skupštinu i određuje dnevni red za istu,
  - 9) da zastupa Bolesnički odeljak pred vlastima i trećim licima u granicama svoje nadležnosti,
  - 10) da za invalidski i penzioni odeljak prikuplja sve potrebne podatke i dostavlja ih radi rešenja Glavnom upravnom odboru.
2. Mesni upravni odbori su pomoćni organi Glavnog upravnog odbora i dužni su izvršavati sve naloge koje im on izda u granicama odredaba ovih Pravila.
3. Članovi Mesnog upravnog odbora su moralno i materijalno odgovorni za svaku zlonamerno ili nemarnošću učinjenu štetu Mesnoj ili Glavnoj bratinskoj blagajni.

Član 22.

Delokrug Mesne skupštine

Delokrug je Mesne skupštine:

1. da bira članove Mesnog upravnog i nadzornog odbora kao i delegate za Glavnu skupštinu,
2. da odobrava zaključne račune Mesne bratinske blagajne i izveštaj Mesnog upravnog odbora, i da time daje razrešnicu Mesnom upravnom odboru,
3. da u slučaju neodobranja zaključnih računa i izveštaja i inače čini odgovornim članove Mesnog upravnog i nadzornog odbora za štetu učinjenu Mesnoj bratinskoj blagajni,
4. da čini predloge o promenama područja Mesne bratinske blagajne (čl. 3),
5. da odlučuje o visini uloga u Bolesnički odeljak (čl. 78, pod 1).

Član 23.

Delokrug Glavnog upravnog odbora

1. Delokrug je Glavnog upravnog odbora, da rukovodi i upravlja svima poslovima Glavne bratinske blagajne ukoliko oni ne potpadaju po ovim Pra-

vilima u nadležnost ostalih upravnih organa i da vodi nadzor nad poslovanjem Mesnih bratinskih blagajna. Naročita je dužnost Glavnog upravnog odbora:

- 1) da rukovodi i upravlja svima poslovima Invalidskog i Penzionog odeljka, onim poslovima Bolesničkog odeljka koji po ovim Pravilima ne spadaju u delokrug organa Mesnih bratinskih blagajna i onim poslovima Odeljka za zbrinjavanje nezaposlenih, koji po ovim Pravilima spadaju u njegov delokrug,
  - 2) da daje uputstva i vodi nadzor nad poslovima Bolesničkih odeljaka, kao i nad poslovima koje vrše mesni upravni odbori za Glavnu bratinsku blagajnu; da preko svojih organa kontroliše rad preduzeća u pogledu izvršenja obaveza po propisima ovih Pravila,
  - 3) da po žalbama članova protiv odluka Mesnih upravnih odbora donosi rešenja u roku od 30 dana po prijemu žalbe,
  - 4) da postavlja i otpušta činovnike, lekare i ostalo osoblje Glavne i Mesnih bratinskih blagajna, određuje im delokrug rada, plate, honorare, putne troškove i dnevnice na teret odnosnog Odeljka, prema Pravilniku o postavljanju osoblja, putnih troškovima, dnevnicama itd. koji propisuje Ministar šuma i rudnika. Za službenike Mesnih bratinskih blagajna tražiće se prethodni predlog Mesnih upravnih odbora,
  - 5) da za svoje članove po zakonskim odredbama otvara apoteke, podiže i kupuje bolnice, kupališta, oporavilišta i lečilišta kao i druge zgrade (čl. 31, pod 3), upravlja njima i sklapa ugovore sa bolnicama i lekarima, sve uz odobrenje rudarske vlasti,
  - 6) da određuje invalidske pomoći i penzije i odobrava druge redovne i izvanredne pomoći, kao i pozajmice članovima,
  - 7) da vodi brigu o stvaranju fondova svakog odeljka Bratinske blagajne i da blagovremeno satavlja periodično matematičke bilanse Invalidskog i Penzionog odeljka,
  - 8) da saziva Glavne skupštine i određuje dnevni red istih i da o tome izveštava rudarsku vlast,
  - 9) da sastavlja i predlaže godišnje zaključne račune i godišnji proračun Bratinske blagajne i propisane statističke preglede (čl. 151) i izveštaje i šalje ih rudarskoj vlasti najdalje do kraja juna svake godine,
  - 10) da zastupa Invalidski i Penzioni odeljak pred vlastima i trećim licima,
  - 11) da u izvanrednim slučajevima, a na predlog Mesnog upravnog odbora, produžuje pomoći označene u čl. 63. ovih Pravila,
  - 12) da vodi Glavnu matičnu knjigu (listove, kartoteku) (čl. 52),
  - 13) da propisuje obrasce i knjige za sve Bratinske blagajne i
  - 14) da se stara o pravilnom ulaganju novčanih sredstava Bratinske blagajne i da daje zajmove na hipoteku pod istim uslovima.
2. Članovi Glavnog upravnog odbora su moralno i materijalno odgovorni za svaku zlonamerno ili nemarnošću učinjenu štetu Glavnoj ili Mesnim bratinskim blagajnama.
3. Protiv rešenja Glavnog upravnog odbora pripada Mesnim upravnim odborima pravo žalbe u roku od 15 dana nadležnoj rudarskoj vlasti.

Član 24.

Delokrug Glavne skupštine

Delokrug je Glavne skupštine:

1. da bira članove Glavnog upravnog odbora i nadzornog odbora i Sudarskog osiguranja,
  2. da odobrava zaključne račune Glavne bratinske blagajne i izveštaj Glavnog upravnog odbora na osnovu izveštaja Glavnog nadzornog odbora i da time daje razrešnicu Glavnom upravnom odboru,
  3. da, u slučaju neodobravanja zaključnih računa i izveštaja i inače čini odgovornim članove Glavnog upravnog odbora i Glavnog nadzornog odbora za štetu učinjenu Glavnoj bratinskoj blagajni,
  4. da odlučuje po predlogu Glavnog upravnog odbora o potrebnim merama u cilju uspostavljanja propisanog pokrivača za obaveze Penzionog odeljka,
  5. da odlučuje o povišavanju i smanjivanju osiguranih pomoći u dopuštenim granicama,
  6. da odlučuje o visini uloga za Penzioni odeljak (čl. 118),
  7. da ustanovi, popunjava i menja tablicu opasnosti za uvrščavanje preduzeća u razrede opasnosti (čl. 102) i da određuje tarifu uloga za Invalidski odeljak (čl. 104).
  8. da čini predloge za izmenu Pravila bratinske blagajne.
- Glavna skupština je najviši organ Glavne bratinske blagajne koji ima pravo odlučivati po svima pitanjima Glavne bratinske blagajne, ukoliko to ova Pravila drukče ne propisuju.

Član 25.

Delokrug predsednika i potpredsednika upravnih odbora

1. Predsednik Mesnog i Glavnog upravnog odbora ili u njegovoj odsutnosti potpredsednik kao i njihovi zamenici, ovlašćeni su zastupati odbor prema ostalim upravnim organima, vlastima i trećim licima. Dužni su izvršavati odluke skupština i odbora i starati se da poslovi Bratinske blagajne idu redovnim tokom, a imaju i pravo da obustave odluke svog odbora koji se protive zakonu ili Pravilima. U takvim slučajevima dužni su da zatraže odmah odluku rudarske vlasti.
2. Predsednik (potpredsednik) dužan je da sa potrebnim brojem službenika otpravlja sve poslove Bratinske blagajne koji su precizno ovim Pravilima određeni a spadaju u nadležnost odbora.
3. Predsednik (potpredsednik) ovlašćen je u hitnim stvarima odlučivati pre sastanka nadležnog odbora. U takvim slučajevima dužan je izvestiti odbor u narednoj sednici o svojim odlukama i za njih zatražiti njegovo odobrenje.

Član 26.

Delokrug nadzornog odbora

1. Članovi Nadzornog odbora dužni su periodično pregledati knjigovodstvo i skontirati blagajnu, nadzirati pravilno vođenje Matičnih knjiga (listova, kartoteke) i uopšte pravilno poslovanje Bratinske blagajne.

2. Oni moraju pregledati zaključne račune i podnositi o tome izveštaj Glavnoj ili Mesnoj skupštini.

3. Nadzorni odbor koji utvrdi kakve nepravilnosti u poslovanju dužan je preduzeti potrebne korake, da se one otklone. Prema potrebi mogu zatražiti i posredovanje rudarske vlasti.

4. Članovi Nadzornog odbora imaju pravo učestvovati na sednicama Upravnog odbora sa savetodavnim glasom.

Član 27.

Osoblje i kancelarijske prostorije

1. Poslove Bratinske blagajne na preduzeću vodi osoblje preduzeća kome može Glavni upravni odbor prema veličini posla i materijalnim sredstvima odrediti izvesnu nagradu. Na preduzećima sa preko 800 članova i Združenim mesnim bratinskim blagajnama može Glavni upravni odbor dodati i postaviti još i činovnike Bratinske blagajne.
2. Za otpravljanje poslova kod Glavne bratinske blagajne postavlja se potreban broj osoblja čiji se službeni odnos reguliše Pravilnikom (čl. 23, stav 1, tačka 4.).
3. Preduzeća su dužna staviti Mesnim bratinskim blagajnama besplatno na raspoloženje potrebne prostorije, ogrev i osvetljenje.

Član 28.

Naknada troškova upravnih organa

1. Dužnosti svih članova upravnih i nadzornih odbora kao i skupštinskih delegata i zastupnika smatraju se kao počasne.
2. Posebne nagrade pojedinim članovima odbora može Glavni upravni odbor izuzetno odrediti s izričnim odobrenjem rudarske vlasti, ako u interesu Bratinske blagajne vrše naročite poslove koji bitno premašuju opseg običnih poslova članova upravnih organa.
3. Kad članovi odbora, skupštinski delegati i zastupnici učestvuju na sednicama, skupštinama i izborima, onda oni imaju pravo na naknadu putnih troškova. Izgubljene nadnice naknadiće preduzeće.

Član 29.

Deoba upravnih troškova

1. Celokupni troškovi uprave Mesne bratinske blagajne padaju na teret dotičnog Bolesničkog odeljka.
2. Troškovi uprave Glavne bratinske blagajne padaju sa jednom trećinom na teret Invalidskog, a sa dve trećine na teret Penzionog odeljka.

GLAVA III

Državni nadzor

Član 30.

Opseg državnog nadzora

1. Rudarska vlast vrši nadzor nad svima poslovima Bratinskih blagajna i to u prvom stepenu prvostepena rudarska vlast u sedištu Glavne bratinske blagajne.

2. Nadzor rudarske vlasti vršiće se u ovom cilju:

1) da se tačno izvršuju odredbe Pravila,

2) da se vodi računa o svima okolnostima od kojih zavisi sigurnost tekućih pomoći i budućih obaveza.

3. Rudarska vlast, prema tome, naročito nadzire, izvođenje sanacijskih planova, propisano ulaganje glavnice i tačno prikazivanje poslovanja i stanja imovine u zaključnim računima i bilansima Rudarska vlast ima pravo da sama određuje izvođenje sanacijskih planova, ako ih nadležni upravni organi neće izraditi ili izvršiti.

Član 31.

Sredstva državnog nadzora

1. Rudarska vlast ima pravo u vršenju nadzora da čini uviđaje u sve knjige, račune, evidencije, prepiske i spise; da skontira blagajne i da preko svojih izaslanika učestvuje na skupštinama i odborskim sednicama. Izaslanik rudarske vlasti ima pravo da obustavi one zaključke koji bi bili protivni zakonskim propisima ili ovim Pravilima.

2. Zapisnike Glavnih i Mesnih skupština i sednica Glavnih upravnih odbora moraju Glavni upravni odbori dostavljati rudarskoj vlasti na odobrenje u overenom prepisu u roku od deset dana. U slučaju da rudarska vlast u roku od petnaest dana po prijemu zapisnika ne stavi svoje primedbe, odluke unesene u zapisnik postaju izvršne.

3. Za podizanje ili kupovinu građevina po članu 23. moraju se planovi sa predračunima odnosno sa cenom i uslovima preko rudarske vlasti podnositi resornom ministru na pregled i odobrenje.

Član 32.

Pravo rudarske vlasti da preuzmu dužnosti upravnih organa

1. Rudarska vlast ima pravo sazivati odbore i skupštine, kad je to u interesu pravilnog upravljanja Bratinskim blagajnama. Izaslanik rudarske vlasti ovlašćen je u takvim slučajevima da predsedava odboru ili skupštini.

Ako upravni odbori ne bi hteli ispunjavati dužnosti po ovim Pravilima ili uprava Bratinskom blagajnom ne bi mogla iz ma kojeg razloga pravilno funkcionisati, može rudarska vlast preuzeti te njihove dužnosti i vršiti ih pre-

ko naročito izaslanika na teret dotične Bratinske blagajne. Rudarska vlast mora u ovom slučaju sazivati u roku od tri meseca Glavnu ili Mesnu skupštinu da izabere novi odbor.

3. Ako odbori ne bi hteli birati predsednika ili ako članovi ili njihovi poslodavci neće da biraju ili imenuju svoje delegate ili zastupnike, rudarska vlast ima pravo da to sama izvrši.

Član 33.

Prava rudarskih vlasti prema članovima upravnih odbora

1. Rudarska vlast može članovima upravnih odbora primorati na izvršenje naredaba izdatih u okviru državnog nadzora i to prvo opomenom uz pretnju novčanom kaznom, a potom, ako se ne odazovu, novčanom kaznom po propisima ovih Pravila (čl. 155(1)).

2. U slučaju neizvršenja izdatih naredaba i posle novčane kazne, rudarska vlast ima pravo da razreši od dužnosti predsednika (potpredsednika) upravnog odbora ili da raspusti dotični odbor.

3. Člana upravnog odbora koji delom udi dobrom glasom Bratinske blagajne može rudarska vlast udaljiti za kraće ili duže vreme pa i za sve vreme trajanja njegovog mandata, s tim da se na njegovo mesto pozove zamenik.

Član 34.

Pravna sredstva protiv odluka rudarskih vlasti

1. Protivu rešenja prvostepene rudarske vlasti imaju Bratinske blagajne pravo žalbe resornom ministru u roku od petnaest dana po prijemu rešenja.

2. Protiv kazna koja je rudarska vlast izrekla u vršenju nadzora (čl. 155) ima u istom roku mesta žalbi resornom ministru.

GLAVA IV

Sud rudarskog osiguranja

Član 35.

Sud rudarskog osiguranja i njegova nadležnost

1. Sud rudarskog osiguranja postoji u sedištu svake Glavne bratinske blagajne za rešavanje sponova koji nastaju između članova, invalida i penzionera ili njihovih pravno ovlašćenih srodnika s jedne strane i Bratinskih blagajna s druge strane u pogledu pomoći ili ošteta koje su ove poslednje dužne pružiti u svom delokrugu a po ovim Pravilima u slučaju bolesti, nesreće u poslu, iznemoglosti, starosti i smrti.

2. Sporovi po rodbinskim odnosima između umrlog člana, pensionera ili invalida i onih koji traže potporu, invalidsku pomoć ili penziju, izuzeti su iz nadležnosti ovog suda. Ovakvi sporovi potpadaju pod nadležnost redovnih građanskih sudova.

Član 36.

Sastav Suda rudarskog osiguranja

1. Sud Rudarskog osiguranja sastavljaju:
  - 1) predsednik ili njegov zamenik sa potpunom pravnom fakultetskom spremom,
  - 2) dva člana iz reda poslodavaca i njihovih zastupnika i
  - 3) dva člana iz reda članova.
2. Ministar pravde postavlja predsednika i njegovog zamenika i određuje im nagrade na predlog resornog ministra, a prvenstveno između sudija okružnih ili viših sudova u sedištu Glavne bratinske blagajne.
3. Glavna skupština bira članove suda i to dva člana i četiri zamenika iz reda poslodavaca i njihovih zastupnika, a dva člana i četiri zamenika iz reda radnika i službenika osiguranih najmanje 5 godina u svima odeljcima Bratinske blagajne.
4. Za članove suda mogu biti izabrani samo oni koji:
  - 1) uživaju sva državljanska i građanska prava,
  - 2) umeju čitati i pisati državnim jezikom i
  - 3) nisu mlađi od 30 godina.
5. Članovi suda ne mogu biti članovi upravnih ili nadzornih odbora Bratinske blagajne.
6. Izabrani članovi suda polažu zakletvu prema Uredbi o polaganju zakletve članova Suda rudarskog osiguranja koju je propisao ministar pravde 8. marta 1934. br. 22350-U-194 i obnarodovao u »Službenim novinama« br. 57 od 10. marta 1934. Za vreme vršenja svoje funkcije u sudu smatraju se za javne službenike.
7. Funkcija predsednika traje tri godine, a ranije prestaje njegovim udaljenjem iz sedišta suda ili razrešenjem od strane ministra pravde.
8. Funkcija članova traje tri godine, a ranije prestaje ako član više ne ispunjava uslove pomenute u 3. i 4. ovog paragrafa ili ako bude kažnjen razrešenjem od funkcije.
9. Izbor članova suda i njihovih zamenika vršiće se redovno svake treće godine na redovnoj Glavnoj skupštini.
10. Ukoliko treba dopuniti broj članova i zamenika, vršiće se potrebni izbori i na ostalim Glavnim skupštinama.
11. Članovi suda koji su već navršili treću funkcijsku godinu pre izbora novih članova vršiće svoju funkciju dalje, dok budu izabrani novi članovi na njihovo mesto.

Član 37.

Dužnosti članova suda

1. Članovi suda ili njihovi zamenici dužni su, kad su pozvani na zasedanje suda, učestvovati na zakazanim sednicama, odnosno raspravama i vršiti svoju funkciju. Njihovi poslodavci dužni su omogućiti im blagovremeni odlazak na zasedanje suda.

2. Predsednik ima pravo kazniti članove suda prema čl. 155 2). Ako član osujeti zasedanje suda neopravdanim izostankom predsednik suda ima pravo da ga osudi na plaćanje svih učinjenih troškova osujećenog zasedanja.

3. Predsednik će razrešiti od dalje funkcije ponovo kažnjenog člana (čl. 155. 2).

4. Nema mesta žalbi protiv predsednikovih odluka o ovim kaznama, te su iste odmah izvršne.

Član 38.

Poslovanje suda

1. Sednice suda punovažne su kad je pored predsednika prisutan najmanje po jedan član iz reda poslodavaca i reda članova.

2. Ako na sednicu suda pored predsednika ili njegovog zamenika dođu trojica od kojih je jedan iz jednog reda, bilo poslodavaca bilo radnika, a dvojica su iz drugog reda, onda od ove dvojice otpada mlađi po godinama života.

3. Sud donosi presudu bez poziva stranaka ako tužilac u žalbi ne traži javnu raspravu a tuženi ne traži naročito da se o žalbi drži javna rasprava. Stranke mogu na raspravi zastupati njihovi ovlašćeni punomoćnici. Ako na raspravu ne dođe stranka koja je primila poziv, sud ipak održava raspravu i donosi presudu. Sud donosi presudu u tajnoj sednici, prostom većinom glasova, na osnovu slobodnog uverenja i ocenjivanja dokaza. Presuda se dostavlja parničnim strankama u prepisu najdalje u roku od petnaest dana. Presuda mora da sadrži traženje, odgovor druge strane, razloge i odluku o glavnoj stvari i troškovima.

4. Protiv presude Suda rudarskog osiguranja ima mesta tužbi u roku od 30 dana po prijemu presude Vrhovnom sudu radničkog osiguranja po Zakonu o osiguranju radnika i to preko Suda rudarskog osiguranja koji je izrekao presudu. Tužbe podnesene posle ovog roka Sud rudarskog osiguranja odbacuje po službenoj dužnosti kao neblagovremene.

5. Do obrazovanja ovog suda nadležan je Kasacioni sud u Beogradu da rešava sporove ove vrste.

6. Obnova spora dopuštena je u roku od jedne godine pod uslovima predviđenim u sudskim postupcima koji važe na teritoriji dotičnog prvostepenog rudarskog suda.

7. Sudska, odnosno policijska izvršna vlast je nadležna za izvršenje presude, ukoliko se ona ne bi mogla izvršiti administrativnim putem.

8. Delovođa suda obavlja kancelarijske poslove suda i vrši dužnost delovođe na sudskim raspravama. Njega postavlja predsednik suda između činovnika rudarske vlasti, a u sporazumu sa šefom rudarske vlasti.

9. Administrativni troškovi Suda rudarskog osiguranja padaju na teret Invalidskog odeljka.

10. Postupak ne podleže plaćanju takse ni dažbina.

11. Sve troškove javne rasprave snosi kriva stranka. Troškove određuje sud.

GLAVA V

Osnovne odredbe za osiguranje

Član 39.

Članstvo Bratinske blagajne

1. Sva zaposlena lica koja su obavezna na osiguranje po članovima 1. i 2. bez obzira na pol, doba starosti, državljanstvo i obavljanje posla kao i ona lica koja su se dobrovoljno osigurala po čl. 44. ovih Pravila, smatraju se za članove nadležne Bratinske blagajne.

2. Pre prijema u posao obavezna su preduzeća uputiti lekaru Bratinske blagajne sva lica navedena u članovima 1. i 2., ne izuzimajući ni šegrte, vežbenike i volontere, radi utvrđivanja zdravstvenosti i radne sposobnosti. Kad Bratinska blagajna nema svog stalnog lekara koji vrši besplatno preglede pre prijema u posao, onda troškove ovih pregleda snosi preduzeće.

3. Ovaj pregled ne mora se vršiti, ako je dotično lice već ranije bilo zaposleno u poslu obaveznom na osiguranje po ovim Pravilima i ako od istupa sa ovog posla nije prošlo više od 60 dana.

4. Preduzeće koje primi u posao lice bez prethodnog lekarskog pregleda ili lice koje je lekar pronašao nesposobnim, dužno je naknaditi Bratinskoj blagajni svu štetu koja bi proizašla ako se to lice razboli u roku od mesec dana.

5. Preduzeće koje zaposleno lice ne prijavi Bratinskoj blagajni za člana kako je to propisano u čl. 42, mora platiti za sebe i to lice sve uloge kao i naknaditi Bratinskoj blagajni svu štetu koja nastane u slučaju da se to lice razboli, povredi ili umre.

Član 40.

Deoba članstva

1. Prema obimu osiguranja dele se članovi Bratinske blagajne na:

1) punopravne članove osigurane za slučaj bolesti, nesreće na poslu, iznemoglosti, starosti i smrti i nezaposlenosti,

2) maloppravne članove osigurane za slučaj bolesti, nesreće na poslu i nezaposlenosti.

2. U maloppravne članove spadaju u čl. 39. pomenuta lica koja su po čl. 2 ovih Pravila izuzeta od obaveze osiguranja za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti, a u punopravne članove spadaju sva ostala lica navedena u čl. 39.

3. Lica koja su već bila zaposlena kod kojega preduzeća kao punopravni članovi vode se, posle ponovnog prijema u posao kod istog ili drugog preduzeća, kao punopravni članovi.

Član 41.

Utemeljači i dobrotvori

1. Utemeljači su ona fizička ili pravna lica koja polože Bratinskoj blagajni jedanput za svagda 10.000 dinara.

2. Dobrotvori su ona fizička ili pravna lica koja daju Bratinskoj blagajni u ime dobrovoljnog uloga jedanput najmanje 1.000 dinara. U red dobrotvora ulaze i ona lica koja ovaj ulog čine u pokretnoj ili nepokretnoj imovini u gornjoj ili većoj vrednosti.

3. Utemeljači i dobrotvori nemaju nikakva prava po ovim Pravilima, sem što mogu učestvovati u svima raspravama za dobro Bratinske blagajne povelje.

4. Utemeljivačima i dobrotvorima izdaju Glavne bratinske blagajne povelje.

Član 42.

Prijava i odjava članova

1. Svako je preduzeće dužno da na Mesnoj bratinskoj blagajni prijavi svako zaposleno lice obavezno na osiguranje u roku od tri dana po njegovom stupanju na posao. Preduzeće je dužno u istom roku da odjavi svako lice koje istupa iz posla i da prijavi sve promene koje utiču na obavezu osiguranja i na visinu uloga.

2. Bratinske blagajne propisace način prijavljivanja i odjavljivanja.

Član 43.

Početak i trajanje članstva

Članstvo lica obaveznih na osiguranje počinje danom stupanja u službu ili rad, a prestaje danom prekida službenog ili radnog odnosa, ukoliko se osiguranje ne produži dobrovoljno.

Član 44.

Dobrovoljno osiguranje

1. Dobrovoljno osiguranje dopušta se:

1) za slučaj bolesti:

a) penzionerima i invalidima koji primaju penziju ili invalidsku pomoć od Bratinske blagajne kojeg drugog zavoda a pre penzionisanja ili nesreće u poslu bili su obavezno osigurani u Bolesničkom odeljku Bratinske blagajne, kad nisu zaposleni ni na kakvom radu i žive u području neke Mesne bratinske blagajne a jave se za dobrovoljno osiguranje najdalje u roku od godine dana od početka primanja penzije, odnosno invalidske pomoći.

b) udovima i deci članova kad se prijave posle smrti zakonskog druga, odnosno oca, a ispunjavaju uslove iz tačke a) ovoga stava,

v) državnim službenicima preduzeća ili uprava pomenutih u članu 1,
2) za slučaj nesreće na poslu državnim službenicima nameštenim kod preduzeća ili uprava pomenutih u čl. 1.

2. Opseg pomoći dobrovoljno osiguranim za slučaj bolesti određuje se u čl. 65. ovih Pravila.

3. Dobrovoljno osiguranje za slučaj nesreće na poslu izjednačuje se u svemu sa obaveznim osiguranjem, izuzev ono što se ovim Pravilima izričito drukčije propisuje.

4. Članstvo dobrovoljno osiguranih članova počinje danom podnete prijave i propisno uplaćenog uloga (čl. 59.), a prestaje danom odjave odnosno prestanka plaćanja uloga (čl. 57.).

5. Kad su dobrovoljno osigurani penzioneri, invalidi, udove, siročadi i državni službenici prestali biti članovi Bolesničkog odeljka na osnovu (4) ovog člana, onda se oni ne mogu ponovo dobrovoljno osigurati kod tog Odeljka iste Mesne bratinske blagajne.

Član 45.

Odsustvovanje

1. Preduzeća mogu davati članovima Bratinske blagajne odsustva samo do 6 nedelja ili u cilju usavršavanja u njihovoj struci do 6 meseci, a da se ne prekida vreme njihovog članstva, ako oni sami ili njihovi poslodavci plaćaju za njih uloge za Bolesnički i Penzioni odeljak.

2. Ako poslodavac neće da plati ove uloge, dužno je preduzeće da izvesti Bratinsku blagajnu o odsustvu (čl. 42.). Ako u tom slučaju sam član ne preuzme na sebe obavezu plaćanja u roku od 8 dana, vreme se njegovog članstva za vreme odsustva prekida i to danom kada je odsustvo počelo.

Član 46.

Prelaz iz jednog preduzeća na drugo

Kod neposrednog prelaza člana Bratinske blagajne iz jednog preduzeća na koje drugo preduzeće koje potpada pod rudarske zakone Kraljevine Jugoslavije, ostaju mu stečena prava po ovim Pravilima u Bratinskoj blagajni sačuvana, ako prekid rada ne bude duži od 6 nedelja. Ako usled nepredviđenih prepreka taj prekid traje duže, opravdaće se dokazima, inače se u tom slučaju postupa po čl. 50 ovih Pravila.

Član 47.

Vreme provedeno na vojnoj dužnosti

1. Članu pozvanom na vojnu dužnost u stalnom kadru ili za vreme rata računa se vreme provedeno na vojnoj dužnosti u članstvo ako najdalje u roku od jedne godine po otpustu s vojne dužnosti plati on ili poslodavac u Penzioni odeljak oba dela uloga u visini u kojoj su ih u to vreme plaćali aktivni članovi. Inače njihova prava ostaju sačuvana za vreme provedeno na vojnoj dužnosti prema čl. 50. tač. 1. Zatim imaju pravo produžiti za vreme dok su na vojnoj dužnosti osiguranje svoje porodice u Bolesničkom odeljku ako oni ili poslodavac produže plaćati za ovo vreme redovno polovinu oba dela uloga do dva člana porodice, a tri četvrtine oba dela uloga za tri i više članova porodice.

2. Članu pozvanom na vojnu vežbu računa se ovo vreme u članstvo ako najdalje u roku od tri meseca po otpustu sa vežbe plati on ili poslodavac u Penzioni odeljak oba dela uloga. Za vreme provedeno na vojnoj vežbi ne prekida se njegovo članstvo u Bolesničkom odeljku, iako se za ovo vreme ne plaćaju ulogi u ovaj odeljak (čl. 65.).

Član 48.

Pravne posledice prestanka i prekida članstva

1. Prestankom članstva prestaje osiguranje ali ostaju na snazi prava na osigurane pomoći, stečena u doba pre prestanka članstva i očekivana prava osnovana u doba pre prestanka članstva i sačuvana po članovima 49. i 50. ovih Pravila.

2. Prekid povlači iste posledice kao i prestanak članstva.

Član 49.

Prava sačuvana za slučaj bolesti

1. Lice koje je bilo tokom jedne godine neposredno pre prestanka ili prekida članstva najmanje šest meseci osigurano za slučaj bolesti a nema nikakve zarade, ostaće još za tri nedelje posle prestanka ili prekida članstva osigurano za slučaj bolesti i to na pomoći predviđene u članovima 63. i 64. izuzev novčane pomoći u pogrebnine po čl. 63. i 64. Licu koje je tokom dve godine neposredno pre prestanka ili prekida članstva bilo osigurano za slučaj bolesti najmanje godinu dana, produžiće se pomenuti rok na šest nedelja. Lice koje ima 3 godine uračunljivog punopravnog članstva, ima pravo i na novčane pomoći iz članova 63. i 64. u roku od šest nedelja.

2. Stečeno vreme članstva ne poništava se prekidom članstva ukoliko je izvesno vreme članstva uslov za pomoći iz Bolesničkog odeljka.

Član 50.

Prava sačuvana za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti

1. Vreme članstva kao i očekivana prava iz ovog osiguranja sačuvaće se još za šest meseci posle prekida ili prestanka članstva, licu koje je bilo pre prekida ili prestanka članstva najmanje tri godine osigurano za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti.

2. Vreme članstva i očekivana prava sačuvaće se osim toga i u ovim slučajevima:

1) licu koje je pozvano na vojnu dužnost do dve godine posle njegovog razrešenja od vojne dužnosti,

2) licu koje je bilo osigurano najmanje šest meseci, a prestanak članstva je usledio zbog redukcije rada na preduzeću, do šest meseci posle redukcije, i

3) licu koje je bilo osigurano najmanje tri godine, a prestanak članstva je usledio zbog redukcije rada, do jedne godine posle redukcije.

3. Po isteku kalendarske godine u kojoj je protekao rok pomenut u prednjim stavovima, dotično lice plaća godišnju pristojbu za čuvanje svojih očekivanih prava. Ova pristojba iznosi za svakog člana 20 dinara godišnje i plaća se unapred. Uplata mora se izvršiti najkasnije u prva tri meseca t.j. do 31. marta svake kalendarske godine. Kad je bivši član u teškom materijalnom stanju, može mu Glavni upravni odbor po njegovoj molbi odgoditi plaćanje. Na ovaj način može član sačuvati svoja prava, plaćajući pristojbu, za trećinu vremena svoga uračunljivog članstva koje želi sačuvati i u naročito opravdanim slučajevima i reduciranim radnicima može Glavni upravni odbor produžiti rok na polovinu ovog vremena.

4. U slučaju neplaćanja pristojbe za čuvanje očekivanih prava u navedenom roku, a bez odobrenja odgode plaćanja propadaju ta prava, izuzimajući slučajeve predviđene u (7) ovog paragrafa.

5. Za vreme prekida članstva ne mogu se plaćati ulogi u Penzioni fond.

6. Sačuvano vreme članstva sačinjava osnov za odmeravanje penzije u slučaju iznemoglosti, starosti i smrti i uračunava se pod uslovom, da pravo na pomoći ili produženje osiguranja otpočne pre nego što je istekao određeni rok predviđen u ovom paragrafu.

7. Udovi, deci i siročadi umrlog člana oije je članstvo zbog redukcije rada bilo prekinuto i izgubljeno a on je imao preko 10 godina članstva uračunljivog za penziju, može Glavni upravni odbor odobriti sačuvanje očekivanih prava u Penzionom odeljku, ako se prijave u roku od godine dana posle smrti člana i naknadno uplate godišnju pristojbu, a član je umro u roku od 3 godine posle prekida njegovog članstva.

Član 51.

Obnova izgubljenih prava

Licu koje ponovo stupa u članstvo uračunaće se ranija vremena osiguranja za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti, ako ponovo navrši jednu godinu članstva a ranije je imao preko 1 godine uračunljivog punopravnog članstva, bez obzira što nije uplaćivalo godišnju pristojbu po članu 50.

Član 52.

Matične knjige (matični listovi, kartoteka)

1. Svaki punopravni član Bratinske blagajne mora biti upisan u Maticu Bratinske blagajne i to u Matičnu knjigu (matični list, kartoteku) Mesne bratinske blagajne (čl. 21, tač. 2) i Glavnu matičnu knjigu (Glavne matične listove, Glavnu kartoteku) Glavne bratinske blagajne (čl. 23, tač. 12) sa svima potrebnim podacima. Malopravni članovi upisivaće se u posebne knjige.

2. Svaki član ima pravo uviđanja u Maticu, a dužan je dati i sve potrebne podatke za njeno tačno vođenje i prijaviti svaku svoju i porodičnu promenu. Svaki član za date netačne podatke snosiće posledice koji bi otuda proizašle.

Član 53.

Clanske knjižice

1. Mesne bratinske blagajne izdavaće članovima članske knjižice koje glase na ime dotičnog člana a sadrže matični broj i najvažnije podatke iz prijave, kao i u dodatku izvod iz ovih Pravila. U knjižice sme se beležiti samo ono što je predviđeno ovim Pravilima. Vrednost knjižice plaća član. Bratinska blagajna unosi u člansku knjižicu polugodišnje, odnosno pri istupu, utvrđenu kategoriju i neplaćene uloge i pristojbe.

2. Ako se izgubi članska knjižica, to se odmah prijavljuje nadležnoj Mesnoj bratinskoj blagajni, koja će učiniti da se izgubljena knjižica oglasi nevažećom i zameni duplikatom i to na trošak dotičnog člana ako je on kriv.

3. Pri stupanju u posao člansku knjižicu predaje član Bratinskoj blagajni. Za vreme trajanja njegovog službenog odnosa, člansku knjižicu mora čuvati Bratinska blagajna. Na dan istupa s posla članu se mora bezuslovno predati popunjena članska knjižica.

Član 54.

Kategorije članova

1. Svi se članovi u cilju odmeravanja uloga i osiguranih pomoći uvrštavaju u kategorije prema tome kakav posao obavljaju. Van kategorije su tehnički i administrativni činovnici i ostali službenici sa 1.500 dinara i više mesečne plate.

2. Članovi Bratinske blagajne razvrstavaće se u ove kategorije:

1) U I kategoriju: tehnički i administrativni činovnici i drugi službenici sa manje od 1.500 dinara mesečne plate, kancelarijsko i tehničko osoblje sa više od 1.000 dinara mesečne zarade, nadzornici, predradnici, kopači i palioci mina (mineri) koji su u II kategoriji proveli 20 godina uračunljivog članstva a ostala lica posle 25 godina provedenih u II kategoriji.

2) U II kategoriju: tehnički i administrativni činovnici sa manje od 1.000 dinara mesečne plate, kancelarijsko i tehničko pomoćno osoblje sa manje od 1.000 dinara mesečne zarade, kopači, topioničari, palioci mina, tesači, zidari, mašinsti, mehaničari, električari i drugi kvalifikovani radnici, svi tek posle navršanih 25 godina starosti, kao i stariji spoljni radnici, u koliko se po službenom redu izjednačuju sa kopačima.

3) U III kategoriju: lica navedena u tački 2 ovog stava pre navršene 25 godine starosti, pomoćni kopači, topioničari i mlađi kvalifikovani radnici. Konačno jamski vozači i ostali jamski radnici koji su u IV kategoriji proveli najmanje 10 godina uračunljivog članstva i stariji spoljni radnici sa više od 15 godine uračunljivog članstva.

4) U IV kategoriju: jamski vozači i ostali jamski radnici, koji nisu u višoj kategoriji, radnici spoljnih kopova, spoljni radnici sa više od 10 godina uračunljivog članstva; radnici sa više od 15 godina uračunljivog članstva.

5) U V kategoriju: mlađi spoljni radnici, nadničari i radnici koji su navršili 23 godinu života i imaju 5 godina punopravnog članstva.

6) U VI kategoriju: učenici, šegrti, ostali početnici i mlađe radnice kao i lica koja za svoj rad ne dobijaju nikakve novčane nagrade.

3. Svaka Bratinska blagajna izvršiće po gornjim načelima razvrstavanje radnika nerudarskih radnja na svome području.

4. Prevođenje iz više u nižu kategoriju ne dopušta se na istom preduzeću, a ako je član proveo u višoj kategoriji preko 3 godine, ne dopušta se ovo prevođenje ni u kom slučaju.

Član 55.

Visina kategorijskih zarada i plaćanje uloga

1. Osigurana dnevna kategorijska zarada iznosi:

van kategorije	50 dinara
za I kategoriju	42 dinara
za II kategoriju	36 dinara
za III kategoriju	30 dinara
za IV kategoriju	25 dinara
za V kategoriju	20 dinara
za VI kategoriju	16 dinara

2. Po ovim kategorijskim zaradama plaćaju svi članovi Bratinske blagajne i preduzeća svoje uloge u Penzioni odeljak kao i sama preduzeća svoje uloge u Invalidski odeljak. Tako isto po njima se određuju penzije i invalidske pomoći na osnovu ovih Pravila, a bez obzira da li su stvarne zarade članova veće ili manje od napred utvrđenih kategorijskih zarada.

3. Plaćanje uloga u Bolesnički odeljak i određivanje pomoći iz tog Odeljka vrši se kod svakog preduzeća po postojećim (stvarnim) režijskim redovitim nadnicama koje potvrđuje rudarska vlast, a ulozi u Odeljak za zbrinjavanje nezaposlenih plaćaju se po neto zaradi.

4. Nedeljna kategorijska zarada ravna je šestostruko, mesečna dvanaestostruko, a godišnja tristruko kategorijskoj zaradi.

Član 56.

Prelaz u višu kategoriju

1. Pri prelazu člana u višu nadnicu ili kategoriju određuju se novčane pomoći iz Bratinske blagajne na osnovu više nadnice ili osigurane kategorijske zarade tek posle jednog meseca provedenog u višoj kategoriji.

2. Kao kategorijska zarada pre 1. januara 1925. godine uzima se temeljna zarada osiguranika sa eventualnim njegovim dodatkom na skupoću.

Član 57.

Naplaćivanje uloga

1. Preduzeće naplaćuje za račun Bratinske blagajne sve redovne uloge članova odbijajući ih pri isplaćivanju zarade. Preduzeće je dužno predati Bratinskoj blagajni članske uloge sa svojim ulozima za sva četiri odeljka Bratinske blagajne odmah a najkasnije do konca idućeg meseca za svaki protekli kalen-

darski mesec. Ako to preduzeće ne učini, izdaće mu Bratinska blagajna platežni nalog.

2. Preduzeće ima pravo žalbe na rudarsku vlast protiv platežnog naloga u roku od petnaest dana po prijemu naloga. Žalba ne može odložiti plaćanje.

3. Dobrovoljno osigurani članovi koji žele da produže osiguranje ili da se osiguraju na osnovu čl. 44. kao i članovi koji sami plaćaju uloge po čl. 45. ovih Pravila, dužni su da polože celokupni mesečni ulog do desetog dana u mesecu.

4. Članovima osiguranih za iznemoglost, starost i smrt koji uživaju hranarinu iz Bolesničkog ili Invalidskog odeljka odbija se ulog za Penzioni odeljak od hranarine a ulog preduzeća za njih naplaćuje se zajedno sa ulozima za ostalo osigurano osoblje. Ako član ne uživa hranarinu po čl. 68. njegov ulog za Penzioni odeljak plaća Bolesnički, odnosno Invalidski odeljak.

Član 58.

Obaveze i odgovornost preduzeća u naplati i predaji uloga

1. Preduzeće je samo odgovorno Bratinskoj blagajni za sve uloge koje je ono po čl. 57. dužno predati Bratinskoj blagajni. Ako preduzeće ne odbije osiguranom osoblju članske uloge u određenoj visini prilikom prve isplate zarade posle prispelosti uloga, sme to učiniti kasnije samo u roku od mesec dana posle prve isplate, odnosno u roku od dva meseca, ako osigurani član dobija mesečnu platu.

2. Preduzeće koje u roku propisanom u čl. 57. ne pošalje ili ne preda uloge članova i svoje uloge, dužno je da plati 8% kamata za vreme zakašnjenja kao i sve troškove koji nastanu usled prinudne naplate. Kamate se uračunavaju u glavnici svakih 6 meseci.

3. Bratinska blagajna mora blagovremeno prijaviti rudarskoj vlasti svako preduzeće koje nije na vreme predalo uloge. Protiv takvog preduzeća preduzima rudarska vlast mere po odredbama rudarskog zakona.

4. Ako preduzeće ne preda na vreme uloge Bratinskoj blagajni u tri uzastopna roka Glavna bratinska blagajna može, posle tri uzastopne opomene, optužiti sudu to preduzeće po krivičnom zakonu.

5. Za uloge koje je preduzeće dužno predati Bratinskoj blagajni jamče rudarski preduzetnici svom svojom privatnom imovinom.

6. U slučaju prenosa rudarskog prava i povlastice jamči novi vlasnik odnosno titular prava ili povlastice solidarno sa prethodnim za sve do prenosa nastale dugove Bratinskoj blagajni.

Član 59.

Podela uloga na članove i preduzeća

1. U obaveznom osiguranju član snosi polovinu celokupnih uloga u odeljke: Bolesnički, Penzioni i za zbrinjavanje nezaposlenih a polovinu preduzeća, izuzimajući slučajeve pobrojane u čl. 78.

2. Preduzeće je dužno da plati uloge za invalidski odeljak u celosti i ono ne sme ništa odbijati od zarade na ime ovih uloga, niti ih u celosti ili delimično preneti na teret osiguranja članova.

3. Ulozi za dobrovoljno osiguranje padaju u celosti na teret osiguranih članova.

4. Zabranjeni su ugovori između poslodavaca i njihovog osoblja protivni gornjim odredbama i nemaju pravne vrednosti ukoliko bi menjali ove odredbe na štetu članova.

Član 60.

Platežni nalozi

1. Platežnim nalogima Bratinskih blagajna o ulozima za obavezno osiguranje priznaje se značaj izvršnih (ovršnih) sudskih odluka.

2. Sva potraživanja Bratinskih blagajna na ime uloga za obavezno osiguranje koji nisu predati po platežnom nalogu naplaćuju se na zahtev rudarske vlasti administrativnim, odnosno sudskim putem kao i druge javne dažbine, a mogu se naplaćivati i preko vlastitih organa Glavne bratinske blagajne po ovlašćenju rudarske vlasti.

3. Sva potraživanja Bratinske blagajne uvršćuju se u isti red sa potraživanjima države kada se primenjuje stečajni i izvršni postupak.

Član 61.

Zastarevanje potraživanja

1. Potraživanja Bratinskih blagajna na ime uloga zastarevaju u roku od pet godina od dana, kada je preduzeću dostavljen platežni nalog.

2. Ako platežni nalog ne bude dostavljen u roku od tri godine nakon isteka one kalendarske godine na koju se potraživanje odnosi, potraživanje će zastareti već istekom pomenutog roka.

3. Svaka radnja u cilju naplate potraživanja prekida zastarelost, ali ona u svakom slučaju zastarevaju u roku od 10 godina od dan dospelosti, ukoliko nije sudski ili stečajni postupak u toku.

Član 62.

Zajmovi članovima

Glavni upravni odbor može po predlogu Mesnih upravnih odbora iz fonda Bolesničkog odeljka odobravati punopravnim članovima Bratinske blagajne sa najmanje 10 godina članstva jednogodišnje zajmove sa 6% kamata do iznosa polugodišnje kategorijske zarade, a na jemstvo tri punopravna člana Bratinske blagajne. Ove će pozajmice dužnici postepeno vraćati iz mesečnih zarada, penzija ili invalidskih pomoći.

GLAVA VI

Bolesnički odeljak

Član 63.

Osigurane pomoći članovima

1. Kad se član Bratinske blagajne razboli, bilo to i usled nesreće na poslu, za vreme dok bolest traje no ne preko šest meseci daje mu Bolesnički odeljak ove potpore:

1) Od početka bolesti besplatnu lekarsku pomoć, potrebne lekove, banjsko lečenje i lečenje u oporavilištima, potrebne zavojne, pomoćne sprave za lečenje, naočare, štace, potpase, veštačke noge kao i ostala terapijska pomagala svake vrste, što određuje lekar Bratinske blagajne. Ove pomoćne sprave mogu se ostaviti bolesnim članovima i preko šest meseci — sve dotle dok su im potrebne.

2) Hranarinu, ako je bolest skopčana sa nesposobnošću za privredu i traje duže od tri dana, za vreme privredne nesposobnosti, računajući od dana oboljenja i nesposobnosti za rad. U iznosu od 2/3 postojeće redovne režijske nadnice.

3) U slučaju porođaja članicama:

a) potrebnu primaljsku (babičku) pomoć i lečenje,

b) potporu za porođilje za vreme od 12 nedelja i to šest nedelja posle porođaja u visini od 3/4 postojeće redovne režijske nadnice, na ovu potporu nema pravo članica, ako za ovo vreme zarađuje,

v) pomoć za opremu deteta u iznosu od 300 (tri stotine) dinara za svako živo rođeno dete,

g) pomoć za hranu deteta članici za vreme od 12 nedelja po prestanku potpore za porođilje u dnevnom iznosu od (3) tri dinara. Mesne bratinske blagajne mogu ovu potporu obustaviti onoj članici koja na poziv ne donese dete na pregled lekaru ili se ne drži uputstava i naređenja Mesnih bratinskih blagajna, odnosno lekaru tih ustanova.

4) Pogrebninu u tridesetostrukom iznosu postojeće režijske redovne nadnice (čl. 67).

2. U izvanrednim opravdanim slučajevima može Glavna bratinska blagajna na predlog Mesnih odbora produžiti potpore označene u stavu 1. tačka 1) i 2) ovog paragrafa na duže vreme a najviše do 12 meseci.

3. Lica van Kraljevine Jugoslavije nemaju pravo na sve pomoći sem ako se nalaze na službenom poslu ili ako je međunarodnim ugovorima što drugo ugovoreno.

Član 64.

Osigurane pomoći porodici

1. Zena osiguranika, njegova deca i članovi šire porodice, kad nemaju nikakva dohotka a žive sa osiguranikom u zajedničkom kućanstvu pa ih isključivo samo on izdržava od svoje zarade što se ima dokazati uverenjem vlasti, imaju pravo na ove pomoći:

1) U slučaju bolesti na besplatno lečenje, lekove i pomoćne sprave potrebne za lečenje za šest meseci, ali samo dok ima član pravo na pomoć,

2) U slučaju porođaja na potrebnu primaljsku (babičku) pomoć i lečenje, na potporu za porodilje za vreme od četini nedelje pre i četini nedelje posle porođaja u iznosu od 150 dinara dnevno, kao i na potporu za opremu deteta prema članu 63. 1, tač. 3 v).

2. Pogrebna ne sme da iznosi više: za bračnog druga od 500 dinara, za novorođeno dete 100 dinara, za dete do 4 godine 150 dinara, za dete do 16 godina 250 dinara, a za roditelje 300 dinara a za ostale članove šire porodice 200 dinara.

3. Članovima uže porodice smatraju se: zakoniti ili iz opravdanih razloga nezakoniti muž ili žena, deca: bračna članova i članica, pastorčad, vanbračna deca članica, vanbračna deca članova koju su ovi priznali ili zakonski usvojili, bračna i vanbračna deca članova koja se začnu u zajedničkom kućanstvu a rode se posle smrti člana; siročad su deca čiji su roditelji pomrli; članovima šire porodice smatraju se roditelji, ded i baba, unuci i konačno braća i sestre do navršene 18 godine života.

Član 65.

Ograničenje prava na pomoći

1. Činovnici, nadzornici i drugi članovi sa mesečnom platom koji za vreme bolesti primaju svoju platu, nemaju prava na hranarinu ni na izvanrednu pomoć iz čl. 63. stav 2. i člana 75. ovih Pravila, sve dok imaju prava na platu.

2. Dobrovoljno osigurani članovi za slučaj bolesti imaju samo pravo na pomoći označene u čl. 63. t. 1), 3-a i 4) i u članu 64. sem novčane pomoći pod tačkom 2) stava 1. istog paragrafa.

3. Članice imaju pravo na potporu za porodilje nemaju u isto vreme prava na hranarinu.

4. Članice imaju pravo na potporu za porodilje samo u tom slučaju, ako su u toku od godine dana pre porođaja bile članice bar devet meseci. Isto tako davaće se potpore iz čl. 64. 1, tač. 2) samo za porodilje članova koji imaju u poslednjoj godini pre rođenja deteta bar devet meseci članstva.

5. Član koji je pozvan na vojnu vežbu nema nikakva prava na osiguranje pomoći u slučaju svoje bolesti za vreme vojne vežbe. Ali po isteku vojne vežbe on ponovo stiče pravo na ove pomoći i za onu bolest koju je zadobio na vojnoj vežbi. Njegovo pravo na pomoći za članove porodice traje i za vreme vojne vežbe (čl. 47. 2).

Član 66.

Pomoći u slučaju izolacije

1. Hranarina se isplaćuje i u slučaju kad je član vlašću izolovan usled opšte opasne, kužne i prilepčive bolesti, te usled toga izgubi mogućnost zarade. Tada se hranarina izdaje sve dok traje osamljenje ili najduže za šest meseci.

2. U tom slučaju Bolesnički odeljak tražiće naknadu od države za isplaćene hranarine iz kredita koji su predviđeni za suzbijanje zaraze.

Član 67.

Isplaćivanje pomoći

1. Hranarina, potpora za porodilje i pomoć za hranu deteta plaćaju se unazad, istovremeno kad se vrši redovno isplaćivanje nadnica ili plata u onom preduzeću u kojem je osigurani član zaposlen, ili nedeljno unazad na zahtev osiguranog člana.

2. U dane bolesti računaju se i nedelje i za njih se isplaćuje hranarina. Ne računaju se one nedelje kojima počinje ili se svršava bolovanje.

3. Pomoć za opremu deteta isplaćuje se odmah nakon rođenja živog deteta.

4. Pogrebna se isplaćuje bračnom drugu, a ako njega nema, onim članovima porodice koji su se pobrinuli za pogreb, pošto donesu smrtni list ili uverenje vlasti. Ako umrli član nema srodnika ili ako ga ovi ne bi sahranili, Bolesnički odeljak se stara za njegov pogreb do iznosa pogrebne označene u čl. 63. 1, t. 4) ovih Pravila.

Član 68.

Lečenje u bolnicama

1. Bratinska blagajna može dati bolničko lečenje mesto potpore koja je propisana u čl. 63. 1. tač. 1) i 2), 3-a i b. ili u čl. 64. 1. tač. 1) i 2):

1) onom bolesniku koji živi u braku ili sa nekim članom svoje porodice u istom kućanstvu ili je inače u položaju da može uživati dovoljnu kućnu negu, samo onda ako oboleli član traži bolničko lečenje, ili ako je bolest prilepčiva, ili takve prirode iziskuje bolničko lečenje ili ako se bolesnik ne drži lekarskih saveta i time odugovlači ozdravljenje,

2) svakom drugom bolesniku bezuslovno.

2. Pod besplatnim bolničkim lečenjem razume se i besplatna otprema bolesnika u bolnicu kao i putni trošak za povratak iz bolnice na preduzeće ili kući.

3. Članovi uže porodice i članovi šire porodice člana koji nemaju zarade i žive s njim u zajedničkom kućanstvu te ih on sam izdržava od svoje nadnice ili plate, dobijaju za vreme dok traje bolnička nega člana polovinu hranarine koje bi njemu pripadala u slučaju domaće nege. Ako oboleli član nema porodice, pripada mu za vreme bolničke nege deo hranarine koji preostaje iza namirenja bolničke takse.

Član 69.

Troškovi bolničkog lečenja

1. Bratinska blagajna plaća po najnižoj taksi troškove bolničkog lečenja članova u javnim, domaćim bolnicama, oporavilištima, klinikama i babičkim školama i to samo onda, ako je člana uputila na lečenje ili je naknadno za ta-

kvo lečenje pristala. Bratinska blagajna ujedno određuje u oba slučaja trajanje lečenja, ali najduže do onog dana kada prestaje pomoć određena ovim Pravilima.

2. Bratinska blagajna plaća pod istim uslovima troškove bolničkog lečenja za članove uže porodice do 8 nedelja, a za članove šire porodice do četiri nedelje. U izuzetno teškim opravdanim slučajevima može Mesni upravni odbor odobriti plaćanje ovih troškova za članove uže porodice do 12 nedelja.

3. Bratinska blagajna plaća troškove bolničkog lečenja u privatnim bolnicama i lečilištima prema pogodbi.

Član 70.

Upotrebljavanje posebnih lekara i zavoda

1. Ako se član posluži posebnim lekarom kome ga nije uputila Bratinska blagajna, ili ako se leči u privatnoj bolnici ili lečilištu s kojim Bratinska blagajna nije sklopila prethodnu pogodbu za lečenje svojih članova, troškovi izazvani ovim lečenjem padaju na teret Bratinske blagajne samo u dokazano izvanredno hitnim slučajevima, a i to samo u visini troškova označenih u čl. 69.

2. U takvim izvanrednim hitnim slučajevima isplaćuje se članu dokazani troškovi lečenja i hranarine za vreme radne sposobnosti, što potvrđuje lekar Bratinske blagajne.

Član 71.

Pravo na pomoći po ponovnom oboljenju

1. Član koji za vreme trajanja jednog oboljenja isorpe svu pomoć koja mu po ovim Pravilima pripada, može zbog ponovnog oboljenja od iste bolesti dobiti novu pomoć, odnosno lečenje u bolnici i dr. (čl. 69. 1.) samo ako je po prestanku uživanja prve pomoći najmanje za 8 nedelja bio u poslu t.j. sposoban za privređivanje i bio član Bratinske blagajne.

2. Odredba prednjeg stava važi i za članove porodice.

Član 72.

Smanjenje pomoći članovima usled njihove krivice

1. Član Bratinske blagajne koji je hotimično ili time što je svojom krivicom učestvovao u tuči i svađi, ili je pijanstvom prouzrokovao svoju bolest ili svojih ukućana, ima pravo samo na besplatno lečenje, potrebne lekove i druga terapijska pomagala. Članovi porodice nemaju pravo na besplatno lečenje, lekove i druge pomoći u smislu propisa čl. 64, ako su bolesti u pitanju posledica učešća u svađi i tuči ili zbog pijanstva.

2. U svima slučajevima kad lekar nađe razloga da postoji takva bolest, treba to zabeležiti na bolesničkom listu i u Matičnoj knjizi, odnosno listu i to javiti Glavnoj bratinskoj blagajni radi upisa u Glavnu matičnu knjigu, odnosno list.

3. Hranarina može se uskratiti i onda ako se bolesni član hotimično ne drži lekarskih saveta i time odugovlači svoje ozdravljenje, isto važi i za potporu porodiljama.

4. Član koji je simulacijom ili kojim drugim načinom naneo štetu Bolesničkom odeljku, dužan je plaćati dvostruke uloge tom Odeljku, dok ne izmiri prouzrokovanu štetu, o čemu odlučuje Mesni upravni odbor.

5. Zalba protiv takvih odluka Mesnih upravnih odbora podnosi se Glavnoj bratinskoj blagajni u roku od 30 dana po saopštenju. Zalba protiv rešenja Glavne bratinske blagajne podnosi se Sudu rudarskog osiguranja u roku od 30 dana od dana prijema rešenja. U odluku i rešenje unose se pravo na žalbu i rok u kome se ona podnosi.

Član 73.

Izvanredne pomoći

Mesni upravni odbori mogu davati izvanredne jednokratne pomoći iz Bolesničkog odeljka članovima koji usled bolesti u kući žive u bednom stanju, a to dopušta imovina Bolesničkog odeljka. U tim slučajevima Mesni upravni odbor tražiće odobrenje od Glavnog upravnog odbora.

Član 74.

Zastarevanje prava na potpore

1. Pravo na potpore iz osiguranja za slučaj bolesti zastareva članu u roku od jedne godine od dana kada mu je potporu trebalo izdati o čemu odlučuje Mesni upravni odbor.

2. Zalba protiv ovih odluka Mesne bratinske blagajne može se izjaviti Glavnoj bratinskoj blagajni u roku od 30 dana po saopštenju a protiv rešenja Glavne bratinske blagajne izjavljuje se žalba Sudu rudarskog osiguranja u roku od 30 dana po prijemu rešenja. U odluci i rešenju moraju se navesti pravo na žalbu i rok u kome se podnosi žalba.

Član 75.

Zabranjeni pravni poslovi i dela u pogledu bolesničkih pomoći

1. Potraživanja koja po ovim Pravilima pripadaju članu u slučaju bolesti ne mogu se preneti na druga lica, niti založiti, zapleniti i kompenzirati. Nikakvi pravni posao kojim se članu u celini ili delimično odriče bolesnička potpora nema pravne vrednosti.

2. Od ovog pravila se izuzimaju potraživanja Bratinske blagajne za uloge koje osigurani član sam plaća obavezno za Penzioni odeljak. Sem toga izuzima se i potraživanje Bratinske blagajne za naknadu štete koju član učini Bratinskoj blagajni simulacijom ili ma kakvim nedopuštenim putem.

3. Odbici po prethodnom stavu smeju se činiti samo od dnevne hranarine, do jedne njene četvrtine.

Član 76.

Regresivna prava Bratinske blagajne

1. Ako je Bratinska blagajna dala svome članu takvu potporu koju je drugi neko bio dužan dati, onda ima pravo tražiti naknadu za izdate potpore.

2. Ako je bolest nastala usled toga, što poslodavac (ili od njega ovlašćeno lice) nije preduzeo nadležnom vlasti određene mere za zaštitu zdravlja i života zaposlenog osoblja, poslodavac je dužan naknaditi Bratinskoj blagajni troškove bolesti i postupka.

3. Ako članu pripada usled bolesti pravo na naknadu od nekog drugog lica, njegovo potraživanje prelazi do iznosa pruženih potpora na Bratinsku blagajnu.

4. Redovni sud je nadležan za potraživanje Bratinske blagajne iz ovih regresivnih prava. Takva potraživanja zastarevaju za tri godine, računajući od kraja godine u kojoj je bolest prestala. Sva regresivna prava potraživanja za Mesne bratinske blagajne vrši Glavna bratinska blagajna.

5. Troškove lečenja osiguranih članova kao i članova njihovih porodica od veneričnih bolesti, trahoma, umobolja, ujeda od besnih pasa, tuberkuloze, malarije i epidemičnih bolesti naknadiće Bratinskoj blagajni država, ukoliko je ona obavezna po dosadanjim propisima da snosi te troškove.

Član 77.

Prihodi i rashodi Bolesničkog odeljka

1. Prihode Bolesničkog odeljka sačinjavaju:

- 1) redovni ulozi osiguranih članova
- 2) redovni ulozi preduzeća
- 3) kamate na priplod uložene imovine i prihodi od nepokretne imovine
- 4) novčane kazne koje izriču osiguranom osoblju preduzeća po službenom redu ili Glavni upravni odbor po propisima ovih Pravila u korist Bolesničkog odeljka i

5) darovi, zaveštanja i drugi nepredviđeni prihodi.

2. Rashode Bolesničkog odeljka sačinjavaju:

- 1) izdaci učinjeni za davanje pomoći u slučaju bolesti,
- 2) upravni troškovi Mesne bratinske blagajne (čl. 29).

Član 78.

Ulozi u Bolesnički odeljak

1. Visinu uloga za Bolesnički odeljak određuje Mesna skupština, a odobrava ih Glavni upravni odbor prema mesnim okolnostima i po stanju imovine Bolesničkog odeljka, u visini od najmanje 4 do najviše 12 procenata od utvrđenih režijskih redovnih nadnica. Polovina tih uloga pada na teret članova, a polovina na teret preduzeća.

2. Za lica koja ne dobijaju nikakvu novčanu nagradu za rad plaća preduzeće oba dela uloga po najnižoj postojećoj režijskoj redovnoj nadnici.

3. Za vreme dok je član usled bolesti nesposoban za privredu i ne prima zaradu, nije dužan ni on ni njegov preduzetnik plaćati uloge.

4. Činovnici, nadzornici i druga lica sa mesečnom platom koji imaju ograničena prava na bolesničke pomoći, plaćaju polovinu uloga utvrđenog za ostale članove prema njihovoj mesečnoj plati, a najviše po maksimalnoj režijskoj redovnoj nadnici, a toliko isto plaćaju i preduzeća.

5. Dobrovoljno osigurani članovi plaćaju oba dela uloga (čl. 59, 3.). Lica pomenuta u čl. 44, 1. tač. 1) a. i b. plaćaju ove uloge po najnižoj režijskoj redovnoj nadnici.

Član 79.

Kontrola bolesnika

1. Organi Mesnih upravnih odbora dužni su sami ili pomoću nadzornika da kontrolišu članove koji uživaju bolesničke pomoći i da se brinu da se bolesni članovi drže odredaba ovih Pravila, a naročito da paze da se Bolesničkom odeljku ne nanosi šteta simulacijom.

2. Svoja opažanja u tome pogledu dužni su organi Mesnih upravnih odbora i nadzornici odmah prijaviti Mesnom upravnom odboru koji u slučaju nađene krivice postupa po čl. 72. ovih Pravila.

GLAVA VII

Invalidski odeljak

Član 80.

Zadatak Invalidskog odeljka

1. Invalidski odeljak naknadije svima punopravnim i malopravnim članovima Bratinske blagajne štetu koja nastaje usled telesne povrede posle nesrećnog slučaja, a porodici i srodnicima daje pomoć posle smrti prouzrokovane nesrećnim slučajem, sve ovo kad je nesrećni slučaj zadesio člana na radu ili na kakvom poslu koji obavlja po nalogu preduzetnika ili njegovog predstavnika ili u interesu posla.

2. Isto tako priznaje se naknada i za nesrećni slučaj koji zadesi člana na putu od stana do mesta rada i natrag, kad se taj slučaj dogodio na redovnom i uobičajenom putu a ne na nekom zaobilaznom putu, učinjenom radi sopstvenih poslova ili bilo kojim drugim povodom.

3. Kao nesrećni slučaj računa se i trovanje olovom, živom, srebrom i fosforom, otrovnim gasovima i dr. u koliko je to trovanje prouzrokovano na poslu, zatim povrede pluća koje su nastale usled udisanja silikativnog praha pri radu.

Član 81.

Osigurane pomoći članovima

Za nesrećni slučaj koji je skopčan sa telesnom povredom članu pripada sledeća naknada:

1) besplatna lekarska pomoć, lekovi i pomoćne sprave za lečenje na način propisan u čl. 63,

2) hranarina prema čl. 63. tač. 2 do svršetka lečenja, a najviše do svršetka 10 nedelja posle povrede,

3) invalidska pomoć, dok traje nesposobnost za rad ili umanjene sposobnosti za rad, počevši od 11-te nedelje, ili ranije, ukoliko pre prestane isplata hranarine pomenute u tač. 2.

Član 82.

Invalidska pomoć

1. Invalidska pomoć iznosi u slučaju potpune nesposobnosti za rad i za vreme njenog trajanja kao potpuna naknada onoliko koliko iznosi osigurana kategorijska zarada povređenog člana.

2. U slučaju delimičnog umanjjenja sposobnosti za rad povređenom članu pripada za vreme dok mu umanjjenje radne sposobnosti traje onaj deo potpune invalidske pomoći koji srazmerno odgovara izgubljenoj sposobnosti za rad. Ali povređeni ima samo onda pravo na takvu delimičnu naknadu, ako umanjjenje njegove radne sposobnosti nadmaša deset procenata.

3. Ako nov nesrećni slučaj zadesi osiguranog člana koji uživa delimičnu invalidsku pomoć, treba odrediti naknadu na osnovu svih posledica nesrećnih slučajeva, a prema zaradi koja je uzeta za osnovicu određivanja prve invalidske pomoći, no ako je kategorijska zarada povređenog bila veća u vremenu poslednjeg nesrećnog slučaja, onda prema ovoj većoj zaradi.

4. Ako je povređeni član usled nesrećnog slučaja postao ne samo za rad nesposoban veći i toliko iznemogao, da iziskuje stalno negu i poslugu, invalidska pomoć se za vreme trajanja iznemoglosti povišuje najviše za jednu trećinu njegove kategorijske zarade.

5. Članu sa više od 10% umanjene sposobnosti usled posledica povrede u poslu koji produži rad na rudarskim preduzećima u istom ili višem svojstvu od onoga u kome je bio u vremenu onesposobljenja, ne daje se invalidska pomoć za vreme dok radi, a ako je zaposlen u nižem svojstvu dobija od invalidske pomoći razliku između njegove sadašnje zarade i zarade koje primaju članovi u svojstvu u kojem je on bio u vremenu onesposobljenja.

Član 83.

Osigurane pomoći porodici

1. Ako osigurani član umre usled nesrećnog slučaja, priznaje se bez obzira na vreme kad je smrt nastupila, osim naknade koja mu je data po članovima 81. i 82. još i:

1) pogrebnina u iznosu određenom u čl. 63,

2) pomoći i potpore određene u čl. 64, pod 2, udovici umrlog člana koja bi radila pre isteka 300 dana posle njegove smrti,

3) godišnja invalidska pomoć koja se ima isplaćivati članovima porodice umrlog počevši od dana njegove smrti.

2. Ako član koji uživa delimičnu invalidsku pomoć umre usled ponovne povrede, to se invalidska pomoć određuje porodici na osnovu zarade koja je uzeta za osnovicu određivanja invalidske pomoći prilikom prve povrede, no ako je njegova kategorijska zarada bila veća u vreme ponovnog nesrećnog slučaja, onda na osnovu ove veće zarade.

Član 84.

Invalidske pomoći članova porodice

1. Invalidska pomoć udovice (čl. 64, 3.) iznosi do njene smrti ili preudaje jednu trećinu godišnje osigurane kategorijske zarade bračnog druga umrlog usled nesrećnog slučaja, odnosno jednu trećinu invalidske pomoći bračnog druga umrlog kao invalida.

2. Invalidska pomoć udovca, ako mu je žena bila osigurana i ako je njega usled potpune ili delimične njegove nesposobnosti za rad izdržavala od svoje nadnice ili plate, iznosi za vreme njegove radne nesposobnosti jednu trećinu godišnje osigurane kategorijske zarade žene umrle usled nesrećnog slučaja, ali samo ako je brak bio sklopljen pre ovog nesrećnog slučaja.

3. Invalidska pomoć preostale dece (čl. 64, 3.) muške do navršene 16 godine a ženske do navršene 18 godine iznosi za svako dete po jednu četvrtinu osigurane godišnje kategorijske zarade roditelja umrlog usled nesrećnog slučaja, odnosno jednu četvrtinu invalidske pomoći umrlog roditelja kao invalida.

4. Invalidska pomoć siročadi (čl. 64, 3.) i deci koja su naknadno ostala siročad iznosi za svako dete po jednu trećinu kategorijske zarade odnosno jednu trećinu invalidske pomoći ako je roditelj bio invalid.

Član 85.

Ograničenje prava na udovičku invalidsku pomoć

1. Žena udova nema pravo na udovičku invalidsku pomoć:

1) ako je s umrlim članom stupila u brak posle nesrećnog slučaja, ali i u ovom slučaju ima pravo, ako iz tog braka bude imala zakonsku ili pozakonsku decu,

2) ako je od umrlog člana zakonito razvedena ili ako je neposredno pre njegove smrti živela šest meseci odvojeno od njega, ali ako ima pravo na izdržavanje koje joj je sud punovažnom odlukom dosudio, invalidska pomoć u tom slučaju priznaje se najviše do iznosa dosuđenog izdržavanja,

3) nezakonita žena, ako je živela pre nesrećnog slučaja manje od šest meseci u zajedničkom kućanstvu sa umrlim članom, ali ako mu je za to vreme rodila živo dete ili se u tom vremenu dete začne onda nezakonita žena ima pravo na udovičku invalidsku pomoć.

2. Ako ima više žena koje imaju pravo na udovičku invalidsku pomoć deli se na njih iznos na jednake delove.

3. Žena udova gubi pravo na udovičku invalidsku pomoć ako živi u vanbračnom životu više od godinu dana. U takvom slučaju dobije otpisninu prema članu 86.

Član 86.

Opravna udovica

Udovica koja uživa invalidsku pomoć dobija u slučaju preudaje otpravninu u iznosu jednogodišnje svoje invalidske pomoći.

Član 87.

Naročite odredbe za dečije invalidske pomoći

1. Ako deca ostanu bez oca i matere a oba roditelja su im bila osigurana, za osnovicu njihove invalidske pomoći uzima se veća kategorijska zarada.
2. Ako se deca koja uživaju invalidsku pomoć smeste o javnom trošku u koji zavod, onda se njihova invalidska pomoć za vreme dok su u zavodu daje na štednju u njihovu korist.

Član 88.

Invalidske pomoći drugih srodnika

1. Roditelji, ded i baba osiguranog člana koji je umro usled nesrećnog slučaja, dobijaju, ako se za njihovo izdržavanje u svemu brinuo umrli član od svoje nadnice ili plate godišnju invalidsku pomoć do svoje smrti, odnosno sve dotle dok su na potporu upućeni, u iznosu jedne trećine osigurane godišnje kategorijske zarade umrlog.
2. Unučad, braća i sestre, ako ih je umrli član u svemu izdržavao od svoje nadnice ili plate, dobijaju invalidsku pomoć isto tako u iznosu jedne trećine osigurane kategorijske zarade do navršene 18 godine života.

Član 89.

Ograničavanje visine invalidske pomoći članova porodice i drugih srodnika

1. Invalidske pomoći svih preostalih ne mogu nadmašiti ukupno celu osiguranu kategorijsku zaradu umrlog, odnosno invalidsku pomoć umrlog invalida. Ako je iznos invalidske pomoći veći treba invalidsku pomoć braćnog druga i dece srazmerno sniziti.
2. Roditelji, ded i baba, unuci, braća i sestre imaju pravo samo, ako i ukoliko invalidske pomoći preživelog braćnog druga i preostale dece ne dostižu najviši iznos. Njihove invalidske pomoći ukupno ne mogu nadmašiti jednu trećinu osigurane kategorijske zarade. U takvom slučaju roditelji imaju pravo na invalidsku pomoć pre dede i babe, ded i baba pre unučadi, a unučad pre braće i sestara.

Član 90.

Posledice namernog prouzrokovanja povrede

Ako je povređeni član namerno prouzrokovao povredu, gubi svako pravo na naknadu za svoju povredu. Ali u slučaju smrti povređenog, dobija njegova porodica ipak potpore i invalidsku pomoć po ovim Pravilima.

Član 91.

Izračunavanje godišnje kategorijske zarade i izuzetna osnovica invalidske pomoći

1. Kategorijska godišnja zarada u smislu ovih Pravila ravna je tristostrukom iznosu prosečne dnevne kategorijske zarade povređenog u poslednjoj godini pre nesrećnog slučaja. Ako pak povređeni u godini pre nesrećnog slučaja nije bio ni 30 nedelja osiguran, računa se prosečni iznos kategorijske zarade na osnovu 30 nedelja, tako da se za vreme koje nedostaje do 30 nedelja, uzima u račun kategorijska zarada onih lica koja su obavljali isti ili slični posao i u isto vreme.
2. Kod šegrta, vežbanika i lica koja usled svoje nedovršene spreme uopšte ne dobijaju platu ni nadnicu ili je dobijaju samo manje od obične, a u slučaju ako je nesposobnost za rad umanjena preko jedne trećine i u slučaju smrti u godini u kojoj navršavaju 18 godinu godinu života, odnosno u kojoj bi posle te godine završili svoju spremu, po službenoj dužnosti povišuje se određena invalidska pomoć, tako da se uzme za osnovicu izračunavanja invalidske pomoći prosečna kategorijska zarada punomoćenih lica u tome dobu života koja rade isti posao za koji se povređeni i umrli spremao.

Član 92.

Lečenje povređenog člana

1. Nadležni Bolesnički odeljak brine se za lečenje povređenog člana do potpunog njegovog ozdravljenja (čl. 93, 1.).
2. Ako povređeni namerno sprečava ili odugovlači lečenje, Bratinska blagajna ima pravo uputiti ga u bolnicu ili lečilište na račun njegove invalidske pomoći. U tom slučaju mora se davati polovina hranarine, članovima njegove porodice koji nemaju zarade a žive s povređenim u zajedničkom kućanstvu.
3. Ako je po lekarskom mišljenju potrebno posmatranje u bolnici ili lečilištu radi ustanovljenja prava povređenog na naknadu, to se može učiniti na trošak Invalidskog odeljka.
4. Ako se povređeni bez zakonskih ili drugih važnih razloga ne pokorava odredbama Bratinske blagajne, može mu ona delimično ili potpuno uskratiti invalidsku pomoć. Isto pravo ima Bratinska blagajna i kad se povređeni bez važnih razloga ne htedne podvrci lekarskom pregledu radi utvrđivanja njegove nesposobnosti za rad.
5. Bratinska blagajna može povređenome posle svršenog lečenja odrediti izdržavanje i negu u kakvom lečilištu umesto invalidske pomoći, ali samo sa njegovim pristankom.

Član 93.

Podela troškova lečenja, hranarine i pogrebne

1. Svi su troškovi prouzrokovani lečenjem i isplatom hranarine do pete nedelje padaju na teret Bolesničkog odeljka, a posle na teret Invalidskog odeljka (čl. 92, 1.).

2. Na teret Invalidskog odeljka pada i pogrebna člana, koji je umro usled nesrećnog slučaja.

3. Kad je lečenje potrebno povređenom članu, koji je po čl. 2. izuzet od obaveze osiguranja za slučaj bolesti, daje mu se ipak potpora u smislu čl. 81. tač. 1) i 2). Ali u takvom slučaju dužan je poslodavac naknaditi Bratinskoj blagajni vrednost potpora izdatih do kraja četvrte nedelje.

Član 94.

Odgovornost preduzeća

1. Poslodavac ili njegov zastupnik koji nesrećni slučaj prouzrokuje, dužan je naknaditi Bratinskoj blagajni sve troškove nesrećnog slučaja (čl. 97. 2.).

2. Ako se nesrećni slučaj dogodi usled toga, što poslodavac ili njegov zastupnik nije preduzeo mere opreznosti propisane zakonom ili od nadležne vlasti, dužan je poslodavac naknaditi Bratinskoj blagajni sve troškove koji budu nastali usled tog nesrećnog slučaja.

3. Bratinska blagajna može u takvim slučajevima zahtevati glavničnu vrednost priznate joj oštete.

4. Redovan sud je nadležan za tražbine Bratinske blagajne po ovom paragrafu. Ove tražbine zastarevaju za tri godine od dana izvršivosti kaznene presude, kojom se utvrđuje krivica ili nemar poslodavca ili njegovog zastupnika.

Član 95.

Odgovornost za potpunu oštetu

1. Poslodavac nije dužan dati naknadu usled nesreće na poslu povređenim radnicima i službenicima koji su osigurani po ovim Pravilima, kao i članovima njihovih porodica. Ali, ako je poslodavac ili njegov zastupnik za čiji je postupak poslodavac odgovoran krivičnom osudom nađen za kriva za nesrećni slučaj, onda će takav poslodavac biti dužan dati naknadu osiguranom članu ili članovima njegove porodice.

2. Naknada se može u takvim slučajevima tražiti samo za onaj iznos za koji ošteta dosudena redovnim sudskim putem nadmašuje naknadu koja po ovim Pravilima pripada osiguranom članu ili članovima njegove porodice.

Član 96.

Regresna prava

Ako članu ili članovima njegove porodice pripada usled nesrećnog slučaja pravo na naknadu od trećeg lica, to pravo prelazi na Bratinsku blagajnu do iznosa izdatih potpora i naknada.

Član 97.

Realizovanje prava na naknadu putem građanske parnice

1. Pravo na naknadu pomenutu u članovima 95. i 96. ovih Pravila može se putem građanske parnice realizovati i bez izvršne kaznene osude, ako takva osuda nije bila moguća uzrokom samog onog lica koje je svojom krivicom ili namerom prouzrokovalo povredu.

2. Tražbine Bratinske blagajne po članovima 94. i 96. zastarevaju u tom slučaju u roku od tri godina posle nesrećnog slučaja.

Član 98.

Prijavljivanje i ispitavnje nesrećnog slučaja

1. Poslodavac ili njegov zastupnik mora prijaviti Bratinskoj blagajni po propisanom formularu, u roku od 24 sata po saznanju, svaki nesrećni slučaj koji se desi u poslu i koji će verovatno imati za posledicu smrt ili umanjenje sposobnosti za rad koji traje više od tri dana. Poslodavac je odgovoran, ako njegov zastupnik ne izvrši prijavu.

2. Poslodavac ili njegov zastupnik dužan je za svaki takav nesrećni slučaj odmah pozvati lekara koji će u izveštaju o nesrećnom slučaju, izjaviti, da li će povreda prouzrokovati smrt ili umanjenje sposobnosti za rad i koliko će trajati lečenje.

3. Mesna bratinska blagajna mora upisati u Matičnu knjigu svaku povredu po stavu 1. ovog paragrafa i javiti isto Glavnoj bratinskoj blagajni koja upisuje povrede u Glavnu matičnu knjigu.

Član 99.

Postupak pri određivanju pomoći

1. Onaj koji traži invalidsku pomoć ili potporu iz osiguranja za slučaj nesreće na poslu prijavljuje svoje traženje Bratinskoj blagajni, ako ono nije utvrđeno već na osnovu prijave poslodavca i ispitivanja nesrećnog slučaja prema čl. 98. Ovo se traženje prijavljuje u roku od jedne godine od pojave posledica nesrećnog slučaja ali najkasnije u roku od dve godine posle nesrećnog slučaja. U slučaju trovanja na poslu ima se podneti prijava najkasnije u roku od godine dana, otkako je član istupio iz posla u kome je radio sa otrovnim stvarima. Po isteku ovde pomenutih rokova zastarevaju prava na invalidsku pomoć.

2. Bratinska blagajna po prijemu prijave utvrđuje sve okolnosti potrebne za davanje potpore i invalidske pomoći, i ima u tom cilju pravo tražiti potrebna obaveštenja od strane poslodavca i drugih lica.

3. Na osnovu prijave poslodavca i lica koje traži potporu ili invalidsku pomoć kao i prema dobivenim podacima izdaje Bratinska blagajna odluku:

1) o određivanju bolesničkih potpora prema čl. 81. t. 1. i 2.,

2) o određivanju i doznačenju privremene ili trajne invalidske pomoći prema čl. 81. t. 3.).

- 3) o određivanju i isplati pogrebne prema čl. 83. 1. tač. 1),
- 4) o određivanju i isplati potpore invalidske pomoći udovici i ostalim članovima porodice čl. 83. 1. t. 2 i 3.

4. Odluke o invalidskoj pomoći u pogledu procenata radne nesposobnosti osnivaju se na svedodžbi lekara.

5. Protiv ovih odluka može se preko Bratinske blagajne podneti žalba Sudu rudarskog osiguranja. Žalba se mora podneti u roku od tri meseca po prijemu odluke, ako je odlukom određena trajna invalidska pomoć ili invalidska pomoć članovima porodice, a u svim ostalim slučajevima u roku od 30 dana. U odluci se moraju navesti pravo na žalbu i rok u kome se žalba podnosi.

6. Žalba ne obustavlja izvršenje odluke.

Član 100.

Prihodi i rashodi Invalidskog odeljka

1. Prihodi Invalidskog odeljka sačinjavaju:

- 1) Redovni ulozi preduzeća,
- 2) kamate na priplod uložne imovine,
- 3) novčane kazne izrečene članovima Suda rudarskog osiguranja po propisima ovih Pravila,
- 4) darovi, zaveštanja, nepodignute radničke zarade i drugi nepredviđeni prihodi.

2. Rashode Invalidskog odeljka sačinjavaju:

- 1) izdaci učinjeni za davanje pomoći u slučaju nesreće na poslu,
- 2) upravni troškovi Glavne bratinske blaganje (čl. 29, 2.),
- 3) administrativni troškovi Suda rudarskog osiguranja (čl. 38, 9.).

Član 101.

Određivanje i plaćanje redovnih uloga

Ulozi u Invalidski odeljak plaćaju se prema osiguranoj kategorijskoj zaradi članova i prema razredu opasnosti, u koji je preduzeće uvršćeno, a na osnovu tarife uloga tako, da se granice minimalnih i maksimalnih uloga kreću po pravilu od 1—5% od utvrđenih kategorijskih zarada članova.

Član 102.

Tablica opasnosti

1. Bratinske blagajne dužne su, u cilju uvršćenja preduzeća u razrede opasnosti, sastaviti za svoja područja tablice opasnosti od nesrećnih slučajeva za pojedine grane zanimanja i preduzeća i srazmerne brojeve opasnosti pojedinih razreda.

2. Tablice opasnosti mogu se preinačiti, čim broj nesrećnih slučajeva koji su se dogodili u raznim granama preduzeća, učini tu izmenu potrebnim.

3. Isto tako dužne su Bratinske blagajne ponovo ispitati i preinačiti tablice opasnosti najmanje svakih 5 godina, ukoliko je to potrebno, a s obzirom na nesrećne slučajeve koji su se dogodili u njihovom području.

4. Glavne skupštine nadležne su za ustanovljenje tablice opasnosti i za njihovo popunjavanje i izmenjivanje. Njihove odluke podležu odobrenju rudarske vlasti.

5. Ako koja Bratinska blagajna ne bi godinu dana posle određenog roka od 5 godina revidirala, odnosno preinačila tablice opasnosti, to će učiniti rudarska vlast.

6. Dokle koja Bratinska blagajna ne donese tablice opasnosti, važiće tablice opasnosti koje propiše rudarska vlast.

Član 103.

Uvršćavanje u razrede opasnosti

1. Bratinske blagajne ispituju preduzeća svojeg područja s gledišta postojanja opasnosti, učvršćuju ih u odgovarajuće razrede i određuju im u tim razredima postotak opasnosti prema prilikama preduzeća.

2. Ako Bratinska blagajna po uvršćenju sazna za kakve okolnosti koje utiču na uvršćenje dotičnog preduzeća u razrede ili postotke opasnosti, može se preduzeće po saslušanju poslodavaca uvrstiti u drugi razred ili postotak opasnosti.

3. O uvršćenju preduzeća ima se rešenjem obavestiti poslodavac i nadležna Mesna bratinska blagajna.

4. Rešenje Bratinske blagajne, kojim se preduzeće uvršćuje u viši razred ili postotak opasnosti, ima povratnu snagu do vremena kada je veća opasnost stvarno nastupila.

5. Protiv rešenja Bratinske blagajne o uvršćenju preduzeća ima mesta žalbi rudarskoj vlasti u roku od 15 dana po prijemu.

Član 104.

Tarifa uloga

1. Tarifa uloga određuje Glavna skupština na predlog Glavnog upravnog odbora, a odobrava je rudarska vlast.

2. Ulozi moraju biti po principima tehnike osiguranja dovoljni za glavničko pokriće svih obaveza koje na osnovu ovih Pravila proističu Invalidskom odeljku iz osiguranja za slučaj nesreće, za pokriće upravnih troškova ukoliko padaju na teret Invalidskog odeljka, kao i za obrazovanje sigurnosne rezerve u visini od najviše 10% glavnice potrebne za pokriće obaveza ukoliko proističu iz osiguranja.

GLAVA VIII

Penzioni odeljak

Član 105.

Zadatak Penzionog odeljka

Penzioni odeljak izdržava punopravne članove (čl. 40. 1. tač. 1) kad iznemognu ili ostare dajući im penzije, a kad umru, izdržava njihove udovice, decu i srodnike (čl. 64. 3.) dajući ovima penzije ili ih sve (punopravne članove ili preostalu porodicu) pomognu dajući im otpovninu.

Član 106.

Pojam iznemoglosti

Iznemoglim u smislu ovih Pravila smatra se član koji zbog starosti, bolesti ili drugih mana ne može radom prema svojim snagama i sposobnostima a s obzirom na spremu i svoje dosadanje zvanje zaraditi ni trećinu onoga, što najamnim radom zarađuju telesno i duševno zdrava lica iste vrste i slične spremne na sličnom poslu u istom kraju.

Član 107.

Uslovi i visina penzije

1. Punopravni članovi, ako trajno iznemognu bilo zbog bolesti, starosti ili kojih drugih mana, dobijaju po navršetku 5 (pet) godina uračunljivog punopravnog članstva penziju u iznosu od 20% svoje prosečne kategorijske zarade zadnjih pet godina.

2. Penzija raste sa svakom izvršenom godinom uračunljivog punopravnog članstva za 2% tako da najviša penzija iznosi 80% prosečne kategorijske zarade člana za poslednjih 5 godina.

3. Ovo je najveća penzija koja se može postići a ona se računa od dana kada se lekarski utvrdi trajna nesposobnost člana.

4. Navršetkom 35 godina uračunljivog punopravnog članstva, a predračnici, kopači i palioći mina sa najmanje 55 godina starosti i ostali sa najmanje 60 godina starosti stiču pravo na penziju i bez dokazane iznemoglosti. Članu koji je nastavio rad kao malopravni član posle 30 godina članstva po Pravilima R. br. 11324/24 može se malopravno članstvo uračunati u punopravno, ako se naknadno uplate ulozi u Penzioni odeljak.

Član 108.

Penzije udovice i dece

1. Udovice punopravnih članova imaju doživotno ili do svoje preudaje pravo na penziju u visini polovine penzije koja bi pripadala umrlom mužu ili koju je on već uživao prema čl. 107. ovih Pravila.

2. Penzije preostale dece muške do navršene šesnaeste a ženske do navršene osamnaeste godine života iznosi za svako dete po jednu četvrtinu, a penzija siročadi i one dece koja su naknadno ostala siročad iznosi za svako dete po jednu trećinu penzije umrlog roditelja.

Član 109.

Penzije drugih srodnika

1. Roditelji, ded i baba umrlog osiguranog člana, ako su bez sopstvene imovine i ako su iznemogli, te ih je umrla član s kim su živeli u zajedničkom kućanstvu izdržavao u svemu od svoje nadnice ili plate, imaju pravo do svoje smrti, odnosno sve dotle dok su na potporu upućeni, a penziju u iznosu jedne četvrtine one penzije koja bi pripadala umrlom članu.

2. Na penziju u istoj visini imaju pravo i unučad, braća i sestre koji su živeli s umrlim u zajedničkom kućanstvu i koje je on u svemu izdržavao od svoje nadnice ili plate i to sve dotle, dok su na potporu upućeni, a najdalje do navršene šesnaeste godine života.

3. Uz iste uslove imaju pravo na penziju u istom iznosu pomenuti srodnici umrlog bivšeg punopravnog člana koji je već uživao penziju po ovim Pravilima.

Član 110.

Ograničavanje visine penzije članova porodice i srodnika

1. Penzije preostalih ne mogu nadmašiti ukupno celu penziju na koju bi umrla imao prava ili koju je on uživao. Ako bi iznos penzije bio veći treba penzije udovice i dece srazmerno sniziti.

2. Roditelji, ded i baba, unučad, braća i sestre imaju pravo na penzije samo, ako i ukoliko penzije udovice i preostale dece ne dostignu najviši iznos. Njihove penzije ukupno ne mogu nadmašiti jednu trećinu penzije umrlog. U takvom slučaju imaju roditelji pravo na penziju pre deda i babe, ded i baba pre unučadi, a unučad pre braće i sestara.

Član 111.

Gubljenje penzije udovice

Udovica nema prava na penziju:

1. Ako je stupila u brak s članom kad je on već iznemogao ili sa pensionisanim, ali ako ima iz tog braka decu (čl. 64) onda ima pravo na penziju.

2. Ako je stupila u brak s članom koji je već navršio 50 godina života, ali ima pravo ako ima iz toga braka decu (čl. 64), ili ako je član posle sklopljenog braka bio osiguran bar još tri godine.

3. Ako je od umrlog bila zakonito razvedena ili ako je neposredno pre njegove smrti šest meseci živela odvojeno od njega, ali ima pravo na penziju ako ima prava na izdržavanje koje joj je sud punovažnom odlukom dosudio; u poslednjem slučaju ima pravo na penziju najviše do iznosa dosuđenog izdržavanja.

4. Ako je sama članica Bratinske blagajne; ako je kao takva penzionisana, dobija penziju po mužu, ako je već veća od njene penzije.

Član 112.

Početak prava na penziju

Pravo na penziju članova porodice i srodnika (članova šire porodice) počinje danom kada član umre, a ako je umrli bio penzionisan, onda po isteku vremena za koje je umrlome bila isplaćena penzija.

Član 113.

Udovička otpravnina

1. U slučaju preudaje udovica gubi penziju sa danom preudaje, a ima pravo u tom slučaju na otpravninu u iznosu jednogodišnje svoje penzije.

2. Ovo isto važi i za udovice koje uživaju penziju a žive u vanbračnom odnosu u zajedničkom kućanstvu više od jedne godine dana.

Član 114.

Otpravnina članova

Punopravnim članovima koji su trajno iznemogli, izuzevši iznemoglosti usled nesrećnog slučaja, pre no što navršše pet godina uračunljivog puopravnog članstva (čl. 107.), isplatiće se otpravnina u iznosu od 70% za njih efektivno uplaćenih uloga bez kamate.

Član 115.

Otpravnina porodice i srodnika

1. Ako umre punopravni član pre nego što navršši pet godina uračunljivog punopravnog članstva, isplatiće se bračnom drugu otpravnina u iznosu polovine, deci muškoj do navršetka šesnaeste a ženskoj do navršene osamnaeste godine svakom u iznosu jedne četvrtine, a siročadi svakom u iznosu jedne trećine otpravnine koja bi pripadala umrlom po čl. 114.

2. Svota ovih otpravнина ne može da premaši otpravninu koja bi pripadala umrlom.

3. Ako otpravnina koja bi pripadala umrlom nije iscrpljena otpravni-
nom bračnog druga i dece dobijaju srodnici pomenutu u čl. 109. jednu četvrtinu ili manji deo koji bi preostao.

4. Analogne odredbe čl. 110. važe i u ovim slučajevima.

Član 116.

Postupak pri određivanju penzija i otpravнина

1. Lice koje traži penziju ili otpravninu ili osiguranja za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti, prijavljuje svoje traženje Bratinskoj blagajni, ako nije

Bratinska blagajna već po službenoj dužnosti utvrdila njegovo pravo. Ovo se traženje prijavljuje u roku od dve godine otkako je pravo na penziju ili otpravninu nastalo usled iznemoglosti, starosti i smrti. Lice koje učini ovo traženje posle navedenog roka, ima pravo na penziju počev od dana prijave ali posle pet godina zastareva svako pravo na penziju ili otpravninu.

2. Bratinska blagajna utvrdiće po službenoj dužnosti sve okolnosti potrebne za odmeravanje penzije. Ona ima pravo da u tom cilju traži potrebna obaveštenja od poslodavaca i drugih lica, kao i od državnih i samoupravnih valsti, i da naredi od strane lekara Bratinske blagajne tačan pregled onog lica od čijeg zdravstvenog stanja zavisi pravo na traženu penziju.

3. Bratinska blagajna prema dobivenim podacima izdaje rešenje kojim priznaje traženo pravo, utvrđujući početak, trajanje i iznos penzije i lice kome penzija pripada, ili tim rešenjem odbija traženje navodeći razloge.

4. Protiv ovog rešenja ima mesta žalbi Sudu rudarskog osiguranja i to u roku od tri meseca po prijemu rešenja. U rešenju se moraju navesti pravo na žalbu i rok u kome se žalba podnosi.

Član 117.

Prihodi i rashodi Penzionog odeljka

1. Prihode Penzionog odeljka sačinjavaju:

- 1) redovni ulozi članova,
- 2) redovni ulozi preduzeća,
- 3) kamate na priplod uložene imovine kao i prihodi od nepokretne imovine,
- 4) novčane kazne svake vrste osnovane na Rudarskom zakonu ili ovim Pravilima, izuzev kazne koje se po posebnom propisu imaju upotrebljavati u druge svrhe (čl. 77. i 151),
- 5) darovi, zaveštenja i drugi nepredviđeni prihodi.

2. Rashode Penzionog odeljka sačinjavaju:

- 1) izdaci učinjeni za davanje pomoći u slučaju iznemoglosti, starosti i smrti i
- 2) upravni troškovi Glavne bratinske blagajne (čl. 29, 2.).

3. Pravilno uplaćeni ulozi od strane članova i preduzeća neće se ni u jednom slučaju vratiti ni za druge ciljeve upotrebiti sem predviđene u ovim Pravilima.

Član 118.

Određivanje i plaćanje redovnih uloga

1. Glavna skupština određuje visinu ukupnih uloga za Penzioni odeljak s odobrenjem rudarske vlasti, redovno u granicama od četiri do deset procenata osigurane kategorijske zarade.

2. Ulozi moraju biti po principima tehnike osiguranja dovoljni za glavničko pokriće svih postojećih i budućih obaveza koje na osnovu ovih Pravila

proističu iz osiguranja za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti, za pokriće upravnih troškova, ukoliko padaju na teret Penzionog odeljka kao i za obrazovanje sigurnosne rezerve od najmanje deset procenata glavnice potrebne za pokriće obaveza Penzionog odeljka.

Član 119.

Postupak u slučaju pasivnog matematičkog bilansa

1. Ako se prilikom izrade matematičkog bilansa utvrdi, da imovina Penzionog odeljka nije dovoljna za pokriće obaveza i troškova prema drugom stavu čl. 118, i ako se uloži u redovnim granicama ne mogu povećati, ili ako to povećanje ne bi bilo dovoljno, dužan je Glavni upravni odbor da podnese Glavnoj skupštini predloge u cilju uspostavljanja potrebnog pokrivača.

2. Ovi predlozi mogu se kretati u sledećim granicama i činiti sledećim redom:

1) Obustava penzionisanja bez dokazane trajne iznemoglosti (prema čl. 107. poslednjeg stava),

2) Povišenje uloga svih preduzeća i svih članova za daljih do po 2%,

3) Ako se merama iz 2. ovog paragrafa ne može uspostaviti ni pokriće redovnih obaveza Penzionog odeljka, onda na osnovu Uredbe o centralnom fondu Bratinskih blagajna i Rezervnim fondovima Glavnih bratinskih blagajna od 13. maja 1937. godine M. S. br. 342 (čl. 147.) mogu Glavne bratinske blagajne trošiti svoj rezervni fond i najzad po čl. 6 pomenute Uredbe tražiti pomoć od Centralnog fonda bratinskih blagajna.

4) Ako Glavna skupština ne bi htela preduzeti potrebne mere ili ih Glavni upravni odbor ne bi hteo predložiti Glavnoj skupštini, rudarska vlast ima prava da ih sama odredi.

GLAVA IX

Zajedničke odredbe za Invalidski i Penzioni odeljak

Član 120.

Promene u stanju porodice i srodnika posle smrti člana

1. Srazmerno snižene penzije i invalidske pomoći povećavaju se bezuslovno u propisanim granicama čl. 84, 85, 88, 108, 109. i 110. kad nastane promena u stanju porodice i ostalih srodnika umrlog osiguranog člana ili penzionisanoga. Srodnici koji dotle nisu imali pravo na penziju ili invalidsku pomoć, jer su u čl. 89. i 110. pomenuti najveći iznosi bili iscrpljeni, mogu u propisanim granicama i ostale propisane uslove dobiti pravo na penziju ili invalidsku pomoć, no samo onda, ako takva promena nastupi u roku od jedne godine posle smrti osiguranog člana ili penzionisanog.

2. U ovim slučajevima počinje pravo na veću ili novu penziju ili invalidsku pomoć po isteku vremena za koje su bile isplaćene penzije ili invalidske pomoći pre takve promene.

Član 121.

Produženje invalidskih pomoći ili penzija deci, unučadi, braći i sestrama

1. Deci koja uživaju penziju ili invalidsku pomoć može se produžiti invalidska pomoć ili penzija i za vreme preko njihove šesnaeste, odnosno osamnaeste godine života i to u cilju školovanja najdalje do navršene 23 godine a u cilju učenja zanata do osposobljenja za pomoćnika a najdalje do navršene 20 godine života.

2. Ako su deca, unučad, braća i sestre usled telesne ili duševne mane nesposobni za svaki privredni rad produžuju se penzije ili invalidske pomoći preko šesnaeste godine života — dok ta njihova nesposobnost traje.

Član 122.

Smanjenje penzije u slučaju uživanja invalidske pomoći

Smanjiće se penzija za dve trećine invalidske pomoći članu ili članu njegove porodice koji ima pravo na invalidsku pomoć penziju ili otpравниnu, on gubi sva ona prava koja bi mu inače po ovim Pravilima pripadala. nake sa penzijom ili veće od nje, onda mu se penzija neće izdavati već samo invalidska pomoć.

Član 123.

Gubitak prava na invalidsku pomoć ili penziju u slučaju krivičnog dela

Ako smrt osiguranog člana ili penzionisanog namerno prouzrokuje član njegove porodice koji ima pravo na invalidsku pomoć penziju ili otpравниnu, on gubi sva ona prava koja bi mu inače po ovim Pravilima pripadala.

Član 124.

Gubitak prava na invalidsku pomoć ili penziju u slučaju simulacije

Obustaviće se isplaćivanje invalidske pomoći ili penzije licima koji su simulacijom izdejstvovali ove pomoći, kad se simulacija utvrdi. Ovakva lica imaju bez obzira na kaznene posledice svog dela naknaditi Invalidskom ili Penzionom odeljku svaku štetu prouzrokovanu simulacijom.

Član 125.

Obustava invalidske pomoći ili penzije u slučaju uspostavljene radne sposobnosti i obavezno lečenje u tom cilju

1. Obustaviće se invalidska pomoć ili penzija, kad dotično lice čija je potpuna ili delimična radna nesposobnost uslov njegova prava na invalidsku

pomoć ili penziju, opet dobije svoju radnu sposobnost ili ako, sa više od 10% umanjene sposobnosti usled posledica povrede na poslu, produži dobrovoljno rad na rudarskom preduzeću u istom ili višem svojstvu prema čl. 82, 5.

2. Bratinska blagajna ima pravo podvrgnuti lečenju uživaoca invalidske pomoći ili penzije kad mu se može povratiti radna sposobnost i u tom slučaju je on osiguran u Bolesničkom odeljku (čl. 44, 1. 1-a).

3. Troškove ovakvog lečenja snosi Invalidski, odnosno Penzioni odeljak.

4. Ako se uživatelj ne podvrgne ovom lečenju na zahtev Bratinske blagajne, može mu se privremeno obustaviti cela ili jedan deo invalidske pomoći ili penzije, a prema odluci Glavne bratinske blagajne.

5. Rok za sačuvanje očekivanih prava i stečenog vremena članstva (čl. 50) u slučaju obustave penzije računa se tek od dana uspostavljene radne sposobnosti.

Član 126.

Obustava i ponovno određivanje invalidske pomoći i penzije u vezi sa promenom bitnih okolnosti

1. Bratinska blagajna obustavlja ili smanjuje određenu invalidsku pomoć ili penziju, ako se naknadno utvrdi, da su ove priznate ili određene na osnovu zablude u stvarnim okolnostima.

2. Ako kod lica koja uživaju invalidsku pomoć ili penziju nastupe ma kakve promene koje utiču na njegova prava ili na visinu invalidske pomoći ili penzije imaju samo lice i Bratinska blagajna pravo na obnovu postupka u ovom predmetu. Uživatelj invalidske pomoći ili penzije traži obnovu u roku od tri meseca, računajući od vremena kada je nastupila promena, a Bratinska blagajna obnavlja postupak u roku od tri meseca, otkako je saznala za promenu.

3. Ako se obnovi postupak za koji važe pored ostalog i odredbe čl. 99. i 116, izviđa se ponovo stanje lica koje uživa invalidsku pomoć ili penziju, pa se prema utvrđenim okolnostima invalidska pomoć ili penzija ponovo odredi ili obustavi. Uživatelj invalidske pomoći ili penzije dužan je odazvati se u određenom roku pozivu Bratinske blagajne radi utvrđivanja njegovog stanja. U protivnom slučaju gubi pravo na invalidsku pomoć ili penziju, dok se ne odazove tome pozivu.

4. Ponovna odluka o obustavi, sniženju invalidske pomoći ili penzije stupa na snagu od dana prve isplate koja dospeva posle saopštenja odluke.

5. Žalba protiv te odluke ne obustavlja njeno izvršenje.

Član 127.

Privremena obustava invalidske pomoći i penzija

1. Pravo na invalidsku pomoć ili penziju obustavlja se privremeno:

1) ako je uživatelj invalidske pomoći ili penzije osuđen na zatvor preko jednoga meseca, ili ako bude upućen u popravilište. Ova obustava traje

za vreme trajanja kazne ili bavljenja u popravilištu. Članovi njegove porodice dobijaju, dok je on lišen slobode, one invalidske pomoći i penzije koje bi im pripadale u slučaju njegove smrti,

2) ako uživatelj invalidske pomoći ili penzije ode u inostranstvo, ova obustava traje do njegovog povratka na stalno boravljenje. U slučaju takvog povratka isplatiće mu se naknadno sve nezastarele obustavljene invalidske pomoći ili penzije. U opravdanim slučajevima a po molbi invalida ili penzionera može se dopustiti uživanje invalidske pomoći ili penzije u inostranstvu, ako ona država i to tako postupa sa našim državljanima.

Član 128.

Invalidske pomoći i penzije u slučaju iseljenja u inostranstvo

1. Ako uživatelj invalidske pomoći ili penzije ode u inostranstvo na stalno boravljenje, može mu Bratinska blagajna na njegovu molbu, u opravdanim slučajevima, odobriti uživanje invalidske pomoći ili penzije u inostranstvu ili mu dati otpravninu u visini njegove jednogodišnje invalidske pomoći ili penzije. Ako se nakon toga ipak vrati, obnavlja mu se invalidska pomoć ili penzija, ali se isplaćena otpravnina odbija u obrocima koji neće biti veći od polovine obroka invalidske pomoći ili penzije koja mu pripada.

2. Inostranim državljanima koji odu na stalno boravljenje u inostranstvo, može se priznati jednom za svagda potpuna otpravnina koja odgovara glavničkoj vrednosti invalidske pomoći ili penzije, no ne više nego njen trostruki godišnji iznos. Uslov uzajamnosti merodavan je i u pogledu otpravnine takvih državljana.

Član 129.

Isplaćivanje invalidske pomoći ili penzije, njihovo vraćanje i zastarevanje

1. Priznate invalidske pomoći i penzije isplaćuju se u mesečnim obrocima mesečno unapred.

2. Vraćanje pravilno isplaćene invalidske pomoći ili penzije ne može se zahtevati, sem ako je uživatelj postigao priznanje invalidske pomoći ili penzije lažnim prikazivanjem merodavnih činjenica ili kažnjivim delom utvrđenim sudskom presudom.

3. Nepodignute invalidske pomoći ili penzije zastarevaju u roku od jedne godine računajući od dana kad ih je trebalo isplatiti.

Član 130.

Kontrola lica koja uživaju invalidske pomoći ili penzije

1. Dužnost je svih organa Bratinskih blagajna da se staraju da se prilikom priznanja i isplate invalidskih pomoći ili penzija ne dese zloupotrebe.

2. Pregled lica, koja uživaju trajne invalide i penzije na osnovu svoje radne sposobnosti, vrši se periodično prema odredbama rudarske vlasti, a naj-

više jedanput godišnje. Glavni upravni odbor poveriće pregled naročitoj komisiji koju sačinjavaju: izaslanik rudarske vlasti, dva lekara i organi Bratinske blagajne koje određuje Glavni upravni odbor.

3. Od lekara mora jedan biti od Bratinske blagajne, a drugi od državnih vlasti ili samoupravnih tela.

Član 131.

Zabranjeni pravni poslovi i dela u pogledu invalidske pomoći i penzije

Potraživanja koja po ovim Pravilima pripadaju osiguranim članovima u slučaju nesreće na poslu, odnosno iznemoglosti ili starosti i članovima porodice u slučaju smrti osiguranog člana ili invalida ili penzionisanoga, ne mogu se preneti na druga lica, niti založiti, zapleniti ili kompezirati, izuzevši ako to traže srodnici koji imaju pravo na izdržavanje od uživaoca invalidske pomoći ili penzije i ukoliko im ova potraživanja budu priznat od suda.

GLAVA X

Odeljak za zbrinjavanje nezaposlenih radnika i topioničkih radnika i službenika (Rudarska berza rada)

Član 132.

Zadatak odeljka za zbrinjavanje nezaposlenih

Odeljak za zbrinjavanje nezaposlenih rudarskih i topioničkih radnika i službenika osigurava članove Bratinske blagajne kad ostanu nezaposleni i posreduje radi njihovog uposlenja prema naredbi o zbrinjavanju nezaposlenih rudarskih i topioničkih radnika.

Član 133.

Vrste pomoći i uslovi

1. Pomoći nezaposlenima dele se na:

- 1) novčane dnevne pomoći,
- 2) putne pomoći u cilju odlaska u mesto zaposlenja ili povratka kući,
- 3) vanredne novčane pomoći i
- 4) pomoći u naturi kao potpune ili delimične zamene za novčanu pomoć.

2. Ove pomoći može načelno uživati svaki za rad sposobni rudarski i topionički radnik i službenik koji je pre nezaposlenosti osiguran kod Bratinske blagajne, ako za pojedine vrste pomoći zadovoljava posebne uslove, propisane naredbom za davanje tih pomoći.

3. Izdavanje pomoći nezaposlenim rudarskim i topioničkim radnicima i službenicima vrši Glavna bratinska blagajna sama ili na predlog Mesne bratinske blagajne i to neposredno ili preko te Mesne bratinske blagajne.

4. Novčane dnevne pomoći daju se na osnovu stečenog članstva a prema uslovima propisanim u naredbi za davanje ovih pomoći.

5. Novčana putna pomoć sme se davati najviše dva puta u toku jedne kalendarske godine i to, gde god je moguće, samo na osnovu objave za povlašćenu vožnju na državnim željeznicama i brodovima, izdate od strane Bratinskih blagajna, Javnih berzi rada odnosno njihovih podružnica i ekspozitura ili od nadležnih opštinskih vlasti a ukoliko dotični radnik ispunjava uslove propisane u naredbi za davanje ovih pomoći.

6. Vanredne novčane pomoći mogu se dati u slučaju dugotranje nezaposlenosti na osnovu stečenog članstva, a prema posebnim uslovima naredbe za davanje tih pomoći. Ovu pomoć mogu dobivati takođe i bivši malopravni članovi Bratinske blagajne, ako ispunjavaju gore pod 5. navedene uslove za dobivanje novčane putne pomoći.

7. Visinu, vreme trajanja kao i uslove pod kojima se pojedine vrste pomoći daju, određuje Ministar šuma i rudnika naredbom. Te pomoći ne smeju biti manje od pomoći koje mogu uživati radnici kod Javnih berza rada.

8. U izuzetnim slučajevima krajnje nužde postupaju Glavne bratinske blagajne prema uputstvima Centralnog odbora koji u svom godišnjem budžetu predviđa naročitu sumu iz svog udela prikupljenih uloga kao dotaciju Glavnim bratinskim blagajnama za davanje pomoći u takvim slučajevima. Visina takvih pomoći ne sme prelaziti visinu predviđenu za ostale vanredne novčane pomoći (st. 6. ovoga člana).

Član 134.

Posredovanje radi uposlenja

Posredovanje radi uposlenja vrši Odeljak kao samostalna rudarska berza rada prema uputstvima Centralnog odbora u smislu propisa naredbe o zbrinjavanju.

Član 135.

Prihodi i rashodi Odeljka

1. Prihode Odeljka sačinjavaju:

- 1) redovni ulozi osiguranih članova,
- 2) redovni ulozi preduzeća,
- 3) kamate na priplod uložene imovine i prihodi od nepokretne imovine i
- 4) pomoći, darovi, zaveštanja i drugi nepredviđeni prihodi.

2. Rashode Odeljka sačinjavaju:

- 1) izdaci učinjeni za davanje pomoći u slučaju nezaposlenosti,
- 2) upravni troškovi Odeljka za zbrinjavanje nezaposlenih, i

3) 25% propisanih uloga Centralnom odboru. Ministar šuma i rudnika može po potrebi, a na predlog Centralnog odbora, svojim rešenjem menjati ovaj procenat udela Centralnog odbora.

Član 136.

Visina uloga

1) Visinu uloga u procentima od neto zarade propisuje Ministar šuma i rudnika naredbom i može je menjati prema ukazanoj potrebi a na predlog Centralnog odbora.

2. Članovi pojedinih Glavnih bratinskih blagajna mogu dobrovoljno unositi i veći procenat nego što je određen naredbom Ministra šuma i rudnika ako to zaključie tri petine članova dotične Blagajne. U tom slučaju sav višak uloga ostaje na raspoloženju dotične Glavne bratinske blagajne i o upotrebi ovih povećanih uloga odlučuje njen odbor samostalno po svom nahođenju.

Član 137.

Upotreba raspoloživih sredstava

1. U slučaju da neka Glavna bratinska blagajna raspolaže sa dovoljnim rezervama, može ona na predlog Centralnog odbora a po odobrenju Ministra šuma i rudnika upotrebiti ta raspoloživa sredstva za davanje jevtinih zajmova u cilju podizanja stanova za isključivo rudarske i topioničke radnike.

2. Bliže odredbe o ustrojstvu i poslovanju Odeljka, o raspodeli prihoda i upotrebi sredstava za druge ciljeve kao i o uzajamnim odnosima upravnih organa Odeljka i o nadzoru rudarske vlasti propisuje Ministar šuma i rudnika.

3. Detaljna pitanja reguliše Centralni odbor naredbama i uputstvima odobrenim od strane Ministra šuma i rudnika.

GLAVA XI

Centralni odbor za zbrinjavanje nezaposlenih rudarskih i topioničkih radnika i službenika

Član 138.

Zadatak Centralnog odbora

1. Centralni odbor vrši nadzor nad poslovanjem Glavnih bratinskih blagajna u stvarima Odeljka za zbrinjavanje nezaposlenih, izdaje iz vlastite pobude ili prema direktivama Ministra šuma i rudnika sva potrebna uputstva u cilju sprovođenja zadataka Odeljka.

2. Centralni odbor i sam posreduje radi uposlenja i daje pomoći nezaposlenim rudarskim i topioničkim radnicima i službenicima i to neposredno ili preko Glavnih i Mesnih bratinskih blagajna.

3. Centralni odbor vodi centralnu statistiku o kretanju radne snage u rudarskoj i topioničkoj industriji i o isplaćenim pomoćima.

4. Centralni odbor stara se po mogućnosti i o zbrinjavanju nezaposlenih bivših članova u inostranstvu kao i o onim rudarskim i topioničkim radnicima koji se vraćaju iz inostranstva u domovinu.

Član 139.

Organi i organizacije

1. Centralni odbor je vrhovni organ za zbrinjavanje nezaposlenih rudarskih i topioničkih radnika i službenika sa sedištem u Beogradu. Njega sačinjavaju:

1) jedan delegat Ministarstva šuma i rudnika Odeljenja za vrhovni rudarski nadzor, kao predsednik,

2) po jedan zastupnik (odnosno njegov zamenik) poslodavaca i radnika koje biraju iz svoje sredine Glavni upravni odbori pojedinih Glavnih bratinskih blagajna,

3) jedan predstavnik Središnje uprave za posredovanje rada.

2. Za obavljanje tekućih poslova može Centralni odbor iz svoje sredine obrazovati i izvršni odbor od najmanje tri lica sa predstavnikom Centralnog odbora na čelu.

3. Centralni odbor odgovoran je za celokupan svoj rad neposredno Ministru šuma i rudnika. Centralni odbor podnosi Ministarstvu šuma i rudnika svake godine izveštaj o svome radu kao i o celokupnom računskom poslovanju i stanju Odeljka svih Glavnih bratinskih blagajna.

4. Bliže odredbe o zbrinjavanju nezaposlenih rudarskih i topioničkih radnika i službenika propisuje Ministar šuma i rudnika naredbom.

Član 140.

Prihodi i rashodi Centralnog odbora

1. Prihodi Centralnog odbora sačinjavaju:

1) 25% propisanih uloga koje predaju Glavne bratinske blagajne Centralnom odboru (čl. 136. 2. tač. 3).

2) kamate na priplod uložene imovine i prihodi od nepokretne imovine,

3) pomoći, darovi, zaveštenja i drugi nepredviđeni prihodi.

2. Rashodi Centralnog odbora sačinjavaju:

1) izdaci učinjeni za davanje pomoći u slučaju nezaposlenosti, i

2) upravni troškovi Centralnog odbora.

GLAVA XII

Imovina i fondovi Bratinske blagajne

Član 141.

Imovina Bratinske blagajne

1. Imovinu Bratinske blagajne sačinjavaju:

- 1) Fondovi Bolesničkog odeljka,
- 2) Fond Invalidskog odeljka,
- 3) Fond Odeljka za zbrinjavanje nezaposlenih,
- 4) Fond Penzionog odeljka,
- 5) Rezervni fond Glavne bratinske blagajne (čl. 147),
- 6) Centralni fond Bratinskih blagajna (čl. 147.) i
- 7) Fond Centralnog odbora za zbrinjavanje nezaposlenih.

2. Ovi fondovi postaju od viška prihoda nad rashodima pojedinih odeljaka Bratinskih blagajna ili od specijalnih uloga a njima upravljaju Glavni odnosno Mesni upravni odbori odnosno Centralni upravni odbori od nadzornom rudarske vlasti.

Član 142.

Fondovi Bratinske blagajne

1. Fondovi Bolesničkih odeljaka služe za trajno osiguranje davanja pomoći prema glavi VO ovih Pravila.

2. Svaki takav fond treba da bude najmanje ravan prosečnom iznosu godišnjih izdataka Bolesničkog odeljka poslednjih pet godina, te se mora u slučaju smanjenja dopunjavati do toga iznosa.

3. Godišnji priraštaj ovog fonda mora iznositi 10% godišnjih uloga članova i godišnjih prihoda od kazni.

4. Ako računski zaključak pokaže da je priraštaj fonda nekog Bolesničkog odeljka nedovoljan, a nema izgleda da se promenom u upravi ili strožijom kontrolom bolesnika mogu sniziti izdaci, Mesni upravni odbor predlaže privremeno povećanje uloga i preko granica navedenih u čl. 78. Glavnom upravnom odboru, a ovaj rudarskoj vlasti.

5. Ako se godišnjim obračunom nađe iznos koji nadmašuje određenu visinu fonda i ako je fond veći od dvostrukog iznosa godišnjih izdataka, mogu se uložiti sniziti po zaključku Mesnog i Glavnog upravnog odbora a po odobrenju rudarske vlasti.

6. Ako sredstva Bolesničkog odeljka nedostizu za pokriće tekućih izdataka, dužno je preduzeće ili ako ono ne može, Penzioni odeljak da čini privremeno beskamatne pozajmice najviše za potrebe jednog meseca. Za potrebe

ne duže vreme Mesni upravni odbor dužan je obavestiti Glavni upravni odbor koji će u tome pravcu izdati potrebna uputstva.

Član 143.

Fond Bolesničkih odeljaka Glavne bratinske blagajne

Glavna bratinska blagajna mora osnovati i upravljati zajedničkim fondom Bolesničkih odeljaka svoga područja u cilju da se njime pomažu pojedini Bolesnički odeljci u slučajevima vanrednih prilika kao na pr. epidemije, kao i u cilju da se iz njegovih sredstava podižu zajedničke bolnice, oporavilišta i slična lečilišta. Sredstva za stvaranje ovog fonda pribiraju Bolesnički odeljci po ključu njihovih redovnih prihoda, a po zaključku Glavne skupštine.

Član 144.

Fond Invalidskog i Penzionog fonda

Za trajno osiguranje davanja pomoći prema glavi VII ovih Pravila služi Invalidski odeljak a prema glavi VIII služi Penzioni odeljak sa Rezervnim fondom Glavne bratinske blagajne i Centralnim fondom Bratinskih blagajna (čl. 147).

Član 145.

Fond Odeljka za zbrinjavanje nezaposlenih rudarskih radnika i službenika

1. Fond Odeljka za zbrinjavanje nezaposlenih rudarskih radnika i službenika služi za trajno osiguranje isplata i nezaposleničkih pomoći rudarskim radnicima i službenicima u slučaju velike nezaposlenosti.

2. Visinu potrebnih rezervi pojedinih Glavnih bratinskih blagajna odnosno Centralnog odbora određuje Ministar šuma i rudnika na predlog Centralnog odbora.

Član 146.

Rezervni fondovi Glavnih bratinskih blagajna i Centralni fond Bratinskih blagajna

U svrhu bezuslovnog obezbeđenja prava radnika i službenika (nameštenika) koja oni stiču na osnovu osiguranja kod Glavnih bratinskih blagajna osnovani su Centralni fond Bratinskih blagajna i Rezervni fondovi Glavnih bratinskih blagajna Uredbom o Centralnom fondu Bratinskih blagajna i rezervnim fondovima Glavnih bratinskih blagajna M. S. br. 342 od 13. maja 1937. godine, koja je obnarodovana u dodatku »Službenih novina« br. 110 XXXII od 18. maja 1937. godine.

Član 147.

Fond Centralnog odbora za zbrinjavanje nezaposlenih

Fond Centralnog odbora za zbrinjavanje nezaposlenih služi za trajno osiguranje isplata nezaposleničkih pomoći rudarskim radnicima i službenicima u slučaju velike nezaposlenosti.

Član 148.

Periodično izrađivanje matematičkih bilansa

1. Glavni upravni odbori staraju se da se za Invalidski i Penzioni odeljak periodično, a najdalje u razmaku od 10 godina izrađuju matematički bilansi. Izrada matematičkih bilansa mora se poveriti stručnim licima ovlašćenim od nadležne vlasti. Ministarstvo šuma i rudnika propisaće putem Naredbe načela za izrađivanje matematičkih bilansa, a naročito za izračunavanje potrebnih matematičkih rezervi.

2. Glavni upravni odbor podnosi matematičke bilanse rudarske vlasti i Glavnoj skupštini.

GLAVA XIII

Knjigovodstvo i statistika

Član 149.

Knjigovodstvo

1. Glavne bratinske blagajne vode potrebne knjige po načelima duplog knjigovodstva o svom poslovanju u pojedinim odeljcima i o imovini pojedinih odeljaka, a mesne bratinske blagajne onako kako odredi Glavni upravni odbor.

2. Računska godina počinje i završava se kalendarskom godinom.

3. Svaka Bratinska blagajna mora svake godine sa 31. decembrom zaključiti poslovne račune i sastaviti pregled imovine pojedinih odeljaka.

4. Rudarska vlast ima pravo odrediti, koji prihodi i rashodi u poslovnim računima, a koji sastavni delovi imovine u iskazima imovine treba da budu naročito prikazani.

5. Upravni odbori moraju podneti prvoj narednoj skupštini, a zatim rudarskoj vlasti najkasnije do 1. maja naredne godine zaključke poslovnih računa i preglede imovine sa svojim izveštajem nadzornih odbora.

Član 150.

Statistički podaci

Glavni upravni odbori moraju prilikom podnošenja računskih zaključaka, pregleda i godišnjeg izveštaja, podneti rudarskoj vlasti i statističke podatke o pojedinim odeljcima (čl. 23. 1, 9). Rudarska vlast ima pravo propisati koji podaci treba da budu statističkom naročito prikazani.

GLAVA XIV

Međusobni odnosi Bratinskih blagajna i odnosi prema ostalim ustanovama socijalnog osiguranja

Član 151.

Međusobni odnosi Mesnih bratinskih blagajna u pogledu osiguranja za slučaj bolesti

1. Niko ne može ni po ovim Pravilima ni po Zakonu o osiguranju radnika biti višestruko osiguran za slučaj bolesti. Članovi koji su obavezni na osiguranje u području dveju ili više Mesnih bratinskih blagajna ili drugih ustanova za obavezno osiguranje u bolesti, osigurani su kod one ustanove kojoj pripadaju po svom glavnom zanimanju.

2. Članovi koji prelaze iz područja jedne u područje druge Mesne bratinske blagajne a nisu još navršili kao članovi ove blagajne propisano vreme članstva za izvesne pomoći, dobijaju ipak prava na ove pomoći, ukoliko im je vreme predašnjeg članstva sačuvano. U takvim se slučajevima pomoći određuju i isplaćuju kod Bratinske blagajne u čijem je području član osiguran a to onda kada njegovo pravo počinje.

Član 152.

Međusobni odnosi Glavnih bratinskih blagajna u pogledu provođenja osiguranja za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti

1. Niko ne može za isto vreme biti višestruko osiguran po ovim Pravilima za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti. Lica koja su u isto vreme članovi dveju ili više Glavnih bratinskih blagajna, osigurani su za pomoći iz Penzionog odeljka samo kod jedne i to kod one blagajne u čijem su području na osiguranje obavezna i gde imaju svoje glavno zanimanje.

2. Član se penzionise na onom preduzeću gde iznemogne, ako je u tom preduzeću bio najmanje 6 meseci član, inače kod predašnjeg pod istim uslovima. Ako član ima stečenih prava kod dve ili više Glavnih bratinskih blagajna, onda svaka Glavna bratinska blagajna snosi alikvotni deo penzije prema vremenu članstva uračunljivog u penziju koje je vreme član proveo na njenom području.

Član 153.

Odnosi Bratinske blagajne prema ostalim ustanovama socijalnog osiguranja

1. Članu Bratinske blagajne koji je prešao na rudarsko preduzeće sa preduzeća u kome je bio osiguran za slučaj bolesti kod Okružnog ureda za osiguranje radnika, uračunaće se ranije vreme u rokovima potrebne za dobi-

janje pomoći iz Bolesničkog odeljka Bratinske blagajne kao da je bio zaposlen na rudarskom preduzeću i bio osiguran kod Bratinske blagajne. Ovo važi i za pomoći iz Odeljka za zbrinjavanje nezaposlenih.

2. Članu Bratinske blagajne koji je prešao na rudarsko preduzeće u kome je bio osiguran za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti kod Središnjeg okrružnog ureda za osiguranje radnika uračunava se vreme koje je proveo u ovom osiguranju u vreme osiguranja za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti kod Bratinske blagajne sa četvrtim delom.

1) Kad takav član napuni na rudarskom preduzeću pet godina članstva uračunljivog u penziju koje su potrebne za sticanje prava na penzije kod Bratinske blagajne, može penzionisati Glavna bratinska blagajna po ovim Pravilima a Središnji ured za osiguranje radnika predaje joj sve propisane uloge za ovoga člana bez kamata krajem kalendarske godine u kojoj nastupi osigurani slučaj.

2) Kad takav član nema ovih pet godina uračunljivog članstva onda Glavna bratinska blagajna predaje za njega ulog 3% kategorijske zarade po ovim Pravilima Središnjem uredu za osiguranje radnika ako ga ovaj penzioniša a ako ga Ured ne penzioniša, njemu plaća bratinska blagajna otpravninu po ovim Pravilima.

3. Bivši član Bratinske blagajne sa 5 godina uračunljivog članstva koji sa rudarskog preduzeća otide na preduzeće u kome je obavezan na osiguranje za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti kod Središnjeg ureda za osiguranje radnika, može se, po svojoj želji penzionisati kod Bratinske blagajne po ovim Pravilima, ako je plaćao godišnju pristojbu po čl. 50 3. ovih Pravila za sačuvanje prava u toku sveg vremena dok je bio zaposlen na tom drugom preduzeću do dana kada je stekao pravo na penziju. U tom slučaju Središnji ured za osiguranje radnika predaje uloge Glavnoj bratinskoj blagajni i vreme se uračunava sa četvrtim delom kao u slučaju prethodnog stava. Ako se pak takav bivši član Bratinske blagajne penzioniša kod Središnjeg ureda za osiguranje radnika, onda Glavna bratinska blagajna predaje Uredu krajem kalendarske godine u kojoj nastupi osigurani slučaj za svoga člana 3% kategorijske zarade za vreme koje je proveo u osiguranju kod Bratinske blagajne. Najzad ako bivši član nema prava na penziju ni kod Bratinske blagajne ni kod Središnjeg ureda za osiguranje radnika sačuvao je pravo u Bratinskoj blagajni po čl. 50. 3, onda mu Bratinska blagajna plaća otpravninu po ovim Pravilima. Bivši član može u slučaju prekida rada na drugom preduzeću sačuvati prava u Bratinskoj blagajni za vreme propisano u čl. 50, 3.

4. Regulisanje drugih odnosa Bratinskih blagajna prema Središnjem uredu za osiguranje radnika i odnosa prema ostalim domaćim ustanovama socijalnog osiguranja, uslediće na osnovu što užeg međusobnog potpomaganja i reciprociteta posebnim sporazumom između Ministarstva šuma i rudnika i Ministarstva socijalne politike i narodnog zdravlja.

5. Odnosi Bratinske blagajne prema inostranim ustanovama socijalnog osiguranja regulišu se konvencijama zaključenim između naše i odnosne države.

GLAVA XV

Kaznene odredbe

Član 154.

Slučajevi, koji podležu kaznama

1. Rudarska vlast ima pravo da u vršenju državnog nadzora nad Bratinskim blagajnama po propisima ovih Pravila, izriče novčane kazne: priv put u iznosu do 500, a u ponovnom slučaju do 1000 dinara, predsednicima, potpredsednicima i članovima Mesnih i Glavnih upravnih odbora u slučaju neizvršenja izdatih im naredaba (čl. 33. 2. i član 34. 2.).

2. Predsednici suda rudarskog osiguranja imaju pravo kazniti one članove suda koji svoju dužnost bez opravdanja ne vrše ili od sednica bez opravdanja izostaju, i to prvi put novčanom kaznom u iznosu od 200, a u ponovnom slučaju do 500 dinara (čl. 37. 2).

3. Preduzeće koje u propisanom roku (čl. 42) ne prijavi na osiguranje obavezna kod njih zaposlena lica kazniće rudarska vlast za svakog neprijavljenog radnika ili službenika novčanom kaznom od 100 do 1000 dinara.

4. Preduzeće koje namerno odbija veće iznose zaposlenim osiguranim članovima nego što su propisani ili protivno čl. 58 1. ili koje sklapa sa svojim osobljem sporazume protivne ovim Pravilima, kazniće rudarska vlast novčanom kaznom do 2.000 dinara.

5. Glavni upravni odbori imaju pravo kazniti osiguranog člana koji bi namerno ma na koji način oštetio Bratinsku blagajnu novčanom kaznom u iznosu do 100 dinara.

6. Preduzeće koje ne izvršuje obaveze po propisima ovih Pravila, ili progona, preči u radu ili otpusti radnike i službenike koji su skupštinski delegati i zastupnici, članovi upravnih i nadzornih odbora, zbog pravilnog vršenja njihovih dužnosti ili iskonjšćavanja njihovih prava po ovim Pravilima, kazniće rudarska vlast po utvrđenoj krivici novčanom kaznom do 2.000 dinara.

7. Novčana kazna, izrečena po propisima ovih Pravila ne isključuje pravo Bratinske blagajne na naknadu učinjene štete ni kazneni postupak po opštim zakonskim propisima.

Član 155.

Dodeljivanje novčanih kazni

Kazne koje izriče predsednik Suda rudarskog osiguranja ide u korist Invalidskog odeljka, kazne izrečene osiguranim članovima od strane Glavnih upravnih odbora idu u korist oštećenog Odeljka, a sve ostale kazne izrečene po propisima ovih Pravila idu u korist Penzionog odeljka.

GLAVA XVI

Prelazne odredbe

Član 156.

1. Pređašnja Pravila Bratinskih blagajna koja su važila do 31. decembra 1924. godine, odnosno doonije Pravila bratinskih blagajna do 1. decembra 1924. godine R. br. 11324 koja su važila do 31. marta 1933. godine, odnosno Pravila bratinske blagajne od 16. februara 1933. godine R. br. 3600 vrede za određivanje vremena članstva stečenog kod Bratinskih blagajna na teritoriji Kraljevine Jugoslavije pre stupanja na snagu ovih Pravila. Ovako utvrđeno vreme članstva uračunaće se pri odmeravanju penzije po propisima ovih Pravila.

2. Propisi o sačuvanju vremena članstva (čl. 50) važe za ona lica koja su kao bivši članovi Bratinskih blagajna na dan 31. decembra 1924. godine imala pravo na udeo u rezervi a kojima ovaj udeo nije isplaćen a tako isto i za sve bivše članove čije je članstvo posle 31. decembra 1924. godine a pre stupanja na snagu ovih Pravila bilo prekinuto i izgubljeno. Ko od njih želi da se koristi ovom odredbom treba da se prijavi Bratinskoj blagajni u roku od šest meseci po stupanju na snagu ovih Pravila, a Glavni upravni odbor može njegovu prijavu uvažiti i dopustiti mu čuvanje članstva uz uplatu pristojbe ako za to postoje opravdani razlozi i ako je imovno stanje bivšeg člana vredno naročitog obzira.

3. Bivši član koji je bio zaposlen u nekoj inostranoj državi sa kojom naša država nema konvencije o socijalnom osiguranju i koji se usled nezaposlenosti vraća u domovinu, može obnoviti izgubljena članska prava koja je imao pre odlaska u inostranstvo ako se prijavi Bratinskoj blagajni u roku od 6 meseci po dolasku u domovinu i počne plaćati pristojbu po čl. 50.

Član 157.

Amortizacija manjka u potrebnim rezervama za vreme članstva pre 1. januara 1925. godine

Manjak u potrebnim rezervama Penziono godeljka koji bude utvrđen matematičkim bilansima, a koji proističe iz uračunavanja članstva iz doba pre 1. januara 1925. godine ima da se pokrije iz redovnih uloga amortizacijom.

Član 158.

Penzije i invalidske pomoći određene pre ovih Pravila

Invalidske pomoći i penzije bivšim članovima Bratinskih blagajna, članovima njihovih porodica i srodnicima penzionisanim posle 1. januara 1925. godine kao i penzije bivših članova sa ispod 10 godina uračunljivog punopravnog članstva, koje su regulisane ili snižene na osnovu čl. 154. Pravila Bratinske blagajne R. br. 3600 od 16. februara 1933. godine ostaju i dalje u važnosti.

Član 159.

Odredbe u pogledu redovnih uloga

1. Redovni ulozi za Bolesničke odeljke koji se naplaćuju u vreme kada ova Pravila stupe na snagu, naplaćivaće se i dalje u istom procentu od režijske redovite nadnice, dok ne budu promenjeni po propisima ovih Pravila.

2. Redovni ulozi za Invalidski odeljak naplaćivaće se u visini od 1% do 3% od ukupno isplaćenih radničkih zarada, dok ne budu određeni po propisanim tarifama uloga.

3. Redovni ulozi za Penzioni odeljak naplaćivaće se u iznosu od najmanje 6% kategorijskih zarada, t.j. 3% od osiguranika, a 3% od preduzeća od dana kad Pravila stupe na snagu, dok ne budu određeni po propisima ovih Pravila.

Član 160.

Razvrstavanje kopača i minera u I kategoriju

Kopači i mineri po čl. 54 2. tač. 1. ovih Pravila steknu pravo na I kategoriju mogu se razvrstati u ovu kategoriju tek posle 1. januara 1941. godine.

Član 161.

Plaćanje uloga i odmeravanje penzija i invalidskih pomoći po kategorijskim zaradama

Po kategorijskim zaradama u čl. 55 1. ovih Pravila plaćaju se ulozi u Penzioni i Invalidski odeljak počev od stupanja na snagu ovih Pravila, a penzije i invalidske pomoći odmeraju se po ovim zaradama počev od 1. januara 1945. godine. Do tog vremena odmeraju se penzije i invalidske pomoći po ranijim kategorijskim zaradama: van kategorije 50, dinara, I kategorija 40 dinara, II kategorija 34 dinara, III kategorija 27 dinara, IV kategorija 22 dinara, V kategorija 17 dinara i VI kategorija 14 dinara.

GLAVA XVII

Zaključne odredbe

Član 162.

Regulisanje invalidske pomoći i penzije određenih pre 1. januara 1925. godine

U slučaju neodložne potrebe za povišenjem penzija i invalidskih pomoći određenih pre 1. januara 1925. godine mogu se na predlog Glavnih upravnih odbora tim invalidima i penzionerima kao i članovima njihovih porodica iz-

dati izvanredne pomoći ili povisiti penzije i invalidske pomoći prema raspoloživim sredstvima Bratinske blagaje za tu svrhu a po odobrenju rudarske vlasti.

Član 163.

Oslobođenje dažbina, takse i dr.

Administrativne i računске radnje Bratinske blagajne oslobodavaju se državnih i opštinskih dažbina u koliko su specijalnim zakonima obuhvaćene, što je rešenjem Ministra finansija od 17. novembra 1924. godine Br. 60709, na osnovu ovlašćenja, koje mu je dato u tač. 15 čl. 6. Zakona o taksama, utvrđeno sledećim tekstom:

»Da i dalje ostanu u važnosti zakonski propisi u koliko se odnose na oslobođenje od takse rudarsko-bratinskih kasa (Bratinske blagajne) i to:

Za Srbiju i Crnu Goru poslednji stav čl. 103. srpskog rudarskog zakona, koji glasi:

»Rudarsko-bratinska kasa oslobodava se sviju državnih i opštinskih tereta«.

Za Hrvatsku, Sloveniju i Vojvodinu tar. članak 5/89. pristojbenih propisa od 1883. godine koji glasi: »prosti su od biljegovine gledom na njihovo poslovanje, ako ovo ne smeru na toliki dobitak, koji bi glavni cilj nadmašio«.

Za Bosnu i Hercegovinu tar. st. 11/43 II b. koji glasi: »u koliko ta preduzeća ne smeraju na dobitak preduzetnika u pogledu društvene pogodbe zatim u pogledu njihovih podnesaka i spisa, što ih predaju kod javnih oblasti, izuzevši sudski postupak«.

T. st. 75/44 f. 4, koji glasi: »batstveni sanduci itd. u koliko se ne bave drugim osiguranim poslovima i u koliko ne smjeraju na dobitak poduzeća oslobođeni su od onih pod E 2 navedenih pristojbi«.

Za Slovenačku i Dalmaciju čl. 45. Zakona od 28/VII—1889. (l. d. br. 127) koji glasi:

»Proste su od pristojbe i biljegovine sve rasprave, ugovori i isprave, potrebite da se osnuju i razviju pravni odnošaji između rudarskih kasa, njihovih saveza i udruženja, te centralne uprave pričuvnih fondova među sobom, te između njih i osiguranika, osobito namirnica za plaćene pripomoćne pri-nose zatim prijave, što ih imaju učiniti po ovome Zakonu davaoci radnje ili kase, iskazi, što se imaju prikazati, i drugi podnesci sa njihovim priložima.«

Član 164.

Slučaj smanjenja ili povećanja skupoće

Ako usled smanjenja ili povećanja skupoće naiđe slučaj da prosečne zarade radničke budu manje ili veće od preko 15% kategorijskih zarada, onda će se i ove srazmerno smanjiti ili povećati. U vezi s tim imaju se srazmerno sniziti ili povećati i tekuće invalidske pomoći ili penzije, koje su određene na osnovu ranijih kategorijskih zarada, ako to raspoloživa sredstva dopuštaju.

Član 165.

Raspravljnje nepredviđenih pitanja

1. Sve što nije ovim Pravilima predviđeno, raspravlja i propisuje izmene i dopune Ministar šuma i rudnika naredbom.

2. Pitanje položaja i prinadležnosti osoblja Bratinske blagajne raspravlja rudarska vlast na predlog Glavnog uparvnog odbora do stupanja na snagu Pravilnika predviđenog u čl. 23, 1. 3.

Član 166.

Obračun kamate

1. Kamate određene u čl. 58. 2. Pravila Bratinske blagajne od 16. februara 1933. R. br. 3600 važe do dana stupanja na snagu ovih Pravila.

2. Na dan stupanja na snagu ovih Pravila sve se kamate uračunavaju u glavnicu na koju se ubuduće plaća 8% (čl. 58, 2.).

Član 167.

Propisi o zbrinjavanju nezaposlenih

Do donošenja nove Naredbe o zbrinjavanju nezaposlenih rudarskih i topioničkih radnika i službenika važe za zbrinjavanje nezaposlenih rudarskih i topioničkih radnika i službenika, ukoliko ovim Pravilima nije drukčije predviđeno, ovi propisi:

1) Pravilnik o organizaciji, sredstvima i poslovanju Fonda za zbrinjavanje nezaposlenih rudarskih i topioničkih radnika bivših punopravnih članova Bratinske blagajne u Kraljevini Jugoslaviji R. br. 726/32 od 16. januara 1932. izmenjen i dopunjen Pravilima Bratinske blagajne R. br. 3600 od 16. februara 1933. godine.

2) Naredba Ministra šuma i rudnika o visini i ubiranju prinosa za Fond za zbrinjavanje rudarskih i topioničkih radnika R. br. 6889 od 29. jula 1933. godine.

3) Naredba Ministra šuma i rudnika o pomaganju nezaposlenih rudarskih i topioničkih radnika jugoslovenskih državljana koji se vraćaju iz inostranstva R. br. 13608/34. od 26. juna 1935.

4) Naredba Centralnog odbora br. 462 od 20. avgusta 1936.

Član 168.

Stupanje na snagu ovih Pravila

1. Ova Pravila stupaju na snagu prvog dana sledećeg meseca po obnavljanju u »Službenim novinama«.

2. Od toga dana prestaju važiti Pravila Bratinske blagajne za osiguranje radnika i osoblja na rudarskim preduzećima u Kraljevini Jugoslaviji od 16. februara 1933. god. R. br. 3600.

R. br. 4826
29. decembra 1937. god.
Beograd

Ministar šuma i rudnika,
B. Kujundžić, s. r.

Ministarski savet na svojoj sednici od 30. decembra 1937. godine usvojio je u svemu gornju odluku Gospodina Ministra šuma i rudnika.

M. S. br. 1064
od 30. decembra 1937.
Beograd

Predsednik Ministarskog saveta
i Ministar inostranih poslova
Dr M. M. Stojadinović, s. r.
(Sleduju potpisi ostalih ministara)

Službene novine Kraljevine Jugoslavije god. XIX — 1937.
Br. 4 XXXIX 31. dec., petak, u Beogradu.

GLAVNA BRATINSKA BLAGAJNA — BEOGRAD

Br. 1750/38.

Beograd, 10. februar 1938.

RASPIS: Svima Mesnim bratinskim blagajnama i rudarskim preduzećima na području Glavne bratinske blagajne u Beogradu

I) Prijavlivanje i odjavljivanje članova

Prema čl. 52. Pravila Bratinske blagajne od 29. XII 1937. god. svako preduzeće je dužno da prijavi Mesnoj bratinskoj blagajni svakog novoprimljenog radnika u roku od tri dana po njegovom stupanju na posao. Postupak prijavlivanja i odjavljivanja člana, kao i formular prijave i odjave ostaje isti kao i do sada. Popunjavanje prijave novoprimljenog radnika mora se vršiti na osnovu

kakvih bilo zvaničnih dokumenata (legitimaocija, radnička knjižica, članska knjižica itd.), a ne samo na osnovu iskaza radnika. Ove prijave ostaju kod Mesnih bratinskih blagajna, a Mesne bratinske blagajne prijavljuju člana Glavnoj bratinskoj blagajni samo pribeležkom u spisku doprinosa. Ako radnik stupajući na posao ima broj Glavne matice, upisaće se taj broj u odgovarajuću rubriku spiska doprinosa. Ako pak radnik prvi put stupa u rudarski posao, te nema broj Glavne matice, popuniće Mesna bratinska blagajna umesto prijave formular kartona Glavne matice (na tankom zelenom papiru) njegovim generalijama te će taj karton dostaviti Glavnoj bratinskoj blagajni zajedno sa spiskom doprinosa, u kome je uveden datum stupanja dotičnog u posao. Za radnike koji su pre 1. septembra 1937. godine radili nadotičnom rudniku, te ponovo stupaju na rad u istom rudniku, popuniće Mesa bratinska blagajna formular kartona Glavne matice i njihovim izvodom iz članstva kao i izvodom doprinosa za vreme do 1. septembra 1937. godine t.j. do dana kada su uvedeni spiskovi doprinosa.

II) Kategorisanje članova

Mesne bratinske blagajne vodiće strogu kontrolu kategorisanja novoprimljenih radnika po prijavama. Kategorija mora odgovarati tačno zvanju radnika prema čl. 54. Pravila. Pri kategorisanju članova, prema čl. 54. Pravila od 1937. godine treba uzeti u obzir poslednji stav tog člana, da kategorija radnika ne sme da bude snižena a istom preduzeću a ako je član proveo 3 godine u toj kategoriji ona uopšte ne može da bude snižena. Izuzetak čine samo članovi, koji su bili pogrešno razvrstani u višu kategoriju još po Pravilima od 1933. godine. Takvi imaju da budu razvrstani u odgovarajuće kategorije i njima će se vratiti razlika više naplaćenih doprinosa iz prošlih godina.

Za malopravne članove Bratinske blagajne računaju se samo: lica osigurana za penziju kod Penzionog zavoda u Ljubljani, državni i drugi pezioneri i lica koja već imaju 35 godina punopravnog članstva Bratinske blagajne.

III) Naplaćivanja doprinosa

A) Za Bolesnički odeljak naplaćivaće se doprinos od režijskih nadnica (potvrđenih od strane Rudarske vlasti) od stvarnog broja izrađenih nadnica. (Računaju se samo cele nadnice bez razlomaka). Za mesečare sa platom iznad din. 1.500 ulog se naplaćuje od din. 1.500 a za mesečare sa manjom platom od stvarne plate, u visini polovine procenta određenog za tu Mesnu blagajnu.

Dobrovoljno osigurani invalidi i penzioneri plaćaju oba dela uloga po najnižoj režijskoj nadnici na dotičnom preduzeću za 25 nadnica mesečno.

B) Za Invalidski odeljak za sve radnike pod nadnicom ili u akordu plaća preduzeće 2% od ukupne zarade osiguranika. Za mesečare sa manje od din. 1.500 mesečne plate 2% od stvarne plate, a za lica sa više od 1.500 dinara mesečne plate — 2% od dinara 1.500.

V) Za Penzioni odeljak naplaćuje se 6% (3% od radnika i 3% od preduzeća) od osiguranih kategorijskih zarada prema članu 55. Pravila za 1937. godine.

Za sve osiguranike, bilo mesečare ili pod nadnicom ili u akordu čiji se službeni odnos protezao kroz ceo mesec, doprinos za Penzioni odeljak mora se platiti za 25 dana u mesecu bezuslovno. Za osiguranike, čiji se službeni odnos

nije protezao kroz ceo mesec, t.j. za primljene ili otpuštene u toku meseca doprinos se plaća za onoliko broj kalendarskih dana koliko je dotični bio u službenom odnosu, svakako najviše do 25 dana.

Dan stupanja na posao računa se kao dan rada, a dan odjave se ne računa, tako, da ako je radnik istupio iz posla 17-og dana u mesecu — računa mu se 16 dana za Penzioni odeljak, ako pak radnik istupi iz posla 27-og dana u mesecu, računa mu se 25 dana za Penzioni odeljak, ili ako je radnik stupio 5-og a istupio 20-og dana u mesecu — računa mu se 15 dana za Penzioni odeljak.

G) Fond za zbrinjavanje nezaposlenih

Doprinos se naplaćuje u visini 0,5% (0,25% radnik i 0,25% preduzeće) od ukupne zarade osiguranika (kao i za Invalidski odeljak).

D) Doprinos za Radničku komoru

Doprinos naplaćuje se samo od radnika u visini od 0,3% od režijske zarade.

IV) Clanske knjižice

Svakom radniku koji stupa u članstvo Bratinske blagajne Mesne bratinske blagajna ima da oduzme člansku knjižicu i da istu čuva u kancelariji Mesne bratinske blagajne za sve vreme dok se radnik nalazi u članstvu te Blagajne. Kada radnik istupi iz članstva dotične blagajne, vraća mu se knjižica sa uvedenim doprinosima za Penzioni odeljak uplaćenim za vreme njegovog rada na tom radniku — overena od strane Mesne bratinske blagajne. Radniku koji nema članske knjižice, Mesna bratinska blagajna ima da popuni novu člansku knjižicu prilikom njegovog stupanja na posao i da naplati od njega (eventualno od njegove prve zarade) vrednost knjižice. Po mogućstvu treba nastojati da na knjižici bude zalepljena i fotografija radnika, overena pečatom Mesne bratinske blagajne.

V) Spiskovi doprinosa

Svakog meseca Uprava preduzeća ima da dostavlja Mesnoj bratinskoj blagajni spisak doprinosa za Bratinsku blagajnu u duplikatu, i prema obračunu tog spiska da položi u Pravilima određenom roku doprinos za Bolesnički odeljak Mesnoj bratinskoj blagajni, a sve ostale doprinose Glavnoj bratinskoj blagajni.

Popunjavanje spiskova doprinosa

1. Rubrika »lični broj« služi za potrebu preduzeća i u nju se zavodi broj pod kojim se dotični vodi u knjigama preduzeća.

2. Rubrike »Broj glavne i mesne matice« imaju se popunjavati odgovarajućim brojevima matice. (Samo kod novoprimitljenih koji nisu bili članovi Bratinske blagajne, rubrika Glavne matice ostaje prazna).

3. Prezime, početno slovo očevo ime i kršteno ime radnika moraju biti ispisani potpuno čitko navedenim redom.

4. U rubriku »zvanje« mora da se upisuje vrsta rada radnika prema terminologiji člana 54. Pravila.

5. Kategorija — prema članu 54. Pravila Bratinske blagajne.

Ima slučajeva, da kopač II kategorije stupa na rad kao vozač. U ovom slučaju njemu treba zadržati zvanje kopač i II kategoriju (Prema članu 54. pod 6/4), a i doprinos za Penzioni odeljak treba naplaćivati po II kategoriji. Za bolesnički odeljak takav radnik plaća doprinos prema toj režijskoj nadnici koja odgovara sadašnjoj vrsti rada. U primedbi spiska doprinosa treba da se upiše kod takvog radnika »radi kao vozač«.

6. Rubrika »svega nadnica«. Za Bolesnički odeljak uvodi se broj stvarnih nadnica koliko ih je dotični izradio. Za Penzioni odeljak uvodi se broj dana koliko se dotični nalazio u radnom odnosu sa preduzećem u toku tog meseca, tako, da ako je radnik radio u toku meseca svega 10 dana, a nije bio objavljen računa mu se 25 dana za Penzioni odeljak. Za radnike, čiji se službeni odnos nije protezao kroz ceo mesec treba da se uvodi broj dana kao što predviđa stav III pod V) ovog raspisa.

7. U rubriku »zarade« treba uvoditi samo dnevnu režijsku zaradu i ukupnu stvarnu zaradu (ova Glavna bratinska blagajna izdaće nov formular spiska čim se potroši zaliha starih formulara). Kod mesečara u koloni »dnevna režijska zarada« treba staviti »mes«. U kolonu »stvarna ukupna zarada« treba upisivati stvarnu zaradu dotičnog člana. Izuzetak čine samo službenici sa platom više od din. 1.500 za koje treba upisivati u tu kolonu ne njihovu stvarnu platu nego din. 1.500.

8. U rubriku »ulozi člana« za Bolesnički odeljak treba uvoditi doprinose prema procentu određenom za dotičnu Mesnu blagajnu od režijske zarade, odnosno polovinu tog procenta za mesečare.

Dok traje zaliha dosadašnjih spiskova doprinosa, doprinos za Penzioni odeljak treba uvoditi na dosadanji način, a doprinose od hranarine dostavljati posebnim spiskom.

U novom formularu spiska doprinosa, kolona doprinosa za Penzioni odeljak biće podeljena na tri kolone: U prvu kolonu upisivaće se doprinos člana od zarade, u drugoj koloni doprinos članova od hranarine i u trećoj koloni doprinos, koji plaća Bolesnički, odnosno Invalidski odeljak za članove koji se nalaze na bolesničkom lečenju bez hranarine, svote iz: dve poslednje kolone predavaće Mesna bratinska blagajna preduzeću. Dve poslednje kolone popunjava Mesna bratinska blagajna. Kada Mesne bratinske blagajne budu primile nov formular spiska doprinosa, prestaje potreba dostavljanja posebnog spiska doprinosa od hranarine. U novom formularu spiska doprinosa biće otvorena kolona i za doprinos članova za fond nezaposlenih.

9. Za popunjavanje rubrike doprinosa za Radničku komoru i rubrike »kazne« objašnjenja nisu potrebna.

10. Skreće se preduzećima a i Mesnim bratinskim blagajnama najveća pažnja na tačno popunjavanje rubrike »datum stupanja u članstvo« i »datum istupanja iz članstva« za radnike, koji su stupili u članstvo ili istupili iz članstva u toku meseca.

Ako pak preduzeće ne upiše u spisak doprinosa datum stupanja u članstvo ili datum istupanja, Glavna bratinska blagajna zaraćunaće takvom članu ceo mesečni ulog za Penzioni odeljak i neće primati nikakve reklamacije. Isto tako ako član ne bude objavljen u spisku doprinosa za prethodni mesec a jedno-

stavno izostavljen u spisku za idući mesec, upisaće Glavna bratinska blagajna takvog člana u spisak sa punim doprinosima.

11. U rubriku »primedba« upisuje se vreme provedeno na bolovanju (ako je radnik bolovao) i razlog istupanja iz članstva (otpušten, reduciran ili svojevóljno) — bezuslovno, a i druge eventualne primedbe, kao što su promene kategorije, režijske nadnice, rad na drugom prometu ili slično. Kod lica osiguranih u Ljubljanskom penzionom zavodu, treba staviti u primedbi »Ljubljana«.

Spiskovi doprinosa imaju se sastavljati uvek po istom redu članova, kao što je satavljen spisak za prethodni mesec.

Poželjno je, da preduzeća sastavljaju spiskove po azbučnom redu prezimenima radnika, ili po redu brojeva Glavne matice, ako pak ovo nije moguće, mora se voditi spisak redom ličnih brojeva preduzeća, ili ma kakvim redom samo da taj red bude uvek isti. Sasvim razumljivo, da ne igra ulogu ako na lični broj objavljenog radnika bude upisan novoprimiti radnik, ili ako novoprimiti radnik bude upisan pri kraju spiska.

Isto tako od velike je važnosti, da radniku koji je radio u toku meseca na više prometa, bude naznačeno u primedbi spiska na kojoj je strani spiska uveden na drugom prometu.

Preduzeće dostavlja spiskove doprinosa svojoj Mesnoj bratinskoj blagajni u duplikatu. Mesna bratinska blagajna po prijemu spiskova ima da izvrši kontrolu doprinosa za Bolesnički odeljak (kojim odeljkom da rukuje) i tom prilikom ima da proveri da li su u spisku uvedeni svi radnici, koji su prijavljeni u toku meseca i da li su upisani datumi odjava kod objavljenih radnika. Nakon izvršene kontrole sa paraфом Mesne bratinske blagajne dostavljaju se spiskovi Glavnoj bratinskoj blagajni. Glavna bratinska blagajna nakon izvršene kontrole i uvođenja matičnih brojeva za novoprimitljene članove, vraća jedan primerak spiskova Mesnoj bratinskoj blagajni sa obračunom, kojim se zadužuje preduzeće. U koliko se pojavi razlika obračuna Glavne bratinske blagajne i svote koju je preduzeće položilo pri prodaji spiska ovom prilikom ta razlika ima da se izravna.

Za službenike Mesnih bratinskih blagajna sastavlja i podnosi poseban spisak doprinosa dotična Mesna bratinska blagajna, a deo uloga poslodavca plaća Bolesnički odeljak.

U spisku doprinosa nisu predviđene rubrike za doprinose preduzeća i za fond nezaposlenih (u novom formularu predviđena je kolona za Fond), ali ovi doprinosi moraju da se pokažu u rekapitulaciji spiska. U rekapitulaciji ispod svota doprinosa radnika treba upisati i doprinos preduzeća (ponoviti iste svote) a za Fond nezaposlenih i Invalidski odeljak zauzeti slobodne rubrike u spisku, kako bi konačna rekapitulacija pokazala ukupnu sumu svih doprinosa u Bratinsku blagajnu za dotični mesec.

VI) Prijave ličnih i porodičnih promena

Prijave ličnih i porodičnih promena kod člana podnosiće Mesna bratinska blagajna na osnovu dostavljenih prijava preduzeća svakog meseca spiskom na propisanom formularu zajedno sa spiskom doprinosa. U taj spisak zavodiće se promene zvanja, kategorije, režijske nadnice, venčanje člana, rođeno dete,

smrt deteta ili nekog od prijavljenih srodnika, smrt žene i druge eventualne promene koje utiču na osiguranje radnika ili njegove porodice.

Ovim raspisom stavljaju se van snage dosadašnji raspisi br. 2527/1933, K. br. 2527/1933, br. 8545/1937, br. 8551/1937. i br. 9501/1937. i svi drugi dosadašnji raspisi, u koliko se odnose na pitanja raspravljena u ovom raspisu.

Svaka Mesna bratinska blagajna kao i preduzeća imaju potvrditi prijem ovog raspisa.

Referent matice,
(potpis nečitak)

M. P.

Predsednik,
(potpis nečitak)

Prilog: Tablica za obračunavanje doprinosa za Penzioni odeljak.

Francuska arhiva, IV-1/10

S A D R Ž A J

	Strana
Prethodne napomene — — — — —	3
Radnička solidarnost — — — — —	5
Popečiteljstvu finansije — — — — —	21
Popečiteljstvu unutrenih dela i finansije — — — — —	22
Ustrojenije praviteljstva rudarskih-kopačkih i šumskih poslenika, kase bratinstva — — — — —	23
Visokoslavnom sovjetu — — — — —	28
Sovjetu knjažestva srbskog RN° 320 — — — — —	30
Visokoslavnom sovjetu RN° 424 — — — — —	31
Proekt — — — — —	32
Visokoslavnom sovjetu — — — — —	33
Sovjetu knjažestva srbskog — — — — —	34
Sovjetu knjažestva srbskog — — — — —	34
Uredba — — — — —	35
Rudarski zakonik za knjažestvo srbsko — — — — —	43
Raspis — — — — —	49
Visokoslavnom sovjetu — — — — —	51
Uslovija — — — — —	54
Zakon o izmenama i dopunama u Rudarskom zakoniku za Kraljevinu Sr- biju od 15. aprila 1866. i njegove dopune RN° 2467 — — — — —	56
Raspis — — — — —	59
Pravila — — — — —	68
Pravila Bratinske blagajne — — — — —	99
Pravila Bratinske blagajne — — — — —	101
Uputstvo za naplaćivanje i polaganje članskih uloga za Bratinsku Bla- gajnu K. Br. 2527/1933 — — — — —	158
Naredba RN° 556 — — — — —	161
Raspis Br. 1474/1934 — — — — —	162
Saniranje invalidske blagajne kod Glavne bratinske blagajne u Beogradu Br. 256 — — — — —	163
Raspis Br. 7774/34 — — — — —	165
Uredba Br. 263 — — — — —	166
Pravilnik Br. 301 — — — — —	169
Pravila Bratinske blagajne — — — — —	172